

Szerkesztőség:
Városháza-épület Fischel Fülöp könyv-kereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta délután 4—6 óra közt.

Írásbéli közlések a lap szellemi tartalmát vonatkozó minden közzétételre.

Kiadóhivatal:
Városháza-épület: Fischel Fülöp könyv-kereskedésében.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenként kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évesre 12 korona (6 frt — 12)
Félévre 6 korona (3 frt — 12)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 k)

Nyitótér pótlóra 10 krajczár.

Előzetesek, valamint a hirdetések vonatkozásában Fischel Fülöp könyv-kereskedésbe forduljunk.

Bármentes levelet csak ismert kasszából fogadjunk el.

Egyes szám ára 10 krajczár.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felölts szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök márczius 2.

Az új miniszterium.

Egy pillantás az új kabinet összeállítására önkéntelenül azokra a művészekre emlékeztet, a kik a sirógyermek képéből néhány vonással a nevető gyermek képét csinálják meg. Az új kabinet hat tagja — és miután az új igazságügyi miniszter, Plósz Sándor, a lelépő kabinetben államtitkár volt — mondhatjuk: az új kabinetnek hét tagja a lelépő miniszteriumból van véve és csupán két új névvel találkozunk abban. De annak ábrázata mégis egészen más. Ha ezt különben nem vennők is észre, az ellenzék megváltoztatott magatartása kellene, hogy rögtön megtanítson reá bennünket. Ez különben könnyen érthető. Az új miniszterelnök kidomborodó személyisége kell, hogy az ő saját egyéniségének szignaturáját nyomja reá kabinetjére; az, hogy a szakminiszterek többé vagy kevésbé jelentékenyek-é, mindegy. Száll Kálmán predestinálva van rá, hogy az ország sorsát vezesse. Deák Ferenc szemei előtt és hagyományaiiban nagyra, fiatalos lángbuzgalommal adta magát gazdasági problémák tanulmányozására oly korban, mikor ez a tér Magyarországon még majdnem egészen műveletlen volt. Mint pénzügyminiszter és mint a pénzügyi bizottság elnöke, megismerte a állam belső gépezetét, mint csak kevesen, és mint egy kimagasló és előkelő részvénytársaság elnökének alkalmá volt mélyen betekinteni a nemzetközi, gazdasági üzembe, a mi nagy mértékben kiszélesítette az új miniszterelnök itéletét és koncepcióját. Száll Kálmán ötvenhatodik életében van, tehát a legzsebb férfikorban és így a legnagyobb várokozással tekinthetünk miniszterelnökségé elé.

A kereskedelemügyi miniszterium valamikor az unalom bureauija, már több év óta a legfontosabb miniszteriumok egyikévé lett; mert ipar és kereskedelem hatalmas fontosságra emelkedtek és mert az államigazgatás termékenyítőleg, vagy rombolólag hathat reájuk. E miniszterium új vezetője

Hegedűs Sándor előkelő országgyűlési képviselő. Talán legjobban jellemezzük őt, midőn azt mondjuk, hogy ő Száll munkatársa. A pénzügyi bizottságban évek sora óta előadó s azokban az intézetekben, melyeknek Száll elnöke volt, ő igazgató-tanácsos volt. Magas képességét általánosan elismerik s nem lett volna könnyű dolog a kereskedelemügyi tárca számára alkalmasabb vagy csak egyenlőértékű más térfit is találni.

Lukács László mint pénzügyi miniszter úgy a bel-, mint a külföldön eléggé ismert és méltott első rendű kapacitás pénzügyi dolgokban, és bizonynyal legjellemzőbb az hogy még az ellenzék sem tett kifogást az ő hivatalban maradása ellen, dacára annak, hogy őt tartják az anyira megtámadott »ischli klauzula« szerzőjének.

Hogy a már felsorolt tárcákon kívül olyan földmivelő államban, mint Magyarország, a földmivelésügyi miniszterium érdemel legelőbb figyelembe vételt, az nem szorul különös bizonyításra, valamint az sem hogy nincs ember Magyarországon, a ki e miniszterium vezetésének új betöltésekor másra gondolt mint dr. Darányi Ignácra e tárca eddigi céltudatos vezetőjére. Darányi nem elégszik meg csak a nagy koncepciók keresztülvitelével, melyek budgetje keretében lehetségesek, hanem mint kis ügyekben is mester vált be, a mennyiben mindenütt gyorsan beavatkozik, a hol segítségre van szükség.

Dr. Wlassics Gyula. Vajjon a 19 század végén méltó helyet foglalhat-e el az európai művelt államok sorában valamely ország, ha a tudomány és művészet terén nem teljesíti, a mit teljesíteni szükséges? Bizonynyal nem! Négy év óta oly erős kézzel vezette Wlassics kultuszminiszter céltudatos működése Magyarországnak az ő tárcája keretébe tartozó ügyeit, hogy a nemzet minden osztályának elismeréssel és bizalommal kell iránta viselkednie. Az országban nem létezik hírlap, a mely hasábos cikkeket nem szentelt volna az ő működésének.

Legutóbb az ellenzéki „Nemzeti Iskola“ vezércikkjében ezt olvastuk:

Hogy a kabinet tagjainak nagy része megmarad, ezt helyes politikának találjuk; a hirtelen való gyökeres változás új bonyodalmakat szülhet vala s erre éppenséggel nincs szükségünk. A mi minket illet, mi, kik mindenek fölött a nemzeti kulturát szolgáljuk erőnk mértéke szerint, annak éppen örülnünk, hogy Wlassics Gyula marad s nem ül más az ő székebe. Egyeseknek, tesületeknek lehetnek vannak is sérelmei, de egy elvitázhatlan: hogy Wlassics e négy év alatt egymaga többet lendített a tanítódság és tanárság erkölcsi és anyagi érdekein, mint összes elődei együtt véve; oly sok üdvös reformot létesített s onnyira kezdte megindítani, hogy már a megkezdett reformok megfeneklése miatt is őszintén fájlaltuk volna távozását.

Ismerjük jól a tanári és tanítói közvéleményt Wlassics személyét illetőleg, s tudjuk hogy az ő távozása őszinte fájdalomt okozott volna. A magyarázat igen egyszerű: egy miniszter sem állott még oly közel a tanítók tanárok szívéhez mint ő. Hiszen igaz, hogy minden ember sebét ő sem gyógyította be kell ismernünk, hogy az erre való készség nem hányzik nála. Erről mi is tanuságot tehetünk, mi, kiknek ezer meg ezer alkalmunk volt egyeseknek sérelmét orvosolnani s különösen meggyőződni arról, hogy Wlassics nem az az ember, kit az egyenes beszéd, az őszinte tárgyilagos kritika bánatana, kicsinyes, csak azért sem“ makacsokodásra, bosszus megtorlásra indítana; nem nézi, honét jön, az igaz szó, csak azt, hogy igazán igaz-e. Ezért becsüljük mi őt s támogatjuk és támadjuk aszerint, amint támogatásra vagy támadásra szolgál, abb an az erős meggyőződésben, hogy őt érdemes támogatni, de érdemes ha kell támadni is, mert egyénisége biztosíték arra, hogy vele szemben a támadás rendszerint csak jót eredményez a köznek. Ez róla a mi négy esztendő tapasztalatunk. Ezért örülnünk az ő maradásán.“

TORONTÁLI SZÖNYEG GYÁR RÉSZVÉNY TÁRSASÁG.

Egyedüli Magyar szőnyeggyár.

Készít: kézzel osomóztott szmirna szőnyegeket, terem-, szalon-, ebédő-, haló-, boudoir- és uriszobák részére mindenféle nagyság és stilben, bármely rajz szerint: hollandi futószőnyegeket, keleti (karamani) függőnyöket, torontáli szerb szőnyegeket (Tyllin), terítők, függőnyök, divánátvetők stb. részére. 292—20

Főraktár: BUDAPEST, VI. kerület, Andrássy-ut 4. szám.

Duán felszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkekben, u. m. olcsóbb fajtájú szőnyegek, függőnyök, terítők, takarók, ablakvédők szoba és lépokröcc

Báró Fejérváry Géza nemcsak a honvédség intézménye körül szerzett magának hervadhatatlan érdemeket, hanem államférfiúi képességének is ismételtelen adta bizonyítékait, úgy, hogy sokan őt sejtették az új miniszterelnöknek. Báró Fejérváry a legfőbb hadur teljes bizalmának örvend és disze, erős támasza minden kabinetnek, melyhez tartozik.

Plósz Sándor igazságügyi miniszter. Az ország minden politikusa, aki az utolsó hónapok parlamenti eseményeit figyelemmel és kellő komolysággal kísérte, akkor, mikor Plósz Sándor államtitkár a képviselőházban korszakalkotó beszédét tartotta nyugodt lélekkel rögtön megjósolhatta, hogy az igazságügyi miniszteriumban történő változás esetén kell, hogy az a magas műveltségű államférfiú és jogász szemeltesse ki erre a fontos állásra. Nemcsak kitűnő jogász ő, hanem kitűnő debater is.

Báró Cseh Ervin horvát-szlavon miniszter az előde által hátrahagyott szakadéka oly körülmények közt ugrott bele, a mikor elhatározásával nagy bátorság, és nagy kötelességtudást tanusított. Bizonyára politikai hiba lett volna, ezt a férfit meg nem nyerni az új kabinet számára.

„Last, but not least.“ — Gróf Széchenyi Manó, a király személye körüli miniszter gyors tempóban magára vonta az egész nemzet figyelmét és bizalmát, a mennyiben az ő működésével, melyet mint medium a király és nemzet közt fejt ki, szembeütnő módon észrevetette magát. Őszinte, hazafias, megbízható és e mellett diplomátikus okossággal megáldott tolmácsa lenni uralkodója és nemzete érzelmeinek: a legmagas-

sabb misszió, melyet teljesíteni államférfiúi kijelölve lehet és gróf Széchenyi Manó férfiasan töltötte be legutóbb is e missziót.

Ez az új magyar miniszterium, egyenként és a maga egészében nemcsak hivatott de rátermett is arra, hogy hazánkat a beláthatlan veszedelmekkel fenyegető parlamenti zavarokból nyugodt alkotmányos kerékvágásba vezesse.

Ez a miniszterium mutatkozott be szerdán a képviselőházban, élén *Szell Kalmánnal*, azzal a nagykaliberű államférfiúval, kit a „haza bölcsé“ Andrássy Gyulával állított egyvonalba, midőn kettejőkről azt mondotta, hogy sem tehetségökben, sem jellemökben nem csalódot.

A nagykanizsai izr. hitközség közgyűlése.

Február hó 26-án Gelsei Gutmann Vilmos kir. tanácsos, hitközségi elnök elnöklelte alatt tartotta a nagykanizsai izr. hitközség évi rendes közgyűlését. Az elnöki megnyitó után Barta Lajos hitközségi titkár felolvasta a lefolyt évről szóló jelentését. Ezen nagyszabású munka úgy tartalmilag, mint formailag valóságos remekmű. Hívebben, szebben és gondosabban, még nem ismertették a hitközség tevékenységét és helyzetét mint ezen jelentésben, melyben a lefolyt év minden mozzanata érdemileg méltatva lett.

Mingyárt a jelentés kezdete rendkívül nagy hatást tett a közgyűlés tagjaira. Királynéknak elhunytáról és annak emlékeinek megörökítéséről költői lendülettel tett jelentést a titkár. A hitközség fájó érzelmének jejjegzőnyilván adott kifejezést; dicsőült királynéknak neki üdvéért gyászistentiszteletet tartott; a Felségéhez koronás királyunkhoz, hódoló részvétfeliratot intézett, a királyné emlékére 1000 forintos alapítványt, melynek kamataiból szorgalmas és jó magaviseletű tanulók jutalmaztatnak. A hitközség továbbá határozattal kimondta, hogy a helyben feldíltandó Erzsébet-királyné szoborhoz hozzájárul.

Kegeyletel emlékezett meg a jelentés Le-

dosky Armin és dr. Szukits Náador előjáró-ági tagok elhunytáról. —

A templom átalakításának ügye állandóan foglalkoztatja az előjáróságot. Az istentisztelet magasosságáról nagy gond fordított. Dr. Neumann Ede főrabbi a lefolyt évben 36 templomi szöveket tartott.

Az előjáróság kiváló vendég *tanintézetének gondozása* képezte. Elismeréssel adózik a hitközség a Népkezségi *Takarékpénztár Részvény-Társaságnak*, mely évről évre határozott támogatásban részesíti a hitközség kulturális intézményeit, nemkülönböztve az *Izr. Jótékony Nőegyletnek*, mely ugyancsak anyagi támogatásban részesíti a hitközség iskoláit, de ez irányban a közönség áldozatkészsége is szépen nyilvánult, a mennyiben a lefolyt évben az *iskola-alapra* 753 forint 06 krajcárt adományoztak, mely összegegel az iskola-alap jelenleg 9487 forint 30 krajcár.

A hitközség által fenntartott iskolákban jelenleg 538 növendék van, mely pedig az elemi fiúiskolában 185 az elemi lányiskolában 134, a polgári fiúiskolában 123 és a felső kereskedelmi iskolában 93. Hitoktatásban más tanintézetek 356 tanulója részesült.

Az *alapítványok* a lefolyt évben a következő alapítványokkal gyarapodtak: *Blau Pál* alapítványa 5150 forint *Scherz Albert* alapítványa 1000 forint, *Kramer Mór* emlékére letett alapítvány 1000 forint, dr. *Szukits Náador* emlékére letett alapítvány 1000 forint; *Berger Berta* (Bánok-Szt.-György) édes anyja emlékére 70 forint alapítványi tett.

Jótékony cölökra a hitközség és a vele kapcsolatban levő humanitárius intézményekre a lefolyt évben 2777 forint 16 krajcár fordított; azonkívül 334 tanulóknak 8818 forint tandíjra engedtek el.

A *budapesti magyar izr. kézmű és földművelési egyesület* a lefolyt évben 350 forint szavazott meg egy helybeli kezdő iparos részére, és minthogy ezen segély évről évre kiadatik, felhívja erre a hitközségi előjáróság és a közönség figyelmét.

Az évi zárszámadás 2361 forint 42 leteleggel záródott, mely örömdetes körülményt a közgyűlés szívesen vett tudomásul.

Tunügyi cölökra a hitközség 23592 forint 44 krajcár fordított, melynek ellenében 16151 forint 88 krajcár bevétele volt, a hiány: 7440 forint 56 hitközségi adóból fedeztetett.

A pénztári forgalom a következő volt: bevétel 86425 forint 67 kiadás 84860 forint 82 az év végére maradt pénzár-kezellet 1564 forint 85 krajcár.

Az évi költségelőirányzat mintegy 46000 forint.

A hitközségnek 1898-végén 552 helybeli és 94 vidéki, összesen 646 adófizető tagja volt, kiknek adója meghaladja a 14000 forintot.

TÁRCA.

Regék.

Iria: *Koranyi Berta.*

I.

(A mit egy kis szelvény mesélt.)

A tó lankás partján születtem. Zizegő nád, meg kaka vontak szirmaim fölé hűvös menyegyzetet s kéklő társaim között a vízparton oly kedves volt az élet.

Körülottem a vízi lilium terjeszté vastag indáit; a mocsári rózsák oly büszkén tekintett rám a tó sima tiszta tükréről.

A nyári nap emésztő, perzselő sugaraival nem férközhete hozzám, csak a vízben megtörött halavány csillogás jutott el illatos kelyhemig.

A vizek lakói, a kedves békák, szelíden suhantak el mellett; kicsinyke lábuk megkímélt a rombolástól; a szeszélyesen keringő szitakötő enyelgve közelgett; ott illette — billegette hímes szárnyait, de látva biztos helyzetemet, visszavonult liliumjai körébe.

Oly boldog volt az életem s olyan rövid!

Szép nyári dé után volt, oly édesen susogott a szél a bóbíngató nád fölött.

Nyugalmunkat egyszerre megzavarta az a büszke gögös árma, a mit a föld urai, az emberek beszédnek neveznek.

A víz népei, a virgóc békák, fűre kis halak ijedten ugráltak a biztos mélységbe, s a kecses szitakötő is tovább libbent a messze vízeken.

Féltém.—

Földbe gyökerezett lábam kizárták a menekülést, s kék fejemet a kaka zöldje mögé vontam.

Hasztalan volt.

A jövő percben már fellezdezték s elszakítva a kedves parttól, társaimmal együtt egy ifjú lorró kezében haldokoltunk.

Az ifjú gyönyörködve nézett ránk, szinte megbocsátottuk e bámu áért a kimeletlen erőszakot. Illatunk tetszett a zsarnoknak, csodálva nézte kelyheink üde kéjét.

Szépén összeloglalt, közibékn üde lűs leveleket helyeztet és szép szavakkal melyek bennünket is meghatottak felajánlott egy bájos angyalkának.

Szósze fűrtös kis médi volt.

Aranyos haja imáandó rendtelenségben hullott arra a szép fehér homlokra, s nagy beszédes szemében, — mint ómagunk képét láttuk volna visszatükrözni.

Pici cseresznye-ajkán duzzogó mosoly ült, s puha kacsója némi habozással — tartózkodva emelt ki minket az ifjú kezéből.

Olyan szép volt ez a baba.

Szinte újra életünk arra a gondolatra, hogy talán ott fogunk illatozni, márvány fehér keblén, dobogó szivecskéje fölött. A legszebb meghalás, melyet megérhetünk!

De jaj, az öröm korán volt. A kis kacsó hirtelen visszalökte az ajándékot, s mi lehullunk a kemény göröngyök közé, rendetlenül — megalázva megsemmisítve...

S a kis lányajkairól hallottuk a gyönyör kacsót; az ifjú szemében láttuk még a sértett önérzetet, a lealázott szeretet fájó érzetét megvilanni, s azután eltűntek mind; elhangzott a szó,

s mi a száraz rögök között egymásra hajtva kecs fejcsékénket, vártuk az elmulást, az örökös hervadás pillanatának bekövetkezését.

Mikor feljött az ezernyi csillag, s az esti szél elhozta a mezők illato-balszámját; — mikor minden néma volt, csak a nád bóhajtott, sutogott felénk bucsuzatót; — végpórcinkben azt kérdeztük egymástól, hogy mit vetettünk mi annak az angyalarcú leánynak, akinek szemében saját képünket veltük visszatükrözödni?!

II.

(A törött szárnyú lepke panasz.)

Tarka-barka narancs-myrtus virágokkal ékes völgyben láttam meg először a világot.

Szárnyaimnak gyönyörű színet megirigyelték meg a virágok is.

Mikor röpködni kezdtem, meg elfogjanak és magukhoz edesgeszenek, illatozó vonult végig a virágok között s örömezzés fogta el azt a virágot, melyet ajkaimmal érintettem.

A narancsvirágos világnak királya én voltam és nem akadt oly virágszál, — mely nekem nem hódolt volna.

A legillatosabb virág levelei között aludtam, a legszebb virág harmatos kelyheiből oltottam szomjamat.

Egy napon a szél egy tövises bokorra dobott engem, s estemben szárnyaim egyike eltört...

Most egá tövises bokorban vagyok beteg, tabetetlenül!

Vajon álom-e előbbeni sorsom?

Vagy a mo-tani álom-e?

Az élet álom. Az ifjuság egy kellemes ábránd.

A ki oly gyorsan ébred fel — a rut való-ságra, — mint én: — oh de boldogtalan az!

Népesedési mozgalom. A hitközség kebelében költetett 34 házasság halálozás által felbontott 23 házasság; a születések száma 88, a halálozások száma 62.

A hitközség ügyei 1 rendes, 2 rendkívüli, 26 előjárású ülésben nyertek elintéztet. Azonkívül számos szakosztályi ülést és értekezletet tartottak. A 26 előjárású ülésben 207 határozat hozott.

A hitközségi iktatóba érkezett 808 ügydarab (mind elintéztetett), elküldetett 976 ügydarab; a lékzesi hivatalhoz érkezett 320 ügydarab (mind elintéztetve), elküldetett 608 ügydarab; a tanintézetek igazgatóságához érkezett 139 ügydarab, mely elintéztetést nyert, elküldetett 504 ügydarab.

A jelentés és számadatok tudomásul vétele után megállapították a költségvetést, miután az elnök a választás megejtésére bizottságot küldött ki és a közgyűlést március hó 5-éig — mikor is, a választás eredménye kihirdetve lesz — felfüggesztette.

Hetiön február 27-én adták le a hitközségi tagok szavazataikat. A választás iránt rendkívüli nagy volt az érdeklődés, mert három előjárású tag helye volt betöltendő; azonkívül választás alá kerültek a sorrend szerint kilépő előjárású tagok.

Leadott 243 szavazatot.

Megválasztottak előjárású tagoknak 3 évre Elek Lipót (208 szavazattal), Löwinger Ignác 203 dr. Rothschild Samu 193, Blau Lajos 186, Rothschild Albert 185, Bachrach Gyula 161, Wittenberg Ignác 169 (uj), Stern I. Mór 155, Hirschel Ede 152; 2 évre: Loewy Odón 136 (uj), Strem Vilmos 134 (uj). Ezek után legtöbb szavazatot kaptak; dr. Bród Tivadar 133, dr. Ollop Mór 91, Oesterreicher Bernát 78.

Számvizsgálók megválasztottak: Heltai József, Beck Miksa, Strem Tivadar, Weiss Samu és Sattler József.

A város házából.

Nagy-Kanizsa város képviselőtestülete február hó 27-én délután Vécsey Zsigmond polgármester elnöke alatt közgyűlést tartott, mely iránt a városi a yak rendkívül elénk érdeklődést tanúsítottak; megjelent 130 városi képviselő.

A tárgysorozat egyedüli tárgyat az egyes bizottságok tagjainak megválasztása képezte, melynek megejtése előtt elfogadtatott a tanács abbéli javaslata, hogy a főgyűlési bizottságba 4 tag helyett 6 választassék, továbbá, hogy az alispán rendélete folytán a képviselői tesület kebeléből pénztár-vizsgáló bizottság és az esküdtek összeréséhez két tagu bizottság létesíthessék.

A választás megejtésére két bizottság küldött ki. Az egyik bizottságnál a virilisek, a másik bizottságnál a választott képviselők adták le szavazat lapjaikat.

Dr. Schwarcz Adolf v. képviselő azon indítványt tette, hogy az egyes bizottságokra külön adassanak be a szavazatlapok, mely — amint később bebizonyult — nagyon helyes indítványt — a többség nem fogadta el és így 18 bizottságra egyszerre történt a szavazás.

Ezen lömegek cédula-leadásnál megtörtént, hogy egyik városi képviselő tévedésből-e, avagy szándékosan, azt nem tudjuk — az egyes bizottságok helyett 12 szavazatlapot adott be kizárólagosan a számvizsgáló bizottságra, s így a virilisek szavazatait összerés bizottság kénytelen volt konstataálni, hogy 52 szavazó 63 szavazatot adott be. Mivel azonban a feles 11 szavazat a választás eredményét nem alterálta, elnököl polgármester ezen bizottságot is megválasztottnak jelentette ki.

Reinitz József a számvizsgáló bizottság megválasztott tagja azon indítványt tette, hogy a számvizsgáló bizottság megválasztásánál fenforogó szabálytalanság miatt ezen bizottságra új szavazás rendeltessék el, ellenesetben ő a bizottsági tagságról lemond. Az indítványt azonban nem fogadták el, mert az előfordult szabálytalanság ellenére is a többség két-égtelenül megállapította volt.

Már 6 óra is elmúlt, midőn a választás eredményét kihirdették, és a polgármester az ülést bezarta.

Mikos Géza kir. táblabíró, v. képviselő az elnök ebbeli enunciaciója dacára is erősen ragaszkodott ahhoz, hogy az ölni kíván és a polgármester kénytelen volt a közgyűlést — melynek tagjai száma ez idő szerint már lepadott 30-ra, — újból megnyitani és akkor Mikos azt az indítványt tette, hogy az új kormány kinevezetése

alkalmából, mi által minden pártviszály megszűnt, — Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, kinek személye legközelebb áll hozzánk, a képviselőtestület részéről üdvözöltessék. A közgyűlés ezen indítványt elfogadta. (Bizony pedig nagyon jó lett volna ezt az indítványt úgy módosítani, hogy az új miniszterelnök személyében az egész kormány üdvözöltessék.) A polgármester jónak látta az emelvényt gyorsan elhagyni, nehogy még újabb indítvány veszelények legyen kiéve.

A megejtett bizottsági választások eredménye a következők:

Pénzügyi bizottság tagjai:

Gutmann Vilmos, Plihal Ferenc, Vidor Samu, Eperjesy Sándor. Dr. Löke Emil, Remete Géza, Elek Lipót, dr. Rothschild Samu, Schwarz Gusztáv, Belus Lajos, dr. Rothschild Jakab, dr. Benczik Ferenc, Gaal György, Grünhut Alfréd. Mihalec József, Rosenfeld Adolf, Tripammer Gyula, Bettelheim Siegrid, Miltényi Sándor, Löwinger Ignác, Viola József, Halphen Mór, Cápári Ádám, Knauz László, Hirschel Ede.

Lejélt- és erdő gazdasági bizottság tagjai:

Gutmann Vilmos, Plihal Ferenc, Kállovics László pelva ifju, Abraham Károly, Sebestény Lajos, Hertelendy Béla, Pálffy Lajos, Varga Lajos, Kranic József, Gáspár Ferenc, Mihalec József, Plander György, Knauz László, ifj. Steszlin Ferenc, Szmodics László, Simoncsics Antal, Schmidt Frigyes, Sommer Sándor, Takács József, öreg Fesselhofer József, ifj. Hegedüs László, Szedlmayer László, Linzer Béla, Stern Sándor, Goldhammer Károly.

Színházépítő bizottság tagjai:

Dr. Tripammer Rezső, Gutmann Vilmos, dr. Kreisler József, Grünhut Henrik, dr. Ollop Mór, dr. Neusidler Antal, dr. Tuboly Gyula, Oszterhuber László, Mikos Géza, dr. Neumann Ede dr. Szekeres József, Ebenspanger Leo, Rapoch Gyula, dr. Löke Emil, Keller Mátyás.

Főgyűlési bizottság tagjai:

Tripammer Rezső, Hertelendy Béla, dr. Pachinger Alajos, dr. Benczik Ferenc, Hirschel Ede, Ebenspanger Leo.

Iskolaszéki bizottság tagjai:

Mikos Géza, dr. Mayer Ferenc, dr. Tripammer Rezső, Elek Lipót, Remete Géza, Tóth László, dr. Neusidler Antal, Szalay Lajos, Unger Ulmann Elek, Nith Norbert, Simon Gábor, Eperjesy Sándor, Grünhut Henrik, Varga Lajos, Faics Lajos, öreg Steszlin Ferenc, ifj. Hegedüs László, dr. Benczik Ferenc, dr. Rátz Kálmán, Löwy Adolf, Rapoch Gyula, Bun Samu, Sebestény Lajos, Plander György, Réti Lajos, öreg Hegedüs László, dr. Hauser-János, Práger Béla, Plosszer Ignác, Hofmann Mór, dr. Rothschild Jakab Knortzer György.

Ipariskolai felügyelő-bizottság tagjai:

Grünhut Henrik, Hlatkó János, dr. Rothschild Jakab, Miltényi Sándor, Goldhammer Károly, Bun Samu, Keller Ignác, Saller Lajos Szedlmayer László, Varga János, Samu József, Halvax Frigyes.

Számvizsgáló bizottság tagjai:

Reti Lajos, Knortzer György, Szalay Lajos, Reinitz József, Stolcer Gusztáv, ifj. Hegedüs László, Singer Samu, Szedlmayer László, Lendvai Samu, Bun Samu.

Közegészségügyi bizottság tagjai:

Dr. Szabó Zsigmond, dr. Pachinger Alajos, Kállovics László bábus, dr. Neumann Ede, Práger Béla, dr. Szekeres József, dr. Blau Simon, Maar Sándor, Hütter Lajos, Bun Samu, Récsy György, dr. Gerő József, Belus Lajos, Seregély Dezső, Nith Norbert, dr. Rátz Kálmán, dr. Szigethy Kálmán, dr. Stolcer Henrik, dr. Mayer Ferenc, dr. Ollop Mór, Reick Gyula, dr. Bartha Gyula, Stepanek Albert, dr. Goda Lipót, Bartos Géza.

Kisdednevelési ügyre felügyelő bizottság tagjai:

Eperjesy Sándor, Plihal Ferenc, Blau Lajos, Varga Lajos, dr. Rothschild Jakab.

Pénztár-vizsgáló bizottság tagjai:

ifj. Fesselhofer Lajos, Eperjesy Gábor, Varga Lajos, Fischek Lajos.

Körházi bizottság tagjai:

Mikos Géza, dr. Ollop Mór, dr. Szabó Zsigmond, Tóth László, Eperjesy Gábor, dr. Schwartz Adolf, Tripammer Gyula, Reinics Lajos, dr. Rátz Kálmán, dr. Szigethy Károly, Rothschild Albert, Hertelendy Béla.

Szegényügyi bizottság tagjai:

Szegő Gyula, Loewy Odón, Halphen Mór, Pukmann László, Schertz Richard, Szalay Sándor, Halvax Frigyes, Ats Vendel-Weiss Tivadar, Krippel József.

Építési bizottság tagjai:

Gutmann Vilmos, Mikos Géza, Szivós Imre Knortzer György, Vidor Samu, Eperjesy Sándor, dr. Löke Emil, Plosszer Ignác, Unger Ulmann Elek, Morandini Román, Kiss Ferus József, Ebenspanger Leo, Pálffy Alajos, Stern Sándor, Hirschel Ede, Aczel Pál, Sommer Náthán, Saller Lajos, Varga János, dr. Szigethy Károly, Kranic József, Halvax Frigyes, Kállovics pelva László ifj. Sartori Oszkár, Krippel József.

Jogügyi bizottság tagjai:

Remete Géza, Tóth László, Simon Gábor, Gózonny Sándor, dr. Schwarz Adolf, dr. Fried Odón, dr. Bród Tivadar, Rapoch Gyula, dr. Hauser János, dr. Tuboly Gyula.

Villamellenőző bizottság tagjai:

Plihal Ferenc, Goldhammer Károly, Szalay Lajos, Eperjesy Gábor, Varga Lajos, Bogenrider József, ifj. Fesselhofer József, Unger Ulmann Elek, Sommer Náthán, Elek Ernő, ifj. Hegedüs László, dr. Bród Tivadar, Saller Lajos, Kiss Ferus József, dr. Dick József.

Arvaszéki pötülnökök:

Szalay Lajos, Grünhut Fülöp, Löwinger Ignác, dr. Fried Odón, dr. Ollop Mór, dr. Tripammer Rezső, Varga Lajos, dr. Fabián Zsigmond, ifj. Samu József, ifj. Fesselhofer József.

Nyugdíjkezelő választmány tagjai:

Plihal Ferenc, dr. Löke Emil, Faics Lajos, Reinitz József.

Pötag:

ifj. Fesselhofer József.

Eszküdtetk összerés bizottság tagjai:

Viola József, Ebenspanger Leo.

Tollfuttában

— Hajós-káték. —

A magyar parlamenti körökben két érdekes hajós-katé forog kézről kézre.

Az egyiket szerkesztette és kiadta a nemzeti párt. Ebből a következőket adjuk mutatónl:

— Mire vár az okos hajós, ha hajója nem mozdul?
— Az okos hajós, ha hajója nem mozdul, szélre vár.

— Es mit csinál, ha a szél megindul?

— Ha a szél megindul, megindul ő is a hajóval.

— Milyen irányban?

— Szél-irányban.

— Milyen most a szél irány a magyar politika tengerén?

— A magyar politika tengerén a szél-irány most kedvező.

— Mit tesz az okos tengerész, ha a szél-irány kedvező?

— Az okos tengerész, ha a szél-irány kedvező, kifeszíti a vitorlákat és kiszáll a nyílt tengerre.

— Es mit tesz a nemzetipárti hajós?

— A nemzetipárti hajós bevonja a vitorlákat és bevez a „Lloyd klub” öbölbe, ahol most állandóan kedvező szél uralkodik.

A másik kátét szerkesztette és kiadta a

negyvennyolcas és függetlenségi párt. Ebből a következőket adjuk mutatónl:

— Mi állott be most a magyar politika tengerén?

— A magyar politika tengerén most **szélfordulat** állott be.

— Mit csinál ilyenkor a függetlenségi tengerész?

— Kifeszíti a vitorlákat **szél ellen**

— Es mit csinál, ha a **szél-vihar** a nyílt tengeren éri?

— Bevonja vitorláit és rábizza a hajót a hullámokra.

— Mire vigyáz csupán?

— Csupán arra vigyáz, hogy **szél-tölcsérbe** ne jussan a hajó.

... Es ha mégis bele jut?

— Lelket az elemek istenének kegyelmébe ajánlja és meghal de hatvanhetes mentő-bárkában nem száll.

Mindkét kate elég érdekes és eléggé jellemző is.

H I R E K.

— **Eljegyzések.** Fischel Adolf a Schwarz és Tauber cég alkalmazotja eljegyezte Kellermann Janka kisasszonyt, Kellermann Lipót polgártársunk leányát. — Armuth Gusztáv keresk. utazó eljegyezte Káhn Berta kisasszonyt, Káhn Mór szobamester leányát.

— **Házasság.** Grünfeld Károly Fehérvár-Csurgoról f. hó 6-án tartja esküvőjét Deutsh Frida kisasszonnyal, Deutsh Lipót magánzó leányával Nagy-Kanizsan.

— **Beeth Lola hangversenye.** A nagykanizsai kereskedő ifjak egylete, mely minden körülmények közt figyelemmel van a közönség kívánságára és ennek lehetőleg eleget tenni kedves kötelességének tartja, ismét jelét adta körültekintő figyelmének és a nagyközönség iránti előzékenységének. — A kereskedő ifjak önképző egyletének tudvalevőleg sikerült Beeth Lolát, a bécsi udvari opera elsőrangú művésznőjét egy hangverseny megtartására megnyerni. A hangverseny napjával március 4-ike volt kitűzve és mint tudjuk a hangverseny iránt közelről és távolról rendkívül nagy volt az érdeklődés. De az utóbbi időben városunkban oly nagy mérvben grasszál az influenza, hogy számosan azzal a kérelemmel járultak a kereskedő ifjak egylete vezetősége elé, hogy ejtse módját, hogy a hangverseny lehetőleg elhalasztassék. Az egylet vezetősége tudva azt, hogy ily nagy művészi élvezetet, csak vajmi ritkán szerezhet a közönségnek, szerencsét próbált a művésznőnél és megkérte, hogy a hangversenyt március hó 11-én tartsa meg, mert nem szeretné, ha a közönségnek csak egy része is megfosztatnék a műélvezettől. A nagy művésznő oly kedves volt, hogy a rendezőség kérelmének megfelelőleg a hangversenyt március hó 11-én, szombaton fogja megtartani.

— **Orvos-választás.** A kerületi betegsegélyző pénztárnál annyira felszaporodott a taglétszám, hogy a pénztár egy orvosa nem feleltethet meg minden tekintetben nehéz feladatának és így mind abban szükségessé vált egy újabb orvosi állás betöltése. A kerületi betegsegélyző pénztár

kedden választotta meg második orvosát; hét szavazattal egy ellenében Hajós Soma dr. lett a győztes.

— **Szegélyegyletek közgyűlése.** Nagykanizsai segélyegylet- szövetkezet február hó 25 én Vidor Samu szövetkezeti elnök elnöklése alatt tartotta évi rendes közgyűlését. Ezen intézetnek 1898. év végével 6 évtársuta volt. Az 1898-ik év üzleteredménye 29880 frt 32 kr volt; az előbbi zletések eredménye 31845 fr 34 kr. Törzsbetétek összege: 546064 frt 50 kr; kiadott kölcsönök összege 527301 frt. — Az egyes évtársulatok üzleteredménye 50 krajcáros üzletszenkint a következők egyikük meg: 1893-ik évtársulat (6 év) 35 frt 46, 1894-ik évtársulat (5 év) 23 fr 61, 1895-ik évtársulat (4 év) 14 fr 57, 1896-ik évtársulat (3 év) 7 fr 96, 1897-ik évtársulat (2 év) 3 frt 39, 1898-ik évtársulat (1 év) 81 krajcár. — A Dél-zalai Takarékpénztárral Egyesült önszegélyző szövetkezet február hó 26-án Egereszy Sándor anyaintézeti elnök elnöklése alatt tartá meg évi rendes közgyűlését. Az 1898-iki év üzleteredménye 25962 frt 27 kr. — Az év végével fenállott hat évtársulat törzsbetétek összege 49390 frt 50, kiadott kölcsönök összege: 423635 frt. Az egyes évtársulatok üzleteredménye 10 krajcáros üzletszenkint a következők egyikük meg: 1893-ik évt. (6 év) 6:20; 1894-ik évt. (5 év) 4 fr 32, 1895-ik évt. (4 év) 2 fr 77, 1896-ik évt. (3 év) 1 fr 57, 1897-ik évt. (2 év) 69 krajcár, 1898-ik évtársulat (1 év) 17 krajcár.

— **Borvizsgálat.** Vármegyénket is magával ragadta az ár, nem birta kivonni magát a büdös üzlemből, kénytelen volt vele. Ha helyén maradt volna a lelkiismerete, régt elbukik, így később becsület nélkül lett silánynya. De végre megszöknek mindenféle a boryártás mestersége, erőlyesen ügyeznek érvenyt szerezni mindenkit a törvényeknek. — Zalavármegyében most járván vizsgálgják a jó és rossz (hamis) borokat. A megyei közigazgatási bizottság ugyanis a járási főszolgatartóknak, polgármestereknek és rendőrkapitányoknak meghagyta, hogy tartsanak borvizsgálatot, hatáskörükben járjanak el szigorúan a mindezekről legyenek jelentést a vármegyének.

— **A hivatalos lapból.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Ercegy Jolán, gancsai állami elemi iskolai tanítónő a bakcsi állami iskolához helyezte át; — Feketé-Némethy Iloná okl tanítónő pedig a gancsai állami elemi-iskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

A zalavármegyei pénzügyigazgatóság Kétszery Géza keszthelyi lakost, ki főgymnáziumot végezett, a keszthelyi adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

— **Népesedési mozgalom városunkban.** Folyó év február havában született 66 gyermek és pedig: törvényes 27 fiu és 34 leány, házasságon kívül 4 fiu és 1 leány, ikrek egy esetben születtek és mindkettő leány. — Ugyanazon időben 66 haláleset fordult elő és pedig 33 fiu és 26 nőnemű; halva született 2 fiu. Ezen elmúlt hónapban — dacára, hogy az év összes hónapjai közt a legkevesebb napot foglalja magában, a nőnem 50%-al szaporodott, a mely körülmény figyelemre méltó esemény. Házasságkötés céljából 7 pár jelentkezett; házasságot pedig 22 pár kötött. Vegyes házasság egy esetben kötött és pedig ev. rel. férfi és r. kath. nő.

— **Kaszinói közgyűlés, Letenyén.** A letenyei Kaszinó február 26-án tartotta évi rendes közgyűlését. — Ezt megelőzte a rendkívüli diszgyűlés, mely alkalommal Gloss Géza előbb letenyei jelen év csurói takarékpénztári főkönyve-ő akadémicus, festő által festett bold. Erzsébet királyné életnagyságu képének volt ünnepies leleplezése. — Dr. Csempe Kálmán ügyvéd, kaszinói elnök, a diszgyűlést megnyitotta, s igen lelkes szavakban emlékezett meg bold. királyné-asszonyunkról. A szóbeli fordulatokban gazdag beszéd nagy hatást keltett.

Az évi rendes közgyűlésen dr. Csempe Kálmán kaszinói elnök, a letolyt évről számolt be.

A Kaszinó vagyona könyvekben és bútorokban meghaladja a 1600 frt értéket.

A tisztújítás is megtörtént, eredménye ez: Elnök: Dr. Csempe Kálmán, Alelnök: Kovách Fülöp, Titkár: Tóth Béla, Háznag: Szikossy Aladar, Penztáros: Freytag Géza, Könyvtáros: Wesel Manó. Választmányi rendes tagok: Gyenes Sándor, Tamás Ádám, Schmidt János, Kapossy Antal és Oszterreicher József. Póttagok: Kaszler Géza és Bayer Izidor. Számvizsgálók: Csiba Gábor, János József. Az ülés végén Freytag Géza indítványára dr. Csempe Kálmán kaszinói elnöknek Wesel Manó kaszinói könyvtárosnak — mivel a királyné arcképeinek megőrkítése nagyrészen az ő érdemök — jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

— **A néppárt nevelése.** Skrobanek Béla gazdasági vádortanító a földművelésügyi miniszterium megbízásából a múlt bétén Gáborhajdán gazdasági felolvasást akart tartani. Sokan megjelentek, de nem azért, hogy okuljanak, hanem hogy a felolvasást megakadályozzák. Legelőször is tiltakoztak a miniszterium protektorsága ellen, ők nem szornak semmiféle oktatásra és a kormány kegyeit nem akarják igénybe venni. Skrobanek minden tehetőségét felhasználta, hogy szép szavakkal a félrevezetett népet lecsillapíthassa, de a néppárt diákok kivételével növedékeinel süket fülekre találtak szavai. Néhányan megzivilélték már beszédet, de a főkolompokok igazgatására még nagyobb erővel tört ki a tiltakozás, sőt most már kéekkel, aljas szitokkal rohantak a tanító felé, hogy a nép szuverenitásának érvenyt szerezzenek. A tanító szerencsére elmenekült a feldühödött tömeg elől. Mikor megtudták hogy Szijártóháza tartózkodik átízent-ék a szomszédbelieknek hogy tsek agyon a tanítót, de Skrobanek itt meg sem kezdte tanításait. — Milyen szörnyűkedve olvassa a nyugati ember azokat a veszedelmes utleírásokat a igazságtételt Afrikáról. Milyen száokozással tekint az ember forrájára szobott vadakra, kik vad táncot letve, konoelják fe a miszó-áriusokat. Sajnáljuk azt a kultúra nélküli vad tömeget, de menséget is tártunk ezek részére. Vajjon erre az esetre, me y semmiben sem különbözök az afrikai vadakétól, miben keresünk menséget. Művelt állam volnánk, legalább szeretjük azt hangoztatni. A néppárt azonban bieskával szabadlódzik a kulturán és tapsolnak is tán a nagyok elhez az e-ethoz, hiszen a nép a kormány ellen tiltakozott csupán. Büszke lehet a néppárt az ő nevelési rendszerére.

— **Uj iskolaszék Letenyén.** A letenyei rom. kath. iskolánál mult heten volt az iskolaszék megválasztása. A választás egészen Laskovics Ferenc esperes-plebánosnak, az iskolaszék egyházi enökének és Borsódy János segédlelkésznek guszta szerint történt. — Az iskolai ügyek laza kezelése miatt sok kellemetlensége volt az egyházi elnök urnak az iskolaszékben lévő uri emberekkel, néhány érdemes községi elüljáróval és polgar-emberrel; azért hát irtó háborut indított ellenük s mind kibuktatta őket az iskolaszékéből. — Beválasztaita helyettük kaplányt s pár neki való csendes polgárembert. Most már ezekkel kénye-kedve szerint kormányozhatja az iskolát. De a közönség épenséggel nincs megelegedve a választással, mert elvárták volna az esperes irtól, hogy az intelligensebb osztályból is válogatot volna bekes természetű tagokat; mert az meg sem járja, hogy a letenyei rom. kath. iskolaszéknek egy olyan polgar-ember a világi elnöke, ki révet alig tudja alárni; a főgondnoka pedig egy másik polgar-ember, kinek talán ennél is kevesebb a kvalifikációja. De bizonyok Hidassy Kornel megyés püspöknek tapintatosságában s a letenyei viszonyokra is kiterjedt informáltságában, s hisszük, hogy a választást megtogja semmisíteni. (B. G.)

— **Tűz Z. Sz. Mihályon.** Febr. 27-én reggel 8 órakor a Skubics örökösök gazdaságában vigyázatlanságból tűz ütött ki. — Ugyanis az egyik cselédasszony tüzes hamut öntött ki az ólak közé. Néhány perc alatt az egész hidas-sor langban állott. Erős északi szel dacára azonban

Beeth Lola

a bécsi cs. kir. opera elsőrangú művésznőjének

ESTÉLYE

1899. március hó 11-ikén, a kereskedő ifjak egyletében.

a tűz nem terjedhetett. A községi lakosok és a cselédség derekasan hozzálátott az oltáshoz. A kár jelentéktelen. — Ugyancsak a napon déli órákban pedig Bubb Károlynak a községen kívül álló szérus kertjében a kazal gyuladt meg s csak nagy erőfeszítéssel tudták a nagyobb bajnak elejét venni. A kár néhány 100 frtra rug.

Fogyasztási szövetkezet alakítása.
A pacsai gazdakör Koller István alsórajki nagybirtokos, a gazdakör alelnöke által febr. 26 d, u. 1 órára egybevitte a járás kisgazdait és iparosait fogyasztási szövetkezet alakítására. — A pacsai vendéglő nagyterme ez alkalommal kicsinynek bizonyult, oly nagy számban jelenek meg az igen életre való eszme megvalósítására. Ott voltak a kisgazdák között a járás nagybirtokosai: Clement Lipót, Grunner Lajos, Grunner Ernő, Grunner Karoly, ifj. Rajkó Lajos, Bakó Gyula, Nyáry Kálmán, Unger János, Baranygy Ódón, Bubb Károly és Ellényi János. — Továbbá a járás főbírája gyulai Gadl Miklós, kik mindannyian a szép eszme lelkes támogatói. Koller István üdvözle a jelenvöltoakat s lelkes szavakkal tömörülésre s összejáratásra buzdított, ecsetelte a kisgazdák helyzetét s ajánlotta a jelenlevőknek, hogy alakítsanak fogyasztási szövetkezetet. A jelenlevők lelkesen hozzálattak az indítványhoz. Először Koller Istvánt választották meg, ki megköszönvén a bizalmat, azt elfogadta s a gyűlést megnyitván nyilatkozta. Felkérte Grunner Lajost, a gazdakör jelezőjét, hogy olvassa fel a fogy. szövetkezetre vonatkozó szabályzatot. Az abban foglaltak megmagyarázása után a jelenlevők kijelentették, hogy felállítani óhajtják a szövetkezetet s kéri az iverk kibocsátását. Rövid idő múlva 200-nál több üzletész volt jegyezve; így tehát az elnök a fogy. szövetkezetet megalakultnak jelentette ki. Azután igazgatósági tagokat választottak. — A gyűlést az elnök bezárván, bemutatva a jelenlevőknek Tass Antalt, a tapolcai vincellér isk. igazgatóját, ki a gazdakör kérésére kijött s az ő kedves modorával és szép előadással a szőlők felújításáról tartott előadást. — Végül megéljenek. A gyűlés s az előadás az elnök, az igazg. tagok s a tanár elzetésével késő este ért véget.

Mozgó fényképek. A „Polgári Egylet” nagytermében estéről-estére nagy szamu közönség jön össze, hogy az igen szépen sikerült mozgófényképekben gyönyörködhessek. A műsor a legújabb a legváltozatosabb felvételekből, van mindig egybeállítva. A pénteki előadás bevételeit a az igazgató teljesen a városi szegényeknek ajánlotta föl és erre az estére felzeteleink legkezebb sorozatát fogja bemutatni. A közönség, mely eddig élénk érdeklődést tanúsított a mozgó fényképek iránt, az estére még nagyobb számmal fogja ezt felkeresni, mert ezzel a saját élvezetén kívül a szegény ügyön is lendít.

Altagérszégügyi kimutatás. Zala vármegye területén az állatok között uralkodó betegségek statisztikája február végén: V e s z e t t s é g: Szalapa 1 udvar. S e r t é s v é s z: Alsó-Lendva 1 u., Bak 1 u., Galsa 1 u., Gyertyámos, 1 u., Halap 1 u., Keszthely 1 u., Lenti 3 u., Nagy Pali 7 u., Pókafa 10 u., Szécsi-Szigel 1 u., Tófej 1 u., Zala-Szent Iván 1 u., Z.-Erdőd 5 u., Zsitkóc 1 udvar, összesen 14 község.

150-200 frtot kereshetnek havonta, intelligens, jó beszédű képnésséggel bíró megbízható urak. Bővebbet megtudhatni levélben megkeresésre N. A. Pécs postarésztente.

Kiterjedt üzletkörrel bíró fűszer, rövid és norinbergi áru kereskedés előnyös feltételek mellett bármikor eladó. Cím a kiadó-hivatalban.

Közgazdaság.

Hogyan gazdálkodjunk?

A mai nehéz gazdasági viszonyok között, amidőn a gazda nap-nap mellett a legválaszagosabb helyre be sodortatik, nem könnyű feladat, ugy dákodni, hogy ama példabeszéd „jut is, marad is”, érvényre jusson; sőt mi több, ha a minden oldalról nyakuk közé zúduló csapások nem loznak enyhülni, csakhamar eljő az idő, midőn kimondhatjuk, hogy a gazda jövődelmi forrása teljesen meg van semmisítve. Itt a sertésvész úri fel tanyáját, amott a marhaállományt fizesdéli meg valamely részleges betegség, majd a gabonafélék számtalan ellenségeivel kell harcot folytatnunk, ismét a

burgonya termelésénél mutatkozik akadály, egy-azoval olyan a helyzet, hogy annál rosszabbat már el sem képzelhetünk. Szabad-e ilyen körülmények között a szerencsés véletlentől várni helyzetünk javulását? Nézzük-e tetlenül a pusztító elemek munkáját? Azt hisszük: e kérdésre minden józanul gondolkodó gazda egyértelműen tagadó választ ad. Eberségre s a legnagyobb elmentállás kifejtésére vagyunk utalva, hogy ennek alapján legalább némi eg megoldhasuk azt a kérdést: hogyan gazdálkodjunk? Lapunk szük keretében nem terjeszsedhetünk ki mindazon kérdések fejtegetésére, melyek az okzertü gazdálkodásá össszefüggésben vannak; itt csak fobb vonasaitban utalhatunk azon elvekre, melyek a gazdálkodás jólételemzőságerre, termésünk fokozására és biztosítására befolyást gyakorolhatnak. Kezdjük a talaj művelésével. Mit tapasztalunk e tekintetben földműveseinknél? Azt, hogy az a talajművelés, a melyet ök. fogantatásitanak, tulajdonképpen nem is művelés, hanem csak olyan művelésféle. Kimennek a szántóföldre egy régi rozoga ekefele eszközzel, azzal megkarcolják kissé a földet s azt gondolják, hogy ezzel eleget tettek a jonak. Ilyen talajműveléssel ma már nem boldogulhatunk. Jó volt az tván évizedekkel ez előt, de ma nit sem ér. Első és főkéllék, hogy szerzdünk be egy oly ekét, melyet a szántások küömlözö neméinél egyaránt sikerrel használhatunk. Ilyen a Sztroeker. Ezzel biztosan és nyugodtan dolgozhatunk, s tökéletesen szabályozhatjuk azt úgy melyebb mint sekélyebb szántásra. Ezen úrbíbi eredmény egyike a legnagyobb előnyöknek, mert a növény diszlesének egy fő előfeltétele az, hogy a részére adandó szántások küömlözö mélyszéklet legyenek, pl. ö-ziek alá feltörjük a tarlót sekelyen, majd adunk egy mély szántást s közvetlen a vetés előt egy középnyű szántást. Tavaszianknél ezen munkálatokat hasonlóképpen végezdük azzal a küömlözéssel, hogy ha kora tavasi növényt termünk, pl. arpat, zabot, akkor a vetészántás elmarad, s helyette csak egy foszt vagy esetleg extirpátort használunk, ha ellenben késő tavasi veteményről van szó pl. burgonyáról, akkor a szántás ismétlése elkerülhetetlen. Jó termés csakis akkor számíthatunk, ha földünket jól munkáljuk meg, mert a földben levő nyers növényi tápanyag csak akkor alakulhat át felvehető tápközlékké a művelés útján a nyers tápanyagokhoz férhető levegő, meleg és nedveség behatása következtében.

De a talaj megművelése egyedül még nem elég biztosíték a termés sikeréhez. Van még egy másik tényező is, mely betolyását érvényre sítí s ez: a trágya. Jól tudjuk, hogy a növény épp úgy él, mint bármely más szerves lény, akár az ember, akár az állat. Életet csak úgy tarthatja lenn, ha kap táplálékot. Elegendő táplálék nélkül életmüködése megakad, fejlődésében h-tramarad, elc-enevesz, majd elhal. Éz ezért szükséges növényeink részére az éléskamrát megtölteni, szükséges annál is inkább, mert a folytonos termeléssel mindig el-elveszünk abból egy keveset. Erre a megtöltésre ma már nemcsak az istállótrágyát használhatjuk, hanem a műtrágyákat is, vagyis azokat, melyeket töbnyire mesterséges uton, gyárilag állítanak elő. Az az eredmény, melyet a műtrágyákkal az ország küömlözö részein ma már elértek, bátran feljogosít bennünket annak kijelentésére, hogy műtrágyák nélkül gazdálkodni ugyszólván nem is lehet. Aki ismeri, aki tisztában van az istálló trágya hatásával, csak az tudja igazán kelölleg mérgegni a műtrágyák használatának jogosultságát. A műtrágyákban egy oly anyagot bírnak, melyből bármikor, bármennyit és bármilyent a növények szükégetlenek, kívánalmának megfelelően adhatunk; s a mig egyrészt ez egy igen nagy előnyül hozható fel, addig másrészt az is tény, hogy műtrágyákkal, ha azokat helyesen okszertüen alkalmazzuk, pl. istállótrágya hiányának pótlására, azzal kapcsolatban oly eredményeket érhetünk el, minöket az istállótrágyának egymagában alkalmazásával soha. A természetes sikerének barmadik tényezője a vetés. Jó vetőmag s a vetésnek teljes kerekszülvtétele az, a melyre kellő figyelmet kell fordítani. Gondoskodjunk időnként a vetőmag változtatásáról, mert ha évről-évre mindig csak ugyanazon magot használjuk szaporításra, igen természetes, hogy az urtód mindig silányabb lesz. Vetőmagot mindig a tetimény legjavát használjuk fel, ezt alapos tisztás s rostálással készítsük elő a vetésre.

Ha az elmondottakon kívül a növények tenyészideje alatti ápolásról sem feledkesünk meg, akkor senki sem vádolhat bennünket azzal, hogy nem iparkodtunk szembe szállni azon nehézségekkel, melyek bennünket a növénytermelés terén kísérhetnek.

A megfagyott kapásnövények bevermelése.

Igen gyakran megtörénik az az eset, hogy a fagy akkor köszönt már be, midőn gazdáink még javában a kapás növények betakarításával foglalkoznak és ezáltal nagyvögy mennyiségű répa — néha még burgonya is — rothadás következtében elpusztul, ha csak gyors betakarítás és okszertü eltartás által nem mentjük meg a megtámadott gumókat vagy gyökereket.

Csekélyebb fokú hideget ugyan még elbir a répa minden kár nélkül, mindaddig mig a földben áll és ugyanezen helyzetben ismét feleleged, ha azonban a hűsökökkes következtében a sejt-szövet annyira megváltozott, hogy a répa a felelegedés után elveszítí keménységét külsője pedig olyan módon megváltozik, hogy husa szivacsos és lágy lesz, sőtétebb színt és íveges külsöt mutat, ez annak a jele, miszerint nemcsakára beáll a rothadás, akkor a répa takarmány értékének megtartására a gyakorlatban egyedül kivihető módszer annak bevermelése. E célból az illető növényi részeket oly módon kell elrakni, hogy a berakásnál lehető kevés levegőt zárjunk vele együtt el, az eltartás alatt pedig a külső levegő ne ferhesen hozzá. Igen célszerű az említett esetekben a répát felaprózni és gondosan rétegenként a verembe betiporni.

Ha igen nagy mennyiségű répa bevermeléséről van szó, a melyet lehetőleg gyorsan kell eltenni, akkor nem gyözzük azt repávágó gépekkel felaprózni, hanem vagy élesszélű ásvával vagy küölönleges vagy S alakú vasokkal összehúzzuk azt és lábál letiporjuk.

Hogy az eltartás a azt a levegő bejutását s lehetőséghoz képest megakadályozzuk, azó alakú vermet kell választanunk és annak helyét kell gondoskodnunk. Ott hol falazott vermek állanak rendelkezésünkre, mindenesetre azokat részesítjük előnyben, a legtöbb esetben azonban megbírelő vermekről kell gondoskodnunk. Mig általában egészséges repák számára a vermet laposra vagy csekély mélységűre készítjük, addig hibás — tehát megfagyott — repáknál célszerűbbnek bizonyult azokat egy bizonyos mélységűre készíteni.

Az illető istállók küömlözében egy olyan helyet választunk ki, melyhez a répát könnyen odaszállíthatjuk és a melynek vízembocsásjáró kötött alvataja van és oly mélyre készítjük a vermet amint azt a talajvíz állása megengedi 1.5-2 u. szélesre is és 0.5-1.5-2 méter mélyre, a vermek hosszúsága a répa mennyiségétől függ. Habár elméletileg a lehető legmélyebb vermek a répa eltartására a legmegfelelőbbek, mégis gyakorlati szempontból figyelembe kell venni, hogy igen mély vermek készítése igen nehéz munka; az ilyenektől bajos a repát feleletés céljából szállítani, továbbá, hogy a verem tartalma is ülepedik, mialta a verem mélyebb lehet, mint a küölötte levő földszine; ezáltal az esővíz bejutását a verembe elősegítjük és annak tartalma a megromlásnak lesz kitéve.

Műdezekből az következik, hogy tulságos mélyre a vermet készíttetni nem tanácsos. A vermek oldalfalait függőlegesre készíttetjük, nehogy a tartalom ülepedése a kalmával úregek keletkezzenek.

Ha a verem megtöltésénél annyira jutotunk hogy annak tartalma a földszínel valamibe magasabb, akkor mielőtt tovább rakók a bevermelendő takarmányt, deszkából kerítést készíttünk a verem küöl és csak azután folytatjuk a megtöltést. Kevésbé mély vermeknél, a föld szine fölött 30-50 cm-nyire már keskenyebbre vesszük a kajakukat és végre keskeny éllel bejárjuk.

Hogy a feleletés alkalmával tisztán szedhesük ki a takarmányt a befejezett vermet egy réteg szalmával befedjük és azután egy réteg földdel megterheljük. A verem megtöltése előtt is célszerű a kizisztított és lesimított verem fenekére szalmát rakni, nehogy a benne levő takarmány a fenékről és az oldalról esetleg lehulló földdel keveredhesek.

A veremre rekkott földnek célja, hogy gyorsan

részt a levegő bejutását megakadályozza, másrészt elegendő nyomást fejtve ki, hogy a földszint fölélt levő takarmányt kellőképpen összezajtolja. Esokból jó a földréteget rétegenként ledöngönyögni és legfeljebb réteget nedves anyaggal leimitani. Ha a verem tartalma összehépszik, úgy ennek következtében a földtakaróban repedések keletkeznek, a melyeknek, a betöméséről gondoskodni kell a már említett okokból.

A lóherék ápolása.

A takarmány, mint jól tudjuk oly anyagát képezi a gazdaságnak, mely nélkül az helyesen sem is ühethő. Ha nincs elég takarmányunk, nem tarthatunk elegendő állatot, ennek hiányában pedig kevés lesz a trágya s következményesül rossz a termés. Dacára emez igazságnak, mégis sok helyen nem sokat törődnek a takarmányfélék termelésével, illetve azok ápolásával, mert azt hiszik, hogy a növények amugy is oly kevés igényűek, hogy ápolásra egyáltalán nem szorulnak.

Pedig a dolog nem így áll. Használtsunk csak össze két oly lóherét, melynek egyike gondosan előkészített, jól megművelt, állólótrágyával és műtrágyával ellátott talajba került a tenyészidője alatt rendszeres megmunkálásban részesült, másik pedig csak úgy-ahogy megkapartatott, trágyaszegény földben termeltetett s ápolásban nem részesítetteit, majd meglátjuk akkor, hogy mily jótékony hatása van a helyes művelésnek s a gondos ápolásnak. Nézzük tehát, miben áll a helyes művelés és ápolás. Vetés előtt a talaj mélyen kell megmozgatni, mert a lóhere gyökere a talaj mélyebb rétegeibe terjed; gondoskodni kell a megfelelő tápanyagkészletről részint állólótrágya, részint foszforsav- és káli dus műtrágyák alkalmazásával; sulyt kell helyezni a vetőmag minőségére, nevezetesen arra, hogy az tiszta, gyommentes, egészséges, csiraképes és különösen arankamentes legyen.

E tekintetben a vetőmagvizsgáló állomások nagy segítségére vannak a termelőnek, amennyiben e vizsgálatokat a gazdák részére ingyen teljesítik. Ugyeljünk továbbá arra, hogy amennyiben a védőnövények nagyon sűrű állás mellett könnyen kipusztulhatnak; legyen gondunk a rosszul végrehajtott vetésből származó hiányos foltos helyek kijavítására illetőleg e helyek pótlólagos bevetésére.

Távolítsunk el a vetés között előforduló gyomokat addig, míg nagyon el nem hatalmasodnak, így nevezetesen az acatot, sóskaféléket, pipacsot, s különösen az arankát, mely még arankamentes vetőmag használata mellett is felléphet akkor, ha pl. a szomszéd birtokos a mag megválasztását nem elegendő gondtal teljesítette. Aratás alkalmával a letakarult boglyákat ne hagyjuk sokáig a tarlón, mert kosszabb ideig tartó ottmaradás a lóhere további fejlődésére hat hátrányosan.

Második esztendőben kora tavasszal, mihelyt a vegetáció megengedi, fogsoljuk meg a lóherét, hogy a tél folyamán összehűpedett és megkérgezett talajt az által megzajtsuk a levegőnek a talajba való térkőzését előmozdítsuk s a lóhere díszését elősegítsük.

Ime ezek azon munkálatok, melyek segítségével módunkban áll takarmánytermésünket megkészszeretni s ezzel gazdaságunk egész menetét helyesebb irányba terelni.

Szerkesztői üzenetek.

Művészi. A „Korányi Bertáhos” című szerk. üzenet nem Korányi Bertáhos intéztük, hanem egy vers-íróhoz, akit a mi kedves munkatársunk szép költeményi dalra fakasztottak a „Korányi Bertáhos” című versben közzétett egyet a szívében; amit azonban mi nem tartottunk közlésre-érdemesnek.

Alpha. Egy kis türelmet kérünk. Pár nap múlva levelet írunk s ha lehet tesszünk valami ajánlatot.

B. G. Kérjük: sziveskedjék a tudósítást sokat folytatni! A t. példányt megindítottuk. Míg nyomott szalag alatt nem megy, talán egyszer-mászor elmarad: Ebben az esetben csak méltóztatásuk megreklamálni egy levelezőlapal a kiadóhivatalnál.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

„NEMZETI” baleset-biztosító részvénytársaság
FŐÜGYNÖKSÉGE.

A „NEMZETI”

élet-baleset és népbiztosítási részvénytársaság
főügynöksége

NAGY-KANIZSÁN

közhirre teszi, hogy

Keszthely, Sümeg, Tapolca, A-Lendva,
Letenye, Z.-Szt.-Gróth, Csabrendek, Pacsa,
Nova és Kis-Komárom

székhelyi hely

kerületi ügynökségeket szervez.

Reflektánsok küldjék ajánlataikat

GLÖCKNER DÉNES ezim alatt

NAGY-KANIZSÁRA.

VALÓDI
LINOLEUM Fontos háziasszonyoknak!
puha padlóra Törv. védva.
PADLÓZOMÁNCZ minden szinben.

Minos többé ragadós szobapadló! Linoleum padlózománcz egy óra alatt keményre szárad, gyönyörű fénye van és elérhetlen tartóssága.

Többször megtörtént, hogy az Eisenstädter-féle Linoleum helyett utánzókat kaptak a vevők. Figyelmeztetjük tehát a vevő közönséget, hogy mindig és csak Eisenstädter-féle Linoleumot kérjen a vas levegő védjeggyel.

LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR
EISENSTÄDTER TESTVÉREK, Bécs.

Nagy-Kanizsán kapható:
NEU és KLEIN és STREM és KLEIN
uraknál.

„Stefánia Szálloda”

Bécsben

II. Bezirk Taborstrasse 12. szám.

(a terménytőzsde mellett)

több mint száz szoba.

Ujjonan és divatosan a legnagyobb kényelemmel berendezve, villamosan világítva, legjobb fekvés (10 percnyire a Stefania-platztól). A lóvasut és társaskocsik megállóhelye minden irányban. Fürdők és vízvezeték a házban — Szoba árak villamos világítással és kiszolgálással személynként I-ső emelet frt 1.80., II-ik emelet frt 1.60., III-ik emelet frt 1.40

Az utazó kereskedők egyesület tagjainak ármérséklés.

Kitünő tisztelettel

Witzmann Károly.

EXCELSIOR KINEMATOGRAF

Nagy-Kanizsán a „Polgári Egylet” nagytermében.

Ma csütörtökön,

március hó 2-án este fél 9 órakor

FÉRFI ESTÉLY.

Rendes helyárak mellett. Jegyek előre válthatók.

Pénztárnyitás este 7 órakor, kezdete 8 órakor

Pénteken március hó 3-án

este 8 órakor

Jóteköny előadás

a városi szegények javára,

melyre a n. é. közönség tömeges látogatását kéri.

Az igazgatóság.

Hirdetések

felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Nagy-Kanizsán.

Clayton & Shuttleworth
 mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 68. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzeséplőgép-készletek
 melyből járgány-éséplőgépek, időre-éséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálok-és aratógépek, szénnyújtók, boronák.

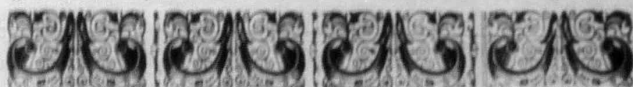

„Columbia-Drill“
 legjobb serevőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsológék, derékók, őris-malmok, egytemes aczéi-ekék.

2- és 3-vasúti ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék küldésre ingyen és bérmenten kiküldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és csatlósépítői.

Bámulatos olcsó árak.

Alulirottak bátorkodunk a t. ez. közönség szives tudomására hozni, hogy a tulhalmozott norinbergi, rövid, női és férfi, szabászati, ruha-diszkellékek, csipkék és szallagok, nap-és esőernyőkből álló raktárunkat, mig ezekből raktárunk tulhalmozva lesz, eredeti gyári árakon alul is árusítjuk, miért is a t. közönség szives látogatását kérjük.

Tisztelettel

Kasztl Testvérek
Nagy-Kanizsán.

Leszállított árak.

Leszállított árak.

Bámulatos olcsó árak.

Bérbeadás.

Az **Ollári** uradalmhoz tartozó **Zala-Isztván** Szőpötki vasut állomás mellett — Turbinát vízi műmalom 4 pár köre, Ganz-féle hengerrel, hozzá tartozó épületekkel, szántó és rétföldekkel f. é. **október hó 1-től** kiadó.

A **kisfaludi** határban lévő kisfaludi vasut állomás mellett. Pozvai vízműmalom 2 pár köre és Ganz-féle hengerrel hozzá tartozó épületekkel, szántó és rét földekkel f. é. **aprilis 24-től** több évre haszonbérbe kiadó.

Bővebbet **Szily Dezső** urnál
Ollárban (Zalamegye)

Homoki szőlőtelepítőknél igen fontos.

A cég 17 év óta áll fenn a most már az országokon kívül is elterjedt híre, a mennyiben már sok nemes és vadoncz csemetét szállít Horvát-Szlavonország, Bosznia, Cseh, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-állománya ezuttal 500,000 drb.; vadoncz-állománya 8 millió. A cég évenként 4500—5000 rendelésnek küld szállítmányokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homok-talajon létesült így az főként a **homoki szőlőtelepítőknél kincses háza** azért, mert mint tudja van, a homoktalajból kikerült fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, kövecses talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerakodású vagy tulságosan kövérített talajban állítottatik elő. A gyümölcsfajok boldogult **Bereczki Máté** mezőkövesházi hírnemes telepéről valók. Ugy **magasdereku, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte alma, szilva, őzsi baracok, kajszin-baracok, cseresznye, meggy, lasponya, birs dió és eperből.** Az 1-2-3-4 éves, gazdag gyökerű, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4-5 éves igen erős koronás sorfák drbjá 45-50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentirt gyümölcsfajokból táblaitrás folytán 1-2-3-4 éves selejtezett minőségű csemeték is kaphatók, erősség szerint 2-5-7-10-15 krtól, melyek gazdag gyökerzetüknel fogva főként nagybani telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatos. Fonti minőségű csemeték vadonczai is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentirt cségnél. A gazdag gyökerzetű vadonczok 1000-e azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 frtig terjed. Nagyobb vételnél 5-10-15% engedmány. — Levél-czim:

UNGHVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája CZEGLÉDEN.

!! Tessék árjegyzéket kérni !!

Pserhofer J. vértisztító labdaccai,

azelőtt „**általános labdacok**“ név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat szerzeszeresen be nem bizonyították volna.

Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háxiszerből készlet nem volna található. Számtalan orvos által ezen labdacok háxiszerül ajánlatnak és ajánlattan minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek; mint spe-zavarok, májbajok, kólika, vértululások, aranyér, béltelenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak a vérértékesítésre és az abból eredő bajoknál is: így sápkórna, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legcékelyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermek által is minden aggodalom nélkül is bevehetők.

Ezen vértisztító labdacok csakis a Pserhofer J.-féle, az „**arany birodalmi almá**“-hoz címzett gyógyszerárban, Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, 1 frt 5 krba kerül; az öszeg előzetes beküldésénél bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr. 9 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 3 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánostattak; ennek következtében kéretek csakis Pserhofer J.-től vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névalírással fekete színben és minden egyes doboz fedelén ugyanazon alírással vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozsának intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer hasznáolta, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Köln 1893. April 30.

Tisztelt Pserhofer ur! Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön földi. hatatlan vértisztítólabdaccaiból utánvétellel. Fogadjá ez uton is legmelyebb köszönetemet. Labdaccai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferenc, Köln, Lindenthal.

Harsche, Földnk mellett, 1887. szept. 12.

Tekintetes ur! Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezelim közé kerültek, melyeknek hatását eszemel megírom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végzni és bizonyára már a holtak sorába tartoznék, ha az ön csodálatra méltó labdaccai engem nem mentették volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért eszel: Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fogják gyógyítani, amint már mások is egészségük visszanyerésére segítségül sógáltak. — Knifcz Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. nov. 9.

Milyen tisztelt ur! A legforróbb köszönetemet mondok eszennel önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomor urutban és viskórágban, már életét is megunt

melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdaccaiból s azoknak állandó használatára folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinezettel Jozefa.

Eichengraberamt, Gößl m. 1889. márc. 27.

Tekintetes ur! Alulírott ismételtén kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labda caiból. El nem mulasztatom legnagyobb elis merésemet kifejezni ezen labdacok értéke ellet és azokat, ahol csak alkalom nyílik, s szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Eze hálaíratom tetszőszerintli használatára önt ezen nel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia, 1886 október 8-án.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdaccaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdaccainak köszönhetem, hogy egy gyomorbajtól, mely engem 5 éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogyani s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwickl Anna.

Bernhard-fele alpesi fülisqueur, Bern O.-tól Bregenzben, 1/2 üveg 2 frt 80 kr., 1/4 üveg 1 frt 40 kr. 1/2 üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és bizonyos hatású minden köszvényes és csuszos bajok, u. m. gorincagybántalom, tagszagatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülzsagatás stb. ellen 1 frt 20 kr.

Angol csodabalsam, Pserhofer J.-től, egy üveg 50 kr.

Fagybalsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismertve. 1 köcsöggel 40 kr., bérmentve 65 kr.

„Stoll“-fele Kolapraeparatumok, ki-tűnő szer gyomor- és bélbetegségeknek.

Kola-elixir vagy bor 1 liter 3 frt, 1/2 liter 1 frt 60, 1/4 liter 85 kr

Golyva-balsam, Pserhofer J.-től kitűnő szer golyva ellen. 1 üveg 40 kr., bérmentve 65 kr.

Élet-esencia (prágai csüppek) Pserhofer J.-től, megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háxiszer. 1 üveg 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Utifüvedv, Pserhofer J.-től, egy általános, san ismert kitűnő háxiszer hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. Egy üvegecske 50 kr., 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Tannochinin hajkenőcs, Pserhofer J.-től sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismertve. Egy elegáns nagyszelencével 2 frt

Altalános tapasz, Steudel tanártól. Otas sebekenél, mérges daganatoknál, ujjkac, sebes vagy gyuladt-mell, vagy más ily bajoknál mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégey 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Altalnos tisztító-só Buirich A. W.-től Kitűnő háxiszer a rossz emésztés minden következményei, u. m. főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdett összes bel-és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerelhetnek. — Postán megrendelések a leggyorsabban eszközölhetnek, ha a pénzüsszeg előre külfeltek; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névalírással és minden egyes doboz fedelén ugyanazon alírással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Védjegy utánzása szigorúan büntetettik.

Pserhofer J. gyógyszerész zum „goldenen Reichsapfe“ Bécs I., Singerstrasse 15.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

Szerkesztőség:
Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értékesíteni lehet azonoskint d. a. 4-5 óra közt.

Írásra való a lap szellemi cenzura mellett minden kiadvány.

Kiadóhivatal:
Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Égőre évre 12 korona (6 forint) — az
Faltérre 8 korona (4 forint) — az
Nagyredésre 3 korona (1 forint 30 krajár)
Nyitólépettől 10 krajár.
Külföldiek, valamint a hirdetésre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe küldendő.
Bérmunkások leveleit csak ismert kezektől fogadjuk el.
Egyes szám ára 10 krajár.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, márczius 5.

Szell Kálmán és a monarchia hatalmi állása.

A jóleső meleg pátosz hatása alatt, melylyel Szell Kálmán miniszterelnök szerdai programbeszédét tartotta, a sűrűn megtelt képviselőház a beszéd ama részére fordította legfőbb érdeklődését, mely a béke művére vonatkozott. Természetes jelenség ez, mert még azok is, kik minden paktálistól idegenkednek s jobbnak tartották volna a kimerülésig folytatni a kigyuladt viszályt, hogy vagy győzzenek, vagy elesenek: az új helyzetre való tekintettel szintén nem tehettek egyebet, mint hogy a legvégsőig folytatott harc rémségeire s minden lehetséges következményére gondoltak. Es mert szemek elé állították ezeket az eshetőségeket: azért volt az érdeklődés nálunk is legélesebb a miniszterelnök ama fejtegetései iránt, melyek közvetlen vagy közvetett vonatkozásában voltak a kompromisszummal.

Amde ezzel korán sincs kimerítve ennek a fundamentális nyilatkozatnak méltatása.

Eltelkintve attól, hogy a miniszterelnök a belpolitika és a kormányzás minden ágáról nyilatkozott és különféle tereken törvényhozási akciókat helyezett kilátásba, fejtegetései a monarchia hatalmi állása szempontjából is a legnagyobb figyelembevétel érdemlik meg.

Hogy Szell miniszterelnök Andrássy Gyula gróf örökét, a Németországgal való szövetséget ápolni fogja, illetve a maga hatáskörében hármass szövetség fentartására fog törekedni, és hogy hű, őszinte és odaadó munkatársra lesz a külügyminiszternek, gróf Goluchovsky Agenornak: ezt alig kell külön hangsúlyoznunk.

Alkotmányunk helyreállítása óta egyetlen egyszer fordult elő, hogy kormányelnökünk és a közös külügyminiszter között összeütközés történt. E pontban nekünk magyaroknak tradícióknak van, melyet minden miniszterelnök a lehetőség határáig tiszteletben tart.

A közös hadügyminiszter miniszterelnökünk közt is igen szívélyesnek ígérkezik a viszony. Báró Krieghammer bizonynyal nagy örömmel olvasta miniszterelnökünk

programbeszédének katonai berendezésink kiépítésére vonatkozó pontjait.

Es végre a mi velünk szövetséges Ausztriát illeti, azt hisszük, hogy Szell Kálmán székfoglalása a Lajtán túl nemcsak megelégedést, hanem bizonyos mértékben reményeket is fog kelteni, melyek nem egészen jogosulatlanok

Azt a szomorú tapasztalatot kellett szereznünk, — hogy Ausztria romboló belpolitikai zavarai nem állapodtak meg határainkon, hanem nálunk is olyan zavarokat idéztek elő, melyekre senkisémet volt előkészítve. A kölcsönhatás a monarchia két állama közt oly élénken nyilvánult, hogy odaát is, itt is, minden ok meg volt arra, hogy élénk figyelem ébredjen a szövetség területén történő dolgok iránt.

Nem hihetjük, hogy a mi válságunk megszüntetése Ausztriában is ne ébresztene fel azt az élénk vágyat, hogy ott is komoly kísérletet tegyenek a belpolitikai helyzet orvoslására.

A magyar miniszterelnöknek nincs ugyan joga osztrák viszonyokba avatkozni, de hát meglehet-e neki tiltani, avagy vissza-

TÁRCA.

Megházásodom!

Írta: Stampay Miklós.

Nem tudom: önök olyanok-e mint én, de én bizonyosan tudom: nem vagyok olyan mint önök. Az önök szerelme, pl. amint a himen-rovatokból olvastam, adventi bójtiban kezdődött és farsangban végződött; az én szerelmem farsangban kezdődött s majd most a bójtiban végződik, természetesen... házassággal.

Ej mégis csak mozog a föld!
Az egyszer hát sikerült a Bükkfalvi atyafiáság terve a thea-estélylyel; léps mentem; de még hogyan; szinte odaig volnék, ha valaki kiakarna belőle szabadítani.

Oh! az a tánc, oh! az a kőényaszemű szőszke lány teljesen elvették eszemet.
De „ó“-e, Alice-e a legszebb?...

Másnap teljes díszben Sugárdiékhoz hajratam.
— Örömmel fogadtak. — Alice mosolygott is.

— Oh! valóban örvendek nagysád, hogy így pompás hangulatban találom; szóltam szentimentális hangon.

— És ön, hogy érzi magát a tánc után? ... kérdé hamiskás mosolylyal.

— Boldogan ... végtelen boldogan! Ah! csak tegnap tudtam meg, a thea estélyen, mily édes hatása van a táncnak!

— Valóban? ...
— Ugy van nagysád; én tegnaptól oly átalakulás történt elveimben és érzelmeimben, hogy... hogy... na na igen, hogy alig ismerem önmagamra.

— Ha... ha... ha ez egyszerű, tehát annyira átalakult és ugyan hogyan? ... kérdé Alice pajkosan kacagva.

— Ah! Alice.. kegyed tehát nem ért meg... nem akar megérteni most sem?... rebegetem lázasan a gyöngédnen megragadtam kezét... Alice .. én nem tudok költői nyelven édes szavakkal süttogni, — de azt hiszem mély szerelmelemmel igen, ez hozott ide is, hogy megkérdejem: tudna-e szeretni?... akar-e az én kis feleségem lenni?... ..

— Alice, úgy látszik, ismét kacagni akart szavaimra, de azt hiszem: a komoly percekben szive dobogására halgatva, lefűtö szemeit s elpirulva gyöngédnen megszorítá kezemet...

— Ah! Alice hát szeret?... valóban szerel?... ..édesem... mindenem... ..rebegetem a keblemre öleltem.

— Szeretem! süttogta halkán... ..de... ..de most hát beszéljen a mamával is...

— Én édesem én mindenem... ..

Hm! mégis csak tudok valamit én is kördnyelven beszélni, én a híros Bükkfalvi aglegény!...

Beszélttem a mamával is!
Tudják, mit mondtott?... Sokat; nagyon is sokat; pardon kéremet, igen kéremet; csak egy szót; egy rövidke szót.... Azt mondta, hogy... ..hogy, na de ez mellekes; önök nem kíváncsiak rá; végre nem oly fontos, hogy leendő anyósom minden szavát feljegyezze a krónika.

A fő az hogy; megházásodom.
Ugye megdöbbenek e határozott hírtől?
Kiseé magam is; de hát ezen is át kell menni. — Bizony sohasem hittem volna, hogy még én is a szerelem bolondjainak glédájába álljak.

No lassak uraim; azaz egy éjji tánc... az a szeleburdi szőszke Alice..... Nem tudom: önök olyanok-e mint én, de én nem tárdódom a világgal, a világnak ez az bajával, — most már igazán megházásodom.

A hír gyorsan elterjedt. — A díszes eljegyzési kártyák bőzéken hirdették: Sugárdi Alice és Bükkfalvi Dénes jegyesek. A gratuláció halomszámmra jött; egyet sem bantottam föl.
Hogy is ne; rá is ér egy nemzeti Bükkfalvi, holmi érzelgős levelet olvasni, mikor házassodni készülsz.

Nemcsak Magyarországon

Ferenc József

legeltesztedebb

keserűvizet

Kapható: Rosenfeld A. és fia és Marton

és a viágkereskedelemben is virágzó kiváló cikk helyét foglalja el. Bevásárlásánál nagyon ajánlatos csakis **Ferenc József** keserűvizet elnevezést használni, nehogy más csekélyebb értékű vizet kapjunk. (5)

és Huber/ cégeknél.

Plüss-staufe Ragasz, Doboz és Üvegekben.

Arany s szűt csem-él többször — Tíz év óta elsőmért legértékesebb kintötve. ENNÉLFOGYA ragasztóanyag.

Törött edények ragasztására a legajánlatosabb.

Kapható Alt és Böhm cégnél Nagy-Kanizsán.

tarthatja-e magát, hogy az osztrák politikussal való gyakori érintkezések alkalmával barátságos indulattal propagandát ne csináljon az ottani válság megszüntetése érdekében.

Ausztria németjei elvárják ezt tőle, a szlávok meg nem vehetik neki rossz néven, mert a szándék bizonyára soha nem fog arra célozni, hogy bármelyik pártnak árt-hasson, hanem hogy a monarchia erejét emelje és az alkotmányosságot erősítse.

A programbeszéd erre vonatkozólag természetesen nem foglalhat magában direkt nyilatkozatot, de a Deák hagyományaihoz való ragaszkodás hangsúlyozása annyit mégis mond, hogy az ausztriai állapotok a miniszterelnököknek nem különbösek, sőt inkább Magyarország érdekei után Ausztria érdekei állnak hozzá legközelebb, mert a monarchia hatalomteljessége két forrásból folyik: Magyarországból és Ausztriából.

Országgyűlés.

Március 1.

Mintha a katasztrófa helyén valami nagy tavaszi ünnepséget rendeznének. Még tőstőlög a felgyújtott törvények sok gerendája, nincs betapasztva a sok hasadék; de a nép már tavaszi rivalgással ösönlik az ünnepségre s a Sándor-utca öble visszhangzik az örömtől, mialatt fogatok kergetik a fogatokat s mosolygó arcok köszöntik egymást a verőfényben. A Múzeum kertjén a fák megbomlottak s egyik perceről a másikra embergyümölcsöket hoznak: az ágaik szinte leszakadnak a sok gyerek és suhanc alatt. Természetet cseréltek a rendőrök is; eszükbe se jut, hogy az embergomolygót a Rudnay Nagy Sándor kardjával kettévágják, hanem ellenkezéleg maguk is kíváncsian állnak a növekedő gombolyagba. Hiába, a levegőben u-zik az ünnepi hangulat s a katasztrófa helyén lágy zsongással tudul a nagy tavaszi ünnepég.

Az egyik fogatból kiszáll egy pirosképű ember. A kezében pakszmetát szorongat. Ugy fest, mintha

nagyon sürgős volna a dolga. De ugyan, kinek lehet sürgős a dolga, mikor az ünnepelő nép akarja megállítani. C-ak egy kiáltás hangzik:

— Eljen Széll-Kálmán!

A kiáltás végigfut az ajkakon, mint sugár az ablakokon s a pirosképű ember bizony minden sietsége dacára is megáll s hálisan hajlong a nép előtt. S nyilván őt magát is elkapja a tavaszi hangulat, mert ahogy a kalapját könnyen megemeli, az édes izgalom piros lólljai mutatkoznak a homlokán. Mintha a népszerűség rakta volna reá szép piros rózsáit. S a tavaszi hangulat most már nem is erezti ki lágy karjai közül. Ahogy be-megy a törvényházba s át akar menni azon a folyosón, ahol még csak az imént próbálta a katasztrófa nyomán fakadt sebeket kötözgetni: most már csupa ragyogó arc, csupa egészségben föléledt teremtes köszönti. Csapzott lombok elednek így, mikor diadalmas melegevel suhan át rajtuk a nap. És nemcsak neki szól az ünnepelés. Kusza kiáltásokból, az arcok felírásából és közvetlen kitörésekből sugárzik elő, mint száz és száz tündöklő transparent: Eljen a király! Az ünnep teszi, vagy a mélyeség hála: de úgy tetszik, hogy még soha sem szorultak így a királyt.

A ragyogó örvényben pedig, mely a keskeny folyosókon szakadatlán kavargó, egymagában ödög az ősz Madarász József. Olecsó elmésségek tapadnak a sarkához, mintha azért busulina, hogy a tavasz elviszi az ő pünkösdi elnökséget. De ezen csak mosolyog az apó.

Az apó is kap eljenzést. S mintha csak ezt várta volna, most már keresztülöri magát a hullámozó csoportokon s besiet a tanácssterembe. A másik percben végig berreg a folyosókon a villamos csengő szava s ömlik befelé a tarka tábor a völgybe, az üvegtető alá. Micsoda hatalmas áradat! A karzatokról egyszerre száz üvegcső szegeződik neki, de csuda volna, ha a sokadalmában csak egy is megtalálna, akit keres. A Hamupipóke manóira lesz itt szükség, a kik őt perc alatt kiöln tudták szemezni a kölest a len-csetől. Mert most össze vannak keverve és a karzatról csak foltokat lehet látni, nem embereket. S ahogy Madarász apó trombitát csinál a kezéből s azon keresztül harsogja a völgybe, hogy mindenki foglalja el a helyet: a káosz még is hamarosan bontakozik. Itt egy hosszú sáv helyezkedik el, ott egy vékony szalag kanyarog jobbra s tíz perc múlva már körülbelül le is kap-

hatná egy fotografus a soha nem látott teljességben mutatkozó parlamentet.

S a tarka pillanós kalapok alól karzati asszonyok próbálják kikukutálni az apró pikantériákat. Akad egy és más. Mint valami szines bogárkát, gyorsan gombostűre szurják őket a karzati megjegyzések.

Méz röpködnek a pikáns megjegyzések, pedig az öreg Madarász apó már morzsolja az aktákat és pörgeti le gyorsan a bejelentéseket. Haragszik is egy kicsit, hogy alig figyelik az is megüti a fülét, hogy a jegyzőkönyv felolvasása után valami szelbali legény sutto,va kérdi: „ne adjak be néhány módosítást a jegyzőkönyvhöz?” Az apó mosolyog. Már elűnt a haragja s érti, hogy nem igen juthat ki az érdeklődésből a jegyzőkönyvnek, mikor mindeu lélek az új kormány bevonulását várja. Elvégre, az ember ember és mikor száz szem-pár szegeződik az üvegajtónak, utoljára Madarász apó is oldalt hajlik s lenéz, hogy hozza-e már a háznagy az új minisztereket.

Fül, fül a terem levegője, a percmutató szákcseél, ugrik egyet-egyét, a karzaton az asszonyok hevesebben forgatják a lapjezőt.

No most. Valahol a szélsődjokban egy magános éljen pillan ki. A második sorban már tizen visszhangozzák, az ötödikben már dörgésszerű ösönlik s a hogy Csávossy Béla türgén csmálja az utat az új kormányhoz, (amelyik különben maga is megcsinálja majd az utját) már az egész parlament tapsol és éljenéz. Megmozdul a karzat is, a női kalapokon a sok toll és madár mintha egyszerre a szárnyát bontogatná. De talán az egész karzati erkély is hintázza magát, vagy csak az izzó levegő remegése okozza a csmálást. Az ember alig góllal tigyülni, mert fekte ünnepében most helyezkednek el a miniszterek s Széll Kálmán már tisztogatja is a szemüvegét. (Há iszen az országnak is érdeke talán, hogy Széll az első perctől fogva — tisztán lásson.)

Megint éljenéz harsant fel Széll Kálmán átadja az elnökségnek a változásra vonatkozó királyi keziratot. S mikor a jegyző olvassa belőe hogyan szólítja a király színtelen kedvelt hivünk-nek az új kormányelölököt, végül végig fut a parlamenti mezőkön a lelkesült kiáltás:

— Eljen a király!

S csak azután jön a Széll Kálmán programja.

Megmozdul a Ház, ahogy az új miniszterelnök, szolasra emelkedik. A hangját lesik, a mozdul-

Eh! pokolba is... hisz azt sem tudom hol a fejem; annyi a dolgom — Ad akta ve-ök.

Ly ni... most pedig előre; sietek nagybácsimhoz, a püspökhöz; engedélyt kell szerezni, hogy még nagyobbban megtarthassuk a lakodalma, valamint arra is, hogy esetleg ne kelljen még esküvőm napján is, holmiféle oajba... vajba... ajba... ártott martott franciskáusnak való husmentes falakokat nyeldesnem, mert hát az ily léleket én igen nagyon...nem szeretem.

Elutaztam. — Minden sikerült. Mégis csak jó kinek püspök a nagybácsija... könnyen megy minden.

Meg van az engedély is; csupán a lakodalom van hátra;... azután... én, mint Bükklávi Dénes bűszkén lépegethetek a nőm által bluzett rózsá papucsokban...

Hm... hm... papucs; .. csalafinta egy jószág ez mégis csak; na majd vigyázok, nehogy az a szeleburdi Alice valahogyan egészen belebullasson.

Ezt mégsem szeretném. Elvégre papucshősnek lenni nem a legposztikusabb kiténtetés.

E naptól azután megkezdődött a nagy készülődés. Anokat, asztalosokat, kőműveseket, piktorokat, kertészeket s tudja a jó ég... milyen... okat... etek nem hordattam össze, hogy ősi Bükklávi fészünköt széppé, költőivé varázsoljak.

Amíg ezek otthon készülődtek a munkával,

én folyton a városban lutkoztam; egyik boltból ki, a másikba be; összevásároltam mindent, a miről tudtam, hogy Alicének örömet szerezhetek; tulbuzdosgomban, — uram böcsá! — még gyermekből-öt is vettem.

Hh! pedig nem tudom, Alice majd megdicsér-e érte?

De így van, mikor egy megrögzött agglégényből lett szerelmes bolondra bizzák a bevásárlást...

Mindenütt sikerült a dolgom: csak azzal az átkozott szabóval nem bírtam sehogy dűlőre jutni. Hol szűkre, hol pöttyögőre szabta a szalonruhám; hol az ujja volt rövid, hol meg éppen hosszú. Összevettem vele tizszer, kibékültem vele ugyanannyiszor, hogy csak rendezem megcsinálja hasztalan volt. Végre gondolatom támadt... Hátha így sikerül! Elhívtam sörözni... megittam vele a brudersaltot és kitizettem előre a ruha arát.

A sört megitta... a brudersaltot elfeledte... a pénzt elkölölte... és a ruhát... mai napig sem csinálta meg.

Azután tessék megházasodni, mikor új szalonruhám szines még; pedig már csak néhány nap választ el a lakodalomtól.

Ej; valamint mégis csak kell tennem! — Vonatra ültem... s rohantam Pestre... ruhát venni... Ott meg az a malőr ért, hogy régi cimboráimmal találkoztam, lefűleltek; es mulatunk három éjjel, három nap; alaposan elbucszartak a legényelétől... Most azután tessék megházasodni, mikor se

pénz... se szalonruha nincs...

Mit teytek?...

Mit!... Megvan? Egy Bükklávi szakallára csak a dnak szalon ruhát!

Bejtem a legelső ületbe, s erősen hangsúlyozva, hogy megházasodom, megrendelem a ruhát.

— Holnapután ott lesz, mondá az üzlettulajdonosnag hajlongások között... ..

Oh! csakhogy meglesz!...

...

Egy nap még, és megszüntem agglégény lenni. Megházasodom.

Minden készen volt már, az ősi lezsek régi fényben állt; öröm volt benne lenni.

Csak Alice hiányzott még, hogy a teljes boldogság tanyát üsön benne, es... és a pesti szalon ruha, a melyben a boldogságot meg kellett szerezni.

Hah!.. ha el sem küldi?!

Az órára néztem. — Még van remény: most jön a posta.

Magam rohantam a hivatalba... Képzelve: egy levél jött; egy hivány rongy levél, az is Pestről... az is tőle... Felbontottam. Oh! vége nincs s-alon ruha;... kitűtött a sztrajk... nem dolgoznak... az átkozottak!

Mint megsebzett ordas medve, rohantam haza

tát figyelik. Mintha új ember volna. S már az első percben szembeötlök, hogy nem ismer sürgősebb feladatot, mint jó messzire tolni magamögül a — miniszteri széket. Feszélyezi. S nem nyugszik míg a háznagy egészen ki nem huzza a föla a piros bársonyszéket. (Percel Dezső valahol hátul babonásan rizza a fejét, hogy akadhat miniszter, akit feszélyez a bársonyszék. No már csakugyan új korszak ez!) Más impressziók is! Mintha ez az új kormányelnök nem is a mai retorika szerint beszélne. Valami csodálatos pártosz emeli szavait a szavai is választékosabbak.

Az embernek úgy tetszik, hogy egy régi, szebb ikola eszméi s a szebb iskola formái is köszöntik. S a parlamentet ez az emelkedettebb tónus megkapja, magával ragadja. Szívesen megy a pártosz után, örömmel hallgatja az eszmék árnyalásában zsongó muzsikát, átengedi magát az új hangulatoknak s úgy érzi, hogy a tetszetős programot is tetszetősebbnek találja ebben a színes előadásban.

Komoly eszmék, jelentős tervek és ünnepi ígéretek — az egész parlament halásán köszönti őket a programból. S nem félközik az ismerkedéshez tréfa vagy akár csak parlamenti elmeskésés sem. Minden part feszűlen figyel s minden párt tisztelettel hajlja meg lobogóját.

Tapsol Széll Kálmán hatalmas programjának, csatlakozik hozzá Horánszky Nándor, megadja neki a tiszteletet Kossuth Ferenc, azt teszi Mo'nár apát is a végén megnyilatkozik Polónyi Géza — s a magyar parlament történelmi napja elmúlik.

Csupa szépség volt és harmonia, ami egy kicsit régén esett meg a parlament d'éseivel.

Husz percel később a főrendek márványcsarnokában nem kisebb ünnepek közt történt meg az új kormány bemutatkozása.

Az utcán pedig öszszeszedődött a nép s tavaszi hangulatban ünnepelt:

— Eljen a király! Eljen Széll Kálmán!

S most ez a kiáltás megy tovább, városról városra, messzi ki az országra...

MÁRC. 2.

Madarász utolsó elnöki szereplése alkalmával is igen pontos volt. Alig mult tíz óra a mikor megnyitotta az ülést és bejelentette, hogy Széll Kálmán a szent-gothárdi, Plósz Sándor a bjaji és Hegedűs Sándor a kolozsvári első kerületi mandátumairól lemondottak.

bezárkózva szobámba, oly hangnemben kezdtem trilázni, a mit éppen nem lehet hangjegyekre tenni.

Az ősi Bükfalvi hangulat kitört rajtam.

Esté volt, mire magamhoz tértem.

Mit tegyek? Oh egek!

Hol vegyek most hamarjában szalóruhát? A régit, az ócskát csak nem vehetem fel? Mit szólna Alice és a világ?

Hasztalan törtem fejemet a megoldáson, lefelekedtem tehát.

Mikor e-külvöm reggelén felebredtem s újra gondolkodni kezdtem nehéz verejtékesepek hullása között... egyszerre örömmel rohantam a ruha szekrényhez.

Meg vagyok mentve!

Nem kell szalon ruha!

Egy óra múlva készen voltam a völegény toa-tettel; felöltém a milleniumi felvonulásra késziteltet díszmagyar ruhámat... Ugy tetszettem magamnak; — oly szép, oly fess voltam benne. — Most már igazán megházasodom.

Két óra múlva Sugárdieknál voltam. Díszmagyar ruhám, köcsagtollas kucsmám ugylátszott élénk hatást tett a nézsépre; szinte dagadt a keblem az örömtől, a büszkeségtől.

De egyszerre csak látom, hogy férfi rokonaim markukat szájukra szorítják, s különös hangakkordokat hallatva a dohanyzó terembe siettek... egyre reám pislanítgatva.

Az üés e'ején még azzal a kellemetlen hangulattal kellett megküzdnie, a mit a küszöbön álló elnökválasztás okozott. Mikor az elnök a nemes-ócsai választás eredményét bejelentette, keserű közbeszólások hallatszottak:

— Szép mandatum!

— Ez még a Bánffy-éra alatt!

Nagyobb felháborodást okozott az a nagy korteskedés, a mit egyaránt Perczel Dezső mellett végbevittek. Boldognak boldogtalannak osztogatták a nevével ellátott cédulákat, sőt egy nagy csomót azokból a Haz asztalára helyeztek el. Perczel Béné meg olyan határozottsággal ült le az urna melle, mintha soha nem akarna onnan eltávozni. Mindez a baloldalon nagy zsviagást okozott, míg végre Bolgar Ferenc szót kért a házszabályokhoz és megkérdezte azelnököt, akar-e intézkedni, hogy a terem közepén a titkos szavazás alatt senki se lehessen a szavazáson kívül és hogy azok a cédulákat ki helyezte a Haz asztalára?

Madarász jóízű válaszában megayugtatta Bolgárt és fölkerlte a képviselőket, hogy távozzanak a középről. Perczel Bénének kimutatta a helyét a jegyzői székek, a ki jónak látva az utasításhoz képest azonnal elfoglalni. Nagy derűtséget kellett az elnöknek ez az enuciációja:

— Hiszen tudják, kérem, hogy a titkos szavazás sohasem volt titkos!

A szavazás ezután rendben folyt le és eredménye az lett, hogy Perczel Dezső kapott 255 szavazatot, Sztágyi Dezső pedig 74-et. Sőt még Pulszky Agostra is leadott valamelyik maleziózus barátja egy szavazatot, a mire harsogó nevelésbe tört ki az egész Ház.

Madarász Józsefnek, a 85 éves aggas yának, a ki három hónapra k-resztül, a legnehezebb viszonyok között, törhetetlen energiával vezette a Haz tudácskozásait, elnöki szerepe ezzel veget ért. Bucsut vett hát a képviselőháztól. Bucsubeszéde az ő fiatalos, ideális, hazafias lelkét tükrözte vissza és rendkívül mély benyomást tett az egész házra. Mikor elhagyta helyét, az egész Ház szeretettel, melegséggel tapsolt és eljenzett neki.

Egészen másnemű jelenet következett akkor, a mikor Perczel Dezső lekete díszmagyarban elfoglalta az elnöki széket. A kormánypárt most is éljenzett, de a baloldaltól felhangzott az a szó a melyikkel házelnököt még nem üdvözöltek Magyarországon:

Ez még az öröm mámorában is vérig sértett. nem hiába vagyok haragos lobbanékony anyagból gyurva.

Utánuk siettem.

— Hi...hi...hi... brrrűhhhhüüü... kacagtak ismét a könnyűvérdűk.

— Szerencsétlenek, mit kacagtok rajtam? kérdém keményen.

— Mit?... brrrűhhhhüüü... jer csak ide a tükör elé, fordulj neki háttal, így, most pedig nézz hátra szolt egyik rokonom.

Hátra néztem. Hah! ég, föld, s pokol! kiáltam kétségbeesve, mikor díszruhám háttájkán egy kerek... egy egérrágra kerek lyukat pillantottam meg.

Az hittem menten összezugsorít a lapos guta.

Mikor gondolataimat sem szedtem össze ameg lepetéstő, mikora szalonba hívtak, hol Alice teljes díszben várt a hölgyekkel az esküvőre készen, úgy éreztem magam, mintha vesztőhelyre mennék.

Oh, lesz majd ott is kacaj, ha észreveszik az egérrágra lyukat...

Nem tudom uraim, önök olyanok-e mint én, de én, az egérrágra kerek luk hatása alatt, — mint egykor Józse szavaira a nap, — megálltam mereven a szálon küszöbén, egy tapodtat sem merve előbbre menni. S képzelvek, pechem között felememben szinte bamba kérdő tekintettel jámultam az egybegyűltekre, el is feledve, hogy ezek mind csak azért jöttek ide, mert hát: megházasodom.

— Abcug!

Más, még erősebb kifakadások is hallatszottak, tulharsogva a többség éljenit:

— Ez a paktum szegylene!

Perczel Dezső halálsápadtan állott a helyén. Mikor a zaj elcsendesedett, küzdve az elfogódottsággal, mondta el beszédét. Többek között pártatlanságot is igért.

— Majd meglátjuk!

— Eddig nem mutatta ki! — hallatszott.

Akkor aratta az igazán szívből a jövő, meleg éljeneket, a mikor beszéde végén megemlékezett Madarász Józsefről, a ki három havi elnöklésével annyira válságos viszonyok között érdemelte ki a haza halálját. Indítványozta, hogy iránta érzett halálját, köszönetet a Ház igazasság jegyzőkönyvébe.

Es sorban felemelkedtek a pártok vezeterei, hogy hozzájáruljanak az indítványhoz. Széll Kálmán szónoki melegségű szavai után Kossuth Ferenc, majd a nemze i part részéről Horánszky Nándor, a néppárt leveben pedig gr. Zichy Aladar lejezték ki az elismerés, a hála érzéseit az öreg ur jelleme, elvhűsége, nemes pártatlansága iránt. Az utolsó szónok után pedig az egész Ház hosszudörzgedelmes éjenzéssel ünnepelte azt a férfit a kit éppen az elnöki széken szeretett meg legjobban.

Megcsappint érdéklődés mellett folyt le ezután az alelnök választása az előre látható eredményel. Megválasztották Daniel Gábort 223 és Tallian Béát 220 szavazattal Szentiványi Árpád 67 és Kubinyi Géza 8 szavazata ellenében.

Igy most már a Ház konstituálva lévén, az elnök proponálhatta, hogy holnapra tízóra ki napirendre a Ház az indemnitinek még decemberben megszakitott tárgyalását.

Elfogadjuk! — volt rá minden oldalról a válasz.

MÁRC. 3.

A képviselőház megavazarta ma a kormánynak az indemnitit, és így egypár nap múlva, a mikor már a főrendiház is elfogadja ezt a törvényjavaslatot és a király is szentesíti, vége lesz a törvényenkivüli állapotnak. Ez a mai nap eseménye.

Az üés egy kis jelenettel kezdődött. A jegyzőkönyv hitelsítésénél f-áll Zmeskal Zoltan és előadja, hogy tegnap az alelnök-választásánál egy szavazatot, mely Gajári Gézára és — Bánffy Dezsőre esett, az elnök e hallgatott. Meg is nevezte azt a képviselőt, a ki nek ez az eredeti eszméje támadt, Blaskovich Sándor személyében. Perczel Dezső elnök azzal men gette magát, hogy eddig sem volt szokásban mindazok neveit enuciálni a kikre a szavazat esett, ő úgy olvasta föl a szavazás eredményét, a mint azt a jegyzők kezébe adták.

Egy csomó visszavonás következett most, de nem a szónak átkos értelmében. A miniszterelnök visszavonta kiegyezési provizóriumról szóló törvényjavaslatot, és helyébe másikat terjesztette be, a Széll-féle formulával. A pénzügyminiszter meg a borvát pénzügyi egyezmény meghosszabbításáról szóló javaslatot vonta vissza és pótolta egy újszerkezettű másikkal.

Most megkezdődött az indemnitit általános tárgyalása, a melynek két szónoka volt: Kossuth Ferenc és Rakovszky István. Mindegyik a maga pártja nevében röviden kijelentette, hogy a föhatalmazást elvi okokból nem szavazza meg. A szavazásnál már a nemzeti part is a kormánypárttal tartott, és így a javaslatot roppant többség szavazta meg.

Nagyobb hullámokat vetett a részletes tárgyalás alkalmával a pénzügyminiszternek a 3-ik paragrafusnál benyújtott módosítványa, mely a törvényenkivüli állapotra szóó fölmentést tartal-

szta. Az ellenszék itt arra törekedett, hogy egyrészt a nép a törvényen kívüli állapot megállításával az adóérelhajlásokkal meg ne rohanassék, másrészt, hogy a kik eddig adót nem fizettek, késedelmi kamatot ne kelljen fizetniük, mert hiszen adófelzetessel nem tartozott senki sem. De azt is dokumentálta ezzel az ellenszék, hogy a törvényen kívüli kormányzásáért a főmentvényt meg nem adja.

Ilyen irányú határozati javaslatokat adtak be: Barabás Béla, Pader Rozsó, Szalay Károly, Makfalvai Géza. Maza Horváthakya megtagadta az utólagos felmentést a volt kormánytól.

Lukács László pénzügyminiszter a késedelmi kamatokkal szemben akként határozta meg a maga álláspontját, hogy mindaddig, a míg a felhatalmazási javaslat törvényerőre nem emelkedik, késedelmi kamatot nem lehet szedni, de az azután történő fizetésekkel a késedelmi kamatot visszamenőleg január elejétől kell számítani. Ilyen értelemben tisztította is a pénzülyi hatóságokat; és ha mégis szedtek eddig késedelmi kamatot, akkor az töredék, a miük megpreparálására hajlandó segítséget nyújtani.

A Ház többsége erre az ússzes határozati javaslatokat elvetette és változatlanul fogadta el a pénzügyminiszter módosítványát.

H I R E K.

— **Márciusi idusán.** Az irodalmi és művészeti kör igazgatósága f. hó 2-án csütörtökön délután 4 órakor Szalay Lajos alelnök elnöklése alatt igazgatósági ülést tartott a városház tanácstermében. Az ülés kizárólagosan, a március 15-ikei ünnepség rendezésével foglalkozott, ennek a programját állították össze. Az ünnepsége, mint minden évben ez idén is nagyszabásúnak tervezik. A kör dalosai három szót fognak énekelni, Horváth István áll. anyakönyvvezető elszaválja a „Talpra magyar”-t dr. Kiss Ernő tanár ünnepi beszédet mond. Az ünnepséget a „Polgári egyesület” nagytermében tartják meg délután 4 órakor. A közönség csak belépőjeggyel vehet részt az ünnepségen. Belépőjegyeket a rendőr kapitányság „portásánál” (?) lehet majd annak idején kapni.

— **Zsur.** Az influenza járvány sok kellemetlenséget okoz városunkban; az izr. nögyület most már másodizben kénytelen szokásos zsurjait e miatt elhalasztani. A legközelebbi és egyttal az utolsó zsur ez évben f. hó 19-én, az izr. nögyület közgyűlésének napján lesz, mely alkalomra igen gazdag műsort állítanak össze.

— **Zenker-Érté Somogy Ensemble!** Esokat ig ró nev möött egy állány zenegerős trupp rejtezik, ezzel az ismeri nével akarják a közönséget félre vezetni. Nem vavayunk barátai az ilyen vandoró német truppoknak, a melyek a művészet cégerje stult csupán visszataszító trágárságokban utaznak, s a legfurcsább, hogy a jelenleg itt tartózkodó zenegerősöknek soha nem találkoztunk Pesten a Somogy-orfeum színpadján. Ez az állításuk ép oly hamis, mint az énekük. A zenegerős primadonnának művésze a jól váltázott ábákrakban rejlik, ez a ő eszközü, Fülükettől rucsc olást víznek véhez a pódiumon, nem érni milyen nyilván beszélnek, mert a magyar szöveget úgy ejlik ki, mint ahogy ezt egy zuluksffer cselekedné meg. A tonettjük inkább le vannak vetközve, mint felöltözve. Nem valósi szép látványosság. Nos, nincs szükségünk az ilyen művésztetre. — Ugy ha ljuk, hogy az a társaság, mely szerdán játszott először a „Polgári Egyesület” étkezőjében huzamosabb ideig akar itt tartakzni. Sz. recesére: közönségünk nem igen áhítzik utánnok: ezt behizonyította addig is szsal, hogy a „Polgári Egyesület” étkezője szokásos képet mutatja csak. Tudjuk, emléksznük olyan este-re is, mikor a főkapitány ilyen éneke-

seknek egyttalában nem adott engedélyt játszására. Ha ez mindig nem is lehet meztenni, hisszük, hogy ezek az előadások minelelőbb megszűnnek. Egy két előadás nagyon elég — úgy hisszük, sok is mar.

— **A nemzeti párt feloszlása.** A nemzeti párt országos értekezletén, melyen elhatározták a párt feloszlását és a szabad-elvűpártba való beolvadást Zalamegyéből a következők vettek részt: Koller István föld-birtokos Alsó Raikról, Lóó Ferenc ügyvéd Alsó-Lendváról, Beszedy Lajos földbirtokos N.-Görböről, Ziegler Kálmán közjegyző Csáktornyáról és Laubhaimer Gusztáv közjegyző Alsó-Lendváról.

— **Közgyűlés.** A nagykanizsai Kereskedelmi és iparkamara Pénztár 1899. március hó 12-én vasárnap délután 4 órakor a „Kereskedő Hírek” helyiségében tartja rendezévi közgyűlést, melyre a munkások, valamint a biztosított tagok meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Ig. szótásai jelentés a felöltött évről. 2. A felöltött vizsált zarszámadások előterjesztés, melyek a tagok által a „Kereskedő Hírek” Együletében betekintetők. 3. Előző élelnek és az igazgatóságok sorrend szerinti kilepő 8 tag helyett mások, vagy ezek újból, továbbá a választott bíróság, valamint a felügyelő-bizottság megválasztása. 4. Ne am indiányok. Kivonat az alapszabályokból: 38. §. A közgyűlést képezik: a) a nem biztosított munkások; b) a penztárnál biztosított tagok, kivéve azonban a gyámkorúkat, tanoncokat a szokot, akik nem bírnak önálló keresettel.

— **Úrleány öngyilkossága.** Szombaton reggel egy szentációt kellett a városban egy fiatal, szép úri leány borzasztó öngyilkosságának híre, — ki a hálámek egyik legrettegettebb táját használta fiatal élete kioltására. Beteg volt szegényke, szegényül jött Kanizsára, de idült idegja rohamosan romosult testét s tépdeste fiatal lélekt. A szörnyű halál megszabadította most mindent. — Szombaton reggel a pesti utvonalsínpárján a t-metől vága-ban a nagy bű közölsében egy romosult, véres női alakot vettek észre a mezőre haladó földművesek. Nyomban értesítették erről a rendőrséget, a hol ép akkor jelentették be, hogy Wohlmut Julia, Engel Lipót úvekereskedő sógoránje pénteken este elment hazulról és azóta nem találják sehol a városban, lélekek hogy talán ö gyilkosságot követett el. Gyaujuk a'apos volt a vasúti vágányon talált női hullában Wohlmut Juliára ömtertek. — A szerencsétlen husz éves leány csak nem régt jött nővere, Engel Lipótné látogatására Orahováról. Régota idegijában szenvedett; orvosa ajánlotta neki a levegős tózsát, de taja nem hogy jobbra fordult volna itt sőt napról napra veszedelmesebb mérveket öltött, úgy hogy nővere két hét előtt egyik elő-elő fővárosi ideggyógyászhoz vitte. Az utóbbi napokban alig panaszokolt, örömmel tapasztaltak, hogy a leány kedve visszatrt, nem melyed oly szótlanul azomoruan magába, mint annak előtte. Pénteken délután vidáman beszélgetett öméréseivel és jókedvel foglalkozott kezi munkájával. Este hét óra felé arra kérte nővéreit, hogy ö ki megy a vonathoz, mert a becsúgyorva-nattal egy jó barátúje utazik keresztül Kanizsán, szeretne vele beszélni. Engelné nem akart ugyan beleegyezni, hogy egyedül, minden kíséret nélkül menjön ki, de erre is talált meztiséget: azt válaszolta, hogy egyik barátújével megy ki. kit az anyja garidroz. Este várták a kisaszszonyt a vacsorához, de hiab, óra óra utána mulott, nem jött. Engelné rossz rejtelmektől zaklatva kerestette mindenfelé a városban, de sehöl senki sem tudott felvilágosítást adni róla. Reggel ott találták meg a pesti utvonalon szétromosult fejfel, véresen. Hogy melyik vonat gázolt keresztül rajta, még eddig nem tudják; lehet, hogy a péntek esti, mely már kilenc órakor érkezett Kanizsára. A fiatal, szép leány előre azzal a szándékkal ment el hazulról, hogy öngyilkos lesz. Eyy kis levelet írtaknak náa, melyben gyogyíthatatlan bajára hivatkozik. A fülbe való a gyűrtött tárcájába rejtette, megis találták ezeket sértetlen állapotban. A vonat szétzargatta a leány fejét, csak egy kis toszlány tartja a vállakon, egyik lábát egézen eltepte a tőrszától s néhány lépsere magukkal cipelték a kerekek. A hullát az izraelita temető hullaházába szállították.

— **Kofák ármiása.** Régi panasz, hogy a kofák érdemes kasztja annyira elszaporodott városunkban, hogy maholnap csak kofáktól vásárolhat a fogyasztó. Csak hetivásáros napon lehet a termelőktől vásárolni, hétköznapon a kofák dominálják a piacot, s persze olyan hihetetlen árakat kérnek, hogy a közönség felháborodása teljesen jogos. Már rég igérik nálunk az elővásárlási szabályrendeletet, melylyel a kofák tulkapásait alaposan meg lehetne kurálni, de csak igérik. Szeretnők egyszer már látni azt is hogy — van, s hogy a kofák kilencóra előtt ne vásárolhasanak.

— **Rendőrségi statisztika.** Nagy-Kanizsa közbiztonsági állapota és a városi rendőrség tevékenysége a február havában: A rendőr kapitánydgnál feljelentett: 7 bűnt it, 28 vétés, 101 kihágás, összesen 136 büntetendő cselekmény. Eredményesen nyomoztatott 130 eset, eredménytelenül nyomoztatott 6 eset. Kinyomoztatott 140 tettes, ezekből 111 férfi és 29 nő. Letartóztatott: 50 egyen. Az őrszemélyzet tevékenysége: 84 őrszem 81 járőr-szolgávt, 8 vásár felügyelet 28, 24 órai házi ügyelet, 28 vasúti-ügyelet, 26 táncvigalom és mulatvány ügyelet, 9 tolonckisérlet, 2 sz. mely ledezet és 48 helyszíni szemle.

— **Kétszemleográf.** Míg a „Polgári Egyesület” étkezőjében üres asztalok mellett erőlködik a művészetnek csafolt, ledér, meztelen komédia, addig fűn a nagyteremben zsúfolt sorok gyönyörködnek a mozgó fényképekben. Már több ízben látunk Kanizsán mozgófényképeket, de ilyen szépen sikerült, tiszta és változatos felvételekben eddig nem volt részünk. A közönség méltányolni is tudja ezt, de maga a vállalat derek igazgatója sem maradt adós, azzal fejezte ki a héten halálát, hogy városi szegényeknek ajánlja ta fel a péntek esti bevételt. Az est igen szépen sikerült, a széksorok csaknem teljesen megteltek. Ez alkalommal felvételeink legszebb sorozatát mutatta ta be a kinematográfus. A színetekben az önk. tuzó tö zenekar játszott szépen s mennyiben a szegények javára játszottak, lemondtak ök is a h. urárólól, ugyszinté a villamos vállalat is ingyen s oigálta ez este az áramot. Tekintve, hogy az ily jöteknység cím alatt hirdeti-ti előadásokból eddig mindig csak csekélyke összeg jutott a szegények javára, annál meglepőbb, annál dicsegetremelőbb, hogy a teljesen idegen nemzetiségű igazgató saját költségeit sem számította fel és így egy jelentékeny összeg adott át a főkapitánynak. — A mozgó fényképek csak még kevés ideig lesznek láthatók. Ma vasárnap két előadás lesz; délután és este, holnap hétfőn ese lesz az utolsó előadás teljesen új, eddig még itt be nem mutatott felvételekkel.

— **Vasúttörténet.** A hmsikká véletlen mely minden ember életében többé-kevésbé szerepel, a múlt napokban kifizurata Goldstein Jakab kalocsai tanítót. Kalocsa-jegyvet váltott, Szegedre iparkodott s bár jegye második osztályra szót a szofoltság következtében beültették egy első osztályú kocsi-ba, a hol barátságos tekintetű úr urai talál. Goldstein kivette a „Néplatinák lapját” s abban böszszett, de csakhamar letette.

— **On tanító?** — szót hozzá a barátságos idegen.

— Fájdaom az vagyok.

— Hát gyűlöli a pályait?

— Nem gyűlöm; szeretem. De sokszor bédultatos vagyok a felsőbbseg rendezéseire. Nem ismerik azok a népoktatás szükségleteit, a kik a kormány rendezéteket adják.

— Ugyan.

— Nincs máskép. Nem látják meg ott lenn a felső iskolákat.

... Dehogy nem látják, azért vannak ott a miniszter tanácsosai.

— Hagyja el kérem azokat a tanácsosok. Egy ember van, a ki a közoktatás-ügy tárcára a tanítók szempontjából odaváló ember lenne.

— Kiváncsi vagyok véleményére.

— Ez a tértia a mostani államtitkár, Zoltánszky Mihály.

A barátságos idegen mintha mosolygott volna a kalocsai Goldstein Jakabon a ki aztán kifejezte: niben látja ö a tanítók szempontjából kiválóan arra természetnek Zoltánszky Mihályt.

Eközben Szegedre érték Goldstein Jakabnak felöltött a barátságos idegennek rendkívül nagy ismerete a közoktatásügy törén, odafordult hozzá, mert az tovább utazott.

— Kihés van szerencsém?

En Zsi inazky Mihály államtitkár vagyok. Tableau!

→ **A zseb.** Pénteken este történt a kinematografus pénztára előtt a „Polgári Egylet”-ben. Vagy huszan szorongtak a pénztár előtt, egyszerűre csak egy kövér hölgy rémülve kiáltott fel:

— Jézus!...

— Nos, mi az?

— Megloptak... tolvaj!... Űres a zsebem... pedig a mikor eljöttem hazulról, beletettem a pénztárczámat, biztosan emlékszem...

Nagy pánik. Kétkedve, kutatva néztek egymásra a tolongók.

Végre megszólal egy-ur, a ki a jajgató hölgy mellett állt:

— Nem sziveskednék talán a saját zsebében kotorászni? Az enyém üres, jól tudom...

És akkor veszi csak észre rémüldözve a kövér hölgy, hogy a ruhája ránczai közt kotorászva, a mellette álló ur zsebébe tévedt a keze. Pirulva hebegte:

— Bocsánat...

→ **Vásár.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a Zalavármegye területéhez tartozó *Légrad* községben a f. évi márczius 12-re eső országos vásár ez évben kivételesen márczius 13-án tartassék meg.

→ **Mindenki figyelmébe.** A legterjedőbb betegség a csúszás-köszvény, mely nem csak mint láb- vagy kézfejás, hanem igen sok esetben mint há- és fejfájás szokott jelentkezni. Sok gyógyító szer van, mely e bántalmakat enyhíti, de kevesen a mi gyógyítói. A vagyonosabbak gyógyfürdőket szoktak lekeresni, mi nagyon sok esetben hiábavalóan bizonyul, mert a betegség nem enged, hanem gyakran még súlyosodik is. Nagyon fontos tehát, hogy mindenki figyelmét felhívjuk azon páratlan kitűnő csúszás- és köszvény elleni kezelésre, melyet Zoltán Béla gyógyszerész udvari szállító, gyógyszerész Budapesten hozott forgalomba, tvegenként 1 forint és a melynek kitűnő és páratlan hatásáról ezer és ezer hálánylatokat tesz tanúságot. Így pl. csak a legutóbbi napokban Luficár ezredes Karolyvár-ából, Zsendovics József pébános F. Dobsa, Daun Kápy Karolin grófné Mödlög, Keglevich gróf O-Z'atár, Dubravicky honvéd őrnagy Klosterneuburg, Markotsch báró Bees, Hofmann A. Pozsega, Pfeifer József, az osztrák-magyar bank bécsi felügyelője és még számos-an fejezték ki meleg hálájukat és köszönetüket e kiváló kene'ért, mely őket réz, csúszás és köszvény bajuktól néhány nap alatt megszabadította.

→ **Házassági felmentések.** A szerelmesek között nem egy akad olyan, aki a választótlal a törvény tilalma folytán nem veheti el az ilyenek bizonyos esetekben vagy a királytól vagy az igazságügyminisztertől kérésre engedélyt meg pedig elég sok esetben eredménytelen. Ezt bizonyítja a következő kimutatás is. A király az akadályok alól fölmentést adott a múlt év folyamán alatt 7 kérezenyészék. Ezek között 71 olyan volt, aki testvére leszármazójával akart házasságra lépni, három pedig olyan, akit házasságtörés-miatti tilalom akadályozott abban, hogy ideáljával törvényesen egybekeljen. Az igazságügyminiszter, ugyancsak tavaly, több mint négyezer szerelmes pár lett boldoggá az akadály alól való felmentés sel. Olyannak, akit a törvény fejletlen volta miatt tiltott el a férjhezmenéstől, 2222-nek adott engedélyt. Unokatestvérek házasságát 1043 esetben segítette elő, a szerelmes özvegyasszonyok közül pedig 828-at mentett föl a várokozás alól. Vajon eme négyezer házaspár közül hány gondol halálával a távozó igazságügyminiszterre?

→ **Az Osztr. Elemi Biztosító Részvénytársaság,** mely Bécsben 1997-nagyiparosok által 4 millió korona teljesen befizetett alaptőkével alakult, működését Magyarországra is kiterjesztette és „Osztr. Elemi Biztosító Részvénytársaság Magyarországi Fiókigazgatóság”-ként Budapest (V. Sas utca 14.) képviselőket létesített, melynek tagjai dr. Matkovits Sándor ur va. bels. titk. tanácsos, a társaság igazgató tanácsosa stb. és Sebestyén Henrik ur. Az új képviselőiség működését megkezdte és egyelőre a tőzbiztosítási ágazatot cultiválja. A társaság hivatásának tartja, hogy egy a gazdalközönség mint a gyárak, iparosok és kereskedők érdekeit a biztosítás terén a lehető leghatásosabban felkarolja, mint ugy mérsékelt díjak kiszabásával, mint a károk feltérlelén szem előtt tartandó kikötés nélkül, méltányossággal annál is inkább elérni vél, minthogy a társaság e tekintetben más biztosító vállalatokkal szemben semmiféle kötelezettségben nem áll.

Anyakönyvi hírek.

A múlt hét halottjai

Horváth Ferenc ifjú rk. 4 éves, trszéki hlv. fia.
Horváth Erzsébet öz. Mili Györgyné rk. 81 éves föld.
Török László rk. 14 éves napos.
Sásvári József rk. 76 éves földműves.
Péter Ferenc rk. 80 éves 49/49 hónap (asztalos).
Pap Ilona rk. 2 éves; napos leánya.
Andri Katalin öz. Kovács Istvánné rk. 70 éves városi asszony.
Nemes György rk. 28 éves vasúti napos.
Pintér Anna férj. Csögör Györgyné rk. 76 éves, vasúti éjjeli őrnéje.

C S A R N O K.

A nőkérdésről.

Írta: Kozma Gyula.

Ama nagy kulturmozgalmak között, melyek úgy hazánkat, mint az egész művelt világot hanyatló századunk a konytán foglalkoztatják, első rangú helyet foglal el az u. n. nőkérdés.

Ha megbízható mértéke lenne az ügy iránti meleg érdeklődésnek az a sok szóbeszéd, melyet erről a témáról világnak ez-szettek: akkor a nőkérdésnek n. gyön jól kellene állania. Amde alig találunk tisztázatlanabb eszmékörrel, több ellentmondással, mint éppen e kérdés vitatásában.

Ez a kérdés, mint az emberiség fejlődési egészéből kiszakított rész, ma főleg két irányban foglalkoztatja az elmeket; i. a. a nők társadalmi állásának megvilágítása és tisztázása, — és a nők szellemi kiképzése tekintetéből. Ez utóbbinál napjainkban már nem is leplezik, hogy nem kevesebbet akarnak elérni, mint a teljes nőemancipációt, a nőnek a férfival leendő teljes egyenjogúságát.

Az önállóságot, melyre egykoron az élet küzdelmeiben szüksége enne a nőnek, főleg külföldön, de nálunk is szórányosan kezdik alárendelt kérdésnek tekinteni. Az utóbbi években megtartott nemzetközi női kongresszusok szövívői már nemcsak kerik, de nyíltan követelik a teljes egyenlőséget. Ezt igazolják a Berlinben és Brüsszelben tartott kongresszusok tárgyalásai. Hazánkban az ezredéves ünnepségek alkalmával megtartott tanügyi kongresszus nőnevelési szakosztálya ha nyíltan nem is, de leplezetlen — határozatai meghozásában — ugyan ily eszmék tavaszi fúvalmát sejtelt.

Örömmel konstátálom, hogy nálunk a legszűbb elemek sem ragadtattak el magukat annyira, hogy a nőnek a legszélesebb körű egyenjogúságának nyílt sürgetésével előhazakodni voln. Annyi tény, hogy a női társadalom fejlesztéséről nálunk is feltétlenül gondoskodni kell; a nők számára újabb keresetforrások nyitni a társadalomnak és a lánoknak egyaránt kötelessége; különben veszélyes lenne az etikai alap főleg a társadalmi békeenysegnek nyílik itt fág tere. A társadalom a maga akciójával sokkal eredményesebben buzgólkodhatik, keze sokkal szabadabb, egyéni erőkiéjtésének lehetősége nincs oly korlátozásoknak kiéve, mint az államé. A társadalom egészen új klotásokat létesíthet, míg az államot a tényleges statutumok — legalább átmenetileg — mégis korlátozzák. A társadalom a sociológiai kérdéseknek melegágya, — az állam a már kiforrt eszméknek istápolója kell hogy legyen.

Napjainkban oly jelenségek mutatkoznak, a melyek bizonyos aggodalomra adnak okot a nő első és örök hivatásának betöltését illetőleg. A társadalom kötelessége résen a lni és korlátozni azon áramlatokat, amelyek inkább csak az emancipáció igényeit sodortak felénk, de nem az annak alapját képező műveltséget.

Most, midőn leányaink előtt az egyetem kapui is megnyíltak, nem elég abban a szűk körben keresni az önállósítást, amely eddig a tanítónői, távirói, vasúti, postatiszti — és kereskedelmi szakma némely teendőiben, meg a kézimunka terén volt biztosítva, hanem a tudományos pályakon is igyekeznünk kell számunkra biztos jövőt, existenciát teremteni. A keresetforrások szaporítása nem céloz mást, mint azt, hogy a nők férj és vagyon nélkül is megélhessenek, még pedig társadalmi állásuk méltóságának megőrzésével, de nőieségük zománcának megértése és női méltóságuk megalázása nélkül.

A keresetforrás szaporításának is így a nőkérdés egaktualisabb tényezőjének fölvetését leginkább szorvalmazza a nők túlnyomó száma nemcsak nálunk, de az egész művelt világban. A

statisztika megdönthetetlen számai azt igazolják, hogy egész Európában 1000 férfira 1024 nő; külön Angliában 1060, Németországban 1031, Franciaországban 1007, Magyarországon 1006 nő esik általában Európának minden államában azt látjuk, hogy a nők száma nagyobb a férfiakénál, kivéteit csupán néhány kisebb déli állam képez. [Szerbia, Török-, Olasz- és Görögország. Ezek az arányok még rosszabbak a nagy városokban, mint azt az 1880-iki népszámlálás következő adatai illusztrálják: Boroszlóban 1181, Königsbergben 1154, Londonban 1123, majnai Frankfurtban 1108, Berlinben 1091, Prágában 1087, Triesziben 1086, Grácban 1086, Drezdában 1083, Brűnben 1082, Bécsben 1061, Budapestben 1055, Hamburgban 1052, Párisban 1050, Krakóban 1039, Kőben 1024, Lipcsében 1016 nő esik 1000 férfira.

Hazánkban a polgári házasságról szóló törvény szerint jogos házasságot köthető nők száma körülbelül fe. millióval több, mint a férfiaké. Ausztriában az arány valamivel kedvezőbb.

Tekintve, hogy hazánkban a nők 18 éves, a férfiak 24 éves koruk előtt ritkán kötnek házassági ígnyet, meg kedvezőtlenebb viszonyokkal találkoznak, mert az 1890. évi népszámlálás szerint nálunk majdnem egy millióval több 18 éven felüli nő van, mint 24 éves koru férfi.

Ehez járul még az, hogy a házasságkötések száma kedvezőtlen közgazdasági viszonyaink következtében évről évre fog 1881-től 1885 ig 1000 lakosra a házasságkötéseknek átlag 10.27 %-a, 1886—90-ig már csak 8.91 %-a esett.

Jölelet a statisztika azt is kimutatja, hogy téwyleg több fiu, mint leánygyermek születik, ed mert a zse-neg korban a fiúgyermek halandósága nagyobb a leányokénál, s mert a férfinek részint a hadiszolgálat, részint a terhebb munka és életküzdelem, részint a kivándorlások, aránytalanul apaszak jár: könnyen érthető a két nem számárányában mutatkozó különbség.

S mert az idézett szám adatok nagyon is komoly intőjelek, az emberszeretet magasztos eszmenének vizsgálata teszi kötelességünké, hogy felemeljük szavunkat a közremunkáljunk a nőkérdés megoldásának helyes irányításában, hogy anyagi és szellemi erőink legjavával törekedjünk e kérdés mielőbbi tisztázására.

Előre is kijelentem, hogy ezáltal nem szándékozom a nőkérdéssel más, mint általános szempontból foglalkozni. A női társadalom reformálására a részletekre kiterjedőleg ügyet vetni a mi viszonyaink között még nem lehet; ennek meg nem érkezett el az ideje. Addig, amíg a reform alapelvei sincsenek tisztázva, a részletekbe menni különben sem lehetséges; legalább eredménytárológ nem. A nagfontosságú kérdés megoldása máskülönben is mérsékletre és a talaj kellő előkészítésére int. A gyors munka egész társadalom alapjainak megingatására és a női socializmus korai felburjánzására vezethetne.

De tartssunk egy kis sorrendet! Vizsgáljuk első sorban a nő társadalmi helyzetét és a nőemancipáció joga ultságát.

Egy rege szerint: Isten a világ teremtésekor, jobbiban a morált, bajjában a politikát tartja, s emezt a férfinak adja, amazzal pedig a nőt boldogította. A férfit politikára, a nőt a politikázó férfi erkölcsösítésére és szelidítésére rendelte a Teremtő. A férfi területeket hódít, hazát és hazát alapít; a nő a megalkotott hazát és háztáj erkölcsit alkotja; amannak munkatere az állam emezé a család s a társadalom; egyszóval: a férfi politikáz, a nő pedig moralizál és humanizál.

A férfi hivatása főbenjáró; a nőé szent. Az anynság a maga felséges voltában, a viág egyik legszebb látványa. Az anya előtt meghajolnak a költők, művészek, tudósok, államfértiak, hadvezérek és uralkodók. Homér, Shakespeare, Arany, Petőfi sokszorosan megéneklik az anya szeretetét. Ra'uel ecsetjével ha'hatatlanítja a szent család boldogságát, Praxiteles és Michel Angeli köbe vések az anyai szív tájaldalmát (Niobe, Pieta) Napoleon azt tartja, hogy az anyák gyögyítják meg a beteg társadalmat. Gr. Széchenyi István, anyjának szentelt soriba mondja; „Te oktattál, tanácsoltál, te plántáltad szívembe a jót, melyben vagyok s leszek: a te munkád.” Br. Wesselényi Miklós anyjának haláláról közölt gyászjelentésében így szól: „E felejtethetetlen jó anyám, dajkám gyermekésem apója, jó usáramnak és érzés tényével világító csillaga! Édes anyhitője a férfi gyötrő gondjainak s küzdő szenvedéseinek, ezen

legigazabb leghivebb oktatóm. barátom elhunyt." A kegyelet ezen megnyilatkozásai bizonyára az anyák nemesebb érzésére, szellemi erejük lényugarainak a családi élet virágos kertjében való elhíntésére emlékeztetnek.

Anyának lenni nemcsak nagy és szép feladat, hanem áldás a társadalomra. Legtermészetesebb helye a nőnek a családi szentélyben van. Nemzeti jövőnk alapjai is a család örökében, a jövő anyákban formálódnak ki. A művelt lelkű nő házi szentélyének papnője, az erkölcsök első törvénykönyve, elejtársának tanácsadója, vigasztaló barátja, a gyermekek őrző anyja, az anyagi jólét takarékpénztára; ő a család központja, élető napja; belőle sugárzik ki a boldogság a család mindenik tagjára.

A nő, — a csekély kivételektől eltekintve — ha nem is kormányoz államokat, nem vieti háborút, nem köt beket és nem szolgáltat (legalább nálunk meg nem) igazságot; nagy hatalom letéteményese; mint egy földi gondviselés igazgatja a mi kis világunknak, a családnak látható életmódját és kormányozza a társadalmak nagy világa eseményeinek láthatatlan folyását, mert ő adja azoknak a politizáló államférfiaknak az első benyomásokat, a harcoló katonák szívében ő kelti fel először a hazaszeretet szent tüzet, sőt a mi több: már akkor, a mikor se nem hitves se nem any, elkezd szabályokat és törvényeket diktálni a szokásokra és erkölcsökre. Es midőn később hitves és anya lesz, gyermekei elkebe szövi be tündérjüakkal azoknak az idegrendszerébe, s írja be verendszerébe. Még ez sem elég, mert azután is gyermekei nevelkedésének egész tartama alatt ő az első organuma, az első tolmácsa azoknak az erkölcsi elveknek, melyeknek a leendő ember és polgár üszlőnévé kell lenniük.

A mondottakból következik, hogy a nők jellemre határozza meg azt a hódolatot, melylyel az erősebb nem adózik nekik s hogy a társadalom kifejezésében, az érzelmeik lélekében és tisztaságában döntő szerep jutott osztályrészükül.

Ezek után meggyőző érveléssel mutatja ki, hogy a házasi élet a nők erkölcsiségének alapja, s hogy az anyai tiszt méltó betöltéséhez a lelki műveltségnek, szívjoságnak és világos értelemnek mekkora harmoniaja szükséges. Eiteli azokat, kik a modern felfogásnak hódolva — az anyai tisztet elévülnék, lomtarba valónak tartják s a nő hivatását is a társadalmi szereplésben vélik feltalálni. Ellenben kifejti, hogy a nyomasztó közgazdasági viszonyok teremtették meg a helyzetet, mely a nőket is az egyéni munka érvényesítésére sarkalja. A nőemancipáció mozgalmait a különböző országokban elért sikerek félemlítésével világítja meg; érdekes történelmi visszaillesítésben mutatja be a magyar nők jogait és örömmel üdvözlő szokat a merész uttróket, akik részint az „alma mater” kapuit megnyitották, részint eletpályákat jelöltek ki a nők számára. Reamutat az ipari és kereskedelmi térre, mely a nők számára kimerítetlenül „unkakört biztosít és változja az önálló, a kereső nő társadalmi jogosultságát, de elhibázottnak tart minden olyan mozgalmat, mely a nőknek politikai szereplést, a politikai jogok gyakorlásában a férfiakkal egyenlősítésüket célozná. Végül nyomatékosan hangsúlyozza, hogy nem elég csupán a magasabb iskoláztatásban részesülő nők önállósításáról gondoskodni, de feltétlenül szükséges a „unkasosztály leányainak is megfelelő eletpályát biztosítani, mert különben a egyeszedelmesebb társadalmi forradalomnak nézünk elébe. Majd frivólnak bejelge minden oly felfogást, mely az emancipált nőt egyes excentrikusok után neveléséig s inben kívánja felütnetni, szavait így végzi:

„A természet nem egyénekké, hanem tömegekkel számol. A nő általános hivatását semmiféle nőemancipáció nem nullifikálhatja, mert a kenyérkereső nő nemének mindig csak egyedül fogja képviselni. A hegyről bármennyi porszem gurul alá, azért még mindig hegy marad. A természet törvényeit az egyenlőségre törekvésnek semmiféle tivalma megváltoztatni nem tudja, mert azok öröktől fogva vannak és örökké lesznek. A nő sem változathatja meg lényében semmiféle szabadságot. Lehetséges-e reá erőszakolnunk a virágra, hogy ne nyíljen, ha a tavasz csókjaita érzi, vagy a növényre, hogy rügyeit-visszatolja? Bárhova rejtsk a növényt, megérzi a tavaszt, ki fog hajtani, mert élni akar, — ez rendeltetése vagy tönkre megy, elpusztul.

A nő is csak vegetál, ha természetellenes viszonyban kell élnie — önmagára utalva, a szerelm napsugara nélkül. Olyan, mint a

koldus, kitengeti életét, de mindig éhes. Borzasztó a szívnek éhsége, betölthetetlen, semmivel sem csillapítható éhség!

A nőkre nézve nagy jótétemény, hogy szellemüket több irányban kiképezhetik s ha úgy kívánja a helyzet, önállók lehetnek, de roszul ismeri a női természetet az, a ki azt hiszi, hogy hogy a tudás és tudás a bölcsesség baját megörbítana, vagy elvonná tulajdonképeni hivatásától.

Tudomány, hírnév, ambíció, mind ez csak pótlék, alamizsnája a ki nem elégitett női szívnek, szórakozást nyújthat és talán vigaszt, de kárpótlást sohasem. A hírneves nő magános piederstáján irigyelni fogja a feleséget, mely kastélyának falara rakja egyszerű kis fészét, irigyeli a galambot, mely sietve szedi össze az eleséget, hogy visszaszállhason oda, hol párjának édesen hívó, dédelgető turbekolását hallja. Büszke, önzertes lehet egy nő tudományos pályáján, talán az elégitült nyugalmat is megismeri idővel, de boldog csak akkor, ha nem önmagáé, hanem aze, akit szeret!

Közgazdaság.

Az éhség örültjei.

A magyar földmivelő népnek — egy új betegségével, a pellagrával foglalkozik lelti cím alatt Baross Karoly, egy most mejelent rópiratában. A pellagra 1898-ban lépett fel nagy mértékben az erdei-részi és a keleti magyarországi vármegyékben, mint szomorú eredménye az agrárkrisisnek és a nép fokozódó nyomorának. — A belügyminiszter egy Dr. Niedermann Gyula min. tanácsos vezetésével működő szakértő bizottsággal tanulmányozta a kérdést, amely bizottság magyarországi tanulmányútja után bejárta

Olaszország pellagrás v. d. keit is. A tudós kutatók hazánkban csak 3 vármegyét járta be és mégis máj 28 községben 80 pellagrás beteget találtak. Olaszországban százezerre becsülik a pellagrás betegek számát, a padovai tartományban pl. az utolsó decenniumban volt 13,834 pellagrás beteg kik közül 2553, tehát 27.5 százalék lett elmebeteg. A pellagra oka a nép nyomora, a rossz, különösen pedig a túnyomólag tengerivel való táplálkozás. A pellagra ellen való védekezés tehát elsősorban gazdasági kérdés s a rópirat amikor ismerteti a tudós kutatók érdekes jelentéseit és szól a szerzőnek személyes tapasztalatairól, egyuttal kiterjed a magyar agrárpolitika azon új feladataira, amelyek nemcsak a földműve és jövedelmzőségét, de a földmivelő nép kenyerét, életmódját, vannak hivatva kedvezőbben betolyolni. A rópirat kapható az Eggenberger-téle könyvkereskedésében. Ára 1 korona.

NYILTTÉR.

Henneberg-selyem 45 krtól

14 frt 65 krig méterenkent — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáralmból rendeltenek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztónak** potabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordulattal küldönk.

HENNEBERG G. selyemgyárai

(cs. és kir. udvari szállító) Zürichben. (1 Magyar levelezés. Svájcha kétszeres levélbéllyeg ragasztandó)

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Egy doboz ára: 1 forint 20 krajcár.

Ucánvétellel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik

KLYTHIA a bőr ápolására szépítésére és finomítására Puder

Legelőkelőbb öltözéki, bál és társalgó PUDEK.
— Fehér, rózsaszín, és sárga —

vagyileg analizált és ajánlva Dr. Pohl J. J. Cs. Kir. tanár által Bécsben. Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak. 6

TAUSSIG GOTTLIEB

kir. udvari toflette-szappan és illatszert-gyár Bécsben.
Főraktár: RÉCS, I. Wollzeile 3.

Kapható a legtöbb illatszert-gyógyszerkereskedésben és gyógyszerertárban. N.-Kanizsán: Alt és Böhm, Keleti M. Mor és Krefner Gyula cégeknél.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzölésként alkalmazatik küszvényénél, oszónál, tagaszaggatásnál és meghüleséknél és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegkonté árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint sem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, oszáz. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Bámulatos szépséget

lehet eléüni a dr. Spitzer-féle Mária kenőcseszel, amely már egy tégely használatánál elhalványítja a szeplő- és májfoltokat, állandó használatá pedig teljesen eltávolítja. A „Diana Puder” és „Mária szappan”-nal használat pedig megóvjá az arc bársnyos külsejét a késő öregségig. 82—18

Kapható: Govorkovich János Mária gyógyszerertárban Eszék, felsőváros

eredeti csomagokban. Raktár Török József gyógyszerésznél Budapesten és minden nagyobb gyógyszerertárban. Egy tégely 35 kr. Postán legkevesebb három tégelylyel küldők utánvétellel. Bővebb felvilágosítással, ingyen és bérmentve.

Az első
SZEGEDI
gőzműfestő és vegyészeti
ruhatisztító-gyár

fióka-üzlete

November hó 27-én megnyit

itt helyben, Deák Ferencz-tér Nagykanizsai Takarékpénztár
épületében Vosits-féle házban.

Női-, férfi-, gyermek és egyenruha

festés és vegyi tisztítás, csipke függönyök, végárak, butorszövegek, bársony gőzben
és préselés stb

Szolid kiszolgálás!

Jutányos árak!

343-6

Tisztelettel

BURES JÓZSEF Nagy-Kanizsa

Sürgöny cím: Bures, Szeged

Főület és gyár: Szeged, Szent Györgytér 8. szám.

Fiók üzlet:

Szegeden: Bátya-utca 19 sz. és Tisza Lajos-körút 48. szám

Vidéken: Nagy-Kanizsa, Kaposvár, Pécs, Hódmező-Vásárhely, Versecz.

KATHREINER-FÉLE

Kneipp

maláta kávé.

Nagymama nekem is!

Évek óta kítűnő pótléknak bizonyult a babkávéhoz. — Ideg-,
szív- és gyomorbetegségeknél, vérszegénységnek orvosilag ajánlva.
Legkedveltebb kávéital a családok százazreiről.

50 év óta cs. és kir. tanárok és orvo-
sok által a fogak épségben tartására
minden száj- és fogfáj, fog-
fájás ellen, a szájüreg ádo-
gására stb. mint legjobb
leghatásosabb száj-
viz sz

ANATHERIN

törvényesen védve
Dr. Fopp J. G. cs. és kir. udvar-
fogorvos Bécsben.
Üvegekben frt 1.50, frt 1.-, -50 kr.

Fogpor 63 kr.

Anatherin szájpaszta

üvegdobozokban 70 kr.

csomagokban 35 kr.; fogpomp
frt 1.-, illatos növényesszappan börtön-
tálatárságok stb. ellen 30 kr. Kaphat-
minden gyógyszerárban, drogeriákban
illatszerekkereskedésben és a főraktárban

Tüchler Rudolfnál

kiérd. gyógyszerész

Bécs, I., Krugerstrasse 6

A Gartenlaube

cz. német nyelvű legelőkelőbb folyó
irat 1899. évfolyamát a kedvelt el-
beszélő: **Ganghofer L.** „Das
Schweigen im Walde“ cz. legújabb
érdekfeszítő regénye nyitja meg.

Megrendelhető: **Fischel Fülöp** könyv-
kereskedésében, Nagy-Kanizsán és pedig heti
kiadásban, negyedévenként frt. 120 h-vi 30
kros füzetekben (14 füzet) és kétheti 15
kros füzetekben (28 füzet egy évfolyam).

↳ Mutatványszám kívánatra bérmentve küldetik. ↳

Fák

gyümölcs-utifasor és
diszfaák, legjobb fajok,
szép erős lörzsek.
Készlet sok ezer pél-
dányban. Diszbokrok.
Olcsó árak. Kérjen ár-
jegyzéket.
Meyne János,
falköltő-tulajdonos.

73-14

— Sopron. —

Fiume!

Fiume!

Fontos: úgy az import, mint az
exporteureknek

Blum Adolf és Popper
szállítók, Fiume.

Hamburg, Bécs, Budapest,
Tetschen a/É, Auscha.

— Ajánlják saját téres Fiumei
belföld raktáraikat olcsó díjtéte-
lekhez bármilyen áruk beraktáro-
zására

Az egyedüli szállító cég Fimé-
ben, amely saját raktárok fölött
rendekezik. Elvám-lások, beha-
jósások gőzösré és vitorlásra a
megbízhatóban eszközöletnek.

Nemzetközi szállítványok meg-
határozott díjtételekhez.

Fe világosítás postafordultával
ada ik:

Blum Adolf és Popper

szállítók Fiume.

60-10

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a nméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszterium rendelete folytán a nagykanizsai fedeztetési állomáson felállított állami ménék első fedezéseért minden kauceza után a következő díjak fizetendők, u. m.

Törzs könyv szám	N E V E	A P J A	A N Y J A	Szine és jegyei	Dij
297	Goodfellov	Goodfellov	Doncaster	Sötét gesztenye	2
813	Győztes Nonius	Győztes	Nonius	Sárga	3
945	Kis Zombor	Tur'ozo	Arany	Világos sarga	2
885	Urambátyám	Urambátyám	Nort Starr	Világos pej	3
130	Zobnaticza	Turioso	Gidrán	Világos sarga	2

Megjegyzés. A fedeztetési jegy előmutatása négyszeri ingyen utó-fedeztetésre jogosít szabadságában áll a tenyésztőnek háromszori sikertelen fedeztetés után más ment választani, mely alkalommal csakis azon összeget tartozik pótolni, melyel az ujonnan választott mén díja netán maga-abb, mint az előbbié. A fedeztetési állomás NAGY-KANIZSÁN, a VÁSÁRTÉREN, a KÖZKÖRHÁZ SZOM SZÉDSÁGÁBAN levő kaonai FÉRHELYEN van felállítva és minden kauceza után EGY frt pótdíj fizetendő.

NAGY-KANIZSÁN, 1899. FEBRUAR 26.

A VÁROSI TANÁCS.

Bámulatos olcsó árak.

Alulirottak bátorkodunk a t. cz. közönség szives tudomására hozni, hogy a tulhalmozott norinbergi, rövid, női és férfi, szabászati, ruha-diszkellékek, csipkék és szallagok, nap- és esőernyőkből álló raktárunkat, mig ezekből raktárunk tulhalmozva lesz, eredeti gyári árákon alul is árusítjuk, miért is a t. közönség szives látogatását kérjük.

Tisztelettel

Kaszi Testvérek
Nagy-Kanizsán.

Bámulatos olcsó árak.

Állami felügyelet alatt!

KI AKAR

EGY ÉVES ÖNKÉNTES LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészíttségükre és foglalkozásukra való tekintettel megszerzhetik az egyéves **Önkéntesi jogot**. Aki már vor alatt állott, elkészült; születési év közlendő. Programot ingyen és bérmentve küld

LICHTBLAU ALBERT
a katona-intézet nevelője DEBRECZENBEN.

Felügyelő: **MAYER ADOLF**
cs. és kir. őrnagy.
KURZUS KEZDŐDIK MÁR 22.

Kipróbált és csalhatatlan szer

hajkihullás,
fejkorpa,
kopaszodás

385-5

ellen az

• APTICALVUS •

mely teljesen ártalmatlan, a hajat puhítja növesztli és annak sző: szint ad.

☒ Gyermekeknél is sikeresen használható. ☒

Évegje 2 korona.
5 üveg bérmentve küldetik.

Főszétküldés: **Kanitz Ödön**
gyógytárából Balassa-Gyarmat.

☒ Minden gyógyszertárban kapható. ☒

A NAGY-KANIZSAI

BANKEGYESÜLET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1899. márczius 11-én d. u. 3 órakor

SAJÁT HELYISÉGÉBEN

huszonötödik évi

rendes**Közgyűlését**

tartja, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

A közgyűlés tárgyai:

- a) Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések.
- b) Az 1898-iki mérleg feletti határozat és az osztalék megállapítása.
- c) Az igazgató-tanácsból az alapszabályok 18. §-a értelmében jelenleg sorrendszerint kilépő, Karczag Béla és Sommer Sándor urak helyébe az igazgató-tanács indítványa folytán csak egy új igazgatósági-tanácsos megválasztása.
- d) A felügyelő-bizottság megválasztása — és
- e) Egyéb — alapszabályszerűleg bejelentett indítványok tárgyalása.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen szavazati jogukat érvényesíteni óhajtják, felhivatnak, miszerint az alapszabályok 33. §-ához képest még le nem járt szelvényeikkel ellátott részvényeiket a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal előbb az egyesületi pénztárnál letéteményezzék.

Kelt **Nagy-Kanizsán**, 1899. február 25.**Az igazgató-tanács.**

Szerkesztőség:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta délután 4-5 óra közt.

Idé intéseendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:

Városház-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

ZÁLA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenként kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 12 korona (6 frt — 12)
Félévre 6 korona (3 frt — 6)
Negyedévre 3 korona (1 frt 5 kr)

Nyiltárételt 10 krajcár.

Előzetesek, valamint a hirdetések a vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intéseendőek.

Bármentetlen levelet csak ismeri kérésből fogadunk el.

Egyes szám ára 10 krajcár

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, március 9.

A bizalom hatása.

A visszaélés, melyet a beszéddel napról-napra, lépésről-lépésre elkövetnek, nagyon lenyomta a szó értékét és különösen a politikai beszédek vesztették el majdnem egész értéküket.

Ha valaki teljes tudóval beszél, rögtön felmerül a gyanu, hogy a mellhangokat a hasából hozza ki, melyet mások költségre akar hizlalni.

Azok száma, a kik a meggyőződés melegítő tüze és az üres pathos hideg lángja közt különbséget tudnak tenni, rendszerint nagyon csekély és még nem is épen a a legtapasztalatlanabbak azok, kik e megkülönböztetésről mit sem akarnak tudni.

Személyvesztés, — szól a hirtelen ítélet. És valóban a teljesítmények egész sora kell hozzá, hogy az ilyen ítélet úgy egyeseknél, mint a tömegnél korrigáltságassék.

Annál megkapóbb ehát, hogy Széll Kálmán miniszterelnök programbeszédre oly nagy és intenzív hatást keltett.

Midőn először a szabadelvű pártkörből, azután a képviselőházból kifelé beszélt, a

hangulat, mintegy varázsütésre egészen megváltozott.

A bizalom és arokonszenv mindenünnen repült feléje.

Még a függetlenségi és a néppárt is, melyeknek sem nyerni, sem veszteni valójuk nem volt, lefujt és pástör-sippal cserélte fel a haditárogatót és az örömmilyánítások városokból és megyékből kezdtek tömegesen érkezni, mintha Bánffy miniszterelnök sohasem létezett volna és mintha soha senki nem gondolt volna arra, hogy az ellenzék ellen megsemmisítő hadjáratot viseljen.

De nemcsak ez. Egyes a pártokon kívüli álló képviselők belépése a szabadelvű pártba, köztük olyan kettő, a kik ezelőtt a szélsőbalhoz tartoztak, majdnem többet mond, mint a diszidensek és a feloszlott nemzeti párt híveinek tömeges belépése.

Széll Kálmán kormánypolitikájának, a általa proklamált iránynak kényszerítő hatalma mindenfelé gyakorolja csalhatatlan hatását és senkisé képes magát kivonni alóla.

Még a nemzetiségeknél is ezt v. sszük

észre, melyeknek sajtóközlegei az új kormányprogramról nyilatkoznak. Felvetik mégis a kérdést, mint lehessen összeegyeztetni, hogy törvény, jog és igazság legyenek a kormányzasi maximák, ha másrészt az egységes nemzeti állam eszméje vörös fonálként vonul végig az egész belpolitikán? Nos, ezek az urak hamar meg fogják kapni a választ.

Az emberi fogalmak nem engedik magukat egészen emancipálni attól az állásponttól, melyet az ember elloglal. A magyar állameszme álláspontja pedig az egységes nemzeti állam és ez az álláspont addig, a míg magyar minisztériumok fognak létezni, megmásíthatatlan marad.

Ezt az álláspontot ebben az országban mindenkinek el kell ismernie, s el kell foglalnia s ebből az álláspontból fognak Széll kormányzása alatt törvény, jog és igazság szerint mindenkinek egyenlő mértékkel mérni.

Csakhamar tudatára fognak ébredni a nemzetiségek annak, hogy ha az államnak megadják, a mi az államé, egész jól érezhetik magukat s ápolhatják külön nemzeti-

TÁRCA.

Megházasodtam.

Írta: Stampay Miklós.

Csakhogy sikerült; ah! szinte megkönnyebültem; higgyék el, magam sem tudom hogyan történt, de megtörtént... Ad akta az egér-rágtá díszruhával; így ni! nem kell többé.

Nincs már a Bükkfalvy családtagok között aglegény; én, az utolsó, is megházasodtam.

Alicét, mint hitese oldalbordamat... appropó! mint rajongásig szeretett nőmet mu'athatom már be önöknek.

Mily boldogság, mily édes öröm is nős embernek lenni!

Brrr... szinte megborsószik a hátam közepe, ha ridő aglegénykoromra gondolok.

Istenem! mennyi szeretet, mennyi ed-s melegség vesz most körül ahhoz képest.

De ne csodálkozzanak rajta; hisz most eljűk a mézesheteket. Ugy-e, örökre tartanak ezek? örökké!

**

Lakodalmunk után ősi szokás szerint, mi is násztra mentünk. Utunk a tengeren is átvezett, mert hát Velencét is felvetűk a programm

köze; s miért ne; megtehstem, hisz megházasodtam.

Alice és én odáig voltunk; a váltakozó festői tájak teljesen lebűöltek; plane a tenger... óh, a tenger... na, eleinte az is... de azután, szinte megutáltuk. Képzeliék, mind a ketten beleestünk... e meg ne ijedjenek, hisz nem a vízbe, csak a tengeri betegségbe.

Ez is elég volt; sok is.

Három napon át egyikünk jobban nyögött, mint a másik. Szinte beledagadtak az ereim.

Azután tessék ily állapotban nászutatáshoz illő költői nivóra emelkedni a leleknek.

Plane az én lelkemnek, aki ugyis csak a földturás elméleteit s a gabonatözsde referádáit nyelte falta mindig. Ez a három nap bizony csupa nyögdeselő próza hangulattal volt tele, melynek hatása alatt — ugy magamban — megesküdtöm minden veneczi szentekre, hogy soha többet nem fogom őket látogatásommal megzavarni ke'zetteljes nyugalomban, csak az egyszer szabadítsanak meg minden gonosztól és a tengeri betegségtől!

Azt hiszem, megfogadták a szép szót mert 3 napi kihadás után vegre én is, Alice is talpra birtunk állani.

Első dolgunk az volt, hogy Velencét is, a tengert is hátunk mögött hagytuk. Mégis csak jobb a szilárd száraz földön, — ahol a náthan és influenzán kívül alig érheti az embert más

baj, mint esetleg egy csendes guatítés... Ez meg csak nem is fáj.

Fiuméba érve, néhány osztriga lenyelése után vonatra ültünk; azaz én nem... csak Alice... a feleségem...

Oh, az a vonat, az a rebellis vonat! Képzeliék: lekestem.

Pedig csak két percre szaladtam be a resturicióba egy pohár sör bekebelezése célából, mivel a szebb hazába költözött osztriga familia átkozottul megszomjazott.

Egy eles fűtű... s a vonat elrobogott; elvitte Alicét is

Mint a sóbálványnya változott Lóh felesége, oly sószívű érzelmekkel bámulam a robogó vonat után...

Na, majd szépet mondanak otthon felőlem, ha Alice nélkülém ér haza a boldog nászutról. Lesz mosás, még szapulás is! De ugy jár, aki megházasodik.

Mivel a bejón már ugy sem segíhettem, újra a restaurációba mentem, varva a másik vonat indulását. Az idő eltűése szempontjából tovább folytattam a sörözést.

Keserű, nagyon keserű volt a sör; anyósom leckeadására gondoltam; oh! már anyósom is volt; hisz megházasodtam

Vegre engem is robogva vitt a vonat. Váltakozó érzelmek között leptem másnap reggel ősi leszűnk küszöbét.

Beeth Lola

a bécsi cs. kir. opera elsőrangú művésznőjének

ESTÉLYE

1899. március hó 11-ikén, a kereskedő ifjak együletében.

ségi javaikat. Annak a közmondásnak az igazságáról is hamar meg fognak győződni, hogy ha kőten csinálják ugyanazt, az eredmény nem ugyanaz.

A hang, melylyel a kérdést felvetik, bizonyítja különben, hogy a nemzetiségek is igen behatóan toglalkoznak az új miniszterelnök programjával és Széll szavait bizalommal akarják fogadni.

Honnan jön a szó az ez a divatból majdnem egészen kiment magas becsülése?

Kifolyása ez a becsület-szavak akarat, reális tehetség és igaz őszinteség ama ritka összhangjának, mely Széll Kálmán szavaiban és cselekedeteiben megnyilatkozik.

(—) **Széll Kálmán** miniszterelnök a hét elején Bécsben tartózkodott, hogy báró Bánffy Dezso volt miniszterelnök esküvőjénél közbenjárjon. Báró Bánffynak magyar főudvarmesterré történt kinevezését politikai körökben Széll Kálmán mesteri sakkhuzásának tekintik, aki mindent megtesz, hogy a belpolitikai békét a zavaroktól megőrizze. Báró Bánffy azok után, a mik történtek, kénytelen lett volna a képviseletében különállást el fogadni és több mint valószínű, hogy egy új ellenzéki párt vonzó- és középpontját képezte volna. Ha az aktív politikától vissza nem vonul. Műlőn most báró Bánffynak főudvarmesterré való kinevezése egyrészt az orvoslás művét és a pacifikálást előmozdította, másrészt báró Bánffy a királyi kegynek olyan messze látható bizonyítékát kapta, a mely teljesen kárpótolhatja

(—) **Fogadások Hegedűs miniszternél.** Régi szokás, hogy ha a miniszteriumok vezetésében változás történik, azok a testületek, melyek az illető miniszterium ügykörébe esnek, annak főnökénél tisztelegnek. Ez a szokás első sorban a jó modor törvényeiből ered ugyan, de e mellett az a célja, hogy az új miniszter jóakarát megszerezze. De ez egyedül nem lenne elég arra, hogy a nyilvánosságot az ily fogadásokról szóló tudósítással foglalkoztassák, ha

azok értékes támaszpontot nem nyújtanának arra nézve, hogy mit lehet az új embertől várni. Egyik küldöttségnek Hegedűs ezt mondta: „Velem ne ceremóniázzanak, hanem bármikor forduljanak hozzám a legnagyobb bizalommal, akár az igazgató ur, akár az elnök ur utján és rendkívül fogok örülni, ha közérdekű munkásságukat előmozdíthatom. Itt a falak közt én a hasznos munkáságnak akarok élni, a nagy politikát nem itt kell csinálni.“ — Egy másik küldöttségnek, melynek szónoka ama várakozásokat, melyeket az új kereskedelemügyi miniszter műköltéséhez fűztek, azzal indokolta, hogy utalt a tevékenységre, melyet a miniszter a lefolyt 3 évtized alatt gyakorlati és elméleti téren kifejtett, ezt felelte: „Semper idem! Mindig ugyanaz maradok.“ A küldöttségek tagjai nem győzik őt dicsérettel elhalmozni s különösen azt emelik ki, hogy a miniszter az ő magas állásában ugyanazt a polgári egyszerűséget és szeretetreméltó előzékenységet tanúsítja, a mely neki eddig is oly sok rokonszenvet szerzett.

(—) **A nemzeti pártiak belépése.** A volt nemzeti párt egyik tagja a pártnak a szabadelvű körbe történt belépéséről alábbi nyilatkozatot tette, mely nyilatkozat hasábos tudósításoknál is jellemzőbb: „Őszintén be kell vallanom, — mondja az illető képviselő — fogadtatásunk messze felülmulta várakozásunkat. Azt hittük, hogy a szabadelvű párt tagjai egyszerűen bele fogják nyugodni a változott helyzetbe; de hogy az „Isten-hozott“ oly szivélyes és őszinte legyen, a milyen tényleg volt, azt nem reméltük. Külsőségek által nem engedtem magam elámitatni s hiszem magamról, hogy képes vagyok a dolgok fenekére hatolni, de monthatom: a fogadtatás nem volt csinált, hanem valóban szivélyes, minőt hosszú távollét után visszatérő testvérnek készütnék.

A szegényügy.

Az 1897-iki párisi nemzetközi szociológus kongresszus alkalmával vita tárgyává lett egy előadás, mely a társadalomnak segélyakcióira való kötelezettségeire utalt, akár a konkrét social, akár pedig a társadalmi organizmus elméletéből következzenek azok. E vita talyamán felszólalt

Charles Limousin szabadkőműves és szociológus és a következőket mondotta:

Teljesen elfogadom a társadalomnak segélyakcióra való kötelezettségének elvét, azonban még tovább megyek s azt vélem, hogy a segélynyújtás csak első forma, csak expediens és hogy a kezdet igazi megoldása csak a biztosítás által érhető el. Ismétellen felvettem ezen kérdést, különösen pedig oly helyeken, hol a „laissez faire“ tanának hódolnak, s ugyanakkor oly érveléssel lépnek elő, melylyel elleneink sohasem mernek dacolni, s mely elől, ha csak lehet, szöknek. Az érv a következő: Egy emberi lény, egy agasztan minden segély hiján, éhségre és fagy következtében szárazszorosan a halál martaléka, ha segélyre nem jő valaki; szabad-e őt a társadalomnak elveszni hagyni?

Tegyük fel előre is, az elvnek teljes megváltatása céljából, hogy ez ember buta, gondatlan, könnyelmű volt, mégis felvetem újra a kérdést: szabad-e őt a társadalomnak, élelem hiján, segély nélkül elveszni hagyni? Ha valaki ilyen szerencsétlenül szemben a segély megtagadás, joggal barbarizmussal vádolható és mindenki úgy vélekedik, hogy az illető ez által egy a magasabb erkölcs, mint a törvényszabta kötelezettségek megsértette. Es ha e kötelezettségek teljesítését elvárjuk az egyentől, mennyivel inkább követelhető ez az ősszérségtől? Vajon merre-e valaki jelentkezni, aki korunkban „vae victis“ — proklamálni nem ártallana és aki kijelentené, hogy a természet működésének befolyásolásában nem szabad feltartóztatni! Ilyenre én meg nem akadtam! ügyemnek minden ellene, kivél e kérdést vitatam, kitérőleg válaszolt: a magán-jóteknységéről, a vallásos könyörületeségről beszélnék. De a könyörületeség nem kötelező; vannak önzők és vannak olyanok, a kiknek bár faj a szívök emberbarátságot elpusztulni látni, meg sem áldozzák tőszök egy atomját sem ennek megakadályozására. Ha a socialis hatalom nem lépne közbe, gyakran tragikus fordulatot venne a dolog. Így van ez Chinában, a hol felolvasznak induló emberi holttestek a kutyákkéival együtt az utcákon fekszenek, anélkül, hogy valaki erre csak hederitene is. Vau-e a „laissez faire“-nek csak egy követkeje is, s ki kívánna, hogy ez nálunk is megtörténjen? Túlán azt fel-hik erre, hogy ez érzes dolog. Legyen! Az ember érző lény, érzes nélkül nem volna sem család, sem haza.

Sőt vannak esetek, hol a köteles segélynyújtás kérdése nemcsak érzes dolog, hanem politikává vagy szociomoniává válik. Ha az országban éhínség üt ki, mint például Indiában, ha ipari, pénzügyi és kereskedelmi válság áll be: ha számtalan munkás munka nélkül, vagyis a szükséges létfontartási eszközök hiján áll: mit fognak tenni? Ké dolog közt az egyiket: vagy fellazadnak, rabolnak és pusztítanak, vagy megadásra hatnak meg. Az első esetben nem riad-

— Hát Alice hol van? — kérdé anyám meglepetve.

— Ah! hát nincs itthon?

— Ni.....!.....!.....! cs! kérdem s majdnem hanyatt estem ijed emben.

— Denes, az istenért, mi történt veletek? beszélj — szót anyám megreműve, rosszat sejtve,

Elbeszéltem.

A választ nem írom ide; óh, ha anyám is ily leckében részesít már, milyen lesz akkor az anyósomé?...

Nem tudom, önök olyanok-e mint én, de én újra vonatra ültem és rohantam, azt sem tudom hová, Alice után.

Leszálltam minden állomáson kérdézősködve Alice után.

A válasz mindig az volt:

— Sajnáljuk, nem tudunk felöle semmit.

Pestre értem; ott tudtam meg a főnöktől, ki jó barátom, hogy Aliceval beszélt s hogy éppen az előző vonattal ment haza.

Haza!... óh, csak hogy haza ment... rebegtem örömmel.

De hogyan került Pestre?

Bizonyára a sok sírás között elszenderedett; szegény Alice, szegény elveszett kis feleségem...

Ni, jóvá teszek mindent; csak hogy hazament, haza!

A városba rohantam; vettem egy gyönyörű arany nyakéket.

Ez teljesen esimitja majd az ellentéteket; ejlesen.

Délután meglehetősen érzelmi hullámzások között végre én is haza felé tartottam.

Mi yen lesz majd a viszontlátás!.. Milyen! Hazaértem. Alicét még sem találtam otthon.

Anyám odáig volt a kétségbeeséstől és a haragtól; magam is; mindkettőnkben felpezdült a régi haragos Bakkfalvi ver és hangulat. De hát hol van? hisz hazajött!

— Hát ha anyjánál van? rebegtem reménykedve.

— Ah! szaladj, nézd meg — szót anyám s már tuskolt ki az ajtón.

Nem tudom uraim, önök olyanok-e mint én, de én szivesebben estem volna újra a gyótró tengeri betegségbe, csak anyósom elé ne kellett volna lépnem.

Hm, de ezen is kereszül kellett esnem, hisz megházasodtam.

Negyedóra mulva tajtékozó paripákon rohantam anyósomhoz Alice után.

Végre odaértem.

A viszontlátás, a meglepetés várakozáson felüli volt.

Alice csakugyan ott volt.

— Ah, Alice! édes, elveszett menyasszonyom, — rebegtem örömmel s kitarva reszkető karjaimat, átakartam ölelni.

— Uram! megtiltom önnek, hogy így szóltson; vegye tudomásul, hogy én nem akarok az ön neje lenni. Ön úgy látszik, többre becsüli az önzrigát meg a sórt, mint nejét!... szolt keményen Alice.

— Az... oszt... ri... gát... a s... ö... ö... őrt? hebegtem meglepetve.

— Igen! A többit úgy is tudja.

— De Alice... édes... hisz... én... igen... hisz én teljesen ártatlan vagyok a dologban... a vonat, az a rebellis vonal mindennek az oka... hisz én forrón, öröleten szerettem; Alice... édes... mindennem... bosszús meg — rebegtem a két nedves köny gördült le arcomon.

Kinos szünet állott be; de úgy vettem észre, hogy az a két könycepp megindította Alicét...

Siettem a hata-t kiaknázni.

— Alice... édesem... nézd... ez is bi onyitja, hogy végtelenül szeretlek. Pesten vettem tegnap, hová keresni mentelek — szoltam érzelgős, reszkető hangon s elővettem a gyönyörű arany nyakéket.

Egy pillant a nyakakra, és Alice szivéről le pattant a kemény jeg-kereg.

Észrevettem. Hogy a hatás még frappansabb legyen, hirtelen térdeimre ereszkedve, esdőleg szoltam:

— Alice édesem... ugy-e, nem válsz el tőlem? ugy-e, szeretsz?

Alice néhány pillanatig ingadozva tekintett reám; majd mosoly vonult át ajkain s édesen mondá kiengesztelődve:

— Te gonosz, te rossz Dénes, hát csakugyan kerestél?

— Mindenütt... ah! mindenütt... csak hogy végre megtaláltalak! — szoltam örömmel és átkaroltam a kis valóni akaró feleséget.

nak vissza a rablástól sőt a gyilkolástól sem, nem áttalának a máséhoz nyulni és ekkor legyőz-
zettek és megbüntetettek, ha csak ők nem
kerülnek felül, ami azonban nem valószínű.
Ebből azután a társadalom tagjait — azokat
kiknek fenntartására a kriszis nincs befolyásai, a
gazdag osztályt, a melytől semmiféle contributiót
a szegényekkel szemben nem várunk azért, hogy
semmiféle aprioristikus jogot meg ne sértsünk
— a társadalom gazdagabb osztályát tehát,
súlyosabb károsítás éri ezáltal, mint hogyha
társadalmi segélynyújtást gyakorolt volna. A
gyűlöletről nem is szólva, mely az osztályok
közti közdelem és legyőzetés által támad.

Azonban tegyük fel, hogy a szerencsétlenek
minden lázadás nélkül, csendesen meghalnak,
mint ezt a hinduk is teszik, ekkor azután a
kriszis végeztével újra szükség lesz munkásokra,
a kik a földművelést és az ipart végzik, de
azok, kiket elpuztulni hagyta, nem lesznek
többé és ekkor hiányzik a munkaerő.

Ennélfogva hivatásos kötelessége minden
embernek, ki nyilvános érdekek iránt felelős-
sággal bír, ki a kriszistől meg van védve, vagy
kevesebb szenved alatta, hogy a szükséges intéz-
kedést megtegye annak megakadályozására,
hogy a társadalom insébe jutott tagjait a láza-
das vagy halál ellen megóvja.

Azok, kik a köteles segélynyújtást kritizálni
akarják, rendszeren Angliára és a szegényadóra
utalnak. Azok kik ezt példának felhozják, ren-
desen nem ismerik ez utóbbinak historicumát.
Angliában ezelőtt számos községi, vagyis pa-
rochiális birtok létezett, a szegényeknek jogukban
állott ezen birtokon néhány szarvasmarhát legel-
tetni s a hasznából, melyet ezek hajtottak, tar-
tottak fenn magukat. Erzsébet uralkodása alatt
jogot nyertek a lordok e területek birtokba
vételére, melyeket aztán jószágukhoz csatoltak
és kertészeltek körül. Ezen okból neveztek
el az ily eljárásra feljogosító törvényt, Enclosure
Acts-nak, vagy bekerítési törvényeknek. De kar-
póllás céljából elhatarozták, hogy a parochiák
melyeknek fő adófizetői a lordok voltak, tartoz-
nak a szegények fenntartásáról gondoskodni. A
16-ik század végéig számtalan ilyen bekerítési
engedélyt szavazott meg a törvényhozás és a
parochiák minden birtoka a lordok kezébe ke-
rült. Később aztán a lordok ugy egyezkedtek,
hogy bár a birtokokat megtartották, a szegény-
adó terheit a bérleők, polgárság és a nem egész-
ben szegény munkások — mely osztályok idő-
közben alakultak — vállaira rótták. E historiai

feladatból következik, hogy az olyan köteles
segélynyújtás, mint az Angliában létezik, nem
a tulajdonképeni kötelesség, hanem csakis
fizetés egy olyan járuléknak, melynek jogos
tulajdonosai a szegények.

Ugyiszintén a schweizeri cantonokban is létezik
kötelező segélynyújtás; még pedig járadékszerű.
Az ottani községek némelyike birtok tulajdonosa;
e birtok hasznát hajt és e haszn el-ő sorban
a szegények fenntartására fordítják s csak ha
ez megtörtént, osztják szét a megmaradt gyümöl-
csöt, néha természetben is, a polgárok között.
Ezen okból szükséges, hogy a, ki schweizeri pol-
gár akar lenni, először is egy község polgárává
válték; így többé kevésbé drágán kell ezen
„polgárságot” megvásárolnia a szerint, hogy
milyen gazdag a község. Ugyanezen okból, több
cantonba olyan törvényt létesítettek, mely a
szegényeknek egymásközt való hazasággal meg-
tiltja, azon indoklással, hogy a születendő
gyermek a községi terheket súlyosabbtalanak.
Ha egy hajadon az anyaságra meghatározott
kort el nem érve, újabb szegény polgárt hozna a
világra, ekkor a hajadont igényeznek egy kevésbé
gazdag községben férjhez adni, még pedig úgy,
hogy a befogadásához szükséges hozományt lei-
szetik, s így aztán megszabadulnak tőle, a gyermek-
től s a meg születésköztől. — De lábjoglyegen
is ez, Schweizban a kötelező segélynyújtás nem
kötelesség, ez csakis egy járadék törlesztése,
a melynek tulajdonosai a szegények, habár min-
denképpen azon vannak, hogy ezeket ettől
megfoszassák.

Azonban térjünk most át a tiszta és egyszerű
kötelező segélynyújtásra, vagyis a társadalmi
kötelességre. Ez a rendszer a kényszer
jellegű bir, tehát nem az igazi kötelesség.
Egy nevezeti vagy községi összeség rendszeren
nincs birtokában az alkalmas segédeszközöknek;
mindazon pénz, a melylyel bármintemű kiadásai-
nak fedezése céljából rendelkezik, az adókból,
szóval polgárainak köteles hozzájárulásából
származik. A kötelező segélynyújtást tehát az
jellemzi, hogy egyes polgárok fizetni kényszerül-
nek, hogy másokon segíteni lehessen. Ez még
mértányos volna, ha ezek az adókötelesek a
gazdagok sorából kerülének ki, akik annak
a társadalmi státusnak a javait élvezik, melynek
a többiek az áldozatai; de a legtöbb esetben az
adózók maguk is szűk körülmények közt élnek.
A szegényadó a legszerűbb angol adófizetőkre
nézve nagyon terhes. Abban az esetben, ha a
segélynyújtás költségeit mint az általános adó-
nak pótlékait hajtják be, maguk a támogatásra
szoruló szegények is járulnak saját támogatásukra.

Igaz, hogy minden szerencsétlen ember saj-
nálatra méltó már csak azért is, mert szerencsét-
len; mégis, ha ezen nyomor bármely mértékben
gondatlanságának vagy rossz magaviseletének
eredménye, nyomasztó az adófizetőre nézve, aki
nehéz munkájából csak szegényesen tud megélni
ha arra kényszerül, hogy az élelfeletartásra
szükséges eszközöket magától megvonja és azokat
olyan emberek támogatására fordítsa, a kik
maguk az okai szerencsétlenségüknek.

Az ilyen esetben aztán a biztosítás elve
interveniál. Vajjon miért ne folyamodjék a tár-
sadalom, a mely társadalom a szegények fenntar-
tására szükséges pénz, ha kell, kényszer utján
is behajlja, miértne folyamodjék ugyanazon esz-
közhöz, hogy az emberek elszegényedését meg-
akadályozza?

A szegényeket három csoportba osztjuk: ag-
gok, gyermekek és felnőttek. Az aggok, vagy a
férfiak mint a nők, régi munkások, kik munka-
képességük ideje alatt nem tehettek felre semmit,
vagy kiket balsors üldözött, vagy hogy minden-
megtakarított pénzüket elvesztették. A gyermekek
vagy árvák, vagy elhagyottak, vagy pedig na-
gyon szegény és soktagu családhoz tartozók, vagy
övezgyek gyermekei. A felnőttek, korán munka-
képtelenné lett emberek, övezgyek, sok gyermek-
kel bíró apák, végre semmittevők, vagy balsors
áldozatai.

Az aggokat illetően, egyszerű a kérdés. Mi-
ért nem kötelezték ezeket hogy munkaképessé-
gük ideje alatt későbbi időpontra pénzt félrete-
gyenek? Erre azt lehet felelni, hogy sokan ezt
nem tehették. Van bizonyos határ a saját akara-
tából és a kényszerítve adott közti. Különb-
ben is a munkabér a Rikárdó törvény szerint, min-
dig egyenlő a munkás szorosan vett szükséglet-
ével. Ha tehát a korbiztosítás szintén szükséges
kiadás volna, a munkabér ezt is magában foglalná.
Másképp pedig, talán az ipar-ököleltetésedés

elég utat és módot a korbiztosítás számára. A
francia kamara elé terjesztett törvényjavaslathoz
mely az akkor biztosítását quasi kötele-
zővé teszi, Anduffrét egy figyelme-re méltó
indokolást csatolt. — Míg a javaslat csak fél
kötelességről szól, addig a fenti indokolás a
felhalmozás és a tőke produktivitásának módszeres
alapszik. Ha a javaslat a teljes kötelességet
tar almazná, úgy jóval egyszerűbbé tenné a dol-
got, mert akkor teljesen elegendő volna az
aggok életfenntartására szükséges segédforrást, a
munkaképes nemzedéktől behajtani; az ekképpen
egybegyűlt összeg a túlélő családtagoknak az
azkorban nem szolgál segélyezésül, hanem jára-
dékképpen jut. A gyermeket illetően is egyszerű a
kérdés. A gyermekek jövőendőbeli munkái, jö-
vendő productiv-tgjai a társadalomnak, ez utó-
bbi életfenntartás és fejlődés céljából előleget adna
nekik, míg ezt vissza tudják téríteni, még pedig
oly formán, hogy most már ők is hozzájárulnak a
társadalmi terhekhez.

Végül, a mi a felnőtteket illeti, ezeknél a
biztosítás egyformán alkalmazható úgy a chomage
(munkahiány) mint betegséggel és nehéz családi
terhekk-el szemben. Ezután még csak a semmit-
tevők és a bűnökben emérltek maradnak hátra
kiket a munkára kényszeríteni lehetne.

A biztosítási rendszer által a szerencsétlenek
nem maradának elhagyatva és mégsem esnének
terhére a többi szerencsétlenek, a kiknek tu-
lajdonképpen velük szemben kötelessé-
gük nincsen.

Valaki erre azt mondhatná, hogy ez a rend-
szer nem tartozik az állam működése köréből.
Én az ellenkezőjét állítom. Mert miécsoda is az
államnak tulajdonképeni funkciója? Bizonyára a
kötelező biztosítás. Az állam jóátalást nyújt pol-
gárainak idegen beöres ellen és ezzel szemben
tőlük háromszoros adót igényel: pénzt, szolgál-
latot a bekeben, és vért a háboruban. Az állam
biztosítja a polgárokat tolvajok és gyilkosok e-
len, azáltal, hogy rendőrséget, bíróságot, bürtönt
öröket és hóhérokat tart szolgáltatásban és ezért
ismét csak köteles hozzájárulást kíván. Ide tar-
tozik még az utjabban javított nyilvános oktatás
is — mert mi más a köteles és ingyenes elemi
oktatás, mint biztosítás tudatlan-ág ellen, mely-
nek díját a polgárok kötelesek fizetni.

S így az állam, ha a kötelező biztosítást
szereznie a nyomor és a nyomor által okozott
elpusztulás ellen, nemlépne ki szerepköréből. Sőt
ellenkezőleg: csak kiterjesztene működését, a
midőn fent kifejtett alapelveinek újabb kiterjesz-
tését gyakorolja.

Polgári házasság és az állami anyakönyvvezető.

Már három éve, hogy Magyarországon az
1894. évi XXXI. t. c. rendelkezése szerint érvé-
nyes házasságot csak az erre jogosított polgári
tisztviselő előtt lehet kölni; ezen három év
fellegása alatt több mint százezer házasság köt-
tettetett meg a most hivatkozott törvény alapján
tehát a magyar állam polgárainak oly tekintélyes
száma, mely méltán megérdemli, hogy ugy azok,
mint a törvény, melynek érvénye alatt a házás-
ság, mint a legfontosabb élethivatás megterem-
tetett — figyelme-re méltattassék és tisztetben
tartassék.

Érvényben levő összes köztörvényeink az
állampolgárok összesége boldogítására, a közbiz-
tonság megteremtésére, a jogvédelem biztosításá-
ra hivatnak befelé, az egységes magyar állam
megszilárdítását célozzák és biztosítják kifele,
melyek szigoruan végrehajtva, valóban az állam
tekinélyének megóvása végett szükségesek.

Nem akarunk annak bíralatába bocsájtani,
hogy a házasságról szóló 1894. XXXI. t. c. mily
borderővel bír, hogy annak a késő jövőben mily
szerep jut közeletünkben, mert hisz arra a való-
ban helyes feleletet megadni talán időelőtti
is volna; annyit azonban már most kénytelenek
vagyunk constatalni, hogy megteremtette vallás
különbség nélkül az összes honpolgárságra nézve
az egyöntetűséget, lerombolta a faj, nemzetiség
és valláskülönbségek között fennállott azon erős
válaszfalat, mely évezredekben át bilincsekben tar-
totta a szabad akaratot, ezen legszebb, legfonto-
sabb és legdrágább emberi tulajdon. — Le-
hullott a bilincs ezen törvény élebe lépése foly-
tán, az emberi akarat legszemébb nyilvánulása
keresztülviteléről.

A jég teljesen meg volt törve... Egy édes, egy
boldog csók örökre felolvasztotta azt.

Óh, az a nyakék... óh, az a két könyecsepp!

Alice épp a tükör elé állva, illesztgette hófehér
nyakára az aranyéket, mikor felnyílik az ajtó és
.....és nagy méreggel ront be a legmagasabb
fórum: a rejtettet anyós.

Ah! mi lesz most; bizony még mindent el
ront. Félelmemben szinte a sarokba húzódtam.

Alice megmentett a villámcsapástól.

Mosolyogva stett a haragos anyós elé.

— Mama... édes mama... nézzen ide... ugy-e
szép... ugy-e gyönyörű a nyakék?... Dénés vette,
az én aranyos, kedves Dénéssem... Ugy-e, nem
haragszik reá mama sem?... Ugy-e?... Hisz
mindentit keresett... nem ő volt a hibás... óh!
az a vonat.....

A villámhárító pompásan végezte művét. Még
csak dörgés sem hallatszott.

— Na, gyere ide te rossz gyerek — szólít
és megölelt ő is.

Oly boldog, oly nagyon boldog voltam, mikor
anyósom megölelt.

Diadalmasan vittem haza Alicét.

Anyám öröme határtalan volt.

Es az ősi Bükkfalvi fészekben tanyát ütött az
gazi boldogság.

Minden megváltozott; magam is; mintha csak
a legjobb, a legszelidebb anyagból lennék gyurva.
Olyan vagyok, mint a ma született bárány.....
.....Nem tudom uraim, önök olyanok-e mint
én, de én ugy esteken oly türelmesen gombolyítom
a pamutot, a mivel Alice számomra már
himezi a családi papucsot.

Ej, hisz ez is kell; megházasodtam.

A házasságról szóló fent említett törvény teremtette meg közöttünk azt a családi, valamint társadalmi közéletünkbe beható egyetértést és egyenjogúságot, mely az álladalom, az egységes állam e nagy család gyarapításának egyik feltétlen szükséges eszköze; és ha mindezen intézkedésekkel szemben akadnak egyesek, a kik e messzemenő, talán mondhatnók ideális szándék megvalósításával ellentétbe helyezik magukat, a kik a rég elavult simplex, vallási meggyőződésükre való hivatkozással, vagyis mindeu okos elfogadható ok nélkül akarnak ezen felfogással szemben egész nyílt demontstrációval élni és hinni, — mondhatnók, azok nem tekinthetők oly hazafiaknak, kiknek hazafisága iránt bennünk kétség nem támad; hogy kik ezen férfiak — megmondom — ez a római katolikus pápáság.

Krisztus urunk, kinek mondasai és jövendölési korát kétezer évvel meghaladták, semmi e etre sem tanított beünket arra, hogy egy rossz, vagy jobb jövöben emberársaink között a békefenséget, a faj — vagy vallási gyűlöletet szítsuk; sőt ellenkezőleg: a türelmességet, az emberbaráti szeretetet, vagyunk hiva va gyarapítani és istápolni. — És mégis mit tapasztalunk mai viszonyaink között? azt, hogy a nagy Mester halhatatlan tanainak szószólói, a katolikus pápáság (tisztelőt a kivételnek!) igyekezik mindeu erejéből arra, hogy az egyenlenséget a faj- és a kultúrbőzö, vallási felekezetek közötti gyűlöletet, ezen meg nem bocsátható magatartása által szítani, lángra lobbantani törekszik. A nagy és számos taggal bíró hitteleknek a nemes intenció szülte magasztos törvény negligálásával igyekezik rég elavult, semmi gyakorlati alappal, nem bíró felfogásait érvényre juttatni.

Az állambatalom ompiopotenciának ismerjük, melynek — szerintünk — nem lehet és nem szabad más céljának lenni, mint az emberiség, az állam és egyesek boldogítása, és ezen szent eszme keresetlensége körül az állam joggal megkívánhatja, hogy annak minden egyes tagja annak létesítése körüli nagy munkában nemcsak negatív, hanem aktív is tevékenyen közreműködjen.

Már most, ha az államhoz, mely tulajdonképpen nem más, mint a mi édes hazánk, mindnyajunknak hűnek, odaadónak és lankadatlan fiának kell lennünk, minden egyes tagjától hűséget, odaadó szeretetet és fáradhatlan tevékenységet követelhet, miért ne kívánhatná és ne követelhetné, hogy a katolikus pápáság, mely a társadalomban oly számat tevő szerepet játszik, — szintén ezen irányokban tündököljen?

És mégis mi tapasztalunk? azt, hogy éppen a katolikus pápáság igyekezik a fejlődés emeghatósabb nyilvánulásával szemben oppozitót kifejezni; és átadják eme ka-zt egyes tagjai még azt sem, hogy a már érvényben levő fent hivatkozott törvényvel szemben nyíltan az ellen agítálnak; a különben békes polgárokat eme törvény negligálására, a legszentebb meggyőződésre hivatkozással — buzdítják, sőt megkövetelik, való hogy azt a gyakorlati életben is alkalmazni igyekezzenek.

Nem áll módunkban annak megvilágítása tárgyában bővebben nyilatkozni, hogy a jóhiszemű polgárság ezen félrevezetése mit eredményez; annyit azonban előre is jelenthetünk, hogy ugy az állami élet megszilárdítása, mint a társadalmi együttérzés megteremtése ellen kvalifikálatlan merénylet, hazafiatlan cselekmény különösen azoktól, kiktől a haza érdekében méltán megkívánhatók, hogy ne csak meghajoljanak a szentesített törvények előtt, hanem azon kevésbé felvilágosodott honfitársaink között, — kik éppen helyzetüknél fogva nem juthattak a műveltség megkiváltható színvonalára és így a bekelettség és összeférhetlenségre ugyis hajlandósággal bírnak, az egyetértést, a haza- és felebarátunk iránti szeretetet istápolják; mert az állam megszilárdításának egyedüli feltétele, polgárai összességének, ha másért nem, a hazáért való tántoríthatatlan összetartása.

A haza-ságról szóló 1894. évi XXXI. t. c. végrehajtása az egész Magyarországi területén 3 részben a közsegi- és körjegyzőktől nyeri megoldását, kik tudjuk, hogy vagy nagy községekben vagy 2-12 község alkotta körjegyzőség, illetve anyaközsévi kerület kijelölt székhelyen igyekeznek tehetőségükhöz képest azon missiónak megfelelni, mely ezen törvényből kitolyólag rajok nehezedik. És hogy a közsegi- és körjegyzők testülete s éles

Magyarországon ezen magasztos megbizátásnak, ha jobban nem, de kielegítőleg mindez ideig meg is lelelt, — azt a lezajlott 3 év eredménye fényesen igazolja. — Nem állítjuk, hogy imitt amott ne fordultak volna elő oly mozzanatok, melyek az évszázadok a'att megsozóttak, csupán az egyházi házasságkötés mellett való megnyilatkozásban nyilvánultak, de hogy az ily megnyilatkozások nem öltöttek veszedelmes nagy arányokat: az részben az állami anyakönyvvezetők türelmességében, törvénytudásában — és annak tisztelben társasban leli magyarázatát — másrészt pedig a magyar állampolgárok egészséges jogérzék t eredményezte; mert ha tudjuk azt, hogy ezen új intézménynek még ma is mennyi ellensége van, ha tudjuk azt, hogy az ellen különösen azok, kikre a köznép — hivatásánál fogva — sokat adni tartozik, lehet mondani nyíltan minden idő, módot és alkalmat felhasználva határozott állást foglalni, — akkor csakugyan, be kell látnunk, hogy az annyi ügyes-bajos dolgokkal megbizott állami anyakönyvvezetőknek nehé a helyzete. — Nehéz már azért is, mert éppen azonalakkal kell neki önkénytelen is összeütközésbe jönni, kikre nemcsak társadalmi tekintetben számítani kelldekikkel a localis viszonyokkal fogva hogy — ugy mondjuk — összeköttetésben áll.

Nem magyarázhatjuk meg, hogy a legelterjedtebb katolikus vallási hívőknek lelkipásztorai, ki hivatásánál fogva, de talán egyéb intencióból kifolyólag sem mulasztja el hívei között a felebaráti szeretet hirdetését, a családokban és társadalmi életben előforduló differenciák megszüntetése céljából tehetőségét és tevékenységét minden alkalmal kifejezni, — miért igyekezik egy már életbe lépett törvény miatt magának és egyuttal annak az állami anyakönyvvezetőnek az ugy is sok gondot és fáradságot igénylő munkája közt nehézségeket támasztani?

Azok, kiket a sors mostohasága a még sok tanítást igénylő alacsonyabb néprétegbe sodort, talán ugy szolgálhatnak hazájukat leghatásosabban, ha előbb közösen, szeretettel és egyetértéssel a küzdelmes pályán egymást támogatják, hogy az együttműködés és béke egyetértés által is példányképp szolgáljanak azoknak, kiknek tanítás és vezetés reájuk bízott, vagy mivel arra vállalkoztak?

De sajnos, talán általában elmondhatjuk, hogy a katolikus felkészés és az állami anyakönyvvezetők, kevés kivételrel, ha más alakban nem is, de nézet dolgában ellentétben állanak egymással és ez azt eredményezi, hogy közöttük az egymás iránti kölcsönös bizalom is hiányzik. Mennyivel tovább volnának a haladás terén ha ez megtörtént volna.

Nem akarunk jelen soraink megírása és nyilvánosságra való hozatala által érdemeket szerezni, sem nem vezetett beünket ezen cikk megszerkesztésénél a feltűnési viselkedés, csak éppen annak megvilágítását céloztuk hogy hiszen nem az a közérdek szolgálása, a kötelezettségek teljesítése, ha az a kihelyezett állami anyakönyvvezető és az a róm. kath. plebános, pap, egymás tekintélyének lerombolásán fáradozik, ha — a polgárságnál már ugy is meghibbanni készülő bizalom csökkentésére törekszik, hanem, hogy ha a dolgok természetes foyásának és követelményének megteleöleg egymast nehé hivatásukban szeretettel, bizalommal támogatják.

Kámán Lajos.

H I R E K.

— **Március 15. ént!** A nagykanizsai főgymnázium ifjusága március 15-én hazafias ünnepélyt rendez a főgymnázium nagytermében a következő műsorral: 1. Hazadrák rendületlenül. Énekl a ifjuság énekkara. 2. Nemzeti dal Petőfőtől. Szavalja Kráthy István. I. A o. t. 1. Ünnepi beszéd. Mondja R-poch Aladár. 8. o. t. 4. Talpra magyar! Énekl a ifjuság énekkara. 5. Március 15-ke Ábrányi Emilől. Szavalja Süle Antal. 5. o. t. 6. Ünnepi beszéd Petőfi halálának ötvenéves fordulójára alkalmából. Mondja Molnár Ernő. 8. o. t. 7. Kurucnóták. Énekl a ifjuság énekkara. 8. Szentelt nyomok. (A geszvári csatásig) Várdy Antaltól. Szavalja Weiszberger Béla. 7. o. t. 9. Isten áld meg a magyart. Énekl a ifjuság énekkara. Kezdele d. e. 10. és fel órákor.

— **Március idusa Légradón.** A Szilvágyi Gyula, légradói ev. lelkész úr elnök-ége a'att megalakult „Dalos-kör“ márc. hó 15-én énekkar, szonoktat- és szavalattal összekötött hazafias ünnepélyt rendez, a helybeli na-nyvendéglő termében, kezdete 8 órákor. **Műsor:** 1.) Nemzeti ima Eneklia „Dalos-kör.“ 2.) Ünnepi beszéd. Tartja Szilvágyi Gyula. 3.) Szavaltat. Előadja Friedfeld Klementin k. a. 4.) Kossuth gyászda, Papp G-től. Énekl a „Dalos-kör.“ 5.) Március 15-én, Ábrányi E-től, szavalja Májcan Ferenc. 6.) A mi mártírunk. (Rajz 48 ből). Ima és felolvasás Haller J. 7.) Kurucnóták, Kády Gy. átírása előadja „Dalos-kör“. 8.) Nemzeti dal, Petőfőtől. Szavalja Mikler Győző ur. 9.) Hymnus, Koló-eitől. Előadja a „Dalos-kör.“ A vegey karban közreműködnek: Draskovich Jolán k. a., Friedfeld Klementin k. a., Mikler Győző úrnő. Szilvágyi Örsze k. a., Szilvágyi Sárka k. a. srb.

— **Halálozás.** Zalaivármegy-jezöl korának egyik érdemes tagja, Arvay Lajos topolcai jezöl, ki huszonhat éven át fáradhatatlan tevékenységgel viselte Isten községének ügyeit, a múlt héten, 61 éves korában örökre lehuotta szemét. A közszereletnek öröndő derék férfi halála a környéken általában részvényt keltett. Topolca képviselőtestülete fölön nyasjelölést adott ki. — **Ozv. Vesel.** Simonné I. hó 7-én életének 69. évében meghalt Letenyén. A meboldogultban Hofman Mór igazgató, és Csémpesz Kálmán dr. letenyei ügyvéd főpuk munkatársának neje édes anyját vesztette el.

— **Hirtelen halál.** Hétlőn reggel izgalmás jelenet jázódot le a főútcán. Smik János honvéd számvéző örmester ép a varoshat épület előtt megölt, egy szerre csak megtanorodott, buzdacsolva tett meg néhány lépés, a tan éltetlennül került el a földön. A segítségére siető emberek hibába elszegédtek, Smik szörnye halt. Halálát szívizélhütes okozta.

— **Hukstedt Irénről.** A mi kedves földinknek, Hukstedt Irénnek, legutóbb jutalomjékeka volt a soproni színházban, melyről ottani lapársaink igen szép melatással emlékeznek meg.

A „Soproni“ így ír:

„Hukstedt Irén, szintársulatunk megkedvelt tagja, jutalomjászott Offenbach operetjében: „Orpheus a pokolban“. Dus virág- és koszoru-ajándék jellemzte azt az erzelmet, melylyel a közönség Hukstedt iránt viseltetik. Rokonszenvenek az ifju, tőreköz színészről iránt virágözönnel adott külső kifejezés. Az első felvonásban valóságos virágözönből szott a szinpad előtere; szebbnél szebb virágcsokrok, baberkoszoru, virágkoszorak kerültek fel az orkeszterből; alig győzte elvenni azokat a jutalmazott. Erköfői sikere tehát e részben tökéletes volt. Éneke és játéka is megerdemelte a csaknem minden énekzámá után felhangzó tapsot, igyekezete és buzgalma elismerését.“

A „Soproni Napló“ a jutalomjékekről ezeket írja:

„Orpheus hegedűművész nem bírta magával vinni felesége: Euridike, mert Jupiter tulminans villámszórásaira a tilalom ellenére Loh feleségként hátratekintett. Euridike (Hukstedt Irén) tehát ott maradt az istenek és istennők társaságában; ahol pedig nagy becsülésnek részese volt, mert Jupiter istentől kezdve Stix Jankóig, Pluto skarlát-piros inasáig, mind rajbál szegődtek szépségének bajainak, holott a Stix Jankó se közönséges Jankó, mert — amint énekl — a földön fejedelem volt, arkádiai király. Egy szóval: az „Orpheus a pokolban“, Offenbach operetjében Hukstedt Irén, a jutalmazott, bájos és kedves Euridike volt. Ez az ifju művész szemünk előtt bontogatta szárnyát és szívesen konstatáljuk haladását. Szerepeinek, gondos betanulására vall alakítása; a játék immár bizto, egyetemben szép hangjával énekevel, melynek kristálytisztá a trillája, gyönyörű a színezése. Elismerésül, buzdításul sok szép virágot, koszorut kapott. Az egyikre egy levél is volt fűzve, melynek béletele alkalmasin hozzájárult, hogy emelje beneficiumát.“

— **Rabógyilkos sikkasztó.** Sok esztendai feyházi rabság után tisztességes kenyérhez jutott, ember élt vissza főnöki bizalmával, a kik nem ismerték alkalmazottjaink multját, megbizták a jómodura, intelligens emberben, a kiből végre a fölébredt a bűnös hajlam és rutul megalta öket, elikkasztotta a kezelésére bizott peuzüket és megszökött azzal.

Tizekét évi feyházati útt rablógyilkost alkalmaztak inkasszánsul Ilirsch és Franek vasöntőde és géppárok. Spitzkopf Károlynak hív-

ják a rovott multu embert, a ki 4 évvel ezeótt került hozzájuk, mint pénzbeszedő. Igen megkedvelték a jömevjenései embert és a legnagyobb összegeket bízták rá, a meylvel Spitzkopf mindenkor lelkiismeretesen számolt el. A pénzbeszedő azonban legutóbb nem ment hivatalába, minden bizalmatlanság nélkül várták; — az gondolván — hogy talán beteg. Emaradásának ket napig semmi jelentőséget nem tulajdonítottak, míg nem levél érkezett Spitzkopftól, melyet a pénzbeszedő így kezd el:

„Könyes szemekkel nyulok tollért, hogy az engemet ért sorscsapásról önöket értesítsem. Mitha egy átok nehezede reám...”

S elmondja tovább hogy a magyar államvasutaktól a mult évben cégje javára 8920 forint vett föl. A pénz — ugy mondja leveleiben — nem tudja hová leti, elvesztette, vagy ellopták tőle; — szóval a pénz eltűnt a 6 nem tudott azzalesztáamol ni. Először azt gondolta, hogy ösztintén bevalija, majd pedig az öngyilkosság gondolatával foglalkozott. Utóbb azután azt gondolta, hogy talán potolni tudja fizetéséből, de ez nem ment. A hiányt kölcsönökkel és máshonnan fölve t pénzekkel pótolta egy esztendeig, végre már így sem boldogult, szőkie kellett, hogy így talán megmenekül a büntetés elől; de igéri, hogy a hiányzó összeget részletekben vissza fogja fizetni, csak föl ne jelenték.

Főnökeia levél vételekor gondolkodóba estek: följelenték-e Spitzkopft, vagy várják be, hogy kor mi hír szőkezik tőle, — végre is följelentették. Ugyancsak kellemetlen meglepetés érte őket, mi a rendőrség büntügyi osztályánál arról értesültek hogy megbizottjuk, a ki ilyen hosszú ideje volt már szőkezetükben — 12 évet tilt már fegyházban, me y büntetést a nagykanizsai kir. törvényszék szabta rá ki, mint egy rablói kősság értelmi szerzőjére.

A rendőrség a leme-szebbmenő intézkedéseket rendelte el a rablói kősság sikkasztó kézrekerítésére.

Spitzkopf 40—45 év körül van, alacsony, zömök természetű, arca kerek, arcszine egészséges, haja felünnen göndör, fekete szakáll borotvált; bajza fekete. Elhűésekor elegáns, hosszú fekete télikabát volt rajta, prémgallérral, fekete kemény kalap, de rendszeren cilindében jár. Vastag üvegl szemüveget bord, mert felünnen rövidlátó. A szőkevény Győrött jelentkezett az ügyészségnél, s már onnan Budapestre szállították.

Összeomlott ház. Belatinceon Weisz Béla kereskedő emeleti házat javíttatta. Két kisebb szobából akart egyet, de a falvétel nem sikerült, mert munka közben az emelet összeomlott és két munkást maga alá temerte. A lezuhanó falak a fal fősztintjé padmaly is beszakadt és az alsó helységben is szőrnőy pusztítást vitt véghez. Weisz üzlete a beomlás alatt vagy 20.000 forint kárt szenvedett, összetört benne mindent a mi csak törékenny, hasznavehetetlené tette a többi portékát is. — Hogy kit terhel ezért a felelősség, még eddig nem állapították meg.

Üzenet a „Kaposvár”-nak. Kedves laptársunk a „Kaposvár” ugyilatsziki előszeretettel foglalkozik vármegyénkkel és nem mulasztja el soha az alkalmat, hogy kegyes szeretettel és szelid jóssággal meg ne cirógasson bennünket. Igazán, az ember sohasem tudhatja, merre rejtezik egy egy jó barátja. Lapunk utján értesült a *gőborhajázai* nép oktalán vad eljárásáról, a melyet mi magunk előggé elítélünk. *Skrobanék* Béla vándortanító üdözését örömmel használta fel ismét kedves laptársunk a „Kaposvár,” hogy kegyesen megcirógathassa Zalamegyét. Milyen szőrnőkődve kapta elő nagy doberjőjét, hogy világgá kürtölje a vármegyében uralkodó sötét állapotokat. Levette rólunk kedves laptársunk a keresztvizet, megosztott bennünk haragos kis tollával minden jó tulajdonságunktól. Nalunk civilizáció, a tanítóóság, a közigazgatás csak suvics, legalább kedves laptársunk a „Kaposvár” szemében ez. És mindezt azért kapkodta el tőlünk szeretetreméltó laptársunk, mert Gáborjaházán néhány felheccelt pór meg akarta támadni a vándortanítót. — Tartsunk egy kis állomást! Kegyes laptársunk ebből a kivételes, egyetlen esetről az egész vármegyére következtet, sőt többet tesz: állit, és olyannak tüntet föl bennünket a világ előtt, mintha valóságos barbar faj lakná egész Zalat. Nono, ez egy kicsit sok jó uram, ez egy kissé nagyon is merész tulzás. Kedves laptársunk, nem is „Európa” mappján

keresi a jövőben Zalat. Elhisszük, hogy Somogyban nem mindenki ott keresi, de nem azért, mert nem illenék bele arravalóságunkkal a keretbe. Egy kis tévedésből keresnek másutt. Megtörténik elvegre az ilyesmi a legjobb nevelésű urral is. — Hisz ha a Somogyban megtörtént vad duhajkodásokat mi is ugy számon tartanók, mint szeretetreméltó laptársunk a zalaikat ugy az ő formu lajuk szerint nekünk Somogyvármegyét egyáltalán nem is szabadna már a nagylődgombón keresnünk. Nem mi irtuk, biz isten ennyi guynyal nem bántanók meg soha szomszédunkat, de mikor az iskolákban emigyen tanítottak a kis iskolás fiukat Somogyvármegyére az „Iskolai Kis Tükör”-ből;

Es Somogy vármegye
Vagyon utóljára
Miel tudományunk
Nem nagy ott az dra.
Almát kőrtét, szilvát
Elegét ehetsz;
De a tudományból.
Kevését vehetsz.

Kedves laptársunknak megüzenjük, ha ugyan meg kíváncsi erre, hál’ istennek mi meglehetünk elégedve vármegyénk nepeinek intelligenciájával. Kívánjuk: jusson el Somogy is mielőbb arra a pontra. — Hogy miért nem választották meg Jókait a kanizsai kerületben képviselőnek? Ime 20 év multan azt is küldötte szeretetreméltó laptársunk. Oly n szőke ez az anekdota, s mintha már hallotunk volna egynéhányszor, hol Somogyra, hol Hevesre, hol más megyekre alkalmazva: „Ej, ej, bizza csak az anekdotázást kedves laptársunk, „Borsszem Jankó”-ra, ott sokkal jobban értenek az ilyesmihez.

Örökbe ajánlott lányka. Gyönyörű egészséges bogártekete szemű, hároméves lánykát vezettek szerkesztőségünkbe, hogy ajánljuk örökbe fozadara az olyan jó bácsiknak és néniknek, akiket isten nem áldott meg gyermekkel, a szívők pedig óvárog egy ilyen ártatlan természet után, aki némileg megédesítene kedves csevegésével életök egyhangúságát. Akik bővebb értesülést óhajtanak, forduljanak apunk szerkesztőségéhez.

Erdőégés. Kerka-Szent-Mihályfa község határában levő Sárdi vágásban mult csütörtökön tűz támadt, mely 154 kat. holdnyi területen elhamvasztotta az erdőt; a kár körülbelül 4000 forint. A tűz úgy keletkezett, hogy erdei munkások az erdőőr felügyelete alatt hulladékanyagot égettek, miközben a tűz az erdő sűrű és száraz lővebe csapott, a hol oly gyorsasággal terjedt, hogy csakhamar az egész erdő terület lángterre lett; természetes, hogy az oltási kísérletek sikertelenek maradtak.

Kinematograf. A rendkívüli érdeklődés a hetfői utolsó előadásnál oly annyira fokozódott, hogy a közönség egy jó része kénytelen volt a pénztárol visszafordulni, mert a nagyteremben már nem jutott hely. A hetfői sorozatban a mozgóképek közt vagy tizigen szépen sikerült a felvetelt mutatott be a kinematografus. Közki vanatra az igazgató még tart néhány előadást a héten. Pénteken, szombton és vasárnap. A felvételek között az előadásokon bemutatja a király és Kossuth Lajos életnagyságu képeit is.

Ujabb vívmánya a cementlemezek előállításánál. Egyre nagyobb arányokban fejlődik, Sartory Oszkár helybeli cementurá gyara mely nemcsak a Dunántulon lett híressé nemcsak arányaiban, nemcsak üzleti kiterjedésében lesz egyre nagyobb, hatalmasabb, hanem az előállítások, a gyártások különféle változásaiban sem ismerik itt a megállapodást egyre ujabb s ujabb, a leközéletesebb, módózatokat keresik melyek a cementlemezek gyártását minél nagyobb sikerrel segítik elő. — Egyik legujabb vívmánya, a Sartory féle gyárnak a mintás fémlényű lapok előállításá melyre szabadalmat is kapott. Az új módszerrel előállított lapoknak szép fémlényű van, mely használat közben fokozódik s idővel márványszerűvé válik. — Ezen lapok teljesen pótolják az ugynevezett mettlachi lapokat melyek sokkal drágábbak is. Egy utólréhetetlen előnyök abban is rejlik, hogy míg a mettlachi lapok elkopnak addig ezek megtartják eredeti alakjukat és jóságuk még csak hosszú használat után tűnik ki igazán. Ezen ujabb módosítás mindesetre még nagyobb lendületet fog adni a Sartory féle cementurágyárnak.

Alattételezőgőgyi kimutatás. Zala vármegye területén uralkodó állati beleségek kimutatása március 7-én. Sertésvész: Alsó-Lendva

1 u., Bak 1 u., Ga'sa 1 udv., Gyertyámos 1 u., Haláp 1 udvar, Keszthely 1 u., Leni 3 u., Pókafa 10 u., Szécsi-Sziget 1 udvar, Tófej 1 udvar, Zala-Szt-Iván 1 u., Z.-Erdőd 5 u., Zeittkóc 1 u., Össze-en 13 község.

TANÜGY

— Hivatalos. —

A „Zalamegyei Ált. Tanítótestület” elnökétől.

145/899 sz.

A „Zalamegyei Ált. Tanítótestület” valamennyi járási köré Tekintetes Elnökeikhez

Igen tisztelt Elnök Ur!

Zalamegye Tekintetes Kir. Tanfelügyelője a járási körökkel való közlés céljából átküldte hozzám a No. vasas és kö-ökt. m. kir. Miniszter urak 31.830 számú, valamennyi kir. tanfelügyelőhöz intézett, következő rendeletét:

„Az 1896 évben Florenzben tartott nemzetközi gyermekvédő kongresszus a leközelebbi kongresszus összejövetele helyül Budapestet jelölte ki. E határozatot Budapest székesfőváros tanácsa és közgyűlése örömmel vévén tudomásul, megalakította a kongresszus-előkészítő bizottságot.

Az előkészítő bizottság a kongresszus idejét 1899. év szeptember hava második felére tűzte ki.

A kiskorúak nevelésének és ápolásának érdekében a székesfővárosban tartandó kongresszusnak magam is nagy jelentőséget tulajdonítok.

Célom az, hogy ez összejövetel alapján a külföld szakemberei alaposan megismerkedhessenek a magyar társadalom emberbarati és gyermekvédő működésével és hogy a kongresszus példát adó és lelkesítő ünnep legyen.

Könyvekben, rőpiratokban, élő szóval szőndékozik a kongresszus ismertetési a hazai tevékenységet, és a gyermekvédelem minden egyes kérdését szaszeriök fogják megvitatni és a nagy közönség okulására szakkiallítás fognak rendezni.

Óhajdanók tartom, hogy a kongresszuson s a vele kapcsolatosan rendezendő szakkiallításou a gyermekvédelem ügyével foglalkozó közegek első sorban a kisdödvők és tanítók, kiknek részvételi díja az egész tagsági díj felére 2 forint 50 krra szállítottatott le, minél szamosabbán megjelenjenek, hogy nyercendő tapasztalataikat működésük körében kamatoztathassák.

Felhívom ez okból a kir. tanfelügyelőjeget, hogy a tankerülete területén levő tanító-, tanító-, és óvónőképezők tanári testülete, továbbá a tanítók és kisdödvők meöeg érdeklődésébe a szó alatti kongresszus és kiállítás ügyét ajánlja s nevezeteket a megjelenésre buzdítsa.

Meg kell azonban jegyezmem, hogy a részvételi díjak fedezésére — szajualatomra — fedezet hiánya miatt segélyengedélyezést kiállitaba nem helyezhetem.”

A legutóbb tartott központ választmányi ülésben ugyan már foglalkoztunk a kérdésrel s erre az i. t. Elnök urnak megküldött jegyzőkönyvben a járási körök úryelmét is felhivtuk, mindamellett a tek. kir. tanfelügyelője öhajára a N.m. Miniszter urak leiratát is közlöm, kérve i. t. Elnök urat, hogy ezt a tavaszi közgyűlésen megtárgyalni és erről engem a közgyűlési jegyzőkönyv utján értesíteni sziveskedjék.

A „Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága” a következő meghívót küldötte hozzám a „Zalamegyei Ált. Tanítótestület” képviselői részére:

Meghívó.

A Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága

tavaszi közgyűlését

1899. márczius hó 30-án, nagycsütörtökön é. 9 órakor tartja a VI. ker. Felső-Erdőesi közö elemi népiskola tornatermében (az Andrássy-utí földalatti villamvasut körüli állomástól balra, a Podmaniczky-utcai villamvasut balnok-utcai állomástól jobbra; az iskola épü. leten nemzeti szőnő lobogó lész.) Erre a gyűlésre meghívjuk a taggyűléseket és testületek képviselőit és az V. egyetemes tanítógyűlés kőbelből kiküldött tagokat, ugyancsint az érdeklődőket is.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitó.
2. A nyugdíjörvény revíziója. Előadja: Ember János
3. A „Tanítók Háza”. Előadja: Jónás Dániel.
4. Az Orsz. Biz. szélesebb alapra fektetése. Előadja: Kovács Dániel.
5. Pénztári jelentés.

6. Indítványok.

7. Választás. (Választandó 17 igazgatótanácsos)

A kik kedvezményes vasúti utasai díjat kívánnak, visszafizetésük f. márc. hó 30-ig Hajós Mihály, titkárnál (L. Attila-u. iskola) levelező-lapon jelentkezni.

Budapest, 1899. március hó 1-én.

Kartári üdvözettel:

Lalits Vendel,
elnök.

Hajós Mihály,
titkár.

A mint tudni méltóztatik: megyei tanácsos-társaink mindegyik járási köre egy-egy képviselőt küldhet az „Országos Bizottság” alapszabályaiban megállapított módon.

A közlöttekkel kapcsolatosan még arra kérem t. Elnök urat, hogy amennyiben a tavaszi közgyűlésen a tagtársak valamelyike olyan felolvasást tartana, mely aktualitásánál vagy a pedagógiai irodalom szempontjából magasabb színvonalánál fogva szélesebb körű érdeklődésre méltó: — művészkedjék arról engem értesíteni, hogy a felolvasást a megyei közgyűlés tárgysorozataiba esetleg fölvehessem. Méltóztatnék ezen kívül fölszólítani a járási kör tanácsait, hogy a felolvasást a járási kör tanácsai, vagy szabad előadást tartani a Tapolcára kijelölt közgyűlésen. Ha jelentkező akad, méltóztatnék a név, lakhelyét jegyzőkönyvbe foglalni, hogy az illető tagtársal aztán közvetlenül érintkezhessem a felolvasás vagy szabad-előadás tárgyában.

Legbensőbb üdvözettel vagyok

Nagy-Kanizsán, 1899. márc. 9

tisztelő kartársa:

Szalay Sándor s. k.
megyei tanácsfőnöki elnök.

PÉNZÜGY.

A Budapesti Bankgyűléslet folyó hó 5-én tartotta Radó Kálmán belső titkos tanácsos elnöksége alatt rendes közgyűlést, mely az igazgatóság javaslatának megfelelőleg elhatározta, hogy a 433.404-18 forint levő tiszta nyereségből a 4 ik számu szelvény 6 frtjával (-6%) beváltassék és a különböző leírások és javadalmazások után fennmaradó 38.608 52 frt új számlára vitessék át. Az elnöklő igazgatóság elnöke közli a közgyűléssel, hogy az intézet vezetésére egy a bankzakban legjobb hírű erőt, Frankl József urat sikerült megnyerni s azon reményének ad kifejezést, hogy az új igazgató a vállalat prosperálását új és szilárd pályán fogja vezetni. A közgyűlés végül megadta a felmentvényeket és köszönetet szavazott a vezetőségnek fáradozásaiért és sikereiért.

A Kiszármazások országos földhitelintézetére a múlt esztendőben is folytatott örvendés, rendez és állandó fejlődését és ama nehézség dacára, mely a záloglevelek elhelyezésével állt szemben, hivatásának teljesen meg tudott felelni, a mit a f. hó 5-én Birtó István belső titkos tanácsos elnöksége alatt tartott közgyűlés örvendését tudomásul vett. Az igazgatóság indítványa értelemben elhatározta a közgyűlés, hogy a 178.554-34 forintra rugó tiszta nyereségből az alapszabályok által megengedett legnagyobb 5%-os kamatosztalék fizetlenség, a különböző jutalékok után fennmaradó 106.307-91 frt a tartalékalaphoz csatolassék. A választásoknál igazgatósági tagok lettek: Fejér Miklós, dr Imrédy Kálmán, dr Piusch Frigyes; felügyelő bizottsági tagok: Gaigóczy Károly, Rhorer Viktor dr. Rádnánszky Béla és Ivánka Oszkár.

A Magyar Lezártbank és pénzváltóbank mérlege. Múlt évi számadásait oly eredménnyel zárja le ez a bankintézet melyre a feladata magaslátán álló igazgatóság és a kitűnő tisztviselői kar joggal büszke lehet, dacára annak hogy a nagy üzletekben majdnem teljes hiány volt, s a lefolyt esztendő általában igen kedvezőtlen volt, az igazgatóságnak mégis módjában lesz, hogy a megelőző évinél 50.407-44 forinttal nagyobb tiszta nyereséggel lépjen a közgyűlés elé annyiban t. i., a mennyiben a nyereségelőírásoktól eltekintünk és csak a keresetbe hozott összegeket vesszük tekintetbe. Különféle leírások után 1.298.063-70 frtot tett a tiszta nyereség, a mi 8-6 százalékos kamatosznak felel meg. Hogy szigorú szoliditással folytán az intézet bel- és külföldön minő bizalomnak és kedveltségnek örvend, az legjobban kitűnik a fokozott összforgalomból, mely 1897-tel szemben 125 millió forint (-7%) alapszáll meg és a tartalékot új

dotálások által 2.711.528-03 frtra emeljük A konzorciumi üzleteknél elért nyereségek közül csak azok vételtek tekintetbe, melyek már tel-telebonyított üzletekből erednek.

Az Áruüzlet terén kedvezőbb volt az eredmény, mely azonban részben ellensúlyozott az által, hogy a fővárosi közraktárak jövődelme az 1897. évi rossz termés folytán csökkent.

Közgazdaság.

A tőzeg szerepe a mezőgazdaságban.

Az ország egyes vidékein nagy kiterjedésű tőzegtelepeket találunk a nékül, hogy annak értékesítésére gondolnánk, s a legtöbb helyen a tőzegmájokát a gazdaság azon részének tekintik, mint a melyre gondot fordítani annál kevésbé érdemes, mert rossz minőségű szalmánál egyebet alig terem. Gazdaiunknak ezen tőzegtelepek hasznavehetetlenségére iránt nyilvánuló előítélete határozottan káros, mert a külföldi gazdák példái eléggé igazolják azt, hogy a tőzegtelepeket a gazdaság egyik rentábilisabb alkalmatosságává lehet tenni. Jövedelmet szolgáltatnak az részint az által, hogy felhasználjuk magát a tőzeget kiaknázás által gazdasági és ipari célokra, részint az által, hogy a tőzeg-tajai termékekkéssé esszük.

A mi az első illeti, leghelyesebb ha a tőzeget almot készítünk hazi állataink részére, mert a tőzeg mint alom egyesíti magában mindazon kelleket, melyeket a jó almzó anyagtól megkívánunk. Akárhogy is, hogy a szilárd ürülékkel jól összekeverhető legyen arra, hogy a hig ürülékkel s az annyira értékes ammóniakot magába szívja, arra, hogy az állatoknak jó, puha, egészséges fekhelyet nyújtson, s hogy az istállók levegőjét állandóan tisztán tartsa s ezáltal állataink egészségét ne veszélyeztesse.

Magának a tőzegalomnak készítése nagyon egyszerű, csekély költséggel jár s ep azért felelő ajánlható. Beszerzünk egy tőzegalom gépet, melynek segítségével a tőzeget kiaknázhatjuk a nélkül, hogy kényszerítve lennénk előbb a vizet melyre lesüllyeszteni; a kiasott tőzeget aztán egy felszerbe hordjuk kiszáritás céljából, majd a tőzegszagatógép segítségével minél tökéletesebben szétjétjük, a szétjétett tőzeget megrostaljuk a tőzegkorpa eltávolítása céljából s a visszamaradó nyagot alomnak használjuk.

Egy körülbelül 300 frtos tőzegalomgéppel naponként 100-120 métermássa tőzeget lehet kiaknázni, a melynek széttaggatásához egy 80 frtos gép kétnapi munkát végez. A tőzegalom pedig métermássaanként 1-2 frtial értékesíthető. A szilárd kereztől hulló tőzegkorpát vagy tőzegport szintén igen jól használhatjuk fel a gazdaságban olyképen, hogy a lakkhazak árnyékszékjeinek tartalmával összekeverjük s ezáltal egy könnyen kezelhető és szagtalan trágyát készítünk. A trágyakészítés ezen nemehéz nincs szükségünk semmi különös berendezésre; nem kell egyebet tenni mint az árnyékszékbe naponként annyi tőzeget szórni, mint a mennyi az árnyékszékbe naponként belekerülő ürülék felszívására elegendő. De a tőzeg nemcsak mint alzó anyag érdeml meg a felhasználást, illetve mint trágyaszor, hanem értékesíthető a tőzegterület növénytermelési szempontból is különösen széna előállítására.

Az eljárás a következő leend:

A tőzegterületet ellepő vizet akként szabályozzuk, hogy a víz tőzeg felszina alatt 50-100 centiméternyire álljon; vagyis a felesleges vizet elvezetjük szilipekkel bíró csatornák segítségével, a szükséges vizet elfolyatjuk pedig megakadályozzuk a szilipek elszárasával. Ezután a tőzeg felületét felszántjuk, műtrágyákkal és pedig foszforsav és káldus trágyákkal megtrágyazzuk s fűmaggakkal bevetjük. A tőzegterületek ilyen művelése mellett módunkban áll oly kaszálókat létesíteni, mely az igényeket teljesen kielégítheti. Az elmondottak eléggé igazolják a tőzegterületek hasznosíthatását s különösen azt, hogy mily jelentékeny jövedelemtől fosztja meg magát a gazdaság azvill, hogy tőzegtelepeit parlagon hagy heverni.

Szerkesztői üzenet

„Szerkesztői üzenet.” A tehetőséget a beklődött varaból még nem bírhatjuk meg: mert megtörténik, hogy lehet tege egynek is irak rossz verset. Tossák beklődési valami próbál dolgozatot is.

NYILTTÉR.

A „NEMZETI” Balesetbiztosító t. t.

vezérigynöksége

NAGY-KANIZSÁN (SENGERI-UTCZA I. SZÁM.)

a helybeli piacra

ügyes főigynököt

keres. Előnyben részesülnek, kik e szakmában már működtek.

Kerdtelleges évi általány 1000 forint.

Kik pályázní óhajtanak, sziveskedjenek ajánlataikat a fenti címhez nyujtani.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések:

Fiume! Fiume!

Fontos ugy az import, mint az exporteurnek

Blum Adolf és Popper
szállítók, Fiume.

Hamburg, Bécs, Budapest,
Tetschen aJÉ, Auscka.

Ajánlják saját téres Fiumei belöld raktáraikat olcsó díjtételekhez bármiféle áruk beraktározására

Az egyedüli szállítócég Fimében, amely saját raktárok fölött rendelkezik. Elvámolások, behajzások gőzökre és vitorlásra a megbízhatóban eszközöltenek. Nemzetközi szállítványok meghatározott díjtételekhez.

Fe világoztat postafordultával ada ik:

Blum Adolf és Popper
szállítók Fiume.

80-10

Fák gyümölcs-utifasor és diszfák, legjobb fajok, szép erős törzsek. Készlet sok ezer példányban. Diszbokrok. Olcsó árak. Kérjen árjegyzéket.

Meyne János,
falukola-tulajdosos.

43-14

„NEMZETI” baleset-biztosító részvénytársaság
FŐÜGYNÖKSÉGE.

A „NEMZETI”

élet-baleset és népbiztosítási részvénytársaság
főügynöksége

NAGY-KANIZSÁN

közhirre teszi, hogy

Keszthely, Sümeg, Tapolca, A-Lendva,
Letenye, Z. Szt. Gróth, Csabrendek, Pacsa,
Nova és Kis-Komárom

székhelylyel

kerületi ügynökségeket szervez.

Reflektánsok küldjék ajánlataikat
GLÖCKNER DÉNES czim alatt

NAGY-KANIZSÁRA.

BÉRLET HIRDETMÉNY,

A Slavoniában, Verőcze megyében fekvő voćini uradalom bérbe adja a tulajdonát képező Golenič és Lugovih pusztákat, melyek a következőkből állanak és pedig:

290 kat. hold	1207	□° szántó föld	84-3
118 „ „	948	„ rét	
66 „ „	499	„ legelő	
9 „ „	1387	„ gyümölcsös és konyhakert	
3 „ „	1280	„ szőlő	
13 „ „	1003	„ udvar és egyéb természetlen	

területből, **1899. szeptember hó 15-16** kezdődőleg **10** évre.

A felsorolt területeken kívül még legelőnek 84 kat. hold 1277 □° és szántóföldnek 97 kat. hold 132 □° erdőterület kerül letarolásra és így a bérlet 181 kat. hold 1404 □° öllel meg fog nagyobbodni.

Golenič pusztá a szükséges gazdasági épületekkel és a bérlő számára szolgáló lakással el van látva, míg Lugovih pusztán új gazdasági épületek építettek. — A bérlet tárgyát képező gazdaságok Slatina állomástól mintegy 7, illetve 9 kilométernyi távolságban fekszenek.

A közelebbi bérletfeltételek az uradalmi erdőigazgatóságnál

VOĆIN-ban (Slavoniában) betekinhetők.

Bérbeadás.

Az **ollári** uradalomhoz tartozó **Zala-Istvádon** Szőpötki vasut állomás mellett — Turbinát vízi műmalom 4 pár kőre, Ganz-féle hengerrel, hozzá tartozó épületekkel, szántó és rétföldekkel f. é. **október hó 1-tő** kiadó.

A **kisfaludi** határban lévő kisfaludi vasut állomás mellett — Pozvai víziműmalom 2 pár kőre és Ganz-féle hengerrel hozzá tartozó épületekkel, szántó és rét földekkel f. é. **aprilis 24-től** több évre haszonbérbe kiadó.

Bővebbet **Szily Dezső** urnál
Ollárban (Zalamegye)

EXCELSIOR KINEMATOGRAF.

A „**POLGÁRI EGYLET**” nagytermében
NAGY-KANIZSÁN.

Pénteken f. hó 10. szombatou f. hó 11. és vasárnap 12-én
ESTE 8 ÓRAKOR

**Utolsó Elite előadások
új képekkel.**

Többek közt bemutattnak:
**ő Felsége I. Ferencz József
KOSSUTH LAJOS stb.**

Vasárnap f. hó 12-én délután fél 4 órakor

UTOLSÓ CSALÁDI ELŐADÁS.

Jegyek az esti előadásokra előre válthatók d. u. 2-5-ig.
MÉRSÉKELT HELYARAK.

Páholy 2 frt, Zártszék 40 kr., Ülőhely 20 kr., Allóhely
15 kr., Karzat 10 kr.

A n. érd. közönség szives látogatását kéri
TISZTELETTEL

Az igazgatóság.

Homoki szőlőtelepítőknék igen fontos.

A czég 17 év óta áll fenn a most már az országban kívül is

Elterjedt, mert ma már sok némes és vadoncz csemetét szállít Horvát-, Szlavonország, Bosznia, Cseh-, Moravország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Nemetsország részére. Nemcsak a hazai, hanem a külföldi piacokra is szállítanak. A cég évenként 4500-5000 rendelésnek küld szállítmányokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homok-talajon létesített, így az erdőket a homoki szőlőtelepítőknék kincses háza

azér, mert mint tudva van, a homoktalajból kikérült fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, kővecses talajban, senkülömben a lapos és magas, hegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely magyag issaplerakodásu vagy túlságosan kövérített talajban állítottatik elő. A gyümölcsfajok boldogult **Bereozki Máté** meszkovicsi hírneves tel-párol valók. Ugy magasderék, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte alma, szilva, őszibarack, kajszin-barack, cseresznye, meggy, lasponya, birs díó és eperből. Az 1-2-3-4 éves, gazdaság gyökerű, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4-5 éves igen erős koronás sorfák drbja 45-50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentirt gyümölcsfajokból táblatartás folytán 1-2-3-4 éves selejtesztet minőségű csemeték is kaphatók, erősség szerint 2-5-7-10-15 krtól, melyek gazdaság gyökértékűek, így a főkent nagyban telepítésekhez olcsóbbak folytán igen ajánlatos. Fenti minőségű csemeték vadonczai is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentirt czégnél. A gazdaság gyökértartu vadonczok 1000-é azok erőssége szerint 5 frt 36 krtól 19 frtig terjed. Nagyobb vételnél 5-10-15% engedmány. — Level-csim:

UNGHVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája **CZEGLÉDEN.**

!! Tessenék árjegyzéket kérni!!

A NAGY-KANIZSAI
BANKEGYESÜLET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1899. márczius 11-én d. u. 3 órakor
SAJÁT HELYISÉGÉBEN
huszonötödik évi

rendes
Közgyűlését

tartja, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

a) Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések.

b) Az 1898-iki mérleg feletti határozat és az osztalék megállapítása.

c) Az igazgató-tanácsból az alapszabályok 18. §-a értelmében jelenleg sorrendszerint kilépő, Karczag Béla és Sommer Sándor urak helyébe az igazgató-tanács indítványa folytán csak egy új igazgatósági-tanácsos megválasztása.

d) A felügyelő-bizottság megválasztása — és

e) Egyéb — alapszabályszerűleg bejelentett indítványok tárgyalása.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen szavazati jogukat érvényesíteni óhajtják, felhivatnak, miszerint az alapszabályok 33. §-ához képest még le nem járt szelvényeikkel, ellátott részvényeikkel a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal előbb az egyesületi pénztárnál letéteményezze-k.

Kelt **Nagy-Kanizsán**, 1899. február 25.

Az igazgató-tanács.

Szerkesztőség:
Városház-pálet Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponta délután 4-5 óra közt.

de intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:
Városház-pálet: Fischel Fülöp, könyvkereskedés.

ZÁLA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 12 korona (8 frt — kr)
Félévre 6 korona (8 frt — kr)
Negyedévre 3 korona (1 frt 80 kr)

Nyiltár példosra 10 krajcár.

Előfizetések, valamint a hirdetések s vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésében tartandók.

Bérmentetlen levelet csak lezárt korból fogadjunk el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felölös szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, márczius 12.

Nincs párturalom.

A számbeli erő, melylyel a szabadelvű párt ez idő szerint bír, azt az aggodalmat keltette — az ellenzéki sajtóban, hogy Széll Kálmán miniszterelnökök a tulhata mas párt nyomása alatt ténykedése körül első sorban nem az ország, hanem a párt érdekét fogja szem előtt tartani.

Nem tudjuk: vajjon ezek az aggodalmak komolyan vannak-e gondolva, vagy csak pillanatnyi, zsurnalisztikai impulzus kifejezésének kell őket tartani, melyeket a pillanat szűl s a pillanat elnyel; de azt tudjuk, hogy igazi ok nem létezik a kifejezett aggodalomra.

Mindenek előtt nem szabad feledni, hogy nem valamely párt maradt a helyet ura, midőn Bánffy báró lemondott, hanem Széll Kálmán uralkodott a helyzet felett és az ő kinevezése nem azért történt, mert egy párt bizalmát bírta, hanem azért, mert az összes országgyűlési pártok bizalommal voltak iránta.

A volt kormánytól és a párttól, mely azt támogatta, az örökséget annyiban vette

át, a mennyiben ez az örökség fedeződött az ő programjával.

Az országgyűlés mindket házában kifejtett program köti a miniszterelnökök, semmi más, és a párt megtartása érdekében mindenesetre kevesebbet kell tennie annak a kormánynak, melynek számos híve van, mint annak, melynek többsége oly kicsiny, hogy folyton e miatt kell aggodnia.

Különben egy pillantás az új többség-összeállítására rögtön megmutatja, hogy kormány csak addig áll szilárd alapon, a míg saját lábán áll, saját szemével néz, saját fejével gondolkodik. Mindazon esetekben, melyekben országos érdekeket akar előmozdítani, mögötte lesz az egész párt; míg abban a pillanatban, melyben párt-érdekek szolgálatára tételnék kísérlet, azonnal akadnának elégedetlenek és párttöredékek képződnek.

Széll Kálmán nem az az ember, a ki a veszedelmet csak akkor veszi észre, mikor az már közvetlenül előtte áll; s azt a kijelentést sem kellene oly gyorsan elfelejteni

hogy reá — emmiféle külön befolyással hatni nem lehet.

Valamint annak idején nem tekintette öncélnak szakminiszteri állását, úgy most a kormánypártot szintén csak a kormány céljainak elérésére szolgáló eszköznek tartja, hogy az ország érdekei a lehető legjobban megóvassanak és előmozdittassanak.

Hogy a közvéleményt ez a meggyőződés hatotta át, azt legjobban bizonyítják a napról napra szaporodó üdvözlő teliratok melyek az ország minden részéből érkeznek a miniszterelnökhöz s olyan bizalommal tanuskodnak, mely a legszebb ajándék egy akcióba lépő államférfiúnak.

A nagykanizsai szegényügyhöz.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A legutóbb megejtett városi képviselőtestületi bizottság-választások alkalmából elterjesztett téves hírekkel szemben, az igazság érdekében kötelességemnek tartom a következők közé tenni, és bátorodom kérni, legyen szives becses lapjában ennek helyet adni.

A városi szegényügyi bizottságnak el-

TÁRCA.

Hogy lettem én Kneippistává.

Írta: Petrovics László.

Az 1894-ik év nyarát családommal együtt Rohitsch stajerszági fürdőben töltöttem. Én magam csak szorakozásból mentem oda. Nem volt semmiféle betegségem, midőn oda mentem. Életvidámam töltöttem ott egy darabig az időt, mikor egyszer csak azon szerencsétlen gondolatom támadt, hogy ha már Rohitschon költöm a pénzt, én is használok az ottani kurát és habár arra egyáltalán szükségem nem volt is, elkezdtem inni a meleg ásványvizet és naponként meleg fürdőt is vettem.

Alig csináltam ezt egy hétig, mikorra a kívül-belül használt meleg ásványvíz egész testemet annyira elbágyasztotta, hogy csak úgy szédelegtem.

Testem elgyengülésével egyidejűleg rendkívül izgatott lettem és egyuttal oly nehéz légzésem támadt, hogy sokszor a megulás veszélyében láttam magamat.

Tanácsolták, hogy masszíroztassam magamat. Megtettem és még rosszabbul lettem, mert akkor meg oly vertolulásaim támadtak, hogy már a gutatűstől tartottam.

Megdöbbenve ezen jeleusegétől, elmenekültem Rohitschból és elmentem Cirkvenica tengerfürdőbe. Azt hittem, hogy a hűvös és sós tengervíz majd megedzi elpuhult és emet és b-jomtól megszabadulok. Meg akkor nem tudtam azt, hogy a túlzással a legjobb dolog is kárára valik az embernek és naponként kétszer fürödtem a tengerben és pedig — azon téves hitben, hogy a hatás annál jobb lesz — mindig jó hosszú ideig.

A túlzás folytán a rossz eredmény nem maradt el. Idegességem, nehéz lélekzésem fokozódott, erős szívdobogásaim támadtak és étvágyamat is elvesztettem, mire teljesen elgyengültem.

Két hónapi távollét után hazajöttem Budapestre és nyomban orvoshoz fordultam. Az orvos idegességet és tüdőtagulás állapotát meg és valamiféle merget rendelt. En azonban ebben a diagnózisban nem nyugodtam meg, mert szívgyógyászokat is tapasztaltam és azt véltem, hogy szív-b-jom is van. A második orvos, akit megkerdeztem, valóban ki is mondotta rám, hogy szívbillentyű-bajban szenvedek és az is rendelt más merget. Ezután meg egymásután három orvos mondott ki szívbetegnek, azonban ezek már nem szívbillentyűmet hibáztatták, hanem az egyik szívtagulás, a másik szívvelszirosodást, a harmadik pedig szívgyengeséget mondott.

Megremültem és elveszettnek hittem magamat, mikor eszembe jutott, hogy van nekem egy jó

ismerősöm, Dr. Benczur Dénes, aki mint magántanár a budapesti egyetemen a szivtatot adja elő. Magamhoz írtetem őt.

Megvizsgált alaposan és akkor a következő meglepő kijelentést tette előttem.

— Kedves ügyvéd ur! Nemcsak mint orvos költöm e egész orvosi reputációm, hanem ugyanis mint férfi becsületszavamot adom önnek arra, hogy önnek semmiféle szívbetegsége nincsen.

Meg is magyarázta nekem Dr. Benczur azt, hogy kollegái mimódon tévedhettek abban, hogy nálam négyfelő szivbajt is találtak. A többi magyarázat mar elmosóított emlékezetemből, de egyre még emlékezem.

— Nézetem szerint — így szólott Dr. Benczur, önnek az a baja, hogy belsejében rendkívül sok gáz van. Ezek a gázok a testének törzében levő összes szerveket fölfelé tesztik, ennek következtében az egyéb belső szervek egészen a szivhez nyomódtak. Az összenyomott belső szerveket is a mell kopogtatása alkalmával ugyanazt a hangot adják, mint a szív és így az én kollegám, a kopogtatás alkalmával egyéb belső szerveket is a szivhez tartozónak velt; minthogy pedig ez esetben a szívnek velt rész igen nagy terjedelmet mutatott kimondotta, hogy szivtagulás van jelen.

Képzeltető, hogy Dr. Benczur azon diagnózisa, hogy szivbajom nincs, engem igen megörvendeztetett és miután azt tanácsolta, hogy valamely

Orvosi
körü-
ben már
rég is-
mert
lény,
hogy a

Ferenc József
keserűvíz

valamennyi hasonló vízet tartós használat hata és említésre méltó kellemes ízével így már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kerjünk határozottan **Ferenc József** keserűvizet [6]

GRAPHIC IRÓGÉP

a legjobb, legegyszerűbb, legtartósabb és legkönnyebben kezelhető. Ára 55 frt egy fényezett dobozban. — Kizárólagos képviselőlet és főraktár:

Fischel Fülöp könyvkereskedésében N. Kanizsán.

Prospectussal szivesen szolgálunk.

Kapható: Rosenfeld A. és fia és Marton és Huber, cégeknél.

nökévé ez előtt három évvel Kováts Károly bíró ur választatott meg; megbetegedése idejéig ő a legnagyobb szorgalommal tanulmányozta az ügyet. A szomszéd városok hatóságaitól szegény-ügyi alapszabályzatokat szerzett be e célból s megkésztette a nagykanizsai szegényügyi alapszabályzat tervezetét. A bizottság átirta a majdnem dűledező szegényház felépítése ügyében, melyre vonatkozólag az építészeti bizottság javaslatot adott be a városi tanácshoz, melyben a jövőendő szegényház felépítését a jelenlegi ház telkén és helyén felépítendőnek véli, annál is inkább, mert a telek a város érdekében gyümölcsözőbben, hasznosabban nem értékesíthető és helyesebben: mátra nem fordítható.

Kováts Károly ur nézete és véleménye az volt, hogy a szegényügy rendezésének költségére vessék ki szegény-pótadót, melyet azonban csak azon adózók fizetnének, kiknek egyenes állami adója a 20 forintot meghaladja. E tekintetből a városi adóhivatalnak kimutatása is megvan a szegényügyi iratok között. Ezenkívül tervezetett a közönségnek önkéntes adakozásra való felhívása is.

Ezen előmunkálatokat találtam, midőn Kováts bíró ur megbetegedése után csekélyesem választatott meg a szegényügyi bizottság elnökévé.

Az ügyet áttanulmányozván, szükségem volt a város által törvényileg gondozandó szegények létszámának teljes kimutatására, e végből városunk igen tisztelt főkapitányához fordultam, kinek kimutatása szerint 81 koldulásra jogosított szegény van, ezenkívül segélyez a város 71 egyént, rendes heti segélyvel, mint nagykanizsai illetőségűt. A törvény értelmében tartozik városunk gondoskodni a gyógyíthatatlan betegek eltartása és ápolására, mert ha a beteg a kórházban gyógyíthatanná vált, községi ápolásba adandó, a törvény szigorú szavai szerint.

Hogy mennyire szükséges a szegényház megépítése, többek között legjobban bizonyítja szegény Matkovics József, egykori adófizető, 71 éves elaggott polgár esete, ki tördőhurutban szenvedett. Ez egy év alatt a kórház igazgatósága által kieszközölt minisz-

teri engedéllyel, megszakítással 6 hónapig ápolatott a kórházban, midőn pedig a törvény szerint ápolatása tovább nem történhetett, a kórház igazgatósága az ő érdekében is ép úgy, mint minden hasonló esetben a városi tanácshoz fordult a községi ápolásba való átvétel miatt — Hogy mi okból: nem tudom, de ez nem teljesült. — úgy, hogy később Matkovics elhagyatott-ságában kétségbe esve, öngyilkossággal vetei véget életének.

Mindezek figyelembe vétele után azt voltam bátor a volt szegényügyi bizottságnak előterjeszteni, hogy a városi szegényház legalább négy nagy teremmel, ezenkívül pár elkülönített szobával gyógyíthatatlan betegek részére és egyéb mellékhelyiségekkel építtessék fel, adassék a paulai szent Vincéről nevezett szerzetes nők gondozása alá, mert ez mindenütt a legcélszerűbbnek bizonyult, (mert két nővér volna szükséges; ezek fizetése és ellátása, — ha ez a kórház költségekben történne, — fejenként évenként csak 84 frt, tehát összesen 168 frtba kerülne) ezen kívül kellene egy férfi: házmester-féle, ki teendőit lakhatás fejében fizetés nélkül is végezhetné. Az agyok szintén foglalkozhatnának különböző kézimunkával, kertész-kedvel stb. láttassanak el felső és a leg-szükségesebb alsó ruházattal, élelmezésük a kórházi árak szerint: naponként fejenként 25 krba kerülne.

Mindezek eszközzésére kellene először az építéshez és felszereléshez körülbelül tizenötezer forint, a fenntartásra évenként kellene a bentlevők száma szerint 3—4000 frt; ezenkívül a külső segélyezendők részére 12,000 frt volna szükséges.

E költség fedezése most már vagy úgy eszközöltetnék, mint azt a bizottság volt érdemes elnöke proponálta, hogy a 20 frton felül adózók fizessenek szegényügyi pótadót, vagy pedig mint azt a bizottság 1898. november 22-iki ülésében indítványozta, hogy az összes adózókra vessék ki a pótadót; — ennek foganatosítása természetesen, már a bizottság hatáskörén kívül áll. Ez volna a tervezet rövid vázlata.

Ezen segélyezéseken kívül még elég feladat marad a városunkban működő két jótékony nőegyletnek.

Az 1898. november 21-ikén felvett bizottsági ülés jegyzőkönyvét alábbiakban van szerencsém közölni.

Dr. Szekeres József.

Jegyzőkönyv.

felvéve Nagy-Kanizsa a városi szegényügyi bizottságnak 1898. november 21-én tartott ülésében.

Jelen voltak:

Dr. Szekeres József, elnök, Áts Vendel, Raffay István, Deák Péter főkapitány, Blau Lajos, Thomka Endre b. tagok, Áts József bizottsági jegyző.

TÁRGY: A városi szegényház építése s a szegények segélyezésének rendezése.

VÉLEMÉNY.

Tekintettel a szegényügynek rendezetlen állapotára, mégis tekintve, hogy a szegények háza dűledezett, veszélyes, de a szegények befogadására s azoknak elhelyezésére nem alkalmas, szükségessé mutatkozott annak, hogy egy legalább 85—40 szegény befogadására alkalmas, legalább is négy terem és a szükséges melléképítményeket magában foglaló szegényház építtessék, mely a telt számitas szerint az összes burokrat, teheremű és agyneműek beszerzésével 15,000 frtot igényel.

Ezen kívül a bent elhelyezendő agyok ellátására, ha azok az irgalmas nővérek által kezeltetnek évi 3000 forintot; mégis a városban levő és községre szorult szegények heti és havi segélyezése 12,000 frtot venne igénybe, miért is megkerem a szegényügyi bizottság a t. városi tanácsot, hogy ezen költségeknek mi módon leendő beszerzése iránt szabályrendeletileg intézkedni sziveskedjék.

A szegényügyi bizottság a szegény-adó behatalmat véleményezi olyképen, hogy az évi állami adóra bizonyos hányad szegény-adó vettenék ki s szedtetnek be közadók módjára. Több tárgy nem lévén, az elnök az ülés bekezesztette.

Látta:

Dr. SZEKERES JÓZSEF,
b. elnök.

ATS JÓZSEF
b. j-gyző.

Országgyűlés.

Március 8.

Elmultak a béke mezes napjai. Mintha a tegnapi szünetes nap lett volna a határjelző, ma már az ellenzék megadta a savát-borsát a vitának; volt érdekes szavazás és jutott zajos jelenet is. De azért az ülés legelejé volt éljenzés; Perczel

gyomor- és belpóciá istához forduljak, elmentem Becsbe, hogy Ozer tanárral beszéljem meg bajomat Nem akartam azonban, hogy a nagyon elfoglalt tanár velem a szokott rendes órában tucatbeteg módjára bánjon el, ezért a szállodába kerestem őt, a hol láktam és hogy még alaposabban legyen bajom megállapítva és a gyógy mód előírva, ugyanakkora odakerestem a nagy hírű Nothnagel tanárt is.

Ezt, már o-ulva az előzményeken, azért is jónak álltam megtenni, mert attól tartottam, hogy ha hűlő viz galnak meg, majd mindenik mást mond: úgy mint előbbi orvosaim, és akkor majd azt sem tudom, mit tegyek.

Ozer e- Nothnagel azután együttesen a aposnam meg is vizsgáltak.

Mikor kérd-ztek bajom felől, elmondiam, hogy minden testrezemnek van valami hibája; elmondottam, hogy szédüléseim, vertőú asaim vannak, agynyomást, fülzúgást érzek, rossz hallók, látó képességem elgyengült szemem előtt mindig fekete pontokat látok, szájból kellemetlen bűz arad ki, nehéz a legzenem, sőt sokszor fulladozasi rohamom is van; aranyér, és vlagas es neha szívdozogatás kinoz; ha eszem egész testemen kiös fe-zúli séket érzek jobk karom es jobb láb m alundórá zisbadi, mi den csekélyseg úgy felizalok, hogy alig bírok megnyugodni; a nyira gyengékes erzem magamat, hogy ha csak pár pit-anatig beszelek, tudóm teljesen kifárad es kepe en vagyok a beszédet folytatni, nem tudok ott irányba menni, a merre akarok; mindig mozogni erzem a földet magam alatt; folyton ön

gyilkosági eszmékkel tételődöm es minden csekélység elérkeznyit úgy, hogy néha síró görcseim is yanoak.

A tudós tanár urak ezeket hallva, a fejemet megkopogatták es a mellemen es hátamon való halogatódás által kikétek belső szerveimet, összevissza gyurtak a gyomromat, hasamat, lábaim kalapátása által esz-líttek idegeim reflex mozgását, kiöltették a nyelvemet, vetelni akartak velem mely lelegzetet, mit azonban persze nem bírtam, szóval összevissza vizsgáltak minden porcikámat es abban állapodtak meg, hogy idegbajom van, ezt pedig fülbetegségem okozza; menjek el azért dr. Pollitzer tanárhoz, majd az a fületem meggyógyítja es akkor megszunik az idegbajom is.

Elmentem aztán Dr. Poli zerbé, aki az orrom keresztüli szalmaszállorma kutaszokat dugott az Éustak-caóvembe, a mikor figyelmeltet levogott tolt bele, beszelt hozzám különböző distancziából es zavart ismételnem kellett. Egyzsoval ez a professzor is jól egygőtört, mire végül kimondolta hogy labirintus betegségem van, a melyet pyocarpin (mereg) beteckendésekkell kell gyógyítani, miután a labrynthus a tej központjában levan, oda másként mint pylacarpinnal való izzásztás utjan jerni nem lehet.

A pylacarpinost receptel a zsemeben hazá akartam jönni, a mikor figyelmeltetlek arra, hogy ha Nothnagel es Ozer nélyim id gbjait konstaláltak, jötenne talán Dr. Benedikt professzorral is beszélnem, a ki idegbajokban az első specialista. Mi nem tesz meg a beteg ember az egészségé

visz-szerzéseért, Elmentem ahhoz is. Megvizsgált Nincsen az ur tüdőne s emmi különös baja monda, Benedikt, hanem ön egyszerűen neurasthoniás (id-gyenge). Nem jarjon a fluoroszkopos, hanem csináljon egy villamos kurát es aztán menjen el valamely hidegvizgyógyintéz-tbe.

Akkor már hallottam valamit a Kneipp-kuráról, hát megkérdeztem a professzor urat, hogy jónak találná-e, ha Wörishofenbe mennék hidegviz kurára.

Ez a kérdésem úgy hatott a professzor urra, mintha vipera csipte volna meg. Először visszagrott, aztán nekem uzott, hogy mikent képelehetek en oly vadat, hogy ő engem gyógykezes vegelt egy ostoba túsi piébano-hoz küldjön.

En hát visszajő tem megint Budapestre, a legnagyobb ketségben arra nez e, hogy hat mi is tegyek most már tulajdonkepen, a fületem gyógyításam a pilocarpinnal vagy az idegbajomat villanyozással. Voltam aztán idehaza is néhány professzorral, a kik bromot, digi aliat, nux vomicát, arzénsavas vizet es löbi b effle öngyilkosoknak való dolgokat rendeltek. Volt még annyi eszem, hogy nem vettem be ezeket, de annyimar nem volt, hogy a becai professzoroknak fel ne üjek.

Elkezdetem magamban ugyanis tételődni, hogy ha három olyan hires professzor, mint Nothnagel, Ozer es Pollitzer egybehangzóan azt állítják, hogy minden bajomnak fülbetegségem az oka, akkor az bizonyára úgy is van. raszan am tehát magamat arra es elmen-em egy jöhíven álló buda-

Marec 9.

Dezsd helyett, ki a napirenden levő Rakovszky-ügyben még mint belügyminiszter állást foglalt, az ülés első felében Dániel Gábor alelnökült az elnöki székbe. Első szereplését éljenzessel üdvözölte a jobboldal; mikor azután bemutatta Bánffy főudvarmesteri kinevezését, a jobboldalról ismét éljenztek; mikor pedig a volt miniszterelnöknek a mandátumról való lemondását terjesztette elő, az ellenzék éljenzett és helyeselt.

A hangos bevezető után a megmaradt obstrukciós törmelék eltakarításán dolgoztak. Elővették a január elején jött miniszterelnöki átiratot, mely a kvóta ügyében való királyi döntésről szól. Kossuth Ferenc röviden, Polónyi Géza hosszabban mondta ugyanazt, a mit akkor: hogy a döntés alkotmányellenes, mert előbb nem tárgyalták az országgyűlésnek. Megnyugtató kijelentést kértek, hogy ez nem fog precedens képezni.

Szél Kálmán miniszterelnök külön-külön felelt meg mindegyiküknek, s míg egyfelől kimutatta, hogy a történetben a kvótatörvény tartalma ellen való vétséget nem követték el, másfelől a jövő kvótatárgyalásra, a törvény betűjéhez és szelleméhez való szigorú ragaszkodásra va atkozólag olyan meggyőző erejű kijelentéseket tett, hogy ezekkel megelégedhetett mindenki. Szél miniszterelnök két felszólalását zajos helyesléssel kísérte a szabadelvű párt s az ellenzékre is szemmeláthatóan erős hatást tett. Pichler megjegyzései után a Ház tudomásul vette a királyi döntést.

Sokkal érdekesebb volt a szceneriája a Rakovszky-féle mentelmi ügy tárgyalásának. Emlékeztet, hogy az obstrukció alatt milyen port vert föl a dolog. A mentelmi bizottság többsége a rendőrkapitány eljárásában nem látta a mentelmi jognak sérelmét, de a jelentésről nagy és heves vita indult a Házban; számos képviselő szót a bizottság mellett és ellen, maga Chorin Ferenc bizottsági elnök a kisebbség különvéleményéhez csatlakozott. Aztán jöttek közbe más ügyek, jött a béke s ma vették elő újra a dolgot. A kormánypárttól Kubinyi Árpád indítványt nyújt be, hogy adják vissza az egész ügyet a bizottsághoz, alapítsa meg újból a tényállást. Ez ellen a szélső jobbon felszólalt Gajráy Ödön. Azért hogy létrejöjjön a béke, — mondotta — nem változtattak meg a bizottság által akkoriban helyesen konstataált tények; Kubinyi javaslatával szemben a bizottság jelentésének tudomásulvételét kívánja.

Miután Buzáth Ferenc, Olay Lajos, Ivánka Oszkár a Kubinyi-féle javaslat mellett szölkak, Schmidt Gyula előadó pedig a maga bizottságának jelentését védte: szavazásra került a dolog.

Es ekkor történt az, a mit az ellenzék a nap szenzációjának minősített. Kubinyi javaslatát mellett föllálva szavazott az egész Ház, csak a jobboldal egy része maradt ülve, Gajráy indítványát pártolva.

— Meg kell olvasni a szavazatokat! kiáltotta meglepetten az ellenzék.

— Ellenpróbát kérünk! hangzottak az izgatott kiáltások.

Az ellenpróbán kitűnt, hogy mindössze 50—60-an voltak, a kik e kérdésről külön álláspontot foglaltak el. A mentelmi ügyet tehát újra tárgyalja a bizottság — ezt az eredményt örömmel vette az ellenzék. Es azután a folyosón nagyban kezdtek tárgyalni a szavazást.

— Ez a Tisza-párt első tüntetése! így magyarázák a dolgot és örvendek, hogy vereséggel lett a vége az »első felvonulásnak.«

— Szó sincs tüntetésről! vetették ellen a kormánypártiak. A mentelmi ügyről előre kimondták, hogy az nem pártkérdés, tehát ki-ki szavazott tetszése szerint. A mai kisebbség nagyrészt azokból áll, kik már a multkor ebben az ügyben állást foglaltak vagy felszólaltak, tehát ma nem cáfolhatják önmagukra.

Harmadik tárgya az ülésnek a kiegyezési provizóriumjavaslat volt. Kossuth Ferenc és Komjáthy Béla mondott itt hosszabb beszédet; a függetlenségi álláspontját védtek általános figyelem közt. Komjáthy emellett kissé megcsipkedte a volt nemzeti párt áttérését. Tovább a javaslat tárgyalásában ma nem jutottak, mert Kubik Belának, meg Pichler Győzőnek interpellációja volt a nemes-ócsai választásról. A rendes választási visszaéléseket sorolták föl, s eközben egy pár zajos jelenetben támadtak Perczel Dezső, a volt belügyminiszter ellen, ki ekkor már az elnöki székben ült. De a haragvókat lefegyverezte az új belügyminiszter, Szél Kálmán, ki az interpellációknak azonnal felelv, ígerte az esetleg történt visszaéléseket megtorlását. Erre egészen megszelídült a zajongó szélsőbal. A két interpelláló és az egész ház tudomásul vette az új kormányhoz intézett első interpellációra szóló választ.

A függetlenségi párt jó erősen nekikészült, vizsi a vitát, hol sok szóval, hol sok erővel olyan módon, hogy a kiegyezési provizórium általános tárgyalást a Ház ma nem fejezhette be. Kevés vizet zavart gróf Benyovszky Sándornak rövid, s még kevesebbet Polcner Jenőnek hosszú beszéde. De már a harmadik függetlenségi szónok, Bartha Odón, ugyancsak haragosan, teljes fegyverzetel lépett a porondra. Barta a függetlenségi ama részécezt tartozik, mely az obstrukciót s a nemzeti párttal való szövetséget helytelenítette, s mely a béketárgyalásottól a duz-zogva távol maradt. Most ők lettek a függetlenségi harcias csoportja és Barta Odón — ki nek tudását szónoki ügyességét különben sohasem lehetett elvitatni — már a béketárgyalás óta az első éles ellenzéki bezédvel ajándékozta meg a Házat. Támadta a miniszterelnököt, a miért a provizórium javaslatához megokolva nincs és fejtegette, hogy ebben a javaslatban az önálló vámtérület hívei mit sem nyartek, de az osztrák 14. §-al való visszaélést segítjük elő vele. Emellett a nemzeti párt áttérését, mint tegnap Komjáthy — Barta is szatirizálta, azután pedig a kvótáról tudakolta Szél véleményét, Horánszky álláspontját. Mert a kvóta ügyben nem köti a szélsőbalat kompromisszum, nagy harcot fog indítani ebben a kérdésben.

Tetszés kísérte a szélsőbalon a beszédet — de rövidéletű tetszés; mert nyomban felállott Szél Kálmán miniszterelnök és megfelelve a felhozott kifogásokra, igen nagy hatású, zajos tetszéstől kísért beszédet mondott. Nem terjeszkedett ki a kiegyezés nagy kérdéseire az incidentális alkalommal, de újból a vámközösség rendületlen hívének vallotta magát — amig a törvény szerint a közösség fentartható. Megokolta, miért nem fogadható el Kossuth határozati javaslat, mely az önálló vámtérületet mindjárt létesíteni kívánja; azután Barta ellen fordult és remekül, roppant hatást kelteve csillogtatta hatalmának vitázó fegyvereit. Bizony sorra lovaladtak Barta kifogásai; a legzajosabb hatást Szél beszédének befejező része keltette, melyben rámutatott, hogy javaslat, bevezetéseért éppen függetlenségi ember panaszkodhatnék legkevésbé; hosszú tetszés, éljenzés, taps is hangzott a be-

pesti fölörvoshoz, aki aztán mindennap Politzer módjára piszkálta, lujtatta az esztaht csövémet és minden másodnap bőröm alá fecskendezte a a pilocarpint.

Ez egy erős mérég, a melynek az a hatása van, hogy az embert mintegy másfélóraig borzasztó módon megizzasztja.

Egy embert, a ki a lábán nem igen birt már megállani, még ily erős izzasztások által is gyöngíteni borzasztó képtelenség; meg is volt a hatása, mert tiszteri befecskendezés után annyira jutottam, hogy senki többé nem bízott felépülésemben; én magam legkevésbé.

Ekkor eszembe jutott Benedikt tanár mondása. Megpróbáltam a villanyozást, de csak egyszer, mert igen el lévén gyengülve, a legcsekélyebb áram is oly borzasztóan felizgatott, hogy majd megőrültem, végre megpróbáltam a vizkúrát egy itteni tanár rendelése szerint, aki 18 R. fokos vízzel lepedő ledörzsölést és fürdés közben 24 fokról 26 fokra leszállítandó felfüldöket rendelt ugyancsak ledörzsöléssel.

Ezek a ledörzsölések — miután drasztikusan alkalmazták — oly vértolulásokat idéztek elő testemben, hogy képtelen voltam ezt a kúrát folytatni; így aztán kifogytam minden előírt kurából. Nem tudtam mit tegyek. Nem bíztam már senkiben, mert minden orvos, akihez fordultam, mást mondott és azon kurák közül, a melyek tanácsoltak, egy sem tett jót.

Végző kétségbeesésemben Benedikt tanár leszólasa dacára megint Kneipp jutott az eszembe. Megútdtam, hogy Budapestben is van Kneipp-egyesület és hogy annak Dr. Szalkay Gyula az elnöke. Vél hittem, hogy ez az ur orvos. Érte küldtem,

a mikor kisült, hogy ő nem medicinae, hanem philosophiae doktor, ellenben a Kneipp-egyesület orvosa Dr. Bauer Antal, a Margit-szigeti főhercegi fürdő-orvos. Végre tehát megtaláltam az emberemet.

Elkezdedt kezelni. Hidegvizes, de dörzsölés nélküli részleges testmosásokon kezdte és mezteláb járást, vizes kövön és hidegvízben 1—2 percig való járást írt elő. Fülladozói rohamaimat forró borogatásokkal meg édes kőményes meleg tejjátással szüntette meg. Ezen egyszerű eszközökkel csakhamar odáig jutottam, hogy erőmet gyarapodni éreztem és állapotom elviseihezővé kezdett válni. Ekkor megszereztem Kneipp könyveit, utóbb pedig a természetes gyógymodot tárgyzó egyéb műveket is és szakadatlanul azokat tanulmányoztam és sajtáságos, hogy mig egy három soros hírlapi kölemény elolvasása a legtrémekben felizgatott és szívem elszorulását idézte elő, a természetes gyógykönyveket minden ártalom nélkül egész nap képes voltam olvasni. Így aztán valóóság Kneipporvossá lettem, ugy, hogy később már egészen magam kezeltem magamat és csak néha fordultam tanácsokért Dr. Bauerhez.

Allapotom lassan ugyan, de észrevehetőleg folytonosan javult, ugy, hogy végre 1895. év nyarán elég erősnek éreztem magmat arra, hogy Kneipphez Wörishofenbe kiutazzam. Ezt meg is tettem.

Midőn Kneippék és Dr. Baumgarten wörishofeni főorvosnak elmenyeimet elmondtam, megbotránkoztak eddigi orvosiim eljárásam. Kijelentették, hogy nekem egyáltalán semmi néven nevezendő szervi bajom nincsen, hanem egysze-

rűen idegyöngé neurasthenikus vagyok. Kifejtették előttem, hogy az idegyöngé embernek nemcsak idegei gyengék, hanem az egész teste az, tehát összes szervei is gyengék. Ezért van azután, hogy ha az idegyengesség nagy fokú, minden szerv tökéletlenül működik, tehát az agy előrad, a látó, halló, emésztő képesség csökken, a tüdő elgyengülése miatt a lélegzés és beszéd neheze válik, a verkerings szabálytalanná lesz és szivdobogás vagy pedig a sziv működésének ellassulása következik be, a belek is alig működnek, a végből vizsereiben vérpangás, aranyér keletkezik stb., egyzóval összes bajaimat az idegyengesség okozta, a mely részleges bajok muló természetűek és a mint a test megerősödik, az összes ily mellékjelenségek mindenmü helyi kezelés nélkül önmaguktól megszűnnek. Megmondták azután, hogy testem megerősítésére egyedül alkalmas eszköz a természetes egyszerű életmód és a hideg víz.

Méreggel az emberi testet erősíteni nem lehet mert a mérég az emberi szervezetre romboló hatással van.

Ezeket a bölcs szavakat azután én jól az emlékezetembe véstem és azóta ezek szerint éltem és gyógykezeltem önmagamot és hála a jó Kneipp apó bölcs utmutatásainak, ha elmondhatom magamról azt, amit talán senki sem mondhat-e olyan, akit idegyengesség ellen mérgekkel kezeltek, hogy teljesen erős, egészséges vagyok. Miután ezt kizárólag a természetes kurának köszönhetem, annak híve vagyok és maradok mindhalálig és azt mit minden más fölött álló legkittünőbb gyógymodot másoknak is legjobb meggyőződéssel és a legmelegebben ajánlom.

széd nyomán, nemcsak a szabadelvű párton, de a néppárton is. Ráadásul még függetlenségi elvtársától, Polónyi Gézától is csak kifogásainak cáfolatát s a provizióriumnak függetlenségi szempontból való dicséretét hallhatta Barta Odón, ki még két ízben szállt szembe rövid felszólalással a cáfolatoknak. A részletekhez ajánlott módosításait Polónyi újra felszólaltatta Széll miniszterelnököt, ki ezuttal is lényesen, közmegegyezésre és nagy hatással védte s ajánlotta a javaslatot.

Március 10.

Az Ausztriával létesítendő gazdasági provizoriumot ma a képviselőház letárgyalta. Kolozsvári-Kis István volt a vita utolsó szónoka. Olyan beszédével nem csak derűtséget keltett, de tettséget is aratott. A javaslat részleteiben változatlanul fogadtatott el.

Vita nélkül járult a Ház a horvát pénzügyi egyezményhez.

A városok és községek logyasztási adó természetű jövedelmeinek kárpótlásáról szóló javaslatot Komjáthy Béla bírálta meg élesen: Rámutatott a javaslatban rejlő korfés célzatra. Ennek az érvnek meggyőztetésére törekedett Lukács László pénzügyminiszter, a ki a javaslat változatlan elfogadását kérte. A részleteknél Radocsa Jánosnak két, a fővárosra vonatkozó módosítást fogadta el a Ház, mely a mai ülésben még egy csomó zárszámadást is jóváhagyott.

H I R E K.

— **Személyi hír.** Duhóczy Géza miniszteri titkár, az igazságügyminiszter megbízásából szerdán Nagy-Kanizsán tartózkodott és az esküdt-bírók megalakítása ügyében szükséges intézkedéseket megtette.

— **Március 15.** A nagykanizsai felső kereskiskola Onkpező köre március 15-én délelőtt 10 órakor nyilvános díszülést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Hymnus. Eneki az Ifjus. énekar. 2. „Talpra magyar! Petőfitől, szavalja Schlesinger Hugó. 3. A márc. 15-iki események jelentőségének méltatása, Wirth Imre által. 4. „Március 15. Jakab Ödöntől, szavalja Kránisz Aladár. 5. Szózat. Eneki az ifj. énekar.

— **Eljegyzés.** Steiner József a helybeli Hirschler és Steiner cég belfelja, eljegyezte Kohn (Kardos) Laura kisasszonyt helyben.

— **Halálhírad.** Mitzky Lipót magánzó, folyó hó 9-én életének 70-ik évében elhunyt Nagy-Kanizsán. A ki a szélütött öreg urat iskolautcai háza előtt a dögélni látta, bizonyára nem sejtette, hogy a megtört öreg ur egykoron eszményi szép férfi volt, kinek idegen letére is könnyű volt a nagytekintélyű Horschetzky család büszkeségét városunk legzebb leányát: Horschetzky Lujzát meghódítani. A fiatal pár valódi menyői boldogságban élt, pár év alatt már néhány angyal is környezte őket. Egyszerre boldogságuk teljében, az élethűs érte a fiatal férjtel, mely teljesen megtörtét. A szerető hitves most még nagyobb szeretettel csüngött férjén és angyali türelme, rajongó szeretettel nevelte éven át apolta és gondozta őt és midőn a következett a nagybeteg részére a megváltás óraja, sokszor javeszéklve kérte az orvosokat, mentse meg férjét, hosszabítsák meg életét. Le a kalappal a hitvesi hűség és szeretet mintaképe előtt! — Az elhunytat pénteken délután nagy részvétellel helyezték örök nyugalomra.

— **Darás Málvin, mint előadó.** Örömmel olvassuk a „Magyarország” című napilapban, hogy Darás Málvin, ki pár év előtt még a nagykanizsai tanítótestületnek volt igen tehetséges, emelkedett szellemű tagja, — a székesfővárosi tanítótestületben is kivívta már a megérdemelt pozíciót. A magyar tanítók kaszinójának tanügyi szakosztálya ugyanis márc. 9-ikén Ember Károly elnöklése alatt ülést tartott, melyen Darás Málvin, mint referens szerepelt. A jövő iskolai évben a leányok számára felállítandó

alsófoku ipariskolák ügyét adta elő. Előterjesztései igen élénk és magas színvonalú vita alapjául szolgáltak s végül a szakosztály teljesen azok szellemében állapodott meg. Széptehetségű földink után dr. Verédy Károly székesfővárosi tanfelügyelő foglalta el az előadói szék-t és az amerikai népoktatás mai állapotát ismertette.

— **Az Izs. Jótékony Nőegylet közgyűlése.** A nagykanizsai Izs. jótékony Nőegylet március hó 19-én vasárnap délután 3 órakor a hitközség tanácstermében tartja évi rendes közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó és jelentés. 2. A pénztárgalmi és vagyonkimutatás előterjesztése és a számvizsgáló bizottság jelentése. 3. Alelnök, pénztárnok, valamint az alapszabályok szerint 10 választmányi tag, névleg: Blumenschein Vilmosné, Fischer Sándorné, Grünhut Alfrédné, Löwy Adolfné, Rapoch Gyuláné, Rosenbergné Izraelné, dr. Rothschild Samuné Schertz Richardné, dr. Schwartz Adolfné és Strém Vilmosné uróké helyett mások, vagy ezek újbóli megválasztása 3 évre; továbbá Ebenspanger Lipótné uróné elhunyt választmányi tag helyett új választmányi tag választása 2 évre. 4. Háromtagú számvizsgáló bizottság megválasztása. 5. Netáni indítványok.

— **Szini évadunk.** A zavaros kellemetlen emlékek még egyre itt kísértének. Soha olyan színiszemély, mint az utóbbi, soha olyan társulat mint az volt. A kényszerűség ránk erőszakolta és meglehetősen sötét képeket fog ököltetni Fekete társulata még idők multával is. Ures ház, de még üresebb, siányabb előadások, ezerszeres nagyítón keresztül is csak egy cseppnyi jót tudunk volna fölledezni bennök. Nekik meg kellemetlenebb lehetett; a közönség csak műélvezetre volt éhes; a társulat anyagi gondokkal küzdött. Itt senki sem felelős ezért. Semmielőt teremtani lehetetlenség, legkisebb iskolás fiú is tudja, csak Fekete ur nem bírta megérteni. — Az ilyesmi alig fog megegyeztetni ismétlődni, már csak azért sem, mert ilyen társulat hihetőleg nem fog többé engedélyt kapni a játszásra. Most három igazgató kérvénye lelkiszi a rendőrkapitánytal: Deák Péteré, Halmai Lajosé és Tiszai Dezsőé, Szalkai Lajos, ugyiltszik gyenge emékezőtehetségében bizakodott, ő is folyamodott az őszi szezonra. A reményei azonban ilyenkor tavasz idején sem hajtának bimbóba többé nálunk Nagy-Kanizsán. A három újabb kérvényező közül leginkább Tiszai Dezső, az új pécsei direktor számíthat a kanizsai színházra. Deák Péter július — augusztusban akar játszani. Rossz idő, furdón van ilyenkor mindenki, ez okozta Somogyi Karoly bukását most három éve ő is ilyen időben játszott. Halmai Lajos aprilis — májusra ígérkezik, de az ő nyári társulata igen gyengén van szervezve, mely ismét nem elégtelen ki a közönség szárazokozását. Tiszai Dezső május — júniusban szándékozik előadásokat tartani. Itt az időben nincsen akadály és Tiszai az ország első rangú igazgatói között foglalt helyet, sőt még több: Tiszaiabn állandó igazgatót nyervehetne évekre Nagy Kanizsa. Tavaszszal, virágvasárnaptól kezdve egész júniusig játszhatna mindig, sőt őszszal is mielőtte bevonulnia teli állomásra, Pécsre. Tiszai hihetőleg Balatón-Füredet is meg fogja nyerni és így az egész év ki volna töltve és ezzel egy rég vajdó kérdést oldanánk meg, a pécse-kanizsai szinikerület kérdését. Mindenesetre jó volna ebben az érdeemben a kellő lépéseket magának a direktornak leelőször megenni, hogy aztán a hatóságok is érintkezésbe léphessenek ez ügyben. Ezzel nemcsak a vidéki színészetet lendítenénk egy keveset, de biztosítanék magunknak azt, hogy mindig előkelő jó társulat játszana nálunk.

— **Városi bizottságok megalakulása.** A városi bizottságok közül három, csütörtökön délután Vécsey Zsigmond polgármester elnökle alatt megtartotta alakuló ülését. A pénzügyi bizottság elnöke: Pihál Ferenc, alelnöke Elek Lipót lett; az iskolaszék elnöke: Eperjesy Sándor alelnöke dr. Bentzik Ferenc, jegyzője: Hoffmann Mór; dondnoka: Simon Gábor; az építészeti bizottság elnöke: Eperjesy Sándor, alelnöke Szommer Nánán. A többi bizottság e napokban szintén megalakult.

— **A Munkásképző Egyesület dalárdája.** Mint szívesen haljuk: a nagykanizsai

Általános Munkásképző Egyesület kebelében alakuló dalárdába oly tömegesen jelentkeztek a közönség minden rétegéből a felvételre, hogy a dalárda megalakulása teljesen biztosítva van. A dalárda vezetésére — mint annak idején megirtuk — sikerült Hock Jánost, a kiváló zenetanárt és szakavatott ének mestert megnyerni, ki is a kellő anyaggal rendelkezve, bizonyára magas színvóra fogja a dalárdát emelni.

— **Az utolsó zsúr.** Nagyszabású és igen érdekesnek ígérkező lesz az Izs. Nőegylet folyó hó 10-án tartandó utolsó zsúrija. Ezen zsúr nem délután, hanem este fog megtartani. Olyan Imre mint főrendező állítja össze a műsort, mely körülmény m á maga is biztosítékot nyújt arra nevez, hogy a közönség kitűnően fog mulatni. Az egyebb el vezeték: ol pedig a nőegylet uszonna bizottságának ö-szes tagjai fognak gondoskodni. — A zsúr vig accordja tánc lesz cigányzene mellett.

— **A népkönyha köréből.** A nagykanizsai Szegények Tápiintézete (Népkönyha) ma vasárnap délután 3 órakor a népkönyha helyiségében választmányi ülést tart, melyben határozni fog a népkönyha bezárása és egy újabb néptombola rendezése ügyében.

— **Iskolai füst.** Több szülőtlől érkezett szerkesztőségünkbe panaszos levél, melyben arra kérnek bennünket, hogy szóljunk föl az ellen a füst ellen, mely a polgári leányiskola termeit majdnem mindennap betölti és pedig oly mértékben, hogy lehetetlen azokban előadást tartani. Ugy látszik: a tulajdonképeni baj nem is a füstölő kályhákban van, mert azok egészen jók; hanem valószínűleg a kémények, a füstvezetők csövek körül van valami nagyon alapos hiba. A szülők és tanárok egyre-másra mennek panaszkodni az igazgatóhoz: az igazgató egyre-másra jelentéseket tesz iskolaszéki gondnoknak, iskolaszéknek; az iskolaszék egyre-másra küldi a hivatalos átiratokat a városi tanácsnak; ez meg kiküldi egyre-másra a városi mérnököt; a városi mérnök minden alkalommal szakértői szemlést tart és konstatálja, hogy semmiféle hiba sem fődözhető fel. Azok az iróniával kikent kályhák pedig csak következetesen füstölögnek tovább; a tanárok, tanítványok köhögnek fuldokolva, amig bírják és ha már nem bírják, akkor hazamennek és sóhajtvá gondolnak az olyan iskolai termekre, ahol több a tűz és kevesebb a füst. — Mindezt meglehetősen keserű humorral mondják el a hozzánk érkezett panaszos levelek. Valóban itt volna az ideje, hogy ennek a mizeriának egyszer már véget vetnének. Valahol csak akad az Osztrák és Magyar-monarchiában egy olyan szakértő, aki megtudja állapítani hogy egy másik szakértőnek hol és miben mondott csütörtököt a szakértelme? Meg kell hát egy igazi szakértővel vizsgáltatni a dolgot és azután haladéktalanul intézkedni, mert az kissé mégis csak turcsa állapot, ha egy iskolában csak akkor lehet zavartalanul előadást tartani, mikor a kályhák nem méltóztatnak füstölni.

— **Tűz.** Háhóton t. hó 6-án délután fel 4 órakor eddig ismeretlen okból Tincos György pajtája kigyuladt s csakhamar ácsapott Póczak László istállójára. A nagy szélben nem teltett bele egy felóra, az egész utca egy lángtereng volt. Mentésről alig lehetett szó. Legett összesen 11 lakóház a melléképületekkel, s az összes takarmány és szalmakészlet; mintegy 12 drb. sertés és számtalan baromfi, gabona és élelmiszer. Emberben csak annyiban tették, hogy egy szegény beteges asszony arca sulyo-an megégett mert, betegsége miatt a rohamosan terjedő tűzből nem tudott eléggé gyorsan menekülni. Az összes kár körülbelül 7—8000 forint; az épületek legnagyobb része biztosítva volt.

— **Bor-tolvaj.** Szerdán éjjel Briher István a Kaszinói vendéglő pincéjéből egy 37 literes

hordó finom muskotály bort loptak el. A tolvajt, ugylátászik, megszavarták munkája közben vagy már kifogyott az időből, mert még egy bődön sairt is előkészített a pince lépcsőjére, de ezt már ott hagyta. A lopásra másnap reggel azonban rájöttek. A tolvaj nem lehetett egészen idegen a házban, erre enged következtetni legalább minden jel. Nem a pince lakatját verte le, hanem az ajtó vaskapcsát feszítette ki, ez csak azt bizonyítja, hogy a jó madár előre elvégezte a legnehezebb munkát. Nappal mégtágitotta a kapcsolót és így éjjel könnyen végezte munkáját. A rendőrség megindította a nyomozást.

Kinematograf. Ma véget érnek azok a szép előadások, melyekben oly sok ideig gyönyörködött a közönség. A kinematografos egy nagy sorozat új felvételt kapott tegnapi délután közlök az ober-ammergau passzióját játékokról egész sor felvételt, de ezeket majd májusban fogja bemutatni, mikor ismét visszajön. Ma két előadást tart még: délután és este; az összes képekből a legszebb műsort állította össze ez alkalomra.

Hirdetmény. Nagy-Kanizsa város rendőrkapitányi hivatala részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a múlt hó 26-án reggeli órákban a kinizsi utcában 2 arany gyűrű lett találv. Felhívatik a tulajdonos, azoknak hivatalomnál leendő átvételére. Nagy-Kanizsán 1899 március hó 9-én. Deák Péter s. k. rendőrfőkapitány.

Egyedüli biztos gyógyszer a csusz és köszvénynek a híres Zoltán-féle Johnsen kenőcs, mely már néhány napi használat után a legmakacsabb csusz és köszvényes bántalmakat is meggyógyítja. Kapható üvegekint 1 forintért az egyedüli készítőnél, Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárban Budapesten.

Gyermekekkel és nőkkel bakbákvét itatni évek óta orvosok és gyógytudósok által rövid ideig előtt ismét egy ismert tudós által Bécsben, azok egészségi és testi ereje elleni vétkesnek állították. Még sok családban folytatják azon szokást, hogy a napot ezen idegigató itallal kezdi meg és azt többszörösen délután ismét az asztalra hozzák. Csoda-e tehát így, ha a jobbmódu családokban, ahol a gyermekek ezenkívül szellemileg és a szegényebb családokban a hol a nők teletig telvannak erőltetve, a sápkórbán szenvedők, vérszegények, idegesek és gyengék száma mindig jobban növekszik? Es mégis módjában áll mindenkinek ezen ártalmas szokás megszüntetése, amely többnyire csak tudatlanságból folytatatik. Ahol a szülők évek hosszan át való megszokottság következtében a bakbákvéről nem akarnak mindjárt egészen lemondani, ott ennek keverése által a Kathreiner-féle Kneipp-malátakávéval, eleinte egy harmadig, később félig, a kávéital (finomult jóízű) mellett egészségileg majdnem ártalmatlanná tehető. Gyermekeknek azonban egészen a tizenötödik évig, nevezetesen leányoknak és betegeknek vagy gyengébb személyeknek, ne adják a kis fáradságot, a Kathreiner-féle malátakávé bab-kávé nélkül, és pedig jó erősen, elkészíteni. Az ize és az illata ugyanolyan, mint a bakbávé tápláló erejű és egészséges, és minél tovább issza az ember, annál többet kíván belőle. Valódián mindenütt az eredeti csomagokban kapható, mindazonáltal őrizkedjünk minden csekélyértékű hamisítástól és különösen a nyitottan kimért árutól, amely gyakran hamisan nyitott Kathreiner-kávénak nevezetik, de a legcsekélyebb köze sincs ezen valódi malátakávéhoz.

Ki akar egyéves önkéntes lenni? Bizonyára van olvasónk között akárhany fiatal ember ki annak idején tanulmányait félbehagyta s így a 3 éves terhes katonai szolgálatnak néz elébe. Debreczenben már évek óta sikeresen működik a kitűnő hírnévnek örvendő Lichtblau Albert-féle katonai előkészítő iskola (felügyelő Mayer Adolf cs. és kir. őrnagy) melyben azon ifjak, kik még sor állat nem állottak, foglalkozásukra és előkészítésükre való tekintet nélkül megszerzhetik az egyéves önkéntesi jogot. Felvilágosítás, és prospektust kézzel küld az igazgatóság.

41-3

Méretetlek egy 250-300 holdas birtok megvételre. Ajánlatok „Zala” cím. alatt a lap kiadóhivatalába küldendők. 87-3

Anyakönyvi hírek.

Múlt heti házasságkötések:

Grünfeld Károly — Deutsch Fridával.

A múlt hét halottjai

- Pintár Anna özv. Kovács Józsefné, rk. 78. éves földműves.
- Wohlmut Julianna isr. 21 éves birtokos leánya.
- Bösz József ács, halva született fia gyermeke.
- Vojkovic József, rk. 19 éves, kőműves segéd.
- Szalai Mária, r. k. 1 és fél éves, földműves leánya.
- Mihálec Katalin, rk. 1 és fél éves, zeneakadémikus.
- Horváth Márton rk. 79 éves, koldus, (Orosztonyból)
- Szék István rk. 41 éves honvéderőmester.
- Csonka János rk. 12 éves teknős cigány.
- Katona Magdolna rk. 8 hónapos, földműves leánya.
- Benedics Kálmán, rk. 24 éves, zeneakadémikus.
- Horváth János, rk. 62 éves, csopász. (Felső-Rajkr-ól)
- Nemes József, rk. 89 éves, napész. (Nemes-Bükk-ről)
- Stroh Mihály rk. 29 éves, napész. (Lágrád-ról)
- Horváth Rozália férj. Takács Józsefné rk. 27 éves vasúti bódár neje.
- Mitai Lippó isr. inf. 70 éves magános.
- Horváts Ida ev. ref. 8 hónapos, törvsn. írnök leánya.
- Sneff József, rk. 1 hónapos földműves fia.
- Francia Kálmán rk. 19 éves, szabósegéd.
- Horváth Károly rk. 21 éves, vasúti gyármunk.
- Amal Vera férj. Vörös Józsefné rk. 34 éves földműves neje (Galambokrol.)

IPARÜGY.

A Salgótarjáni köszénbánya részvénytársaság, legfontosabb vállataink egyike, a mai nappal egy nagy lépést tett a további fejlődéshez.

Elhatározta ugyanis a dr. Chorin Ferenc országgyűlési képviselő elnökölte a telt tartott közgyűlés a társaság celtudatos igazgatóságának javaslata folytán, hogy az alaptőke 3,800,000 frttal felemeltessek 7,000,000 frtra, mi által megszerezhetnek az eszközök a folyamatban levő tranzakciók és várakozások részére, melyek a társaság hatáskörét kiszélesítik és jövedelmezőségét emelik. E végből ki fognak bocsátani 38,000 drb-100 frtről szóló részvényt, melyekből 32,000 drbot 100 frtos névértéken, 5% folyó kamat és 1 frt költség hozzászámításával a részvényesek rendelkezésére bocsátanak úgy, hogy minden régi részvényre egy új esik, míg a maradék 6000 drb. részvény értékesítése az igazgatóságra bízatik.

Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy a 495,561,99 frtot tevő különböző leírások után fennmaradó 1,237,515,74 frt tiszta nyereségből részvényenkint 32 frt osztalék fizetessék és 213,515,74 frt új számlára fizessék át. Az igazgatóság a nyugdíjalapnak 15,000 frtot, a salgótarjáni társulatának 8,000 frtot, a petrosényinek 2,000 frtot jutattat. A széntermeles mennyisége tavaly 14,246,9894. volt, eladatot 14,181,655 q. Szükség esetén a termelést könnyen fel lehet 18 millió q-re emelni. A kihépz igazgatósági tagokat 5 évre újból megválasztották és dr. Szánthó Mihály részvényes indítványára az összes funkcionáriusoknak köszönetet szavaztak.

Danubius-Schöenichen-Hartmann egyesült hajó- és géppár részvtsg f. é. március hó 19-én tarja közgyűlést. Az elért tiszta nyereség 24,006,27 frtot tesz.

A Pesti Molnárak és Sütők gőzmalmi részvénytársasága. Míg több előkelő gőzmalom a nehéz viszonyok folytán veszteséggel dolgozott a múlt évben, örömmel konstatáljuk, hogy az általános kedvelt és szolid s előrelátó igazgatásáról ismert Pesti molnárak és sütők gőzmalmi részvénytársasága 1898, december hó 31-én lezárt mérlegében is aránylag tekintélyes tiszta nyereséget képes felmutatni. A „Pester Correspondenz” a mérlegből kiemeli, hogy a vagyon mérleg 3-99 millió frt végössaggel záródik és a rendelkezésre álló nyereség 10,265,765 frtot tesz.

Az Erzsébet gőzmalom-társaság, szintén a legkedvesebb és legjobbjbir malomvállalatok egyike, múlt évi számadásait 100,931,19 frt tiszta nyereséggel zárta le s f. hó 23-án tartja közgyűlést, mely elé azt a javaslatot fogja terjeszteni az igazgatóság, hogy az osztalék 12 frtban állapítsák meg és 5,476 frt új számlára irassék.

PÉNZÜGY.

A Magyar ipar-és kereskedelmi bank részvénytársaság igazgatótanácsa folyó hó 7-én tartott ülésében megállapította az 1898, üzletév zárszámadását. E zárszámadás szerint a bruttó nyereség az 1897, évi ahozattal együtt 1,279,763,92 frtot a tiszta nyereség 835,766,58 frtot tesz, a mi a részvénytőke 835 százalékos kamatozásának felel meg. Az 1897. üzletév

eredményével szemben az 1898. évi nyereség-többlet 67,547,43 frtot tesz ki. **Megjegyzendő,** hogy ama hasznóból, melyet a romániai petroleum-vallalat eredménye, semmi sincs a mérlegbe állítva hanem későbbi elszámolásnak tartott fenn. Az igazgató-tanács az 1899. március 20-án tartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az alapszabályozatú jutalékok levonása és a nyugdíjalap dotálása után 600,000 frt fordítassék részvényenkint 6 forintot (6 százalék) tevő osztalékre; 50,000 frt a tartalékalapra, a fennmaradó 143,307,10 frt pedig vitessek át a folyó fizetés számlájára. A tartalékalap ezzel 850,000 frtra, vagyis a részvénytőke 85 százaléka emelkedett. Végül az igazgató-tanács Szécsi Pál igazgató-helyettes igazgatóvá nevezte ki.

A „Pannónia” magyar viszontbiztosítói intézet a múlt év számadásait némi veszteséggel zárta le, mely veszteség 16,240,29 frtot tesz ki. Ez az eredmény annyiban nem jön váratlanul, a ennnyibn a számtalan elemi csapásnak okvetlen kedvezőtlenül kellett befolyásolnia az üzleti eredményt. A részvényesek ennek dacára nem fognak üres kézzel távozni, miután az előretó igazgatóság olyan nyereségyaralékok teremtett mely majdnem eléri a részvénytőke magasságát a melynek az a rendeltetése hogy állandó jelleggel adjon az osztaléknak.

Az **Általános waggon kölcsönző és a Nemzetközi waggonkölcsönző részvénytársaságok** f. é. április 8-án tartják közgyűlést, a midőn az igazgatóság indítványozni fogja, hogy az osztalék részvényenkint 32 frtban állapítsák meg. A két társaság vezérigazgatóját, Hartenstein Sándor kir. tanácsost az utolsó igazgatósági ülésben az általános waggonkölcsönző részvénytársaság alelnökévé választották.

A **Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja mint részvénytársaság** igazgatósága f. hó 9-én tartott ülésében állapította meg az 1898. év mérlegét. Az elmúlt év tiszta nyeresége az előző évről áthozott 5609 frt 28 krral együtt, 102,722 frt 66 krral Forgalmában volt az intézet kibocsátmányaitól zálogjellel 26,319,250 frt. közszói kötelező: 5,017,850 frt a jutalék számla összege szemben az előző évi 157,654 frt 47 krral 170,185 frt. 31 kr. A „Pester Correspondenz” jelentése szerint az igazgatóság azon javaslatot terjeszti a f. é. április hó 29-én megtartandó közgyűlés elé, hogy az alapszabályozatú jutalékok levonása és a nyugdíjalap dotálása után 165,000 frt fizetessék ki a részvényeseknek 5% osztalék gyanánt, 10,000 frt a tartalékalaphoz esatoltassék és 5155 frt 66 kr a új számlára vitessek át.

IRODALOM.

A német nyelv tanulmány Általánosán kedvelt Röder Adolf-féle Lovászirintó oktatás harmadik javított és tökéletesen átdolgozott kiadásában, fizetés alakban ledni meg a Lampel R. (Wodianer F. és Fial) könyvkereskedés kiadásában. A német nyelv gyakorlati nagy szükségessége volta eredményei a siető felbujarású nyelvkönyveket, melyek minden rendszer nélkül készítve, csak megnehezítik annak munkáját, aki a nyelvet elsajátítani akarja. Röder „levelei” annyiban különböznek ezektől, hogy a Toussaint-Langenscheid-féle módszer követve, világos és könnyű példákra szolgálnak és belőlük könnyű szavak lehet megtanulni nemcsak a grammatikát, hanem azt is, hogy kell monetti beszélni. E módszer feleslegesnek és a nyelvet megtér és minden tekintetben szabatos és megbízható. Az új kiadás jóval terjedelmesebb az előbbiaknál és hogy mindezeki könnyen hoz: ájthasson, füstönkint is kapható. Egy-egy füzet ára 20 kr. A füzetek akár egyenkint, akár 5-5 füzetre való előfizetéssel szerethetők meg. Röder könyve hosszú gyakorlati tapasztalást állta meg, azért új kiadását is mindenkinek, aki a német nyelvet tökéletesen elsajátítani akarja melegen ajánljuk.

Nassau utasá a lábazsánakon Grünlandon keresztül. Irta Salváros Béla. A nagynevű Nassau család utasának legérdekesebb részletei vannak e kötetben ismeretve s a szövegbe illesztett harmadik szép képpel még érdekesebbé, vonzóbbá tette. Bismarkra egyike lesz ez a könyvecske azoknak, a melyek az olvasó könség minden részében szives fogadtatásra találnak, mert valóban olyan, hogy a ki kezébe veszi alig tudja addig letenni, míg az egészet el nem olvasta. Könnyen érthető, szamatos, magyaros stílusú különösen alkalmas teszi arra, hogy egyetlen ifjusági és népkönyvtárból se hiányozzék. Nagy előnyére szolgál a rendkívüli olcsó ár is, t. i. csak 20 kr. Az érdekes munkát a Franklin-Társulat a Vasárnapi könyvtárban (35. füzet) adta ki. Kapható a kiadóhivatalnál valamint minden könyvtárban is.

Jóslás a kútból. Szencziócs Irodalmi esemény az a munka, amely most hagyta el a fővárosban a sajtót, Ifj. Lónyai Sándoré, Lónyai Sándor orsz. képviselő neje akinek megjelenése az irodalomban máltó feltámaszt kéltet ez alatt a cím alatt nagybecsű művet. It a Jóslás a kútból a kés vonásából von le következtetéseket a művre, jellemre, a gondolkodásra, szóval az emberre. Hisz a kút — mint a munka szerzője mondja — minden időben az erő s a hatalom

szimbolus volt; a régioknál a közvetítő az ember s az ég, a föld s az alvilági lélek között. A tudománya is régi s chaldaeusok s a héberok, akik misztikus érzékfeletti tanokat rajongtak, már hajdanán megbecsülték az értékét. És a mi tárgyunk, a mely még a frenologia, a graphologia, a fizionómia s más misztikus tudományról is tartalmaz frapánsan eredeti, szellemes ötleteket. Szóval olyan „chef d'oeuvre" az egész kötet, melyet tán csak az izlés megfűzött kiváltságosainak szabadna a később adni. ... Az a mód pedig, melylyel ifj. Lónyai Sándorú az anyagát feldolgozza egyszerűen elragadó. Az elvont, sokszor hypertranscedentá, látszó kőstől csakugy szikráznak a merész ötlet-k., -pittorok megjegyzések, az édesen graciózus sóhajok, melyekből kíméletlenül az asszonyi lélek minden varázsa Néha-kiesé hamisítás valna komolykodás, de általánosságban a meggyőződésnek ad benne kifejezést. Az egész munka finom kedves filozofáimával olyan ezotikus hatással, akár csak egy régi, aranyos diadém, de mégis lehellekényű bronzsall csipke. Különösen az a nagy siker, a mely a Jóséla a kézből című könyvet már megjelenése első órában a napisajtóban követte, tájékoztatást ad értékeiről. A Jóséla a kézből a szensz-csús műbűz méltó gondtal s fényvel a Sachs és Pollák budapesti könyvkiadó cég kiadásában (VI., Andrássy-ut 37. sz.) került a könyvtárra, famentes papírral, művészi kivitelű, színes, stílusát címlappal, nagy 8° alakban. Kapható minden hazai könyvkereskedésben 1 frt bolti áron.

Egyiptom és Görögország. A tudomány régóta keres a görög műveltség egyiptomi elemét. An archaeologiai képművészet terén nem igen talált rokonoságot de a mythologia (Müller) s a philosophia (kivált Röh és Gladisch) annál többet. A görögök I. Szamitlik idejében kezdtek Egyiptomba vándorolni. A bölcs arakodó szívesen fogadta a jövevényeket, de gondosan úgy telepítette le őket, hogy a Nilus elválassza az egyiptomiktól. A nép gyűlölettel fordul el a család jövevényektől. Tiszteletlen fajta teremtenek tekintetű a helyett, kinek kőszelben fertőzés nélkül élni nem lehet. Az alsóbb nép a világról sem akart együttlenni a görögökkel, nem használták tájékat, fizekkeit. Az előkelők bizonyos lenézéssel tekintettek a gyerek-oroszág család, könyvesmú fiaira, kiknek ősei néhány század előtt még barbárok voltak. Annál nagyobb tisztelettel tekintettek a hanyatlásában is nagy Egyiptomra az élelmes görögök. Hozzájuk simulnak, isteneiket az ő kultúra istenitől származtatják, hőseiket az ői pharaoktól. S kezdetét vessi egy nagy processzus, a gyerek oroszág iskolába jár a régiókat tanul, semlikedik hozzá. A mint Egyiptom sülved, úgy nő Görögország, s a történet lejtőjén szembeállítanak egymásnak. Egyik lefelé megy, véstülve, agyva, a másik ifjú erőben siet fölfelé. Leveszi rozakodó hátáról a terhet, s vízi magával ragadmányát a magába, a művészi ideál felé. Egy nép ifjúsága jelen meg előttünk, mely magába olvasztja a régi élet tanulságait eredményeit, s a kisérletek helyébe lép, egy új, nagy művészet, a világ legelső, legnagyobb művésze.

A hatások e kicséröléséről ír - igen szépen - a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 15-ik füzeté. A mi 12 nagykötetben lesz. Marcell Henrik egyetlen támar szerkesztő. Egy kötet ára 8 frt. Kapható részletfizetésre is. Füzetekint is megjelen, egy héten egy füzet. Egy füzet ára 30 kr. Kapható a Révai Testvérek Irod. Int. R. T.-nél és minden hazai könyvkereskedésben.

A kösoktatásiügyi miniszter e művet az összes iskoláknak megvételre ajánlotta.

Kyros. Kyros' élete egyik legszebb lapja a keleti történelemnek. Az erő, ész és ifjúság diadala. Kezdeté a - gyermekkor - mesés és csodás, mint minden ókori hősk. A mellett sok rokonoságot mutat a későbbi nagy emberek pályájával. Szegény sorában született, atya rabló volt, anyja kecskételt őrszót. Minden nagy birodalom alapító ilyen; Kháidában Sargina, Lydiában Gyges, sok épen kitelti gyermek: Romulus, Mózes. Kyros élete egy egész élet példája, felel és meghat. Egyszerű környezetben születik, igény, telendül, de erősen és bátran, mint a sas. Erőre kap, és szárnya nő, magas utakon jár, hol más nem követheti. Szárnya a nap királyi fényében ragyog. S elarótlomdva, elaggyva meghal csendben, rojzött fészében. Szürke tolla halotti ruhája. Ime Kyros élete - 3000 év után ime újra Kyros élete, a Napolion sorában. Országokat hódított, egész világról vett meg. S midőn száz éves korában látni kívánta barátait, már mint halottak voltak. Fia ölette meg őket. Elhalltak mellőle elpusztultak, mint a reményesség, s ő árva, egyedül, számszegenzen haldozik kopár fészében, Babilonban, vagy Szent Ilonán. De jön a legenda s égbe ragadja.

E fényes lelkesítő nagy élet történetét mondja el - többek közt - a Nagy Képes Világtörténet 16-ik füzeté. A munkát dugasdag, romok kivitelű képek díszítik. Egy kötet ára 3 frt. (12 kötet lesz.) Részletfizetésre is kapható. Füzetekint is megjelen, minden szombaton egy füzet. Egy füzet ár 30 kr. kapható a kiadóknál, Révai Testvérek Irod. Int. R. T. és minden hazai könyvkereskedésben.

Az e rovatban megemlített mű megrendelhető és kapható Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

C S A R N O K.

Az életből,

Nem mindig boldogtalan az, a ki sir, s nem mindig boldog, kinek ajkán mosoly játszadozik. Palástolni a valóságot: az élet szinjátéka. - Ne hidd, hogy nincs színész elég. Tán sok jobban oda illenek a szinpadra, mint az, ki hivatásból, kenyérkeresetből lép oda, s mutatja mindazt, mit ő nem érez, s a mit a darab diktál; és minél hibvebben játszik, annál nagyobb az érdem, s a babér elmaradhatlan.

Jaj annak, aki nem temett arra, hogy minden

szint mutasson. Ha nyílt, őszinte vagy, az emberek gorombának tartanak; ha elti kolod hibádat, erényeiddel ékeskedel csak, akkor csalódnak benned az emberek, de becsapsz okvellen mindenkit vele, mert a látszat félrevezet... Eppen ez korunk gyengéje, hogy a látszattér fölálodoz minden! s kockára tesz... Mint az egyszerű tótfü: „vagy nyerünk, vagy veszünk; mindig bizik az ember.”

Csillogni igen, ha van, ha nincs: miből; míg végre lépze kerül szegény tatár ifju avagy leány. Házasság után aztán minden kiderül, hogy hamis a foga, meg a haja is, és a szeme és a szive is. De egyik sem volt nagyobb színész a másikkal; a művészeti vitték, mert a családás mérlegén az egynessulyt fenntartani: a mai kor ereje.

Van egy jóbarátod, bizol benne feltétlenül, tűzbe mennél érte, mert őszintén, szeret; megosztja veled gondolatját. (De miért?) Hogy a tizedet e'lesse s kitudja észjárásodat; hogy ne légy ura többé gondolataidnak; - mert titkod ha van, csak addig a tied, míg meghitten ki nem beszélte; - ha kettő tudja, többé nem az, mert egy röpké pillanatban, hogy egy másik bizalmát kinyerjed, elárulod a legfellebbezhető dolgot...

Ugy-e bár, így hát ne legyünk őszintek?

Oh! igen, de mersékejűk azt is, mint a felháborodást az emberek megbízhatatlansága felett... Mert a midőn tudatára jövünk annak, hogy leghibvebb barátunk sem őszinte, a párba bármely nemét választva - készek volnánk leszámolni, - pedig legyünk nyugodtak, - ne haragudjunk rá; a hibát magunkban keressük, miért bízunk - miért hittünk...

Nem mondom, hogy kiöld szivedből az emberek iránti hitet, bizalmat, oh! nem; - de mersékd, mert kevesebb lesz családod. - Pl. néhány család szívesedélyesen összetart; azonban egyikben jobban ki van fejlődve a góg, mint a másikkban; az a szerényebbet már háta mögött mérlegeli. Ha vizített nála, s nem találja hon; csak a jóképu háziur vizitát elibük hosszúsáru csibukjával, s gyengéden biztatgatja az érkezetteket a lezállásra, ez felelet:

- Köszönjük Pista bátyám, de csak visszamegyünk, ha a hölgyek hon nincsenek.

Es kigördül a fényes fogat az udvarból,...

Már a rácsos kapunál összeszognak:

- De jó, hogy itthon nem voltak, legalább leróttuk a vizitet, ugy is olyan unalmas náluk."

Pedig találkozasok de másként mutatják! „Édes anygalom aranyos tubicám" ott szebbnél szebb megazótások járnak.

Oh! oh! világméltók!... Szellemesség hiányában ők szenvednek, míg a szerényebb „tubicámék" a szellemről szikráznak s minden gondolatukat talpra esett...

Kiviláglik a gyémánt ha sárba tapossák is. Fölleled. Értéke nem csökken. Nead a bokoraján elbuvó ibolyát elarolja illata; aki érdeklődik, bizonyára felkeresi...

Gyerünk Xék oszonájára, lesz egy hétig beszélni valónk. Ezt azokról is elmondják, a kiket szerlelt becsülnek és szeretnek. Allandóság, őszinteség nem létezik, vagy kihalt az emberekből, vagy lappang bennük, s ki azt felfedezi, boldogul és boldogítja tud.

Filma.

NYILTÉR.

Henneberg-selyem 45 krtól

14 frt. 65 krtig méterenként - csak akkor valódi, ha közvetlen gyárlimból rendeltetnek. - fekete, fehér és színes, - a legdivatosaabb szövés, azin és mintázatban. **Privát-fogyasztónak** potabér és vámszentes, valamint kábes szállítva, - **mintaként pedig postafordultával** küldenek.

HENNEBERG G. selyemgyárai

(cs. és kir. udvari szállító) **Kürtchen.** (Magyar levelezés. Svájcha kétszeres levélbilyag ragasztandó.)

Mindazon jó barátaim és ismerőseim, kiktől az idő rövidsége miatt el nem búcsuzhattam, fogadják ez uton búcsúmat.

Dr. Frommer József,

volt pacsai járás-orvos.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések:

BÉRLET HIRDETME NY,

A Slavoniában, Verőcze megyében fekvő voćini uradalom bérbe adja a tulajdonát képező Golenic és Lugovih pusztákat, melyek a következőkből állanak és pedig:

290 kat	hold	1207	□°	szántóföld	84 - 3
118	"	948	"	rét	
66	"	499	"	legelő	
9	"	1387	"	gyümölcsös és konyhakert	
3	"	1280	"	szőlő	
13	"	1003	"	udvar és egyéb terméketlen	

területből, **1899. szeptember hó 15-16** kezdődőleg **10** évre.

A felsorolt területeken kívül még legelőnek 84 kat. hold 1277 □° és szántóföldnek 97 kat. hold 132 □° erdőterület kerül letarolásra és így a bérlet 181 kat. hold 1404 □° öllel meg fog nagyobbodni.

Golenic pusztá a szükséges gazdasági épületekkel és a bérlet számára szolgáló lakással el van látva, míg Lugovih pusztán új gazdasági épületek építettek. - A bérlet tárgyát képező gazdaságok Slatina állomástól mintegy 7, illetve 9 kilométernyi távolságban fekszenek.

A közelebbi bérletfeltételek az uradalmi erdőigazgatóságnál

VOĆIN-ban (Slavoniában) betekintheők.

50 év óta cs. és kir. tanárok és orvosok által a fogak épségben tartására minden száj- és fogbaj, fogfájás ellen, a szájrég üdögére stb. mint legjobb, leghatásosabb és a legbiztonságosabb és a legolcsóbb.

ANATHERIN
 törvényesen védve.
 Dr. Popp J. G. cs. és kir. udvari fogorvos Bécsben.
 Üvegekben frt 1,50, frt 1 —, — 50 kr.

Fogpor 68 kr.
 Anatherin szájpasztája üvegdobozokban 70 kr.
 csomagokban 85 kr., fogplombátalanságok stb. ellen 30 kr. Kapható minden győzertárban, drogeriákban, illatszereküzletekben és a főraktárban.

Tüchler Rudolfnál
 kiérd. gyógyszerész
 Bécs, I., Krugerstrasse 6

Bámulatos szépséget

lehet elérni a **dr. Spitzer-féle Mária kenőcsével**, amely már egy tégely használatánál elhalványítja a szeplő- és molyfoltokat, aliandó használata pedig teljesen eltávolítja. A „**Diana Puder**” és „**Mária szappan**”-nal haszná vá pedig megóvja az arc bársnyos kősejt a késő öregsegit.

Kapható: **Govorkovich János Mária gyógyszerterében Eszék, felsőváros**

eredeti csomagokban, Raktár **Török József** gyógyszerésznél Budapesten és minden nagyobb gyógyszer-tárban. Egy tégely 35 kr. Postán legkevesebb három tégelyvel küldök utánvétellel. Bővebb leírásigazítással, ingyen és bérmentve.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
 Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszser ellentáll az idős megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésnek alkalmaztatik közvérvényél, csornál, tagzsárgatásnál és meghűlésnél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegeként árban majdnem minden gyógyszer-tárban kszolten van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki sem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjeggyel és Richter cégjegyzés nélkül mint sem valódi utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, oszák és kir. udvari szállítók, **Rudolstadt (Thüringia)**.

Fák gyümölcs- utifasor és diszfák, legjobb fajok, szép erős törzsek. Készlet sok ezer példányban. Diszbokrok. Olcsó árak. Kérjen árjegyzéket.

Meyne János,
 falkola-tulajdonos.
 Sopron.

43-14

Fiume! — **Fiume!**

Fontos ugy az import, mint az exporteureknek

Blum Adolf és Popper
 szállítók, Fiume.

Hamburg, Bécs, Budapest, Tetschen aJÉ, Auscha.

Ajanlják saját téres Fiumei belföld raktáraikat olcsó díjtételekhez bármiféle áruk beraktározására

Az egyedüli szállítóeg Fimben, amely saját raktárok fölött rendelkezik. Elvámolások, behajozások gőzörs és vitorlasra a megbízhatóbban eszközöltenek.

Nemzetközi szállítványok meghatározott díjtételekhez.

Fe világozás postafordultával adatik:

Blum Adolf és Popper
 szállítók Fiume.

60-10

Mily elkerülhetetlenül szükséges a szőlők permetezése az elmúlt évadban bizonyult be midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre.

Ez nek eérhető ere legjobbak bizonyult **Mayfarth Ph. és társa**

— o szabadalmazott —
 — önműködő —

„SYPHONIA”
 sölővessző és növénypermetezője,
 mely az oldatot szivattyuzás nélküli önműködően a növényekre permetezi.

Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban és számos dicérső bizonyítvány mutatja kiünöd voltát valamennyi egyélt 364 rendszerrel szemben. 1-10

Ábra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH PH. és társánál
 mezőgazdasági gépgyárak,
 különlegességi gyár borsajtók s gyümölcs-értékesítési gépek részére.
 Bécs, II/1, Taborstrasse 76. szám.

Arjegyzékek és számos elismerő levél ingyen. — Képriselök és ismételadók kizárva.

EXCELSIOR KINEMATOGRAF.
 A „POLGÁRI EGYLET” nagytermében
 NAGY-KANIZSÁN.
 Ma vasárnap márcz. 12-én
 ENTE 8 ÓRAKOR

BUCSU ELŐADÁS
 uj képekkel.

Többek közt bemutatintnak:
 ő Felsége I. Ferencz József
KOSSUTH LAJOS stb.

Vasárnap f hó 12-én délután fél 4 órakor
UTOLSÓ CSALÁDI ELŐADÁS.

Jegyek az esti előadásokra előre válthatók d. u. 2-5-ig.
MÉRSEKELT HELYÁRAK.

Páholy 2 frt. Zártsék 40 kr., Ülőhely 20 kr., Allóhely 15 kr., Karzat 10 kr.

A n. erd. közöng-g szives látogatását kéri
 TISZTELETTEL

Az igazgatóság.

A Gartenlaube
 cz. német nyelvű legelőkelőbb folyóirat 1899. évfolyamát a kedvelt elbeszélő: **Ganghofer L.** „Das Schweigen im Walde” cz. legujabb érdekesítő regénye nyitja meg.

Megrendelhető: **Fischel Fülöp** könyvkereskedésében, Nagy-Kanizsán és pedig heti kiadásban, negyedekenként frt 1,20 h. vi 30 kros füzetekben (14 füzet) és kétheti 15 kros füzetekben (28 füzet egy évfolyam).

Mutatványszám kívánatra bérmentve küldetik.

Meghívó.

A Nagy-Kanizsai Kerületi Betegsegélyző Pénztár

III. évi Pénzes Közgyűlését

1899. évi március hó 19-én vasárnap délután 3 órakor, határozatképtelenség esetén márcz. 26-án ugyancsak délután 3 órakor a nagykanizsai városház nagytermében tartja meg, melyre a megválasztott közgyűlési kiküldöttek tisztelettel meghívotnak.

Nagy-Kanizsán, 1899. évi március hó 1-én.

AZ IGAZGATÓRÁG.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

1. Az igazgatóság jelentése 1898. évről.
2. Mult évi közgyűlési jegyzőkönyv felolvasása.
3. Zárszámadások, pénztári kimutatások előterjesztése.
4. Felügyelő-bizottság jelentése.
5. Az igazgatóság, felügyelő-bizottság, választott bíróság megválasztása.
6. Egyéb indítványok.

Esztleges indítványok csak úgy tárgyalhatók, ha a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal előbb írásban benyújtatnak.

Összes bevétel 1898-ban 14574 frt 43½ kr.
 Összes kiadás 1898-ban 12850 " 65½ "
 Vagyon mérleg 1898. decz. 31. 6504 " 32 "

1898. évben gyógykezeltetett 1303 egyén
 1862 esetben.

A tagok száma 1898. évi december hó 31-én 7740.

VAGYON.

Mérleg 1898. évi december hó 31-ig.

TEHER.

1	Pénztári maradvány 1898. decz. 31-én cheque 1511 frt 47 kr. készpénz 212 frt 31 kr.	1723	78	1	Nagykanizsai városi tanács kölcsöne	400	—
2	Járlék követelések nők 290 frt 18 kr. férfiak 4425 frt 85 kr. tanoncok 1366 frt 96 kr.	6082	99	2	Kórházi költség	464	10
3	Leltár 10%-nak levonásával	281	43	3	Gyógyszereszeknek	138	71
4	Megítélt pénzbüntetések	255	—	4	25%-nak leírása a járlékkövetelésből	1520	74
5	Ezek után járlékok	390	68	5	Tartalékalap 1895—96—97—98. évre Egyelőleg mint vagyon	3740	29
6	Tartalékalap 1895-ben 280 frt 10 kr. 1896-ban 961 frt 12 kr. 1897-ben 1219 frt 16 kr. 1898-ban 1279 frt 91 kr.	3740	29			6504	32
7	Könyvek és nyomtatványok	200	—				
8	Előre fizetett házbér	25	—				
9	Kötszerek	17	07				
10	Visszatélt kórházi és eljárási költségek	51	92				
		12768	16			12768	16

Nagy-Kanizsán, 1898. december hó 31-én.

Dobrovics Milán
igazgató.

Halvax Frigyes
elnök.

Fitos Imre
pénztárnok.

Ezen mérleg általunk a főkönyvekkel összehasonlítottván, minden tételben helyesnek találtuk.

Schapringer Adolf
felügy. b. tag.

Darászdy Ferencz
felügy. b. tag.

Morandini Román
felügy. b. elnök.

Fischel Arthur
felügy. b. tag.

Misochi Alajos
felügy. b. tag.

Fischel Lajos
igazg. tag.

Komanovics Pál
felügy. b. tag.

Vidéky János
igazg. elnök.

Betegségi és segélyezési kimutatás 1898. évről.

Orvosi segélyben és gyógyszerben				Táppénzben		Gyógyszer		Kórházi						Temetkezési segélyben					
								előtérben			szállításterben			részeseit					
részeseit beteg														részeseit					
férfi	nő	család tag	Orvosok fizetésel	napok száma	frt	kr.	és gyógyszeri eszközök	egyen napok	frt	kr.	esetek	frt	kr.	esetek	frt	kr.			
esetek száma			frt	kr.			frt	kr.	esetek	frt	kr.	esetek	frt	kr.					
1515	185	162	1680	54	7337	3209	72½	2397	45	125	2379	1617	14	9	29	80	15	270	—

1898. évben az összes gyógykezelt betegek száma 1303 egyén 1862 esetben, melyből 133 nő, 144 családtag és 1026 férfi

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 korona (6 frt — kr)
Félévre 6 korona (3 frt — kr)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr)

Nyiltár példány 10 krajcar.

Előfizetők, valamint a hirdetőkre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézkedések.

Harmatellen levelet csak ismert kezek ből fogadjunk el.

Egyes szám ára 10 krajcar.

Szerkesztőség:

Városháza-épület. Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet napenkint d. n. 4—5 óra közt.

de intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:

Városháza-épület: Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, márczius 16.

Negyvennyolc ünnepelése.

Bánffy Dezső báró a boldogult miniszterelnök, hogy 1848-nak ötvenéves jubileumi ünnepsége miatt ama bizonyos magasabb bécsi köröknek haragos ráncokba ne szökjék a homlokuk, felfedezte, hogy tulajdonképpen a magyar nemzetnek nem is márczius 15-ikén, hanem április 11-ikén kell megünnepelni 1848 vívmányait.

1848 márczius 15-ikén tudniillik csak fiatal gyerkőcök, alig pelyhedző állu egyetemi hallgatók, lázas agyu poéta gyerekek, hóbortos új-ágitrók csináltak valami utcai mozgalmat, erősebb fajta tüntetést. Igaz, hogy ennek a mozgalomnak szele csodálatos gyorsasággal és erővel végigsuhant az egész hazán és fölébresztette az alvó milliákat; de hát azért az semmi; az nem az igazi.

Az 1848-adiki események sarkpontja tulajdonképpen április 11-ike, amikor tudniillik a márczius 15-ikén hangoztatott és kívánt pontokat, mint szentesített törvényeket, kihirdették. A nemzetnek tehát ezt a napot illik és dukál ünnepelni.

Ez volt a hivatalos felfogás tavaly és az ugynevezett hivatalos Magyarország

részéről testté is váltott vala az ige amennyiben az illetékes szakminiszterek utján azt az intézkedést foganatosították, hogy úgy az egyes hatóságok, hivatalok, valamint a tanulóifjuság ápril 11-ikén ünnepelte meg az 1848 iki események ötvenedik évfordulóját.

Nagyon mondvasínált bágyatag ünnepelés volt az! A hivatalból szónokoló ajkáról itt is, ott is lecsatlant az igazság s a hazafias önértzet keserősége.

Nagy-Kanizsán is volt ilyen ápril 11-iki hivatalos ünnepelés; részt is vett abban a hivatalos Magyarországnak itt székelő része. Hanem azért *Nith Norbert*, szentle-rencrendű tartományfőnök fölemelt fővel és kigyullt arccal dörögte el az oltár elé állított katedréről, hogy „*meg lehet ugyan ünnepelni ma is, más napon is 1848 évfordulóját, de márczius 15-ikének emlékét a nemzet szívéből azért kiszakítani nem lehet.*”

Ezt mondta körülbelül az akkori egyházi szónok és igaza volt neki is, igaza volt mind azoknak, akik márczius 15-ikének elszikkasztási szándékát egyenesen a nemzet

kegyelete ellen irányított merényletnek tekintették.

Ha már épen így kívánja az a miniszteri rendelet, ám ünnepeljük meg hivatalosan a hatóságok is, meg az iskolák is április 11-ikét; de azért hazafias önértzettel és kötelességtudással szegezzen homlokot minden hivatalt tényező annak a törekvésnek, mely 1848 emlékét egyedül ennek a napnak keretébe akarja szorítani

Örömmel tapasztaltuk már tavaly is, hogy az „Irodalmi és Művészeti Kör“ valamint az egyes iskolák lélekemelő kegyelettel ünnepelték márczius 15-ikét, azt a napot, melynek emléke csakugyan szétéphetetlen aranyszálakkal szövődött be az egész nemzet szívébe. Örömmel tapasztaltuk ugyanazt az idén is. Az „Irodalmi és Művészeti Kör“, a főgymnasium, az izz kereskedelmi iskola ünnepségeket rendeztek, a községi elemi iskola szünetelt. Annál különösebbnek tartjuk azonban, hogy egy-két tanintézetben nem ünnepséget hanem rendez előadást tartottak.

A miniszteri rendelet tudniillik azt mondja, hogy minden évben ápril 11-ikén

TÁRCA.

Az ibolyáról.

Irta: Korányi Berta.

Fonnyadt a hóvirág, a dombalja a primulák csengelyűtől sárgul; nézzünk a bokor alá, talán ott a csalit alati, a zöld tü között megtaláljuk kedves vendégünket: az ibolyát is.

Nem csalódtunk. Fejét lehajtva, szerényen meghúzódva, megleltük a kekes virágot; nem is egyedül, hanem egy kis társaságban. Keresésünk csak tovább és nemsokára egész csokor lesz a kezünkben.

De nem, még nem vagyunk ennyire; előbb szednünk kell.

Az ibolya-szedés fáradsággal jár. Megérdemli, nagyon kedves kis virág, a természetnek valóságos hamupipókéje.

Minden bája mellett az egyszerűsége van kárhóztatva, s ki tudja, hogy e báj egy része nem-e éppen abban a szerénységben rejlik.

Valami csodálatos varázst gyakorol a szerényen meghúzódó kis ibolya, midőn az úde, tavaszi pázsiton először megjelenik. Örülünk ugyan az üvegházi ibolyának is, melylyel a mai műkertészet tél közepén meglep, mialatt a kemény fagy jégvirágokat rajzol ablakainkra, de a mestersé-

gesen nevelt viragnál hiányzik az „első ibolya-varázsa és poezise, mely a tavasz megérkezésének első hírnöke.

A növényzet megváltoztatja egy-egy vidék jellegét, de bizonyos, hogy a környezetet és elrendezés is jelentékenyen emeli a növényvilág eszhetikai hatását.

Ugy viszonylik ahoz, mint a foglalat a drágakőhöz.

Hol érvényesülhetne szebben pld. a buzavirág sötét kék színe, mint az érett kalászkok aranyhullámai között, vagy a csipkerózsa, mely zöld indáival beszóvi a kopár szirteket, életet és kellemet kölcsönözve azoknak, s épen a rideg, köves talajnak köszönheti szépsége magasabb jelentőségét.

A vizi rózsza mintegy megtestesült rege merül fel a titokteljes habokból; félig elveszti varázsát, mihelyt a vizitündérek birodalmából kiszakittatott.

A rege és költészet kiváló előszeretettel foglalkozik a növényekkel, azokat bizonyos jelentőséggel és érzésekkel ruházva fel. Az ibolya élő példát szolgáltat erre.

Tudjuk, hogy a lírai költészet, különösen pedig a tavaszi dalok ibolyaillattal vannak tele.

A megijult föld újjászülelésének jelvényeül tekintették az ibolyát már a görög prótá is, de ennek teljes ellentétéül egyuttal a halál jelképe-nek is.

Fogadjuk el napjaink is fenmaradt barátsá-

gosabb jelentőségét, mely a vidám görögöknel is elterjedtebb lehetett, mert az atheniek kedvenc virága az ibolya volt, s oly nagy mennyiségben tenyésztették, hogy ez által az istenek városa ibolyaillattal; ibolyával koszorúzott melléknevet nyert.

Mellékesen megjegyezve, délen az ibolya sokkal pompásabban illatozik, mint nálunk; s míg a szellő éjjeenkint az örök szép márványromok és ezüstlevelű oltaják koronái feletq ha-hatatlan multról regél, az ibolyák mosolyogva és csevegve tekintenek fel a csillagokhoz.

A szép görög nők utódai az „ibolyaszemű“ istennőnek. Athénének szentelt földön az ibolya virágait kellemes illatu csemege készítéséhez használják.

A középkor elején is a tavasz hírnökének tekintették az ibolyát. Ausztriában a Babenbergiek uralkodása idejében a krónikások egy évenkint tartatni szokott tavaszi ünnepről te-znek említést, melynek jelentősége az első ibolya volt. A ki Bécs környékén az első ibolyát megpillantotta, azonnal jelentést tett a hercegnek, ki egész udvarától környezve, kilovagolt, hol aztán a legszebb leány szakította le az ibolyát. E kedvelt virággal sok rege-monda is van összekötésben.

A mi az ibolya tulajdonképeni hazját illet, arra határozott felelet nem adható.

Európa csaknem minden táján tenyészik már legrégebbi időtől fogva.

Bel- és külföldi képes folyóiratok, hirlapok, szaklapok ifjusági- és divatlapok

minden külön díj felszámítása nélkül

előfizethetők és megrendelhetők

Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

kell iskolai ünnepséget rendezni. Ezzel azonban a miniszteri rendelet azt éppenséggel nem mondja, hogy március 15-ike most már kitörültsék az iskolai director urak emlékezetéből. Vagy a szellemölő betűkhöz való ragaszkodás nagy buzgalma közben nem érzik, hogy tanintezetük szellemének éppenséggel nem válnék kárára, ha a paragrafusok közé néha-néha egy kis hazafias lelkesedést is vinnének be. A hazafias lelkesedés ugyanis olyan dolog, amit paragrafusos eljárással elbresztetni nem lehet.

Március 15.

Nagy-Kanizsán március 15-ikét szépen ünnepelték meg. A házakat fellobogozták; a bolti kirakatok egy részét feldíszítették s ha egyebekben nem öltött is az ünneplés oly nagy méretet, mint tavaly, az ötvenedik évtorduló alkalmával, azért minden mozzanatából a hazafias lelkesedés jól ható melege sugárzott.

Az egyes ünnepségekről a következő tudósításokban számolunk be:

* * *

A nagykanizsai Irodalmi és Művészeti Kör a Polgári-Egylet nagyteremben tartja meg ünnepélyét, mely ez alkalomból zsúfolásig megtelt. A szép ünnepélyen társadalmunk minden rétege imponás számban vett részt. Az ünnepély a Himnusz eléneklésével kezdődött. Ezután Horváth I. István elszavalta a „Talpra Magyar!” és szavallatával nagy hatást keltett. Az énekar, mely már a Himnusz eléneklésével is nagy tetszést aratott a Kossuth nóta és Egri György „Nagygyatró” című dalával teljesen fellénylanyozta a közönséget. Az utóbbi dal Hock János zenetanár átiratában került bemutatásra. Dr. Kiss Ernő az irodalmi szakosztály elnöke volt az ünnepi szónok, ki is ebbeli feladatának igen hatásosan felelt meg és méltán kiérdemelte a közönség sürriu felhangzó tetszés nyilvánításait. Zaradékol az énekar a Nemzeti zászlót Huber Károlytól, énekelte az utógy is már lelkes hangulatot még inkább fokozva.

* * *

A nagykanizsai felsőkereskedelmi isk. önképzőkör e március 15-én délelőtt 10 órakor diszülést tartott, melyen a tanintézet összes növendékei résztvettek. A diszülés a következő lefolyású volt: Az ifjúsági

énekar szép összhangban énekelte a Himnusz, Schlesinger Hugó pedig kellő hűvel elszavalta a Talpra magyar-t. A március 15-iki események jelentőségét Wirth Imre méltatta, ki dolgozatával megmutatta, hogy nagy előszeretettel foglalkozott ezzel. Március 15. című verset Jakab Odóntól Krausz Aladár adta elő. A szük keretben lefolyó szép ünnepélyt az ifj. énekar a Szózat eléneklésével zárta be. — Az énekar szabatos előadása a vezető énektanár: Sterneck Zsigmond dicséretére válik, az ünnepély általános sikere pedig Kárpáti Manó tanár érdeme.

* * *

Főgymnasiumunk az idén is sikerült ünnepet szentelt márc. 15-ike emlékének, előkelő nagyszámú közönség részvétele mellett. Az ünnepséget a Szózat eléneklésével az ifjúság énekarja nyitotta meg. Erre egy kis I A) osztálybeli tanuló Krátky István sikerült szavallata a Nemzeti dal következett. Az ünnepi beszédet Rapoch Aladár 8 oszt. t. mondotta, ki lelkes szavakkal méltatta a nagy nap jelentőségét. A Talpra magyar eléneklése után Süle Antal 8 oszt. t. Abrányi Emilnek egyik legszebb márciusi dalát szavallta. A gyakorló iskola elnöke Molnár Ernő 8 oszt. t. mondotta ezután a második ünnepi beszédet Petőfi halálának 50 éves fordulójára alkalmából. Majd két kuruc nóta-éneklésben gyönyörködött a közönség. Ezt követte Weiszberger Béla 7 oszt. tan. hatásos szavallata: Szentelt nyomok. (A segesvári csatásikon.) Várady Antaltól. Az ünnepség legszebb befejezése a főgymnasiumi igazgató, igazí honfőtől áthatott beszéde volt, mely után a lelkes éljenzés csak akkor szűnt meg, mikor az énekar a Himnusz akkordjaiba kezdett.

* * *

A VI—VII. kerületben.

A kiskanizsai Polgári Olvasókör tekintettel arra, hogy a tagok nagy része hétköznapokon elfoglalva van, hazafias ünnepélyt vasárnap f. hó 19-én, a következőleg tartja meg. Délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz alkalmi szónoklattal, melyet az ottani lelkész tart. Az egyleti tagok az egylet helyiségéből testületileg zászló alatt, zeneszóval vonulnak a templomba. Este 8 órakor társasvacsora lesz. Vendégeket szívesen lát a rendezőség.

Takarékpénztárak reformja.

A magyar korona területén, a kis hitelszövetkezetektől eltekintve, mintegy négyszáz takarékpénztár van, melyek mindannyian kis kezdetből jutottak többé-kevésbé nagy fontossághoz a maguk hatáskörében. Ellentétben a nagy bankokkal, melyek többnyire idegen tőke segítségével keletkeztek,

a takarékpénztárak a nép erejéből fakadtak s összenőttek a néppel.

Magyar takarékpénztári részvényt Magyarország határain kívül csak szörványosan lehet találni, és ha akad is egy, annak birtokosa vagy egy hazáról elszakadt magyar, vagy egy barátja Magyarországnak, a ki köztünk élt valamikor, vagy rokonai vannak itt. A takarékpénztárakat tehát nemzeti intézménynek kell tartanunk, a mely jellegük az által is nyilvánul, hogy a vidéki nemesség, a földbirtokos-osztály és a hivatalnokság sohasem vonakodott valamely helyi takarékpénztár igazgatóságába belépni, míg ipari, vagy más kereskedelmi vállalatokkal nem akartak szorosabb érintkezésbe jönni.

Takarékpénztáraink keletkezési története és tovább fejlődése érthetővé teszi, hogy igazgatásuk felépítése nem felel meg sok esetben a korszerű szigoruan kereskedelmi fogalmaknak.

Kezdetben bizony sok pontban patriarchális kezelés uralkodott, mely később természetesen, a viszonyok általános változásával, kénytelen volt szigorubb szervezetnek engedni. Szükség volt ez, melyet azonban egyes intézeteknél nem vettek elegendő mértékben számba. A következők elég sajnósak voltak. Visszaélések fordultak elő, melyek katasztrófához vezettek, és ha ezek nem is voltak képesek komolyan megingatni a szilárd gyökeret vert bizalmat, melylyel a közönség a takarékpénztárak iránt viseltetett, mégis jogosultnak kellett venni, hogy reformokat követeltek.

Az előfordult visszaélések száma aránylag csekély ugyan, de ama körülménnyel fogva, hogy még egy kisebb takarékpénztárnak is igen nagy érdekeltégi köre van, egy-egy oly eset mindig aránytalanul nagyobb feltűnést keltett mint bármely másnemű vállalat bukása. Erre kell visszavezetni, hogy a kis-celli és az újvidéki takarékpénztárak eseteiről az egész országban, sőt határainkon túl is oly sokat beszéltek és hogy a reformok már ismert követelése hangosabb, mint az előtt volt. — De legtöbbször veszedelmes dolog, ha általános rendszárbályokat létesítenek oly eseménye

Ahová azonban a tudás nem fér, ott a hitrege foglalja el a tért.

Igy a görögöknél Atlasznak egyik leánya Apollótól üldözötven, ibolyává változott. Egy hasonlóan kedves regét beszél el Herder.

A világ teremtesekor a kopár sziklákat csupán fű borította, mikor az alázatosság elülteté az ibolyát, s így ez sokáig mint neki szentelt virág volt ismeretes.

Franciaországban a troubadourok korában szerepelt az ibolya 1324-ben a Toulousei hét Troubadour által rendezett költői versenyen egy arany ibolya volt az első jutalom.

I. és II. Napoleon két nejének életében is az ibolya jelzé sokszor változásukat. Az első a sokat szenvedett Beauharnais Josephinét, szenvedélyes virágkedvelő volt különös kedvence az ibolya maradt Napoleon minden évben meg szokta lepni kedvenc virága első példányával.

Egy tavaszi napon, midőn ismét megjelent az ártatlan ajándékkal, alig zivta be a császárné a csokor édes illatát, e kiáltással ejtette ki kezéből:

— Sire! az ibolyáknak halott-szaguk van.

S valóban, ezek voltak az utolsó virágok, melyeket férjétől kapott. Néhány hónappal később Napoleon nem volt már az élők között.

Midőn III. Napoleon Montje Eugeniát először látta, az ibolyával volt esküvője s e pillanat határozott változatteljes sorsa felett.

Szólhatsz végre valamit az ibolya illatáról is Valamint a dalköltészetben az ibolya minden virág között elvitatathatlanul az első helyet foglalja el a rózsá mellett, ép úgy illata is az athé-

nek óta napjainkig a legkedveltebb a rózsáé mellett. Találmányokban gazdag korunk jól érti: miként kell az illékony virágillatot számtalan szesz- és üvegcsebe bekötöni.

De nemcsak az ember kedveli illatát, hanem maga a természet is gyönyörködni látszott művében, midőn az ibolyába belé lehelt az elbűvölő illatot, mert sokszorosítani igyekezett azt.

Egy kardilióm — iris florentina — gyökerébe is beelőtötte, mely mint ibolya gyökér áruatlak a gyögytárakban, honnan iris vagy ibolya por név alatt a hölgyvilág illatszerek dobozaiba vándorol.

Van egy penészféle is, az u. n. ibolya moha. Ez nedves helyeken, köveken képződik, azt a nép egyszerűen ibolyakőnek nevezi, feltűnő, átható ibolyaillata miatt.

Az első csőd.

— Irta: Zelei Győző —

Nemrégiben egy gyenge pillanatomban különféle fogadásokra határoztam el magamat.

Ugyanis, hogy egy ülőhelyemben kilenc spricernél többet nem iszom meg, azután a leendő feleségemnek (ha egyáltalában lesz) legalább 160 centiméternek kell lenni, továbbá vöröshajú aszszonyoknak nem kurizálok és végül a mi a legnagyobb könnyelműség volt, hogy nőkkal szemben mindig őszinte és szókimondó leszek.

Nem is képzeli a szíves olvasó, hogy micsoda fatális helyzetbe jutottam ez által.

Másnap találkozom a gráci nagynénemmel, a kinek őszintén megmondtam, hogy kar olyan nagyon puderozni magát, mert a ráncokat csak meglatják az arcán. Fogalmuk sincs a gyilkos pillantásról mit rám vetett, s amilyen emberismerő vagyok rögtön tisztában voltam vele, hogy most olyan ellenséget szereztem magamnak, aki még a halálom óráján sem fog megbocsátani.

De hogyan jartam a kis Szepesy Micivel, akit a mamája minden áron fiatalítani akar, nehogy az ő korára következtessenek belőle. Mikor a regényekről beszélünk, azt mondja Micike: az én mamám nem engedi nekem a regényolvasást mert az még nem baktisoknak való; persze én mindjárt őszinte voltam és azt feleltem, hogy 19 éves leányok már nem baktisok.

Nem is hívtak meg többet vacsorára, amit csak azért sajnálok, mert pompás sonkájuk és kitűnő szakácsnéjuk van.

De hogy visszatérjek a mondani valómra, ha én ezeket a fogadásokat nem tettem volna, milyen szépen leirhatnám, hogy egy fényesen berendezett kávéházban ülünk, melynek közepén szőkökült volt, a falakon híres mesterek festményei voltak és a frakkos pincérek már elfáradtak a pezsgős üvegek bontogatásában.

Azonban őszinte ember lévén, hát bevallom, hogy egyik helybeli kávéházban voltunk, hol rettenetes léghuzat van és olyan füst, hogy bicskával lehetne vagni. Mi pedig nem pezsgőt itunk, hanem közönséges buélias bort, de hogy tisztán-e vagy vízzel: azt csak a pincérek tudják megmondani.

közvetlen benyomása alatt, melyeket a jövőben akarnak megakadályozni. Ilyen esetekben nagyon messze mennek s a helyett hogy gyógyítanak, az egészséges husba metszenek és pedig főleg azért, mert a ki ket segítségül hivat, rendszeren édes keveset értenek a dologhoz.

Örömmel kell tehát üdvözölnünk, hogy a magyar takarékpénztárak központi jelzalogbankjában képviselt intézetek ragadták meg az orvoslás kezdeményezését, mert immár szabad remélni, hogy a létesítendő reformok valódi haladási jelentenek, és hogy szükségtelen s ezért ártalmas intézkedés nem történik.

Az első értekezlet, f. hó 9-én volt gróf Tisza István elnökle alatt s azon a legelőkelőbb és legjobbnévű vidéki takarékpénztárak képviselői vettek részt s megállapították az alapelveket, melyek szerint a további akciót folytatni fogják.

Nagyon helyesen hangsúlyozták, hogy a hatóságok beavatkozása a minimumra korlátozandó, és ötvenéves munkaadményeit nem szabad veszélyeztetni.

A figyelembe jövő javaslatoknak ez a negatív része. Mint pozitív rendszabályok kilátásba vétettek: a tőkék megfelelő mobilitása és a mérlegek felülvizsgálata.

Az utolsó pontban látszik a reform leglényegesebb garanciája. A végrehajtás természetesen sok fejtörést fog keltetni de végre is mindannyian előkelő szakértői azok, a kik az értekezleten részt vettek s el lehet tőlük várni, hogy képesek lesznek kitalálni a helyes módot.

Teljes szívvel kívánjuk hogy az akciót a legjobb siker kísérje, mert az értekezlet tagjai nemcsak a reájuk bízott intézetek érdekeit képviselik, hanem nagy országos érdek felett is őrködnek és a külföld előtt megvédik jóhírnök és hitelüket, mely felett nem lehet elég feltékeny ókódni s melyet nem annyira törvényhozási rendszabályokkal, mint inkább a gazdasági tényezők becsületes törekvése által lehet megerősíteni.

A magyar takarékpénztárak központi jelzalogbankjának igazgatóságában képviselt vidéki pénzintézetek igazgatói a mult héten

tartott igazgatósági ülés után értekezletté alakulva, behatóan foglalkoztak a takarékpénztári ügy reformjának napirenden levő közérdeklő kérdéseivel.

Az értekezleten, mely gróf Tisza István elnökle és a pénzügyminiszter képviselőiben dr. Susich miniszteri kiküldött részvétele mellett folyt le, jelen voltak:

dr. Gervay Nándor a pozsonyi első takarékpénztár elnöke, Vass Károly a Szeged-csongrádi takarékpénztár vezérigazgatója, Pösch Gyula a magyar ipar és kereskedelmi bank igazgatója, Leitner Zsigmond a közp. jelz bank vezérigazgatója, Csepi Dani a komáromi I takarékpénztár r. t. ügyésze, ifj. Csorba Ede a somogy megyei takarékpénztár vezérigazgatója, Déghy Gyula az orosházi takarékpénztár vezérigazgatója, Dieballa György a székesfehérvári takarékpénztár igazgatósági tagja, Elek Lipót, a nagykanizsai takarékpénztár elnöke, Sári Antal a h.-m.-vásárhelyi takarékpénztár vezérigazgatója, dr. Freysinger Lajos a váci takarékpénztár felügyelő-bizottsági tagja, Hannauer Béla a pápai takarékpénztár elnöke, Heinrich Sándor az Arad—csanádi gazd. pénztár vezérigazgatója, Heincz Hugó a selmeci takarékpénztár jogtanácsosa, Huzella Gyula, a nagyváradi tak. pénztár igazgatósági tagja, Imre Miklós a heves-megyei pénztár elnöke, Ladits György a békésmegyei pénztár egyesület igazg. tagja, Lengyel Antal a tiszavidéki hitelintézet és pénztár igazgatója, Radvány István a miskolci takarékegyelet elnöke, Reusz József az esztergomi pénztár vezérigazgatója, mosonyi Kuttner Sándor, a veszprémi t. pénztár elnöke, Schillinger Rezső a ceglédi takarékp. egyesület igazgatója, Schnell Károly a brassó ált. t. pénztár igazgatója, Stadler Sándor a kassai takarékpénzt. igazgatója, Sugár Sándor a sopronmegyei első t. pénztár vezérigazgatója, dr. Szeless József a kecskeméti takarékpénztár egyesületvezérigazgatója, pethői Szutrény Lipót a Bajai t. pénztár vezérigazgatója, Szabó Imre országgyűlési képviselő, dr. Csányi János a váci t. pénztár vezérig. Hoványi Géza a nagyváradi t. pénztár vezérig. dr. Groszvimmer Sándor az soproni t. pénztár titkára.

Gróf Tisza István röviden ismertette a értekezlet célját, bemutatta a pénzügyminiszter képviselőiben megjelent dr. Susich miniszteri fogalmazót, kinek kiküldése azon meleg érdeklődésnek folyománya, melylyel a kormány a szőnyegen levő kérdés fejleményeit kíséri.

Dr. Susich felszólalásában kiemeli, hogy a pénzügyminiszter a gyakorlati téren működő kipróbált szakértők nézetei és javaslatairól közvetlen forrásból őbait tájékozást szerezni, s ezért kéri, hogy az értekezlet a fölvetett kérdésekkel szemben lehető kimerítően s leplezetlenül fejtse ki nézeteit.

Ezután Pösch Gyula, mint a központi jelzalogbank igazgatósági tagja fejtette ki a kérdésre vonatkozó nézeteit, amelyek kapcsán az értekezlet csaknem valamennyi tagjának élénk részvétele mellett igen beható eszmecsere fejlődött ki, melynek eredményeit gróf Tisza István elnök a következőkben foglalta össze:

Az értekezlet azon meggyőződésben van, hogy a magyar pénzintézetek zöme egészséges alapon nyugvó, helyes elvek alapján vezetett virágzó intézmény, mely a halóság és közönség bizalmát teljes mértékben kiérdemli, s megrendszabályozásra nem szorul, másrészt azonban nem huny szemet azon tény előtt, miszerint, habár szórva nyosan, oly tünetek mutatkoztak, melyek egyes vidékek részvényes. sőt betevő közönségének érzékeny kárát eredményezték s a magyar pénzintézetekbe vetett bizalom megingatására vezethetnek.

Azon meggyőződésben van, hogy a mutakozó visszaélések megakadályozása lehetséges és szükséges az egészséges alapon álló intézetek tevékenységének megzsidbasztása s ez intézetek károsítása nélkül s épen ez intézeteknek eminens hivatását képezi a felmerült reform-törekvésnek helyes mederbe terelése és mielőbbi megvalósítása körüli közreműködés.

Ennélfogva bizottságot küld ki azon megbízással, hogy a reform tartalmára és megvalósítási módjára vonatkozó konkrét javaslatot készítsen és terjeszzen a legközelebb összehívandó értekezlet elé.

Vezérelve gyanánt most kimondatik, hogy:

Az asztaltól a közszeretletben álló dr. Hauser foglalta el, s a hangulat már olyan fokot állt, mikor a legvadabb toaszatok is ellehet mondani minden közmegebotránkozás nélkül, a mi nem is csodálható, mikor a társaság egy részét bánatos szalmaözvegyek képeztek Gyengébbek kedvedről meggyőző, hogy szalmaözvegyek alatt értendő az időlegesen nötlenségi állapotban leledző emberek.

Dr. Hajós barátunk a kasziros kisasszonyunk udvarolt erősen és alapos a gyanum, hogy nem a politikai helyzetet tárgyalták.

Ebben a kedélyes állapotban jön hozzám, társaságunk és a helybeli jogászkar egyik érdekében megkopaszodott tagja és elfoglalja a mellettem levő széket, majd a vállamra ütve kedélyesen mondja: hej öcsém, öcsém, te azt hiszed ugy-e, hogy van igazság ezen a huacut kerek világon; pedig dehogyan van, még annyi sincs a mennyi angol tudomány a Milánnak a fejében.

Nohát csak nem engedhetem, hogy egy ismerősömet így leszólja valaki, válaszolni skartam, de az érdekében megkopaszodott barátom akkor már a harmadik szomszédomat akarta kapacitálni, hogy exel igyek vele.

Hanem ez a gondolat azután is tovább motoszkaált a fejemben: igazság-e az, hogy nincs igazság és rájöttem, hogy ez már csakugyan nem igazság.

Mert kérem szeretettel: hol van abban az igazság, hogy a mig vannak emberek a kiknek tizenhét esetleg kevesebb vagy csak egy feleségük van addig nekünk nem jut egy sem.

Es vice versa hány asszony van, akinek két

ura, meg öt háziarátja van, ez alatt pedig olyan sok leány marad pártában, hogy kénytelenek a férfikkal versenyt küzdeni a lért.

Ezt a themát hánytuk, vetettük azután, mikor eszünkbe jutott Dr. Fried barátunknak a történeti, ami akkor, történt vele mikor még kezdő fiskális volt.

A sors igazságtalansága már ott kezdődött, mikor Belédy Gyurka, aki a gymnáziumon épen hogy keresztül csuzott és már főispán lett, — Dr. Fried pedig, aki minden osztályba eminens volt, alig hogy megelt az ügyvédi jövedelemből, mert bizony sokan vannak fiskálisok, a magyar embernek is kezd megjönni az esze és fogja a pörökösödés iránti kedve.

Hanem azért ne gondolják ám hogy Dr. Fried elcsúszdott volna: legkevésbé. Várt, várt türelmesen majd megjön az ő ideje is egy jó zsiros urberri per, vagy egy csódl alakjában. Igen, egy csódl! Erről ábrándozott ő már régtől fogva.

Előre elgondolta magában: mint fogdiszelegni neve a hivatalos lapban, tömeggondnok: Fried Odón.

Hogy soká ne szaporítsam a szót, egy napon megjött ez is Dr. Fried épen egy végrehajtási kérvény fogalmazásába volt elmerülve, mikor benyitott a törvényészeki szolga a végzéssel.

Olvassa, olvassa, nem akar hinni a szemének pedig itt áll világosan.

„Grünblatt Jakab szabónak a magyar szent korona országainak területén, Horvátország kivételével, bárhol található ingó és ingatlan vagyonaóra a csódl elrendeltetik, s csódlból

Csesznák Miklós törvényészeki bíró tömeggondnokul Dr. Fried Odón ügyvéd rendeltetik ki.

Végre egy régi vágya teljesedésbe ment, hogy fognak irigykedni a kollegák a jó fogásért. Nagy örömeben észre se vette, hogy egy alak lép be az ajtón alázatosan levett k a pappal.

— Jó napot kívánok a tens fiskális urnak.

— Ki maga, mit akar?

— Kérem alásan nasságos fiskális ur én volnék a Grünblatt Jakab.

— Isten hozta barátom, no üljön le csak oda a székre, nem ide a dívánra, ne nézze, hogy poros. Hát hogy is ál az ügy Grünblatt, beszéljen.

— Az ügyünk igen szomoruan áll kérem alásan, mert így volt kérem, hogy én megvettem a posztolt hiteltel, aztán a legényemmel szépen földolgoztuk zsinosoros nadrágoknak, mándliknak meg pruszlikoknak, ezekkel ejartam a vásárokra, hanem persze vége van már a jó időknék, mikor 20—30 darabot eladtam egy vásáron, most al a költséget kiarjuljuk, azután meg a kalabriásra is Gott über die Welt rossz idők jártak. Az a kötni va o Spitzkopf bizonyos ismeri azt a rablót, azt a ganelót nasságos fiskális ur, akiknek a felesége koppaszott libákat árul a heti vásáron.

—Mi közöm nekem a Spitzkopfhoz, beszéljen a maga ügyeiről.

—Wie hajszl semmi köze hozzá, nagyonis van, mert ez a rabló, ez a zsvány, ez a Sobri Jóka mindig kifosztott a kalaberben az a companistájával a felvállu Si bersteinel, teitszik tudni az a

1) a létező bajok sanálása első sorban autonom, társadalmi uton keresendő, s a törvényhozási és hatósági beavatkozás a minimumra szorítandó;

2) a reform csak a magyar takarékpénztárak történelmi fejlődése alapján, félszázados munka és tőkegyűjtés eredményének kockázatát nélkül eszközölhető;

3) megfontolandó, mennyiben szükséges bizonyos dispositiók a részvénytőke nagyságát, tartaléktőke-gyűjtés kötelezettségét és a saját tőke és betétek közötti arányt illetően;

4) garanciák keresendők az iránt, hogy a betétek csak oly aktívákban helyeztessenek el, melyek teljes biztonság, kockázatmentesség s mobilitás, illetve mobilisálhatóság szempontjából a betétek természete által kívánt magas mértéket megüssék, s hogy a visszszámítás egészségtelen tulfejlesztése a betétek biztonságát ne veszélyeztesse;

5) biztosítandó a mérlegeknek alkalmas szakközeg általi alapos, szakszerű, minden visszaélést kizáró összeállítása és fölülbírálása.

Ezután a szűkebb bizottság tagjairól megválasztattak:

Gróf Tisza István, dr. Gervay Nándor, Vass Károly, Flittner Károly, Posch Gyula, Leiner Zsigmond, Henrich Sándor, Dr. Szeless József, ifj. Csorba Ede, Sugár Sándor, Diebala György és Hoványi Géza

Országgyűlés.

Március 13.

Ha a paraszt szálmát árul, zokognak a mezők. Mert igen nagy akkor a paraszt szorultsága. S aki a budjetvitán ezt a mai első napját kritikai szemmel nézi, el fog szorulni a szíve, hogy mekkora szegénységben tengődhetik az elenzék, ha egyebet nem is tud már támadni, csak a — nemzeti pártot. Szerencsére, csak az első nap tes: ilyen szomorúan, amikor a függetlenségi pártból még csak Komjáthy Béla beszélt, aki — a „rajda” környezetében élő egyéb korifeusokkal együtt — mostanában nem ismer nagyobb gyönyörűséget, min megpiszkálni mindazt, aminek a nemzet leginkább örvendezett. Nekik fáj mostan a fuzió, amelyet valaha ők sürgettek leg-

inkább, mert akkor az volt a jobbik téma a gyűlöletadásra. Most az idők megváltoztak s ők támadják egyedül a fuziót, de legkivált a nemzeti pártot.

Kár, hogy a függetlenségi pártnak olyan derék tagjai, amelyen Komjáthy Béla is, meddő évődésre fecserlik az erejüket s az ellenzék komoly livatásának teljesítését szinte átengedik a néppártnak.

Igy ez a mai nap körülbelül a néppártnak jutott. Sőt mind a két árnalatának is. Mert, hogy áttessük rajja, Asbóth János ur is szükségesnek tartotta a maga állá-pontjának kifejtését, amely természetesen egészen egyéni. Mint rendszeren a néppárti elveket tárta föl, de konzervatív köntösben s megjegyezte, hogy konzervatív párt nincs ugyan, de konzervatív politikuskok sokan vannak s ő azok nevében beszél. Nem valószínűtlen azonban, hogy az a sok konzervatív politikus nem igen fog az Asbóth ur zászlója alá sietni sa parlamentnek ez a magányos vándorlója tovább is csak egyedül tojja járnai az ő furcsa zárandokutját.

Érdekesebb volt nála gróf Zichy János, aki teljes lojalitással ismerte el legalább az új korszak jobbra való hajlandóságát s ha meg is vonta újra a néppárti program határvonalait, csak azért tette, hogy valamivel megokolja, miért nem szavazhatja meg ennek a kormánynak sem a költségvetést. Meglát-zott rajta, hogy csak pusztán kötelességet akar teljesíteni s — nem a régi — furor ragadja az opponálásba s a kötelességet elég szépen teljesítette. Elegánsan és nyugodtan rajzolta meg az új harc térképét, hogy merre lehet közös érintkezésre gondolni s hol választják el áthidalhatatlan szakadékok a néppártot a liberális tábortól. A rajz talán nem egészen tökéletes, de jóhiszeműségét illik elismerni s szinte kívánatos, hogy a néppárt kisebb katonái tartsák magukat a fiatal gróf szavaihoz. Kár volna, ha túl akarnák lícitálni.

A budjetvitát Neményi Ambrus vezette be az előadói emelvényről egy okos, ligdatt beszéddel, mely a követendő közgazdasági politika alapelveit fejtegette a Háznak élénk érdeklődése közben. Felemlítjük még gróf Benyovszky Sándor rövid beszédét, melyet a szélsőbal tetszéssel fogadott.

Egyébként csöndesnek ígérkezik ez az egész budjetvita. Fehér galambok röpködnek a békés

levegőben s ha a szélsőbal bizonyos árnyalata még is próbálkozik vele, hogy a guay nyilából is elszórjon néhányat: azok nem fognak kárt tenni senkiben. Talán nem is valók egyébre, csak, hogy az árnyalat ki ne jöjjön a gyakorlatból.

Március 14.

A Ház külső képen is meglátzott, hogy a mai nap el fog útni a nemrég lefolyt ülések szürkeségétől. A karzatokon díszes közönség, a főrendek karzatán feltűnő sok vendég, különösen számos püspök volt, kiket a mai autonómái konferencia hozott fel a fővárosba.

Páder Rezső volt az első szónok, kinek beszédéből skepticismus halatszott ki. Ő nem hisz a rendszerváltozásban mindaddig, míg a kabinetben is a régi emberek ülnek.

Utána Kossuth Ferenc beszélt. Kezdetől fogva lekötötte nemcsak pártjának, hanem a jobboldal nagyrészenek is élénk figyelmét. Fejtegetései, melyekkel a kormánypart keretében beállott változást méltatta, helyesléssel találkozott az egykori-nemzeti párt tagjainál. Majd tüzetes bírálatba bocsátkozott az 1867-es alkotások mai állapotáról és kimutatta, hogy ebben a rendszerben csak az az elrevaló, a mi átmenetet nyújt a függetlenségi program megvalósítására. Ezután alapos, szakszerű kritikával honcolgatta a budget pénzügyi részét. Kárhoztatta, hogy a zárszámadások mindig arról tesznek tanubizonyosságot, hogy a költségvetési előirányzatot nem tartják be, végül pedig az adózók túlterhelhetése ellen foglalt állást.

Kossuth után gróf Apponyi Albertet hivta föl szólásra a jegyző. A mióta a kormánypartba lépett, először beszélt a Házban. Újpártállásában is az elismerés első szava az előbbeni ellenzéki bajtársnak, Kossuth Ferencnek szólt. A lovagias tisztelgés után rátért beszédének tulajdonképpeni és egyedüli céljára, hogy megmagyarázza a nemzeti párt belépését a kormánypartba. Erre a magyarázatra Komjáthy tegnapi megjegyzései kényszerítették. Apponyi kijelentette, hogy a nemzeti párt különállásának jogosultsága megszüntült Kálmán programbeszédének elhangzása után. Ez a program Széll Kálmán szájából éppen annyit jelent, mint bármely volt nemzeti párti politikus szájából. Széll megérdemli a személyes bizalmat és mert az 1867-iki alkotás hamisítatlan, változatlan fentartását ígérte

kinek a felesége meg a nasságos szolgabíró ur, na iszen tetszik tudni már mit gondolok.

Dr. Fried ingerülten vágott közbe: Most már a Silbersteint keveri bele; beszéljen csak a maga dolgáról.

— So soll ma Gatt helfen, hogy éppen azt teszem, mert az a két Rózsa Sándor, ezek a sipisták elnyerték a pénzemet, aztán meg a legényeknek is csak köllött fizetni, hát aztán mikor a pesti botosnak kellett volna fizetni, nem volt se pénz se posztó, pedig öleg szorjalmasan dolgoztunk a kalábert se játszottunk magasan, 18 krajczár volt a bukás, de hát vége a jóidőknek, higgye el a nasságos fiskális ur, olyan ártatlan vagyok a dologban mint Szent Péter Ú felesége maga.

Dr. Fried dühösen fölött az asztalra, hogy Grünblatt jiedlen ugrott föl a divánról.

— Hat hol van a csödtőmeg? Van talán boltja, műhelye vagy lakása.

— Aba wie, van is meg nem is.

— Embere ne bolondozzon hát, beszéljen világosan!

— Micsoda egy geva tig ember a fiskális ur, hát nem öleg világosan mondtam, mándlikt meg a nadrágokat kiárultuk, a pesti urak meg azt mondják, hogy addig nem ereditroznak, míg a régi adósságot ki nem fizetem.

Ilyen formán aztán van bót, de nincs benne portéka, mikor aztán nem vót mit dolgozni, azt mondja a legényem a Marci, talán tetszik is ismerni a fölözökönál sivatlyus sarzsája van:

— Ismeri a Belzebub!

— Nem lhenen soze nagyon jóra való gyerek, azt mondja nekem Herr von Grünblatt, monda-

nek én magának valamit, mivel hogy sémiképen sem megy a gésejt, majd én próbálok szerencsét.

Tetszik tudni én jó ember vagyok nem akarom senkinek a szerencsét elrontani hát eladtam neki a műhelyt, megis ittuk a makkhetesbe az aldomást, ilyen formán van is műhely de még sincsen

Lakásom az van de csak épen az van benne mien én meg a feleségem született Buterstein Szali, meghuzóduink mert a többit elvitte a tekintetes adóvégrehajtó ur.

Dr. Friednek olyan forma kedve támadt, mintha szeretné Grünblatt urat kipöndöríteni az ajtón.

— De hát van tán mégis valami a mit a tőmegbe fel lehet venni.

— Wie hajsz van, hogyne vona, el is hoztam, kint van az udvaron, hozzá kötöttem egy fához mert szeret kóborolni.

— Grünblatt meg van maga bolondulva?

— En bolond? a nasságos fiskális urnak essen ki miud a két szemre, ha nem igazat beszélnek. Ha nem hiszi nézze meg ott áll ni.

Az udvaron levő almafához kötve busan álldogált egy csacsi, bosszu föileit lekonnyitva, mintha tudatában volna az ő szomorú helyzetének.

Dr. Fried dühében felkacagott, illet még a jogi praxis Verböcy óta nem pipál; csödtőmeg mely áll egy eleven számból.

— Ugy volt az kérem alásan, hogy evvel a derék állattal szoktam a hetivásárra a barátok térére kihuzatni a kocsiira való mandliit, lajblit meg nadrágot, nagyon okos állat kérem alásan, már a helyet is ismerte, higgye el nekem a nasságos

fiskális ur, nem olyan ostoba állat a számár, amilyennek mondják.

A tőmeggondnok ur azonban valószínűleg nem volt kíváncsi a csödtőmeg minőségének további magyarázatára, mert Grünblatt úgy érezte magá, mintha egy kéz a gallérja körül fogóznék, ő pedig másik perében az udvaron volt.

A törvényszéken a nagyságos elnök úrtól lefelé a hivatal szolgáik mindenki mosolygott, az íktató hasgörcsöket kapott, az egyik bírónak pedig a sok neveléstő földoklasi rohamai támadtak. Hogy is ne az itteni törvényszéknek jutott a szerencse, hogy a jogi téren unicum gyanánt áltó eset itt történt meg; egy csödtőmeg mely a l sem több sem kevesebb mint egy eleven csacsi-ból mely enni kér és mely a hivatalos becslés szerint 3 frt 20 kr-ra becsültetett.

Igaz, hogy a tartozások 1000 frtot tettek ki, de az mellékes, a földolog hogy a törvénynek elég legyen téve ami ment szépen a maga útján mintha 100.000 frtról lett volna szó. Mégis csak szép dolog az a rend és igazság.

Hat hónap alatt befejezték az ügyet, a törvényszék múlt héten hozta meg a végzést melylyel a Grünblatt Jakab elleni csőd a vagyon feloszlása folytán megszüntetettik.

A csödtőmeg pedig ezalatt selyem életet élt egy célra kibérelt istállóban, s fogyasztotta az illatos szénát. Hja az ilyen fontos személyiségre gondot kell viselni, mert a tőmeggondnok felesős érte.

Dr. Frid is megkapta a csödszüntetési végzést; annak elolvasása után felsőhajtott: Még egy ilyen csöd és kénytelen leszek én is csödtöt mondani.

meg, a mi a nemzeti párt programja is, megszünt a nemzeti párt ellenzéki magatartásának jogosultsága. De épen azért nem történt elvileg az elvek valószínűsítése változatlan maradt, legfeljebb a megszünt nemzeti párt topografiai helyzete változott meg a Házban. Zajos éljen és helyeslések követte e szavakat, mely még fokozódott, mikor Apponyi kijelentette, hogy minden utógondolat nélkül léptek ő és pártja a kormány-pártba, hol sem külön szövetséget, sem külön közönséget képezni nem fognak.

A szünet után, mely gróf Apponyi beszédét követte, Buzáth Ferenc beszélt. Hangsúlyozta, hogy a néppárt továbbra is eddigi elveit vallja, s így alapos cáfolattal szolgált az elterjedt hírekkel szemben, mintha a néppárt is a kormánypárti pártokra vágyakozna.

Most váratlanul szót kért Lukács László pénzügyminiszter, hogy a vita folyamán, nem pedig a végén vegyen részt abban. A felhozott pénzügyi megjegyzésekre relettált először, elismerte az eddigi bírálat koncilians hangját és annak jogosultságát, de rámutatott arra, hogy a mióta ő vezeti az ország pénzügyeit, sohasem téveszt szem elől a szükségesség óvatosságát és takarékoságát. Kijelentette, hogy az ország rendkívüli intézkedések nélkül is fedezheti szükségleteit és hogy iparkodni fog mindig a körülményeknek megfelelő haladást érvényesíteni a költségvetésben. Ezek után megragadta az alkalmat, hogy védekezzen az ischli klauzula miatt mostanában ellene intézett támadásokkal szemben. És itt azt a meglepő kijelentést tette, hogy Ischli-ben semmiféle klauzula nem jött létre, ellenben augusztus havában Bécsben létesült az az ismeretes stipuláció, melyet neki tulajdonítanak. Hosszasan kifejtette, hogy ezeket a megállapodásokat az osztrák állapotok teték szükségessé. Magyarország alkotmánya s anyagi érdekei pedig abszolút nem érintették ez által. A pénzügyminiszter ezen fejtegetéseit némán hallgatta a Ház, ellenben lemelegedett a jobboldal, mikor Lukács László önérettel arra mutatott, hogy 30 év óta az első kiegyezés az, melyben Magyarország érdekei kellőképpen megvédelmezettek. Ezt pedig ő készítette elő és terjesztette a Ház elé. Ez az öntudat vigasztalja őt azért a hazafiatalan gyanyusításokért, melyeket eddig elűrt.

Mezőssy Béla, a mai nap utolsó szónoka roppant ügyesen polemizált a pénzügyminiszternek az ischli klauzulára vonatkozó fejtegetéseivel, majd pedig igen alaposan boncolta a miniszterelnök programját, melynek megvalósítását roppantul megakasztják az osztrák állapotok. Ez állapotokról kimutatta, hogy azok sehogyan felelnek meg Deák alkotásának és felvetette a kérdést, lehet-e Ausztriát parlamentális államnak tekinteni, a mikor parlamentje már évek óta nem funkcionál.

Az ülés végén Kossuth Ferenc indítványára a Ház egyhangulag elhatározta, hogy holnap márc. 15-én, nem tart ülést.

Ügyrendi tervzet az 1899-ik évben.

A letenyei járásban április 5., 6. 7-én. Polgári elnök: dr. Tuboly Gyula megyei bizottsági tag. Polgári orvos: dr. Hajós Sándor járási orvos.

A periahi járásban április 10., 12., 13. és 14-én. Polgári elnök: dr. Hauser János m. b. tag. Polgári orvos dr. Böhm Sidney tb. főorvos.

A csáktorayai járásban április 17., 18., 19., 20. és 21-én. Polgári elnök: dr. Tuboly Gyula m. b. tag. Polgári orvos: dr. Krasovetz Ignác tb. főorvos.

Az alsó-lendvai járásban április 24., 25., 26., 27. és 28-án. Polgári elnök: dr. Hajós Mihály m. b. tag. Polgári orvos: dr. Király Mór járási orvos.

A novai járásban május 1. és 2-án. Polgári elnök: Dervarics János m. b. tag. Polgári orvos: dr. Kovacsics Ferenc járási orvos.

A pacsei járásban május 4., 5. és 6-án. Polgári elnök: Szentmihályi Dezső m. b. tag. Polgári orvos: dr. Háy István megyei t. főorvos.

A zala-egerszegi járásban május 8., 9. és 10-én. Polgári elnök: Csertán Károly alispán. Polgári orvos: dr. Háy István megyei t. főorvos.

Zala-Egerszeg városában május 12-én. Polgári elnök: Csertán Károly alispán. Polgári orvos: dr. Háy István m. t. főorvos.

A zala-szentgróthi járásban május 15. és 16-án. Polgári elnök: Bezerédy László m. b. tag. Polgári orvos: dr. Háy István megyei t. főorvos.

A sümegi járásban május 18., 19., és 20-án. Polgári elnök: Gyömörey János m. b. tag. Polgári orvos: Lukonich Gábor tb. főorvos.

A tapolcai járásban május 23., 24., 25. és 26-án. Polgári elnök: báró Puthény Géza m. b. tag. Polgári orvos: dr. Háy István megyei t. főorvos.

A keszthelyi járásban május 29., 30. és 31-én. Polgári elnök: dr. Dezsényi Árpád m. b. tag. Polgári orvos: dr. Háy István megyei t. főorvos.

A nagykanizsai járásban június 2., 3. és 5-én. Polgári elnök: Hertelendy Béla megyei b. tag. Polgári orvos: dr. Háy István megyei t. főorvos.

Nagy-Kanizsa városában június 6. és 7-én. Polgári elnök: Csertán Károly alispán. Polgári orvos: dr. Háy István m. t. főorvos.

Az állítás alá kerülő védőkötések száma a vármegye területén: 4.052 az 1-ik, 2.264 a II-ik és 1.579 a III-ik korosztályból s így összesen 7.895.

H I R E K .

Bucuszó. A Zala segédszerkesztője: *Salgó Sándor* újságíró társunk, ki szép reményekre jogosító tehetségével éveken át küzdött a nagykanizsai újságírók gárdájában, márc. 14-ikén Pécsre távozott, hogy ott a vidéki napilapok egyik legtekintélyesebbjének: a „Pécsi Napló”-nak szerkesztőségében, a kitűnő tollú szerkesztő: *Lenkei Lajos* mellett folytassa újságírói működését, mint belső dolgozótárs. Habár mi öbönne igazán hűséges és tehetséges dolgozótársat veszítettünk, mégis örülünk, hogy tehetsége érvényesítésére egy oly kiválóan jeles vidéki napilapnál nyert tágabb teret.

Eltávozott kedves dolgozótársunk az alábbi sorokban bucuszik el olvasóközönségünk től:

— **Bucuszó.** Most, hogy hivatásom elszólit Nagy-Kanizsáról és a „Pécsi Napló”-nak leszek dolgozótárs, csak most érzem, milyen nehezemre esik e város kedves közönségétől megvalnom. Ama meleg rokonszenv, melylyel e város szeretetre méltó közönsége engem mindig támogatott, csak fokozza a bucuszás nehézségeit. Lelkemből mondom köszönetet mindazoknak, kik engem hivatásom közben csak legkisebb, de mindenesetre becses szolgálataikkal bármikor támogattak.

Ha az elismerésem is lehetek méltó, de minden időben odaadó, őszinte munkatársra voltam kedves szerkesztőimnek és kollegáimnak és mindenben a közönség érdekeit tartottam mindenkor szem előtt.

A mi a mi mesterségünk kellemetlen és ellenszenves oldalát illeti, erre magunk megtaláljuk a védekezést. Gondozz mesterség az újságírás, és felelmes az újságíró, mert mindent megtud. A kitől pedig felünk, azt nem szeretjük, és ez természetes. De nem mindenkinek kell félni, mert soha újságíró meg nem bántotta a jót, a nagyot, a nemeset, a szépet; a mi azon túl esik, azzal pedig nem törődik. Es így nyugodt lelkiismerettel távozom. Ha jót nem is tettem, de a rombolás szelleme távol állott tőlem mindig.

Mindama jóbarátaimat és kedves ismerőseimet, kikről személyesen el nem bucuszhattam, ez uton köszönöm. Kérem: tartsanak meg engem barát-

ságo emlékezetökben. Fialat éveim legszebb emlékei közé fogom sorozni mindig azt a néhány évet, melyet Nagy-Kanizsán töltöttem.

Boldogság velük!

Nagy-Kanizsa, 1899. márc. 14-én.

Salgó Sándor

hirtalpiró

a „Pécsi Napló” belső dolgozó társa.

— **Névmagyarosítás.** Fischer Jenő tanító a nagykanizsai I. sz. hűközség iskolájánál és kiskoru gyermekei Pál és Andor vezetésükét *Haldra-ra* magyarosították.

— **Halálozás.** *Adrián József* nemesvidi körjegyzőt ismét mely gyász érte. Még csak néhány héttel ezelőtt buyit el neje és a hó 14-én egyetlen leányát *Máridit* is sirba vitte sorrasztó betegsége. élete 19 ik évében. A mélyen sujtott férj és atya iránt az egész vidéken általános részvét nyílt.

— **Beeth Lola hangversenye.** Végre megtörtént. F. hó 11-én alkalmunk volt látni, hallani *Beeth Lola* kisasszonyt, a bécsi cs. kir. opera művésznőjét. Nagy várakozással nézünk a művésznő fellépése elé és midőn végre megjelent előttünk az igaz szép primadonna, igazán nem tudtuk, mit bámuljunk inkább: saját káprázatos szépségét, avagy gyémántjait e? A tetszés moraja és virágzart fogadta a bájos művésznőt, ki azonban énekművészetével nem ért el akkora hatást, mint megjelenésével. *Beeth Lola* nagyon, nagyon tetszett, teljesen elbájolta a közönséget; alig hogy belépett már is újból kívánták őt látni, és a művésznő természetadta kedvességével iparkodott a közönség kíváncsiságának megfelelni. A művésznő a Zsidónó opera „O vissza jó” nagy ariáját és Lohengrinből „Ella álmat” enekelte, majd pedig több dallal iparkodott a hatást emelni, mi leginkább sikerült neki egy kedves svéd dal bemutatásával. — A művésznőt az kísérté, a ki fogadta. *Zerkovitz Lajos*, a kereskedő iljak egyetlenek derék elnök, több rendbeli lemondás után maga vállalkozott az ének-kíséretre és ebbeli vállalkozása is teljes sikerrel járt. — Hogy a műsor ne legyen hiányos, *Böhm Emil* (harmonium), *Sterneck Zsigmond* (gordonka) és *Zerkovitz Lajos* (zongora) hármashban szép összehangban előadták „*Stuart Maria bucuszó*”. *Sterneck Zsigmond* ezenkívül ugyis mint a gordonka hivatott kezelője, ugyis mint szerző sok és jól megérdemelt tapsban részesült. — Mindenesetre elismeréssel tartozunk a kereskedő iljak önképző egyletnek, hogy áldozatok aran is, alkalmat nyújtott közönségünknek, hogy *Beeth Lola*ban szemtől szemben gyönyörködhetett. — A hangversenyt tánc követte.

— **A városi bizottságok megalakulása.** Ujabbban a következő városi bizottságok alakultak meg: *A legelő és erdő gazdasági bizottság*, elnök: *Hertelendy Béla*; az *ipariskolai felügyelő bizottság*, elnöke: *Grünhut Henrik*, alelnök: *Keller Ignác*, gondnok: *Milényi Sándor*, a *jogügyi bizottság*, elnök: *Remete Géza*, alelnök: dr. *Schwarz Adolf*, jegyző: dr. *Bród Tivadar*, a *körházi bizottság*, elnök: *Mikoss Géza*, alelnök: *Trippammer Gyula*, jegyző: dr. *Schwarz Adolf*, a *közegészségügyi bizottság*, elnök: dr. *Szekeres József*, alelnök: dr. *Blau Simon* a *színházépítő bizottság*, elnök: *Oszterhuber László*, alelnök: dr. *Tuboly Gyula*, jegyző: dr. *Ollopp Mór*; *kisdednevelésügyi bizottság*, elnök *Eperjesy Sándor*; *villamellenőrző bizottság*, elnök *Varga Lajos*, alelnök *Szommer Nánán*, *számvizsgáló bizottság*; elnök: *Szalay Lajos*, alelnök *Knortzer György*, jegyző: *Réli Lajos*. A *szegényügy* iránt a bizottsági tagok részéről már az első alkalommal oly rendkívüli érdeklődés nyilvánult, hogy a bizottság meg sem alakulhatott. Az alakuló ülésen összesen csak két tag jelent meg, kik önmagukat megválasztani nem akarván, az alakulás elhalasztott.

— **Az utolsó szúr.** Az *Iz. Jótékony Nőegylet* vasárnap folyó hó 19-én este tartandó utolsó zsúrján — mint értesülünk *Ollopp Imre*

főrendezőn kívül, ki humoros kupléival fogja a közönséget mulatolni, Hofrichter Emma és dr. Perényi József is közre működnek. Közfelvételre ismét bemutatja magát a nőgyógyászati tanácsadó és a nőgyógyászati tanácsadó (dr. Rothschild Samu, Prager Ilona, Böhm Emil és Ollop Imre). A fentebbiek után itélve, a közönség igen kellemes estére számíthat.

A Bankkegyesület közgyűlése. A nagykanizsai Bankkegyesület Részvény-Társaság t. hó 11-én Elek Lipót kir. kereskedelmi tanácsos, h. elnök elnöklés alatt tartott 25-évi rendes közgyűlésben az előirt 8602 f. 50 tiszta nyereség felosztását illetőleg a következő határozatot hozta: 8000 forint 4/10-os osztalék kifizetésére fordították, 602 f. 50 kr. maradványképen új számlára előírták. A Bankkegyesület részvénytőkéje 200 000 forint, tartalék alapja: 25119 f. 16 kr., a betétek összege 367745 f. 60 kr.; váltótárcája 347452 f. 43 kr.; fedezett folyó-számlalabeli követelések 188877 f. 68 kr.; értékpapír-állománya 33242 f. 30 kr. — Az igazgató tanácsból kilépő Sommer Sándor újból megválasztott.

A népkönyha köréből. A szegények tápiintzete (Népkönyha) választmánya folyó hó 12-én tartott ülésében elhatározta, hogy a népkönyhát e hét végével szombaton bezárja. — Ugyancsak ezen ülésében elhatározta, hogy május vagy június hónapban nagy néptömbölt rendez, melyhez az engedélyt a pénzügyminiszter már meg is adta. — A néptömbölt, mely mindjárt az első rendezésnél nagyon népszerű lett, ez alkalommal is kétös cél fog szolgálni, a meny nyiban a fél jövedelem az óvodák javára lesz fordítva. Tombolajegyek már e napokban kaphatók lesznek.

Betegsegélyező pénztári közgyűlés. A nagykanizsai Kereskedelmi Betegsegélyező Pénztár március hó 12-én, vasárnap délután Halphen Mór penztári elnök elnöklés alatt megtartá rendes évi közgyűlést. Az elnök konstatacióval a közgyűlés határozatképességét, az ülést megnyitotta, mely után Rosenfeld Lajos titkár felolvasta az igazgatóság jelentését. — Ezen jelentés szerint a lefolyt évben 114 tag részvételű orvosi gyógykezelésben, ezek közül felgyógyult 99 tag, meghalt 1. az év végével apólas állt maradt 14 tag; láppénzt 12 tag kapott összesen 284 napon át; kórházi apólasban részvétel 3 tag fűrdősejében 10 tag. — Feljelentés egy munkaadó ellen tetettet. A penztárnak 1898. január 1-én 210 tagja volt, evközben belépett 88 tag, kilépett 100 tag; maradt december hó 31-én 202 tag, kiknek havi járuléka átlag 95 forintra rug. A múlt évben lefolyt járulékok összege 1160 forint. — Az igazgatósági jelentést, valamint zárszámadásokat a közgyűlés helyeslőleg tudomásul vette és a felügyelő bizottság jelentése alapján az igazgatóságnak a felmentvényt megadta. — Megemlést méltó azon két körülmény, hogy a penztárnál járulékhátralék nincs és hogy a szabályszerű tartalékalap nemcsak számbelileg van meg, hanem takarékpénztárban készpénzben gyűmölcsözőleg van elhelyezve. — A megjelölt választás alkalmával elnöknek újból Halphen Mór alelnöknek pedig Imre József választott meg. Az igazgatóságba választottak: Gut Arnold, Rothschild Samu, Weisz Tivadar, Deutsch Mór, Rosenfeld Lajos, Fischer Antal, Mondschein Béla és Komor Gyula; a felügyelő bizottságba: Böhm Emil, Neu Lajos, László Vilmos, Rainer Miksa és Frank Manó; a választott bíróságba: Schwarz Gusztáv, Pollák József, Stolzer Zsigmond, és Fenyves Ferenc. — A közgyűlést az igazgatóság megalakulása követte. Megválasztották: Rosenfeld Lajos titkárrá, Deutsch Lajos penztárnokká és Gut Arnold ellenőrré.

Kecseropótló adományok. A f. h. 9-én elhunyt Mitzky Lipót iránti kegyeletnek jeléül koszorúpótló adomány fejében adakoztak: Weisz Marika 2 f. Pollák Dezsőné 2 f. Pollák Adel 2 f. Weismayer Otti 2 f. Ollop Betti 2 f. Mitzky József 3 f. Dobrin Antonia 2 f. — Összesen 15 f.

A nkanizsai Chevra Kadisa.
Allatsegsegűgy. A ragadozó állati betegségek állása Zalamegyében: Sertésvész: Alsó-Lendva 1 u., Bak 1 udvar, Gyeryámos 1 u., Halap 1 u., Keszthely 1 u., Szécsi-Sziget 1 u., Zala-Szt.-Iván 1, Z.-Erdőd 5 u., Zsitkócz 1 u., összesen 9 község.

Kerestetik egy 350-300 holdas birtok megvételre. Ajánlatok „Zala” cím. alatt a lap kiadóhivatalába küldendők. 87-3

IRODALOM.

A Positivista könyvtár időkönként kisebb-nagyobb kötetekben fog megjelenni, számos kiállításban s bamslatos olvasó áron. Tartalmát egyrészt eredeti dolgozatok teszik, melyek a hazai viszonyoknak a pozitív filozofia s politika szempontjából való appreciációját tárgyalják. Másrészt és főképpen a Comte Agost. által összeválogatott „Positivista könyvtár” egyes munkáinak fordítását nyújtja, pontos, hű és megbízható fordításokban. E könyvgyűjtemény a művelt nemzettek irodalmában megjelent legkiválóbb művekből van összeállítva, s a következő négy sorozatra oszlik: 1. költészet és szépművészetek; 2. exact tudományok; 3. történelem, földrajz és memoire-ok; 4. philosophia vallás, synthesis.

A „Positivista könyvtár”-ban megjelenendő művek teljes címsorozatát egyik legközelebbi fűzet borítékán közli.

A mi az 1. fűzetben megjelent: Nemzeti kultúra és nyugati civilizáció című társadalomtani esszét illeti, abban szerző a magyar nemzeti anyagi, szellemi és erkölcsi fejlődésének az imént lefolyt millennium folyamán vázlatos rajzát adja. E részbeni appreciációjában a szerző egyrészt a pozitív filozofia mindjebbán elismerésre jutó elveire, másrésztől külföldi tartózkodása alatt szerzett személyes tapasztalataira támaszkodik. Feltétlenül szükségesé vált, hogy a millenniumi ünnepek előtt és után elhangzott diadémáradat után, elfogulatlanul, higgadtan és ónkímítás nélkül vegyük szemügyre a tényleg létező állapotokat minden téren, s régiek híres axiómája alapján: nosce te ipsum. A helyes önismeret, ugy az egyéni, mint a nemzetlében egyedül alapja a helyes továbbfejtésnek. Szerző nem törekedett hieselni a közvéleményeknek, de nyíltan, őszintén és elfogulatlanul előadja nézetét, melyek első olvasásra talán kellemetlenül érintenek, de a teljes jóhiszeműség s őszinte hazaszeretet, mely a kritikus megjegyzések között elő-előszáll, csakhamar kibékíti az olvasót azzal, ami a nemzeti öntudatot különben talán sértene. A fűzet igen számos kiállítás mellett rendelvél eladó: 30 kr. Kapható a kiadó: Révai Leóval és minden könyvkereskedésben.

A legboldogabb nép a föld hátán, mégis csak a magyar s ezt annak az áldott jó kedélynek köszönheti, mely örömben, bübánatban mindig megtalálja a lélek orvosát. A magyar szereti a könyveket, a jól szerkesztett lapokat, s hogy olvasó közönségünknek tájékoztatásuk, egyik legjobb és legelőszőbb szocirodalmi heti lapunkra hívjuk fel figyelmét — a „Képes Családi Lapok”-ra mely évi 6 fűzet előfizetésért a legtöbbet s csupa jó nevű író tollából eredt cikkek közül. E mellett annak ki az évi 6 fűzet előfizetésért még 80 kr. csomagolási és pótlásállítási költséget küld meg négy, aki a 3 f. f. f. előfizetéshez még 49 kr. csomagolást, s aki a negyedévi előfizetéshez még 100 kr. mellékel, annak egy regényt küld ingyen és bérmentve a kiadóhivatal Budapest V. Vadalász-utca 14 sz. Mutatványamat ingyen küld a kiadóhivatal.

A márciusi napok emlékkönyvein minden ideig hiányoztak olyan népszerű könyvek, melyek a nagy közönség is nagy könnyen hozzáférhetné. Ezen a bajon segített a Magyar Könyvtár szerkesztősége, mikor e kitűnő vállalatba három olyan munkát vett fel, mely köztársasági csakhamar el fog terjedni és nagyban fogja emelni a gyorsan felkoptatott nyelvtudományt. E három fűzet egyike az új magyar lírai költészet egyik legkiválóbb lautosának Abrányi Emilnek március 15-iki alkalmi és más zsebb hazafias verseit foglalja egybe Március dalok és egyéb költemények címen. Nemes pathosz, lobogó lelkesedés avatják Abrányi hazafias költeményeit líránk legkiválóbb hlynamú termékeivé. Tízenny olyan vers van e kötetkában, mely március idusát magasztalja és még vagy harminc szebbnél-szebb, saavalára kiválóan alkalmas költemény. Március 15-iki alkalmi ünnepekről Abrányi Emil verseinek hiányozniok nem szabad. Egy másik fűzetben Gracza György, szabadságharcunk népszerű történetírója írta meg a nagy nap történetét. Címe: 1848 március 15. de föltárja a történeti előeményeket is, hogy aztán ilhat-lelkességgel esztelje a magyar szabadság születési napján a lefolyását. Igazán derek dolg volt, hogy végre akadt történetíró, aki híven és a történeti kritika tiszta napsópontjáról vsz világot történetül ama ragyogó lapjára, melyre március 15-ike van írva. Olvassa el a könyvecskét mindenké, aki igazán megismerni akarja. De olvassák el a 48-49 es évek legendás alakjának Kosuth Lajosnak július 11-iki beszédét is, melyet a hadérő megajánlása ügyében tartott és meg fogja belőle érteni mindenké Kosuth szónoki szava csodás hatását. Ezel a beszéddel fejeződik be a kis alkalmi sorozat, melynek minden magyar ember asztalán ott kell lennie nemcsak a mostani napokban, de örök tanulsággal és lelkesítővel mindenkörön. Egy-egy fűzet ára 15 kr. Kiadta Lampel B. (Wodianer F. és Fiala es. és kir. udvari könyvkereskedés Budapest Andrást-ut 21, de megszerezhető minden hazai könyvkereskedésben is.

Az asszony boldogja. E cím alatt jelent meg a budapesti Saeka és Pollák cég kiadásában Pierre Louysnak, az Aphrodite világhírű szerzőjének, legújabb szenzációs regénye a „La femme et le pantin”.

A mily kevesen ismerték nálunk az Aphrodite megjelenése előtt Pierre Louyst, a széles naturalizmusnak ezt az irányával egyedül álló, merész uttorjót, annyira felesleges ma már — mikor a hírhedt regény magyar kiadását szinte elkapkodta a közönség — bővebben ajánlani Pierre Louys legújabb regényét. Az asszony boldogja szenzációs dolgában nem fog mögötte maradni az Aphrodite-nek, sőt bizonyos szempontból túl is fogja szárnyalni azt, mert míg a mester első műve számára az antik világból merített tárgyát, addig emes új munkája egészen a mai életet festő, valóságos ultr modern alkotás. Az asszony boldogja azt a mindnyájunk által ismert tyust örökíti meg, a ki erkölcsileg és éssikallag csak ugy mint anyagiilag ruinalja magát egy bármely jelentéktelen szoknyáért. A regény hőse egy párisi roué, a ki egy meg gyernek spanyol táncosnő után bekalandozza az egész pyraeneusi félszigetet. A leány a ki meg ártatlan — moztál, mondja diszkretn a spanyol — a perverzitásnak minden elképzelhető faszát átöbördja kedve-

sével, de meg nem adja magát. A perverz bejékkedés hikaletlenül változatos jeleneteknek megdöbbentően nyílt és merész leírása meg Parisban is óriási szenzációt keltett, de viszont a legkényesebb ízlési kritika sem vitathatta el, hogy Pierre Louys ebben a könyvében ép oly mestere a tollnak, s színeknek s a finom lélektani analízisnek, mint az Aphrodite-ben. Ez magyarázza meg hogy az asszony boldogjának a társadalom minden rétegében osztatlan sikere volt. Még csak azt jegyezzük meg, hogy a pompás regény magyar fordítását dr. Róssa Géza, az Aphrodite és Prévost összes műveinek elismert tollu fordítója végezte, oly művészséggel, hogy az eredetinek minden szépségét csorbítatlanul körül a magyar közönség elé. A kiállításban is előkelő regény minden könyvcsobthban kapható 1 fűzet.

Az e rovatban megemléstett mű megrendelhető és kapható Fischer Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

Közgazdaság.

81

Értesítés!
Van szerencsém a t. szőlőtermelőik tudomására hozni, hogy a nagyméltóságú földmívelésű gyim. kir. miniszterium kiadásában, „Umutata s a szőlő mívelésre” című munka megjelent, s az példányonként egy koronaért, alulirott kir, szőlőszeti és borászati felügyelőnél is megrendelhető.

Együttal értesitem a t. lelkész és tanító urakat, hogy ha e munka iránt egyszerű levélben, akár egy levelező lapon, a földmívelésügyi m. k. miniszterium szőlőszeti-o-ztályához fordulnak, az nekik ingyen megküldetni fog.

Csáktoraya 1899. márc. 12.
Gurman Dénes.
kir. szőlőszeti és borászati felügyelő.

82.
A tisztelt szőlőtermelőik és borkereskedő urak figyelmébe!

A zemplémmegyei gazdasági egyesület, felyő évi márc. hó 25-én 26-án Satoraljai helyen borkóstolóval egybekötött borvásárt rendez oly célból, hogy ott a tokajhegyaljai borkereskedők pincéiben levő valódi tokajhegyaljai borokat, és pedig mind a még igen jelentékeny régi aszu és szomorodni borkiviteleket, mind a felújított szőlőktermését, a maguk hamisítatlan eredetiségében bemutatthassa. Midőn ezt a t. közönség és különösen a borkereskedők tudomására hozom, együttal értesitem az érdeklődőket, hogy az esetleges bővebb felvilágosításokért, a zemplémmegyei gazdasági egyesület titkári hivatalától Satoraljai-ujhelyről, nyerhetnek.

Csáktoronya 1899. márc. 12.
Gurman Dénes.
kir. szőlőszeti és borászati felügyelő.

C S A R N O K.

A csalhatatlan materializmus.

(B. M.) A „Rejtelmes Világ” nem egyszerű mutatott rá nyílt őszinteséggel, a tényeknek mindenben megfelelő kevéletlen egyszerűséggel arra a sajtóságos viselkedésre, arra az idonként ölmérlő frappans — azért tagadhatatlan, — jelenségekkel szemben észlelhető óvatos tojástáncra, arra az igazán felszög, tarthatatlan állápontra, melyet a nyílvánosság organumai nálunk a rohamosan mind nagyobb és nagyobb tért hódító spiritualizmussal szemben eltolgálnak s a melynek minden behatóbb megfontolás nélkül, kézzelfogható felületességgel oly gyakran kifejezést adnak, hogy — még maga a laikus — nagyközönség sem tudja már, hogy voltaképpen mit tegyen: kacagjon-e, vagy boszaukódik-e fölőtte?

De talán részben igazságatlan vagyok, ha e tekintetben a magaménak is vallom s tökéletesen osztom e nézetet a meggyőződést, mert hiszen még alig öt év előtt én magam is pálcát törtém a spiritualizmus fölött és szemfényvesztésnek, vagy érzéki csalódásnak tartottam az egészet. Igaz ugyan, hogy akkoriban még nem olvastam kiváló belbecsűl-bíró munkát a spiritualizmus-

ról sem avval bővebben nem foglalkoztam a mindennek dacára arról ismerőseim körében alkalomilag mégis eltelőleg nyilatkoztam. Most azonban nyíltan elismerem, hogy nagy hibát követtem el, mert apszolote nincs jogcímünk semmi felől sem kategorice ítéletet mondani, a mihez nem értünk s a miről magunknak kellő fogalmat nem szereztünk. En ugyanis sokat foglalkoztam a természettudományokkal, nemkülönben az emberiség művelődésének történetével, következésképpen szükségszerűen materialistikus nézeteknek hódoltam; igen érthető tehát, hogy a spiritualizmus iránt kezdetben egyáltalában nem voltam képes lelkesülni. Ez volt az oka, hogy csak elvétve néha-néha olvastam valamit felőle mindaddig, míg csak a véletlen meg nem győzött valódiságáról. Az azonban mindenkor távol volt tőlem, hogy holmi megvető, kicsinyítő kifejezésekkel telt, vagy gunyolódó, szatirikus cikkeket írjak a spiritualizmus ellen, mert hiszen először is sohasem tartottam illendőnek mesék meggyőződését nevelés tárgyává tenni, másodsorban mert ősemterem, sőt éreztem, hogy akkor még nem is értettem hozzá. S ezt hibáztattam mindig a hibáztatom ma is a különben igen tisztelt kartársaknál, hogy minden objektívus mellőzésevel milliók meggyőződését iparkodnak minden áron neveléssé tenni. Mert ókaszertlen higgadt, nyugodt logikával bármit is meg lehet támadni, bárki állításainak megcáfolására csak jókozni, de a józan argumentumok helyett a guny, a nevelésségesség terére átcsapni nem szabad, nem illő.

A rendes, — nem dilettáns, hanem — hivatásos újságírók nagyon kevés kivétellel egytől egyig materialisták, bárki ezt vajmi kevesen ismerik el, sőt még kevesebben vallják be. Lepelkez álláspontjukat, a hol csak lehet s a hol és e mikor azt jónak, célravezetőnek, (opportunitynak tartják. Ez azonban legkevésbé sem akadályozza meg őket abban, hogy ha valami meggyőződéssel még távolról sem egyezik meg, de ha a körülmények úgy kívánják, a fölött hallgatagon az átsiklás művészetét ne gyakorolják. Pedig hányszor volna alkalmuk száz és százféle irányban valamit hóbortnak, nevelésség korlátolságnak minősíteni, a mi tényleg az is?

Nem méltán kérdehném-e: hol van itt a jogalap?

Amde nem akarom itt bővebben taglalni, pertraktálni, hogy mi telet meg inkább az észszerű gondolkodásnak.

A műveltebb osztályhoz tartozó emberek tulajdonom része inkább újságot olvas, mint tudományos könyvet, főképen pedig nálunk, mert hiszen mi nagy politikai nemzet vagyunk. Mi sem természetesebb következmény tehát, mint az, hogy a legtöbbben rendszerint úgy is gondolkodnak, miként az illető hirtlap, a melyet t. i. olvasnak. Véleményüket, nézeteiket, sőt meggyőződésüket, nem ritkán összes ismereteiket, tudományukat is innen merítik. Mit jelent ez? Azt, hogy a nagyközönség vélemény- és nézetcsinálói a hirtlapok — s mert ezeknek írói a spiritualizmusnak — a melyhez pedig még csak nem is konyitanak, — minden legparányabb józan ok nélkül ellenlábassai, annak gyorsabban átalánosabb elterjedése is lépten-nyomon akadályokba ütközik. Ez a kedvezőtlen ténykörfélmény bizonyít azonban a lehangosabban a spiritualizmus mellett, a mennyiben dacára a száz meg száz vélemény-gyártó kapkodó erőkódésének, azért mégis a szó szoros értelmében rohamosan hódít a mi eklatanter azt igazolja, hogy igenis feltétlenül meggyőző erejűnek, tökéletesen megnyugtató tanainak kell lenni, mert különben teljes lehetetlenség volna, hogy ilyen valóban nem kis nehézségek között hívei oly gyorsan tudnak szaporodni.

Kétségtelen tény, hogy a materializmus a műveltebb osztály legnagyobb részének kebléből kiölte a hitet. Divattá vált: semmiben sem binni, a mi tudományosan bebizonyítva nincs. Ez utóbbit bizonyos határokig — de csakis bizonyos határokig, — helyeselni is lehet, az azonban már tökéletesen észszerűtlen, hogy egyszer mind a bebizonyított tényeket is kétségbe vonjuk, sőt lehetetlenségnek deklaráljuk csak azért, mert a hivatalos, céhbéli tudomány még nem akceptálta azokat.

Nem tetszeik-e tehát méltán különösképpen, ha az általános hitetlenség dacára az emberek legnagyobb része — művelt s műveletlen egyaránt, — mégis telve van babonás előítéletekkel?

Az önként kínálkozó számtalan példa közül mind össze is csak egy-kettőt akarok ezuttal (felméltetni).

Hány olyan ember van, a ki például 13-ikán, vagy pénteki napon egyáltalában meg nem kezd új vállalatot, vagy a világot sem indulna utra? Alig alig találkozik olyan kártárs ember, — sőt bizvást mondhatom, hogy talán nincs is, — a ki, Apollón-bar keblében a legerősebb hitetlenségét, a játékokat illetőleg több-kevesebb előítéletet nem táplálna s ezek ellen magát játézas közben biztosítani ne igyekeznék. A őket nem is emlitem, mert hiszen mindannyian tudjuk, hogy a gyengébb nem valószínűsége van a legkülönbözőbb babonás meggyőződésekkel. És a sejtelmek? Vajjon mik ezek? honnan származnak? Vagy ezek is csak babonán alapulnak? Pedig hányszor beteljesednek! Többször mint nem!

Ez a sokféle előítélet, ez a számtalan különböző sejtetem mind, mind egytől-egyig azt bizonyítja, még pedig kézzel fogható módon, hogy bizony az emberek még tavírol sem olyan biztosak hitetlenségükben, mint a hogyan ök azt feltűnőtni szeretnék a világ előtt. Mindezek olyan benső, öntudatlan érzések, a melyek mintegy meg-ugrik nekik, hogy ne legyenek annyira elbizakodotak tudásukban, mert van ám még nagyon sok mindenféle titkos erő a nagy természet kimeríthetetlen tarházában, a melyekről mi még nem is álmodunk. Leiki és szellemi erők, a melyek a tudomány mai kezdetleges szemnézetével fel nem kutathatók s számtalanilag be nem bizonyíthatók.

Nagyon kevés ember van, a ki életében nem tapasztalt, vagy nem látótt volna már bizonyos jelenségeket, tüneményeket, a miket képtelen természetesen módon kimagyarázni. Az erőseikkel

(b), a tudományában és bő, széleskörű ismeretében elbizakodott rendesen azt monja az ily esetben: Ah! képződés, hallucináció volt az egész! Megrázkódott ugyan, de kiveri a feiéből s ha lehet, nem gondol rá többé. Akinek azonban a természet az impresszióknak inkább enged, az ilyen esetekben gondolkodik, s kezd egy kissé kételkedni a materialistai tudomány csalihatatlanságában és ösztönszerűleg is fölme rül lelkében az a tudat, hogy mégis csak létezik valami természetfölötti dolog, vagy tünemény, a mely nem alapulhat pusztán képződésen, vagy szemképrázatos s a melyeket a mindenható (!) tudomány csak azért vez tagadásba, mert egyrészt soha sem kutatta eredetüket, másrészt mert nem lévén képes magyarázatukat adni? — miután az ismert természetörvényekkel ellenkezni lát-zanak, — nehogy elismerni kényszerüljön a gyengeséget, inkább letagadni s megtagadni igyekezik. De a legtöbb ember így csak titokban, magában gond lkozik. Nyíltan bevallani de hogy merné! Csak nem kompromittálhatja magát, hogy a céhbéli materialisták ujjal mutassanak rája. Ennyi lelkierőt a gyenge, erőlen jellem kitéjteni már nem képes. Ilyképen azután idővel lassacskán eltörölődik a jelenség, vagy tünemény élénk emlékezete, úgy, hogy később még maga is hallucinációnak minősíti az egészet, ha csak a jelen-égek többször nem ismétlődnek.

De menjünk tovább!

Vannak — tagadhatatlanul, — igen élénk álmok, a melyek rendkívül erős benyomást tesznek az álmodóra, a ki rendszeren azokra fel is szokott ébredni. Ezeknek az álmoknak rendszeren megvan a jelentőségük, sőt a legtöbbnyire be is teljesednek. Ezt azután már csak nem lehet a pusztán véletlenségnek betudni.

A beteljesült álmokat illetőleg végtelen mennyiségű példát lehetna felhozni. Így vannak

emberek, a kik a személyüket közelebbről érintő és érdeklő eseményeket rendszeren előre meg szokták álmodni, a melyek azután rövidebb vagy hosszabb idő leforgása után biztosan be is teljesülnek.

Hogyan akarjuk ezt megjelteni? Ezek tagadhatatlan tények. Hogyan magyarázza meg ezeket a tudomány? Sehogysem! Egy-szerűen hallgatással siklik el fölöttük, mert a tényt magát már még sem meri kategorice tagadásba venni.

Mindezek a dolgok az elfogulatlan elmét szükségszerűen gondolkodóvá kell, hogy tegyék s teszik is, míg végre azon eredményre jut, hogy bizony az a materialistai tudomány nem csalihatatlan, mert hiszen nemcsak ezeket, de ezeken kívül még igen-igen sok más tüneményt sem képes a józan ész megnyugtató módon megjelteni. A mod-rn tudományunk csak arról van biztos tudomás, csak arról tud felvilágosítást adni, a mit a laboratórium olvasztó-téglében feloldhat, vagy számokkal bebizonyíthat. De szubtilis erőkről, a legfinomabb anyagokról, a melyeket a retortákban fel nem foghat, de a melyek nem kevésbé léteznek és kétségkívül a szellem hatáskörébe tartoznak, beszámolni már nem képes. Ez az oka, hogy a spiritualistai tüneményeket és jelenségeket is nem létezőnek tartja, illetve lehetetlennek kvalifikálja, vagy pedig szédelgés és érzéki csalódásnak deklarálja, éppen úgy, mint csak nemrégiben is — alig pár évvel ezelőtt, — a szomnambulizmust, a hipnotizmust, meg a telepátiát.

Szerkesztői üzenetek.

„Március-tizenötödikén” nem közölhető.
Bárok-Szent-György, Ugy hisszük: jobbat is fogunk onnan kapni.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

66. szám. 1899.

90-1

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi hogy a letenyei kir. járásbíróság V.214.3 1898. sz. végzése által Doór Istvan nagykanizsai lakos végrehajtó javára Tamás Sándor borsfai birtokos lakos ellen 100 frt tőke, ennek 1898 szeptember hó 10 napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 54 frt 31 kr. per és 1 frt 15 kr. arverés kitézés kölség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírólág felül is foglalt és 864 frtra becsült vadász tegyver, sertések, házi-butor, óra, tükkör, gyümölcstartó, cukortartó, gyertyatartó, stbből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatik.

Mely árverésnek a V. 214.4. 1898 sz. kiköldetést rendelő végzés folytán a helyszínén vagis Borsfán alperes lakásánál leendő eszközésére 1899. évi március hó 20-ik napjának d. e. 10 órája

határidőül kitézetik s ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Letenyén, 1899. évi marc. hó 5. napján.

SCHMIDT JANOS
kir. bir. végrehajtó.

HIRDETÉSEK
felvétetnek e lap kiadóhivatalában
NAGY-KANIZSÁN.

Fiume!

Fiume!

Fontos úgy az import, mint az exporteuraknak

Blum Adolf és Popper
szállítók, Fiume.

Hamburg, Bécs, Budapest,
Tetschen a/É, Auscha.

Ajánlják saját téres Fiumei
belföld raktáraikat olcsó díjtete-
lekhez bármilféle áruk beraktáro-
zására

Az egyedüli szállítóeg Fimé-
ben, amely saját raktárok fölött
rendelkezik. Elyamolasok, beha-
józások gőzösre és vitorlásra a
megbízhatóban eszközöltetnek.

Nemzetközi szállítmányok meg-
határozott díjtetelekhez.

Fe világosítás postafordultával
ada ik:

Blum Adolf és Popper
szállítók Fiume.

60-10

„ATTILA” kerékpárok
világhirűek.

92-2

Európának legtekéletesebb és legfinomabb
gyártmánya.

Fizetőképes vidéki képviselők kerestetnek.

Gyárak: Drezda Berlin, Hannover, Teplitz.

Ajánlatok: a magyarországi vezérképviselőséghez

BUDAPEST, VIII., József-körút 36.

Attila kerékpárművek

Kretschmar E. és társa.

Fák

gyümölcs- utifasor és
diszfák, legjobb fajok,
szép erős törzsek.
Készlet sok ezer pél-
dányban. Diszbokrok.
Olcsó árak. Kérjen ár-
jegyzéket.

Meyne Janos,

faiskola-tulajdonos.

Sopron.

43-14

Homoki szőlőtelepítőknél igen fontos.

A cég 17 év óta áll fenn most már az országban kivül is

eltelejt a híre, a meanyiban ma már sok nemes és vadoncz esemetét szállít Horvát-Szlavonország, Bosznia, Cseh-, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa állománya ezuttal 500.000 drb.; vadoncz-állománya 8 millió. A cég évenként 4500-5000 rendelónék küld szállítmányokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homok-talajon léte sült így az **homoki szőlőtelepítőknél kincses**

háza azért, mert mint tudva van, a homoktalajból kikarult fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, kővecses talajban, nemkülönb a lapos és magas shegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyago iszaplerakodásu vagy túlságosan kövérített tal jban állittatik elő. A gyümölcs-fajok boldogult **Bereozki Máté** mezőkovácsahái hírneves telepről valók. Ugy **magasdereku, valamint törpe esemeték megrendelhetők körte alma, szilva, őszli barack, kajszin-barack, oseresznye, meggy, lasponya, birs dió és eperből.** Az 1-2-3-4 éves, gazdag gyökerü, fajhiteles, igen szép esemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4-5 éves igen erős koronás sorfák drbja 45-50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentirt gyümölcsfajokból táblaürítés folytán 1-2-3-4 éves selejtezett minőségű esemeték is kaphatók, erősség szerint 2-5-7-10-15 krért, melyek gazdag gyökérzetüknel fogva főként nagyban telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatos. Fenti minőségű esemeték vadonczai is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentirt cégnél. A gazdag gyökérzetü vadonczok 1000-s azok erőssége szerint 5 fr 85 krtól 19 frtig terjed. Nagyobb vételnél 5-10-15%, engedmény. — Levél-csím

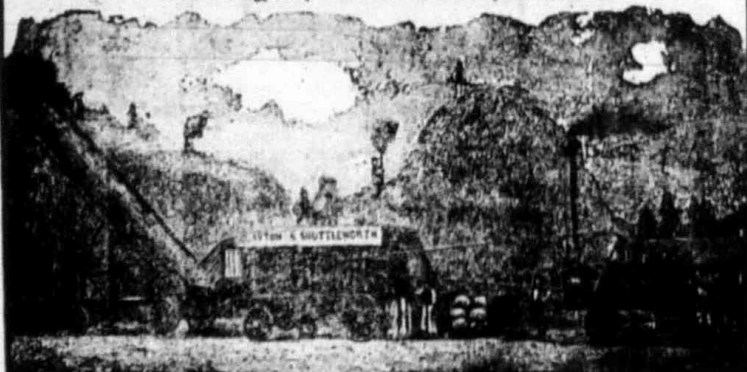
UNGHVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfaiskolája **CZEGLÉDEN.**

!! Tessék árjegyzéket kérni!!

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánltatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2/3 egész 12 lóerős, szalmakaszalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, lőhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálok és aratógépek, szennanyújtók, boronák.

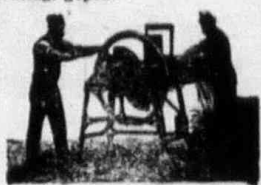
„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szécskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytetemes aczéi-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék kivá-
natra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cséplőgép-gyára.

Szerkesztőség:
Városház-épület Fischei Fülöp könyv-kereskedésében.
Szerkesztővel értekezni lehet szombati dé. u. 4—5 óra közt.
Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.
Kiadóhivatal:
Városház-épület: Fischei Fülöp könyv-kereskedésében.

ZÁLA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egyes évre 12 korona (8 frt) — 12
Félévre 6 korona (4 frt) — 12
Negyedévre 3 korona (2 frt 50 kr)
Nyiltár példányra 10 krajczár.
Előfizetők, valamint a hirdetői és vonalköz Fischei Fülöp könyv-kereskedésében intézendők.
Bá mennyiségben levélt csak ismert kassza-ból fogadnak el.
Egyes szám ára 10 krajczár

Nagy-Kanizsa. 1899.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Vasárnap, márczius 19.

Fekete himlő Nagy-Kanizsán.

Jól tudjuk, hogy sokan vannak, kiknek véleménye szerint — ha egy-egy veszedelmesebb természetű ragály-eset fordul elő, — egyszerűen agyon kell hallgatni, nehogy a különben is könnyen rémeket látó közönség rémületbe essék. A mi szerény véleményünk szerint azonban nem ez a sajtó feladata. Ellenkezőleg: úgy véljük, hogy minden ilyen esetben éppen a sajtónak jut feladatául a rendesen rosszul informált közönséget alaposan tájékoztatni s egyúttal benne az óvatosság iránti éberséget fölkeltetni.

Nagy-Kanizsán is az a rémhir kelt szárnyra márc. 16-án, hogy egy fekete-himlős beteget szállítottak a járvány-kórházba. Erre — nagyon természetesen — rémületbe estek a gyöngébb idegzetű emberek s a rémülettől magas fokra csigázott fantazia rémesebbnél rémesebb meséket termelt, s ezekkel csak fokozta a rémületet.

Kötelességünknek tartjuk tehát első sorban is a közönség megnyugtására, másod-sorban pedig az ilyen ragályos betegségekkel szemben eljárni hivatottak

okulására a tényt a maga valóságában megismertetni,

Történt, hogy a Haba-féle téglagyár egy munkása erős lázzal megbetegedett. A meghívott kezelő-orvos a magas foku láz mellett mutatkozó erős derékfájást nagyon gyanus szimptomának ismerte fel és jelentette a rendőrkapitányságnak, hogy igen nagy valószínűség szerint fekete-himlő fog a betegnél kifejlődni, s ajánlotta, hogy szállítsák be a kórházba, mivel majd ott a gyártelepen, hol egy szűk szobában négy család is lakik, nagyon veszélyes következményekkel járhat a betegség kifejlődése.

E jelentésre az orvosnak a rendőrkapitányságnál azt válaszolták, hogy, míg a fekete-himlő megállapítva nincs, nem lehet kórházba szállítani. Később azonban mégis beszállították; de a városi közkórházban a beteget hatósági sürgetésre sem vették fel a ragályos betegek számára épített külön épületbe, s újra visszavitték (az akkor már kétségtelenül himlős beteget) lakására. Majd sok huza vona után kivitték az ugynevezett járvány-kórházba, s mikor e sorokat írjuk már ott ápolják; ha ugyan ápolják; mert

ugy halljuk, hogy a járvány-barakkban tíz év óta lakó ápolónő (aki pedig a ragályos betegek esetleges ápolása fejében élvezte ott az ingyen-lakást) most, tíz év óta elsőben bevitt beteggel szemben lemondott a samaritánusi dicsőségről s ott hagyta a lakást.

Mindez azonban már a hatóság dolga. Hisszük, hogy a hatóság meg is fogja a beteggel szemben tenni kötelességét; mint ahogy teljes erélyvel intézkedett a ragály elterjedésének meggátítása érdekében is.

A Haba-féle téglagyártelepet körülzárolta s ott a legnagyobb szigorral és pontossággal fogantatosította a fertőlenítést.

A közönség nyugodt lehet; onnan, a hol a ragály lézke volt, sem kell veszélytől tartania.

Hanem annál nagyobb a rémület azokban a lakosokban, akik ott laknak a járvány-barak közvetlen szomszédságában. Akkor t. i., mikor ezt a barakot felállították, ezelőtt 8—10 évvel, annak körülete pusztá mezőség volt; de azóta egész utca-sor épült ott, s a házakban gyermekes családok laknak. Ennek így nem lett volna szabad meg-

TÁRCA.

A rákfalvi bűvész-király.

Írta: Stampay Miklós.

I.

Egy unalmas téli napon, a mint nagy flagmatikusan pófékeltem csibukomnak finánc-orrt még nem látott szüzdohányát, ajtómon arisztokratikus kopogást hallok.

Hm! gondoltam magamban, hitelezőim szoktak ily kimért taktusban kopogni; ugyan melyik jöhet megint vi-ítbe?

Mindegy, bármelyik is: annyi bizonyos, hogy szép szavakba göngyölgetett ígéretnél egyebet nem visz el mostan.

Hatha nem elég-zik meg ezzel és gorombásodik?

Mehet!... orditom majd fülebe konduktors akkordban. S ha ez sem használ? mert hát erre is el kell ám készülvé lenni! Na, hát akkor megyek én és rázárom farkasordító garson szobám ajtaját és ott hagyom kínlódni örökké,.... vagy estig.

Ujra kopogtattak.
— Szabad! — kiáltottam mindenféle jelenetre elkészülve.

Örömben, hogy nem a hitelezőim egyik

szőnyegege lépett be, már a közsőnes után megkínáltam a beépőt egy illatos havannáva..... akarom mondani egy kriminális kurta szivarral.

Mig ő a szivar kiűnőségét méltáta szinpadus fejbólingatásokkal s különféle arcizom ranga odzásokkal, addig én meggyőzni ügykeztem őt arról, hogy a kurta-szivarok rövidségük mellett is elég hosszúnak arra nézve, hogy az ember tudjének vér-testecskéit gyorsabb mozgásra ingereljék.

Ily kedélyes bevezetés után bemutatkoztunk egymásnak.

— Ah! valóban? Keyed bűvész?

— Igen, ... igen.....; még pedig a bűvészek királya!

— Királya...?

— Ugy van!... Méltóztassék csak ezeket elolvasni; ezek mind grótok és hercegek elismerő nyilatkozatai — szölt egy papírosomót felém nyujtva s a szájában levő kurta-szivart hamustul, tüzeztől elnyelte.

— Ah, mezbolondult ön, hogy szivart nyel le? — kiáltam negjedve.

— D-hogy... méltóztassék cipőjét levetni; de gyorsan, mert...

Levettem;... a kurta-szivar ott füstölgött a cipőben.

— Ön valóban bűvész király! — szóliam el ismerőleg.

— Reményiem — szölt ő — ez a megvalósítja szerény kerésemet.

— Hogyan; hisz én különben is nagy kedvelője vagyok minden művészetnek. Mondja; miben lehetek szolgálatára?

— Előadást öhajtanék Rákfalván tartani; egy művészi előadást, ha kellő pártfogásban méltóztatna a helybe; igen tisztelt urak részeseiteni!

— Legyen meggyőződvé bűvész ur... pardon, bűvész-király ur; mindent meg fogok tenni, hogy előadásait nagyon siker koronázza.

Kijelentésemet a bűvészkirály mely meghajlás-al fogadta.

— Örvendek, hogy már előre is bizalmat nyertem uraságod részéről, — szölt mosolyogva; — ez felbátorít arra, hogy 4 előadásomra berietjegygyel már előre is megkínáljam, a mit reménytem, a művészet iránt tapasztalt rokonszenveből ki-folyólag is kegyes lesz elfogadni.

Teljes szívesággal mondott szavaira ugy éreztem magamat, mintha tő-göröngyökön állnék. Ej, kar is volt a komédiás királyhoz ily bizalmasnak lennem; már pénz is ker... a meg alig ismerem. Mit tegyek?... Összes arany es ezüst kincsemet ket darab huszféleres... Ha elarul-m zilált pénz-üggyi viszonyaimat, biztosan azt tartja magában; ez is csak koldus; ha nem arulom el es meg sem veszem meg a 4 darab berietjegyget, mely-ek 2 forint az ára, azt mondhatja, hogy művészi izles... mellett is... ucig vagyok.

Kerékpárosok figyelmébe!

Budapesti kerékpár üzletem felhagyása folytán

új és használt cs. és kir. szabadalmazott férfi- és női kerékpárok

míg a készlet tart, nálam bámulatos olcsó áron kaphatók.

A kerekek naponta délelőtt, a főtéren levő divat-üzletemben megtekinthetők.

Tisztelettel

KÖVENDI KÁLMÁN

történnie; mert mielőtt ott a legelső ház építésére az engedélyt megadták, azonnal intézkedni kellett volna a járvány-baraknak oly telepre szállítása iránt, ahol megint teljesen elkülönítetten állt volna.

Abban a veszedelmes szomszédságban nagyon is megokolta a lakosok rémülete. De mi hisszük, hogy a ragály eltojására minden más irányban teljes erélyvel és szigorúsággal intézkedő hatóságunk itt is minden lehetőt megtesz a lakosok és a közönség megnyugtására.

A tőzsde rablólovagjai.

A budapesti gabonatőzsdén néhány nap óta rendkívül igazgatóság uralkodik.

A tisztelt és nem tisztelt börzselátogató urak már hosszabb idő óta két ellenséges táborra szakadtak.

Kezdetben nem kellett a dolog valami különös figyelmet, mert a rendezés tünetek közé tartozik, sőt szükségesnek tekintik, hogy két párt: egy hausse- és egy baisse-párt legyen a tőzsdén, hogy egyoldalú kihágások elő ne forduljanak.

Altalan véve csak természetes, hogy a nézetet valamely áru értéke felett megosztanak és hogy a spekuláció egy része azt tartja, hogy az ár túl magas, tehát esnie kell s ennek folytán elad, míg mások ellenben áremelkedést várnak s ennek folytán vesznek. A mennyiben ez a kiindulási pontjuk az alkudozásoknak, semmi nyomós okot sem lehet ellene felhozni.

Az illetők megfizetik a multság árát, vagy pedig zsebre vágják a helyzet helyes fel fogásokkal jutalmát s ezzel az ügy „lovagiasan“ el van intézve.

Amde ezáltal nem ily egyszerű a dolog. Az egész ügy t. t. nem b. csületes, mert a hausse-ra spekulálók „korrigálni akarták a szerencsét.“ Ringet alakítottak és a baisse-re spekulálókat, mint a tőzsde tájkán szokják mondani, éinwikkolták, jó magyarán: kutyaszorítóba kergették.

Ha egy pillantást vetünk a határidő-buza jegyzéseire, láthatjuk, mily mértékben

sikerült ez. Folyó hó 13 án jegyezték a buzá: márciusra 10.48—10.50 frton, áprilire 9.80—9.82 frton, márciusra 9.56—9.58 frton, októberre 8.51—8.53 frton.

Más években a nagy ár-különbözet magyarázatát a határidőkben lehetett megtalálni. Ha a folyók be vannak fagyva, az utak járhatatlannak, akkor természetes azok, hogy csekély készletek mellett az árak hirtelen felszöknek, mert a folyó szükséglet csak nehezen lehet fedezni, míg négy vagy hat héttel később már egészen más viszonyokat lehet várni. Az idén azonban mi sem akadályozza a szállítást és az árakat mesterségesen csavarták fel, a mi különben abból is látható, hogy a budapesti piac paritása idegen piacokkal átlérálva látszik.

Az a (hál' Isten még mindig számos) közönség, mely nem „ad“ és nem „vesz“, közönytől nézhetné a börzeháboru végét, sőt gyönyörködhetné a baisse-párt vergődésén. Csak hogy nem olyan esettel van dolgunk, melynek közönyös szemléltői maradhatnának.

A magas árak előmozdítják a behozatalt minden oldalról s előrelátható, hogy bekövetkezik a reakció, melynek folytán mind azok a gazdák, kiknek még készletük van, szintén kárt fognak szenvedni. Sőt még a jövő aratásra is kiterjedhet a visszahatás, a mi aztán nagyon gonosz állapot lenne.

A tőzsdelátogatók egyrésze orvoslás végett beadványt intézett a tőzsdetanácshoz. Lesz-e fogadtatja? — előre nem lehet megmondani: de akár igen, akár nem: az ügy olyan, hogy reá kell vezetni a kereskedelmi miniszter figyelmét. Még ha be akarna is hunyni az szemét, mit különben Hegedűsről nem lehet feltenni, az agráriusok figyelmeztetni fogják őt, hogy el ne szalaszsa az alkalmas időt, hogy valamit legyen.

Valóságos szerencse, hogy épen most oly kitűnő nemzetgazda kezében van a kereskedelmi tárca, mint Hegedűs Sándor. Különböznélne félni kellene, hogy a fűrdővel együtt a gyermekeit is kiöntik, míg Hegedűsről bizton feltehetjük, hogy ő majd csak a visszaélésekkel fog elbánni a határidő üz-

let intézményének sérelme nélkül, mely intézmény szükségesség. —

A rablólovagokat a tőzsdén is ki kell irtani; a legitim üzletet minden segédeszközével együtt, melyek közé a határidő-üzlet is tartozik, a leghathatósabbban támogatni kell.

Országgyűlés.

Március 16.

Öt beszéddel gyarodott a költségvetés általános vitája, mely befejezéséhez ma sem jutott, bár szemléletét csökken az iránta való érdeklődés napról-napra. Már csak a Ház legkiválóbb szónokai tudnak akkora érdeklődést kelteni, hogy beszédek alatt megtelnek a padok minden parton, és benépesedik a karzat. Így volt ez ma gróf Tisza István beszéde alatt, a melyet méltán mondhatni nemcsak a mai ülés, de az egész tulajdonképpeni költségvetési vita egyik legnevezetesebb eseményének.

Roppant érdeklődés és kíváncsiság fordult minden oldalról gróf Tisza István felszólalása fele. Előre jelezték azon a napon, mikor Apponyi beszélt, s ez megerősítette hitükben azokat, kik az új pártalakulásokról való nyilatkozatokat (talán polemikai is) vártak. Mikor déltájban szólarra állt, a terem, mely egész délelőt tátongett: az az ürességtől, izibem megtel. Tele volt a karzat is, nagy hölgyközönség jött el, az elnöki emelvényvel szemben pedig a miniszterelnöknek jart szent-gothárdi küldöttség foglalta el a széksorokat. Egészen olyan volt a Ház képe, a beszédet megelőző hangulat, mintha érdekes jelenetekre, élelénkai zajongásokra lenne kilátás.

De gróf Tisza István beszéde mindezzel szemben kellemes meglepetést hozott. Csak az elején szolt egészen röviden arról, a mi pedig a többi szónok beszédeinek tu nyomó részét tette: az új pártviszokvokról. De már ez a rövid bevezetés is tapintatos és koncilian formájával általános jó hatást tett. Különös érdekességet kölcsönözött a felszólalásnak az az el-merés, melylyel a szónok Apponyi Albert keddi nyilatkozatának adózott.

— De ne visszaélő nézzünk — mondta ezután: hanem előretekintve, a jövőben keressük a tért az együttműködésre!

Gondolatom támadt.

— Hogyne, megveszem mind a 4 bérletjegyet, az ön személye és művészele teljes garanciát nyújt az előadás sikeréhez. — szoltam kedélyes mosolylyal — de sziveskedjek a bérletjegyeket délután elhozni, mivel jelenleg aprópenzzel nem rendelkezem.

— Oh! kérem... ez nem baj, csak öreg egyen, — szolt látszólagos gunyosmosolylyal.

Ez bántott; ez a komédiás- király ugyis kételkedik szavaimban. Nem törődve a következőnyekkel, lakonikuson, szárazon kérdém:

— Fel tud váltani tiz forintot? s iróasztalom főkjába nyultam, mintha elő akarnám venni.

— Ne tessék kérem táradni... a jegyek jelenleg ugy sincsenek nálam, majd dé. után elhozom, szives engedelmével.

— Hm, hm... Furcsa, mikor egy bűvészkirálynak sincs pénze.

Kisompolygott.

Na, majd lesz rá gondom, hogy délután ne találjon itthon.

II.

Másnap óriási litografirozott plakátok hirdették Rákfalva tisztelt publikumának, hogy este a fogadó nagyeremben szenzációs bűvész-estély lesz, melynek legerdekesebb pontja: a szellemóriás mutaványai.

Mint hallottam, majdnem minden tehetőgazda, az inte. lizene: a pláne mind, megvettek már előre a 4 estélyre szóló bérletjegyeket. Már

ez az összeg is kitélt ugy 60 forintot. Hát még a többi, amit az este szed majd be? Egész vagyon lesz; mert hát Rákfalván még a kondás urak is szeret gyönyörködni a komediatélekkben.

En a magam részéről nem juthattam bérletjegyhez, mivel — s ezt igen sajnalom — a bűvész ur mindig olynkor keresett, a mikor orvosi rendeléltől napi dolomat végeztem.

Az előadások iránt roppant nagy volt az érdeklődés.

Órülhetett is a bűvész ur! De hogy is ne!

Az érdeklődési ár magával ragadott. Ej, mégis csak elmegyek én is! De hogyan? Utolsó helyen csak nem állhatok; az első helyre meg nem ühetek, mert az egy korona.

Azután meg sörre is csak kell valami. Hm! de hogyan kerül mindez ki a két huszillérésből?

Volt egy összedróttozott régi korszóm; még a dedőregnyám használtam valamikor; mint családi ereklyét, hiven őriztem, bár fagarast sem ért.

Elvittem besomagolva a falu érdemekben dún nótáriusához: a régiségeket gyűjtő Gazai bácsihoz, — hi-z tetszik őt már ismerni — hátha megveszi, mint római régiséget, jó pénzen?

Rövid bevezetés után előadtam jövetelem okát...

Megnézte a korszót, még pápaszemen keresztől is.

— Ah! remek példány, valódi római hamvveder! Eladja?

— Hogyne; mit ad érte?

— Négy forintot.

— Kész az alkú! — szoltam, és zsebre vágva a pénzt, elballagtam.

Utökben azon tündöttem: ugyan hány krajcárért vette a kö-orsót dedányám a gelencsertől, ha olyan nagyon hasonlít a hamvvederhez?

De ez melékes; ló az, hogy én is elmehtek a bűvész-estélyre.

Néhány kiminalis kurta-szivart zsebre vágva, elégtül mosolylyal indultam este a fogadóba.

A terem zsúfolásig megtelt. Rákfalva publikumának minden árnyalata képviselve volt.

Valahogy odafurakodtam az első helyhez, a pódium közelébe, a melyen egy igénytelen asztalka volt csak, raj a néhány pohár, szódás üveg, s ha jól emlékszem: egy négysszögű bádög-szelencor. Más semmi.

Hm... hm... azután csak ezzel fog bennünket mulattatni ez a bűvész- király? Hat a szellem óriás, ugyan hol fojja jeleneteit produkálni?

Különös, különös... sehogyssem fért a fejembe, hogyan lehet itt egy nagyszerű, egy szenzációs művész-estély: még remélni is...

Na, majd elvállik...

III.

Hét órakor megjelent a bűvész hirály a pódiumon s rövid beszéd után hirtelen elnyelt három darab égő szivart.

— Ez már láttam! mormogtam ingerülten.

A publikum mindamellett zajosan tapsolt.

A bűvész elégtülen mosolygott, és hogy meglasson valamit a tapsoló publikum, elnyelt egy szódás üveget is.

És ezután nagyszabású költségvetési beszédben fogott. A legszigorubb tárgyilagossággal kritizálta, de erősen kritizált, különösen az Államvasutak pénzügyi rendszerét bírálta behatóan és a legnagyobb komolysággal. Az ellenzék kezdetben kétkedéssel, némelykor erőltetett iróniával fogadta a szónokot, lassan-lassan azonban Tisza István legnagyobb személyes ellenfeleit is lefegyverezte úgy, hogy később — az ellenzék már egész őszintén fakadt sűrű helyeslésre. Lendületes, erőteljes szavakkal tolmácsolta a szónok Széll miniszterelnökhöz való teljes bizalmát, s beszédét azzal végezte, hogy el kell jönnie az országra údvös új korszaknak, mely megtermi a béke rég óhajtott gyümölcsét. Zajos helyesléssel fogadta a jobboldal a másfélórás beszédnek ezt a részét. Az elsők között, kik gróf Tiszának gratuláltak, volt Széll Kálmán miniszterelnök.

Gróf Tisza István előtt Melcer Vilmos százszéki képviselő s Furkas János, meg Major Ferencz néppártiak beszéltek. Melcer beszéde, melyben, a szászoknak az új kormányval szemben való ismeretes álláspontját okolja meg, a nemzetiség kérdést szász szempontból tárgyalta. Az utolsó szónok Rakovszky István volt, ki hirdette, hogy a néppárt az új kormány alatt tovább harcol elveiért, bár enyhébb tegyverekkel, mint eddig.

Márc 17.

A befejezéséhez közelgő költségvetési vitának ma négy szónoka volt. Kettő az ellenzék, kettő a kormánypárt részéről szólalt fel. Az ellenzék szónokai Mócsy Antal néppárti és Pichler Győző függetlenségi-párti voltak, míg a kormánypárt pártjairól Blaskovics Ferenc és — Széll Kálmán miniszterelnök szólaltak fel. A nap eseménye a miniszterelnök beszéde volt, ki mai szereplésével tanujelét szolgáltatva annak, hogy a miniszterelnök székéből is elhangozhatnak oly beszédek, melyeknek legnagyobb részével egyetérthet az ellenzék is.

Széll beszéde bevezető sorában elismerést és köszönetet mondott az ellenzéknek, a miért az eddigi vitában oly tárgyilagos és méltányos volt. A hang, melylyel minden oldalról talál-ozik, buzdítási fogja arra, hogy kitartással és igyekezettel megfeleljen az ország érdekeinek. Ezután az egyes szónokok fejtegetéseivel foglalkozott. Különösen behatóan polemizált Kos-uth Ferencel kinek érvelését respektálja és tisztelőben tartja, mert azok ép oly hazafias érveléssel vannak szolgalmazva, mint az ő felfogása; de éppen azért, ha kapacitálni nem is tudja a függetlenségi pártot az 1867-iki alap elismerésére, ennek az alapnak hazafiasági szempontból színtén respektálást kér.

Nagy derűtséget keltett, a mikor Komjáthy Bélával foglalkozva, annak a reményének adott kifejezést, hogy Komjáthy őt is hasonló jóakarattal

és jóindulattal fogja bírálni, mint a hogy azt Komjáthy az ő e ödjével szemben tette.

A néppárttal szemben határozottan kijelentette Széll, hogy az egyházi politikai alkotások épségben tartásához ragaszkodik és eszé ágában sincs a revíziót nyílt kérdésként hagyni.

Nagy elismeréssel nyilatkozott a miniszterelnök gyöt Apponyi Albert korrekcióját és térfias beszédéről. Nyomatékosan hangsúlyozta Széll, hogy Apponyi és társainak támogatására számít és hogy ezeknek támogatását tekinti eddigi működése egyik nagy eredményeül. Eppily nyomatékosan utasította vissza azt a gyanúsítást, hogy a nemzeti párt belépése valamely titkos megállapodás eredménye lenne.

A beszéd befejező részében szinte költői magaslataira emelkedett föl a miniszterelnök. Lendületes szavakban együttműködésre hívta fel az egész Házát, hogy együttesen vessék el azt a magot, melyből gazdagon termő kalászkok fakadnak majd ki.

A beszédet az egész Ház nagy figyelemmel hallgatta, sok helyen élénk helyesléssel kísérte azt az ellenzék is, a végén pedig taps és éljenzés hangzott fel minden oldalról.

Az ülés elején Blaskovics Ferencz kritizálta a költségvetést főleg gazdasági szempontból.

Mócsy Antal a keresztény tanok érvényesülése mellett károskodott.

Pichler Győző erős, metsző szatírával támadta meg Tisza Istvánt tegnapi beszédeért, a ki megtagadta multját, cserbenhagyta barátjait csakhogy megírt kilátása nyíljék a hatalomra.

A miniszterelnök felszólalása előtt még Kos-uth Ferencz felett személyes kérdésben Tisza István grófnak. Kijelentette, hogy nem tételezi fel azt Tisza Istvánról, hogy azt hibetné, miutna a Ház bármelyik tagja nem tudná, mit fizetünk a közös költségekből.

Az értelmi evolucio. (*

Irta: KUN SAMUEL.

Átmegegyünk hazánk intellectuális evolúciójára s az e téren létező állapotot s a tapasztalható hiányokat vesszük szemügyre. Itt lehetetlen azal a valamennyessel nem kezdenünk, hogy elmaradottságunk az európai Nyugat szerencsésebb országai mögött még sokkal szembetűnőbb, s nehezebben is hozható helyre az értelmi fejlődés terén, mint az anyagán.

Elvitathatatlan tény első sorban, hogy az exact, helyesebben az abstract tudományok megalakítása s fejlesztése körül, mely Copernicus, de főleg a XVII. század eleje, a Bacon és Descartes féle renovatio óta foglalkoztatja a nyugati Európa szellemi élitejét, mi magyarok ugyszólván semmi részt nem vettünk. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy nemzetünk az egyes tudományokban jeles tudósokat nem produkált volna, sőt készséggel elismerjük, hogy pl. a mult században Heil Miksa s a jelenben Nagy Károly s mások

*) Matalától a „Positivista Könyvtár” I. füzeteiből.

teljesen koruk tudományának színvonalán álltak, s vannak kik most is állnak. Csak annyit kívánunk constátálni, hogy az abstract tudományok megeremelői s több előmozdítói sorában honosaink közül egy sem szerepel. E tekintetben tehát szerencsésebbek pl. a spanyoloknál, vagy a szlav népeknél: holott aránylag sokkal kisebb országok, minők Hollandia, Svájc és Svédország, a tudományos evolúció terén oly kiváló szerepet vittek. Ép oly eltűnő csekély hozzádékunk a művészeti renaissance s a philosophia s a industrialis eszméről nagy alkotások mezején. Sietünk hozzátenni, hogy e sajnos jelenség s korviszonyokban lelki magyarázatát s nem róható fel szemrehányásként nemzetünknek. A török elleni önévédelmi harcok, az öntentartásért folytatott küzdelmek s az erre irányult kizárólagos praecoceptió előlegedő magyarázatát, mentéséül szolgálk s üteménynek: majd a kimerülés s később a centralisáló, jobban osztrákosító befolyások elleni visszahatás éreztette befolyását. Csak épen a fényt kívántuk konstátálni rideg valóságában, bármely rosszul esik is a nemzeti önhittségnek s üres dicsőségvágyunknak.

Másik, nem kevésbé fontos kérdés az, hogy ha már a tudományok megeremtelése körül vezérlő avagy csak számbavehető szerepet nem játszottunk is, mennyiben sikerült assimilálnunk ez egybeült kidolgozott tudományos, esztetikai és philosophikus eredményeket. Más szóval van e a tudományos képzettség terén, ha nem is egészen eredeti, de legalább szerves, organikus evolúción? Kétségtelen, hogy utjabban nagy és dicseretes erőfeszítéseket tennék a végett, hogy a mult századok mulasztásait helyre pótoljuk; de sajnos, hűjávott vagyunk a szerves fejlődésnek, mely az igazi helyes tudományosság nélkülözhetetlen feltétele. Ehhez járul meg, hogy a hiányok pótlásában nem egészen helyes uton járunk. Eredeti, közvetlenül az ókori, görögromáishoz kapcsolódó tudományos evolúció hiányában ugyanis az egyedi helyes ut az európai Nyugat színvonalát elérni: a kidolgozott tudományos doctriná elsajátítása mellett a szigorú történelmi módszer. Mit értsünk történelmi módszer alatt? Azt, hogy stricte az eredeti fejlődést kell nyomon követni, azaz az egyes tudomány-szakokat történelmi egymásutánjukban, lehetőleg az eredeti forrásokban kell tanulmányozni. Így a mathematico-astro-nómiai tudományokat Viète, Cavalieri, Fermat, Descartes, Roberval, Leibnitz, Newton, a Bernoulli-k, Lamrange, Kepler, Galilei, Huyghens, Euler, Clairaut, d'Alembert műveiben; a physico-chemiai tudományokat: Torricelli, Boyle, Mariotte, Pascal, Saussure, Galvani, Volta, Lavoisier, Priestley, Bergmann, Scheele, Berthollet, Davy, Dalton; a biologiaikat: Harvey, Boërhave, Stahl, Haller, Barlhez, Bichat, Gall és Broussais munkában; a sociologiait: Montesquieu, Robertson, Hume, Turgot, Gibbon, Condorcet és Comte-ban.

Amde kérdjük, talán nehány specialis szaktudóson kívül, foglalkozik-e nálunk a műveltek nagyobb zöme a tudományok rég lerakott kiprobat pozitív alapjaival s ezek megeremelőinek műveivel; ismerik-e csak névről is? Nem-e azt látjuk, hogy hivatalos s hivatalon egyaránt a legújabb, szükségképen másod-harmadrangu javításokkal, többé-kevésbé verifikált „sensatio” találmányokkal, egyes specialis „divatos” tudományokkal, helyesebben applicatiókkal foglalkozik, a régi tudósokra pedig souverain lenézéssel tekinti le modernsége magaslatairól. Ezen az uton igazi tudományos élet nálunk gyökeret verni soha sem fog. Legfőlegbb többé-kevésbé ügyes akadémiai értekezés-gyártókat fogunk produkálni; s utolma analísi pedig a tudományokban is, mint sok más téren, parvenukként viselkedünk s a külszint sajátítjuk el a lényeg nélkül. A közvetlen praktikus alkalmazás-al, a gyakorlati való kizárólagos s egyoldalú praecoceptió azonnal szembetűnik az ismereteket terjesztő egyetlek programjaiban, a hivatalból instituált ipariszkolai s egyéb cursusokon s az ugynevezett felsőbb nepeveiesi előadásokon. Ezek minden legcsekélyebb divatos-javításról azonnal tudomást vesznek, de a tudományok örökké igaz elveit s a levezetés szerves láncolatát egészen elhanyagolják, mert nem elismerik.

A helyes tudományosságának két eleme van. Ezek: maga az anyag, a természeti törvények ismerete s a módszer. Vagyis a minden egyes tudomány lényegét tevő törvények összesége egyfelől másfelől e törvények helyes levezetése.

Falrengelő „éjen” és tapsvihar hangzott felj érre.

Én nem tapoltam, mert láttam, hogy a szó-dás üveg fogantyúja kizandikált kabátja alól.

— Svindli! — mormogtam magamban és kezdtem az 50 krt sajnálni.

Ez aligha tud mást, mint nyelni, nyelni és nyelni.

— Uraim és hölgyeim! — szolt a bűvész-király — most következik a legérdekesebb, a legszenzációsabb produkció: a szellem-örís mutatványa, a ki jó magam vagyok; s erre ugy mosolygott, hogy szája szélei a füleit is elérte.

— A legelső mutatványom az lesz, hogy a terem ajtajának kulcslyukán át, önök között meg fog jelenni az én szellemem.

— Meg ám, ha bejön az ajtón!... kiáltá oda egy ködmönös atyafi.

— Koránsem! Méltóztassék az ajtót belülről bezárni és ha tetszik, meg is támasztani.

— Ugy már értöm!... szolt az előbbi atyafi.

A bűvész kiment; s hogy minél többen lássák a nagyszerű jelenetet, még a folyosón ügyelgöket is a terembe tuszkolta mind egy szálíg.

Az ajtót bezárták. Ez még kevés. A ködmönös atyafiak odatámasztották hátukat s ugyancsak szoritották az ajtót.

— Na, hát most jöjjön-be az a mennydörgös szellem! mormogták elégtűlen.

Vártunk soká, nagyon soká. Nem történt semmi.

Végre a publikum türelmetlenkedni, zajogni kezdett.

— Hol a bűvész-király? — Hol a szellem-örís?!

— Megszökött! — ordítá be valaki elkese-redetten a folyosórol.

— Megszökött??... Hah! utána!... a gaz, a csaló... a svindli... El kell lozni! — kiáltoitak a ködmönös atyafiak, s mindent törve, zúzva, rohantak kifelé.

Ühethetk már a nyomát.

Ilyen nem történt még Rákfalván.

Haza ballagtam; ugy örültem, hogy nem vettem börtöljegyet; szinte, boldogan gyujtottam rá a kriminális rövid-szivarra.

— — — — —

A kupak-tanács pedig másnap a következőket igtatta a protokollomba: .....

.....és soha többé Rákfalvában az szellemidézés meg nem engedtetik.

összefüggések kimutatása, mely a tanulónak észlelhető methodus gyanánt szolgál s mely nélkül a tudás csupán emlékezetgyakorló magolással járul. Közoktatásunk gyaroltságát főleg a módszer helytelensége teszi.

Ehhez járul még a lényeges tévedés, helyesebben balvelemény, mely szintén nem gyökerezik másban mint az igazi tudományos evolutio ignorálásában. Mindenben t. i. a németek nyomdokain járunk, őket fogadtuk kizárólagos szellemi vezéreinkül; ami nem Németországból jön, arra ne vetünk ügyet, szóval mindent az ő szemüvegűn keresztül látunk. Amde a német tudományososság éppen ugyanabban a hibában szenved, mint a miénk t. i. csak igen kevés ágban eredeti és szerves az evolutiója, azért kevés kivétellel nem épít tovább az egyszer acquirált pozitív alapokon, hanem csúrt csavart, homályos és felhős metaphysikai légkörben mozog, s a mi ennek elkerülhetlen következménye: ép oly alapatlan, mint értelmetlen egyéni s nemzeti önhitésben s felfuvarkodottságban tetszelkedik. Egyik jellemző sajátossága e fonák szemlenség, hogy minden professor úgy adja elő tudományát, mintha ő találta volna fel s elődeinek mitsem köszönne, holott talán egy szemernyét sem toldotta meg a készen átvett anyagot. Ez a hülye pedantizmust azután mi magyarok kézpénz gyanánt fogadjuk el s tédert fejtet hajtunk a german universalis felsőbbség előtt, nemcsak, hanem azt minden metaphysikai tévelyeivel s abnormitásaival együtt tüskén-bokron keresztül követni iparkodunk. Csak egy pillantást kell vetni akár szegényes tudományos irodalmunkra, akár gázdávon burjánzó tankönyv-termelésünkre s azonnal szembe tűnik, hogy a német elmosódott halvány copiak szolgái utazói vagyunk.

Egy más téren, a szépművészeti productio terén jobban sikerült emancipálni magunkat a rémet-cultus s imitatio mételei alól. Oka ennek talán ez, hogy e téren ők magok is — az egy zenét kivéve, melyben örök szép remekműveket teremtek — elég szegények. S bár irodalmáraink körében a Niebelung-, Faust- és Heine-kultus meglehetősen gras-zál, újabb művészeink s költőink egészen helyesebb inspiratit követnek. jobb mintát után is indulnak. E részbeli productiókról azonban, a mennyiben történelmi viszatekiütés tárgya lehet, e helyen bővebben nem foglalkozhatunk.

Megegyezzzük még, mivel e tárgyra visszatérni nincs szándékunk, hogy nemzeti szellemünknek a concret iránti hajlama s bizonyos korlátolt józanságánál fogva, szerencsésen e kerültük az ó-görög ontologia nyomain halad s vagy kétezer évvel megkésült német Fichte-Hegel-Schelling-féle metaphysikát. Nem hiányoztak ugyan egyes philosophusok, kik a transcendentális idealismus, helyesebben ideologia meddő trinit cultiváltak, de hatást szerencsésére e transcendentális felhőnyargalás közönségünkre nem produkált.

Eddigél az in'electuális tudományos, esthetikai, philozophiai kultura mibenlétéről általában szölvant, tekintet nélkül annak népünk egyes rétegeiben, osztályában való elterjedéséről. E részben egy alapvető axiomáról kell megemlékeznünk. S ez az, hogy az értelmiség vivimányai vagyis a szellemi kultura, az emberiségnek osztály-, nem-, és korszaklombőség nélkül közkincsévé kell hogy váljék. Lényeges ellenét van e tekintetben egyfelől az anyagi javak: földbir ok, tőke, vagyon ipari felszerelések stb., s a szellemi javak: tudományos, philozophiai i-merek, eszmék, költői s művészeti kép-ettétség, morális kultura között. Az előbbiek ugyanis e sociologiai elv értelmében „mindennemű vagyon socialis eredetű, de egyéni elbirtoklás (appropriatio) alá kell hogy essék”: a társadalmi bizonyos osztályában (gazdák, gyárosok, kereskedők bankárok) központosulnak. A civilizáció általános és kétségbevonhatatlan tenetántája, hogy a vagyon, főbbirtok, gyárak, tőkek óvatovább kevesebb és kevesebb számú kezeken concentrálódnak. (Sőt a collectivismus szent az állam kezelésébe kell átmenniök.) Ezt a tendentiát minden figyelmes észlelő s a történelmi evolutio egész folyamán végig kísérheti, tehát a természeti törvény evidens tájával jelentkező tényrevel van dolgunk, mely ellen tehát a protestatit nyit sem hazánál, ép oly kevéssé a modern socialistáké, helyesebben collectivistáké, kik minden alizvagyont egy abstract collectivitás: az állam közén akarának központosítani, mint a nemzet-eljárásági írók, kik a laisser-aller s a mind na-

gyobb s nagyobb elaprózás szükségét hirdetik. Ep a helytelen a termelő munkásság munkafelosztás ellen hangoztatott helytelenítés; mert mióta az mberiség ipari szervezete létrejött, mindenütt és mindenkor ez a két elem: egyfelől a munkaadó, vállalkozó, a tervező mérnök, és másfelől a végrehajtó, a munkás, mesterember, mint két különálló szerv létezése konstans, tehát s így is lesz ez mindenha; mert e természeti elkülönítés megfelel a theoria és praxis, az abstract és concret közti sarkalatos különbségnek.

Ellenben a szellemi (értelemi s morális) javakat, az emberi evolutio történelmének tanúsága szerint, a hovatovább nagyobb körökben való diffusio jellemzi. Ez az egyedüli helyes értelemben való demokratizálás kétségbevonhatatlan tény. Látsuk röviden mire tanít bennünket az emberiség evolutioja a szellemi kincsek tekintetében. Az antik görög-római világban, az értelemi s civikus polytheismus korában, a tudományos, esthetikai és morális kultura csak nagyon szűk néprétegben volt honos a szabad állampolgárok bizonyos éljé körében, míg a nagy néptömeg, a rabszolgák a nők nem, s még a szegényebb sorsu mesteremberek is e'enyésző csekély számban vették ki abból részüket. A középkori, catholicoleudális civilizációban jelentékeny haladás mutatkozik. A katholikus egyház, az akkori legmagasabb ismereteket—theologiai s metaphisikus mezben ugyan—lelki oktatás, catechisálás útján, mind nagyobb s szélesebb körökben terjesztette, vulgarizálta. Ehhez hatékony tényező gyanánt járult a rabszolgaság fokozatos elűrlése vagy legalább nagy fokban való enyhítése (a jobbáyi állapot), továbbá a nők emancipatioja és szocialis és normalis niveauk tetemes felemelése. Minde tényező együtt-eredményezték a modern nyelvek kialakulása után a tulajdonképeni népköltészetnek eddig páratlan, spontán fellendülését a középkorban, melynek analogiáját az antik világban hiába keressük (Chansons de Geste, Roman de chevalerie, Trouveres s Troubadurok, Meistersänger, Minstrelers, bárdok igricek s hegedősök.) A középkor vége óta beállt bomlási korszakot a nagy francia forradalom, s az attól maig tartó transitit törlésleges s szempontból bővebben jellemezni. Mind gyermek tudja, hogy a tudományok minden sorban ezóta helyezettek pozitív alpra, valamint hogy a reformáció szülte viták mennyire általánosították az értelemi kulturát; a tolerancia, a felvilágosodottság a szellemi emancipatioja, a természet kultura s a művészetek kedvelése mennyire terjedt. Ez egyetemes és egyenletes haladás egy tőlünk talán nem nagyon távol eső jövőben érni majdan el telőpontját, midőn az abstract tudományok coordinatiojában alapuló philozophiai synthesis más szóval a Positivismus egy önnálló szervezetet teremtend a tudományos eszthetikai és morális művelődés rendszeres alakban való mivélésére, terjesztésére: a tanító, tanácsló és békítő philozophus- vagy papi osztályban. De ez általános, az emberiséget érdeklő problema, melynek fessegetése e dolgozat körén kívül esik. E rövid, de szükséges kitérés után térjünk vissza a hazai in'electuális kultura eszközei s állapotának változására.

(Folytatása következik.)

A város házából.

— Városi közgyűlés. —

Nagy-Kanizsa rendezett tanácsú város képviselőtestülete 1899 évi március hó 20-án délután 3 órakor a várososház nagytermében közgyűlést tart a következő tárgyszorozattal:

- 1.) Dr. Wlassics Gyula v. b. t. tanácsos vallás és közoktatási ügyi m. kir. miniszter közönség leirata a város közönsége üdvözlő feliratára.
- 2.) Szabályrendlet a közbiztonsági hidról, huszágyásról, a huszágyásról, az ezzel kapcsolatos köz- és állategészségügyi intézkedésről, a vágóhídi felügyelőről, vágóhídi állatorvosról, a közbiztonsági szabályokról.
- 3.) Szabályrendlet a kőművesmesterekről.
- 4.) Szabályrendlet a borhíly ügyről.
- 5.) Tanács elterjesztés a közbiztonsági szedési jog meghosszabbítása iránti kérvényezés elrendelése tárgyában.

6.) A Tallán Ede-féle 1000 frtos ösztöndíj-alapítvány tárgyában, Zalaudrmegyei törvényhatósági közgyűlése jóváhagyásának bejelentése.

7.) Tanács elterjesztés az állami bor- és huszfogyasztási adó megváltása tárgyában.

8.) Az 1898 évi július 20-án felvett fél-éves pénztárvizsgálásról felvett jegyzőkönyv elterjesztése.

9.) A v. nyugdíj-választmány végzése, Ploszner Ignác v. mérnök nyugdíjaztatása iránti kérelme tárgyában.

10.) Uferbach Jenő gymnasiumi rajztanár lemondásának elterjesztése.

11.) A v. pénzügyi bizottság véleménye, az alsófoku kereskedelmi iskola 1898 és 1899 évbenei sevelése tárgyában.

12.) Az adókievölő bizottságha két bizalmi férju kiküldése.

13.) A ménló-istállóépítés illetőleg átalakítási munkálatokból tanács elterjesztés.

14.) A katonai kórház udvarán egy szint-építés iránti elterjesztés.

15.) A házberadó összeírásánál felmerült napi és pótdíjak iránti tanács elterjesztés.

16.) A törvényhatósági utadónál megállapított hiány esaz eddigi eljárás bejelentése.

H I R E K.

— **Hymen**: Amselberg József, kereskedő, Szentgyörgyáról ma tartja esküvőjét Deutsch Jakab helybeli vendéglős leányával Regina kisasszonnyal.

— **A hercegpriamasi udvarból**. Vaszary Kólos bíró hercegpriamasi és husvéti ünnepeket Budapesten fogja tölteni. A nagyheti ajátosságot a fővárosban teljesíti és maga fojtja végezni a lábmosás szertartását nagycsüttörtökön a koronázó templomban. Ugyanítt fog pontifikálni husvét mindkét napján az ünnepi istentiszteleteken. A hercegpriamasi husvét utató dr. Kohl Modár pápai prelátussal Balaton-Füredre megy. Onnan május közepén rövid időre visszatér Bupapestre a fontosabb egyházi ügyek elintézésé végett. Akkor változintleg püspöki tanácskozással is lesz a fővárosban. Pünkösdkor a hercegpriamasi oszja ki a bérmlási szentségét Budapesten.

— **Halálhír**. Nagy-Kanizsa egyik becsületes munkás polgárának haláláról értesít a következő gyászjelentés:

Özv. Hartmann Ignác szül. Steiner Franóiska és az alulirt rokonság tájadalomtól megtört szívvel jelenti, hogy forrón szeretett férje, illetve anyjuk, apóuk, nagyatyjuk Hartmann Ignác ur folyó hó 17-én reggel, életének 68-ik, boldog házasságának 38. évében hos-szu szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogult hűl tetemei folyó hó 19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor fogtak a helybeli izraelita temetőben: örök nyugalomra tetetni. Nagy-Kanizsán, 1899. évi március hó 17. napján. Áldás emlékére! Kemény Jenő, Dr. Kemény Fülöp, Kemény Simon, Kemény Armin, Hartmann Malvin gyermekei; Kemény Jenőné szül. Klein Julcsa, Kemény Fülöpné szül. Kohn Friderika, Kemény Simonné szül. Hartmann Antónia menyei. Kemény Imre, Kemény Gábor, Kemény Kálmán, Kemény Ima, Kemény György, Kemény Margit, Kemény Lili, Kemény Andor unokái.

— **Uj pénzügyi elnök**. A nagykanizsai Bankgyesület részvénytársaság igazgatótanácsa legutóbb tartott alakuló ülésében elnökül egyhangulag Elek Lipót kir. ker. tanácsost, az intézet eddigi helyettes elnökét választotta meg Karcag Béla a távozás miatt visszalépett elnök, helyébe.

— **Március idusa Légradon**. Szűk körben, de áthatva a fenséges nemzeti kultusz szent ihletéségtől, ünnepelte március 15-két Légrad lelkes közönsége. Az egésznek összenyomása nagyon jó volt. Minden egyes piécet zugó tapsvihar jutalmazott, a mely jutalom, a legszebb erkölcsi dotáció. 8 és fél órakor a Dalos-kör rákezdett a

Nemzeti imára. — Ezt *Szilvgyi Gyula* lendületes ünnepi beszéde követte. Az elnök meleg szavakban, lelkesedéstől reszkető hangon méltatta a fenséges nap jelentőségét. Minden szava gyújtó tűz, lobogó lelkesedés volt. Szónoklatát hatalmas élyen honorálta. — Utána *Friedfeld Klemin k. a.* lépett a pódiumra és elszavalta szépen, érzelmesen, temperamentumosan, Kisfy B. »A szabadságról« c. költeményét. A jelenlévők lelkesen tapsoltak a tehetséges, szép földinek. A programnak kétségtelenül, legjobban kiemelkedő, élesen kidomborodó száma *Mikler Győző* fenomenális szavalata volt. A Talpra magyart dörgötte. Hatalmas organuma, ügyes könnyed mozdulatai, graciózus taglejtése művészi színvonalra emelték szavalatát. — A Dalos-kör alaposan megállta helyét. Azonban legsikerültebbnek a Kossuth-gyászdal előadása mondható. — Az ünnepélyt barátságos, csendes muri követte és akkor történt meg, a világraszóló csoda, hogy a „haute volée“ összeolvadt, összeforrított az alsóbb osztály képviselőiv. A társaság hajnalban oszlott szét.

— **Az Izz. négyzet k. érből.** Az *Izz. négyzet* ma vasárnap délután 3 és fél órák a hitközség tanácstermében tartja rendszeres közgyűlését. — Este 8 órák hangversenyyel és táncokkal egybekötött zeur lesz a Casino dísztermében. A belépi díj ez alkalommal, tekintettel azon körülményre, hogy ezen estély egyuttal a szokásos *Ollopo estélyt* is pótolja, továbbá, hogy minden belépő megkapja a dusan felszerelt buffethoz díjmentesen utalványát — 1 forint lesz.

— **Hukstedt Irénről.** A fiatal művésznő, a mi kedves földünk, legutóbb olyan szereppel lépett a soproni közönség elé, melyben énekművészetét teljesen érvényesíthette. „Hoffman meséi“ben mint Olympia szerepelt. Akik e darabot ismerik, tudhatják, hogy az majdnem teljesen operaszerű, s abban Olympia szerepe még egy Komáromi Mariskának is teljes művészi erejét igényli, hogy azt érvényre juttathassa. Hogy *Hukstedt Irén* ebben a szerepben a, soproni közönség előtt is oly fenomenalisan megállta helyét, megint csak azt a régi véleményünket igazolja, hogy ő határozottan operai tehetség s előbb vagy utóbb de okvetlenül operai csillagul fog ragyogni a magyar színművészet egén.

Szerepléséről a „Soproni Napló“ ezt írja: *Hoffman Meséiben* hétéfn az volt a helyzet szignaturája, hogy mesemondás közben berekedt a mesemondó tenorista, de azért a mese mégis szép volt: az Olimpiáról szóló, mert *Hukstedt Irén* (Olimpia) a hangjánál volt és csengett a szopránja, fuvolázott a trillája oly édesen, oly tisztán, oly szépen, hogy megejtette a szívünket s az éneke nyomán fakadt tapsnak zápora, a lámpa elé hívás nem is volt a rendes konvencionális jellegű, hanem meleg, bensőségteljes, az érzelmei hív tolmácsolása osztentative. A hétéfői Olympia előtt, a bájosan szép énektudás előtt mi is meghajolunk a tollal.

Az „*Odenburger Zeitung*“ is írja: *Hukstedt Irén Hoffman meséiben* valóban elfragadó, kedves és kitűnő automata volt, mert ez este játékváltás énekével a szó szoros értelmében elbűvölte a közönséget.

— **Segédintézk. vizsgák.** A m. kir. posta és távirat hivatalnál folyó hó 13-15-ig tartották meg a segédintézk. vizsgát. A vizsgáló bizottság tagjai voltak: *Falvi Ignác* posta- és távirat tanácsos Pécaról, *Halusz László* titkár Pécaról, *Szommer Nánán* felügyelő, *Acz Vendel* és *Benedek*

József főintézk. tanfolyam vezetői. A jelöltek névleg: *Pétek Gyula*, *Nemes Árpád*, *Paschofsky Béla*, *Sóos István*, *Volk János*, *Varga Gyula*, *Németh Jenő* részben jeles, részben jó sorozattal nyertek segédintézk. képességet.

— **Szűnészet.** Ertesülésünk szerint *Halmai Imre* a nagybecskerekéi színtársulat igazgatója, Nagy-Becskerek polgármestere ajánlatára megkapta városunkban a hatósági engedélyt folyó évi április — május hónapokra.

— **Fekete himnő Nagy-Kanizsán.** Márc. 16-án az a hír járta be városunkat, hogy a Haba-főle téglagyártelepről egy pellagrás beteg szállították a jarvány-bazárba. Nemsokára azután kiderült, hogy a beszállított beteg munkás nem is pellagrásban, hanem fekete-himnőben van. Ettől még nagyobb lett a rémület. Sokan már az egész gyártelep megtérőzéséről, 5—6 betegről beszéltek. Közönségünk megnyugtatóan céljából, de egyuttal is ilyen esetekben tapasztalható tévovásának és teljes készületlenségnek feljuttatása s így az intézkedésre kötelezettek okulásá végett is mai veszérekünkben rószaltesen foglalkozunk ezzel az esettel. Annnyit azonban itt is hangsúlyozunk, hogy az óvatosságra van, de a rémültre nincs semmi ok.

— **Betegsegélyző pénztár közgyűlés.** A nagykanizsai kerületi betegsegélyző pénztár III. évi rendszeres közgyűlést márc. 19-ikén délután 3 órák tartja meg a nagykanizsai város-ház nagytermében. Ha ekkor a megválasztott kiküldöttek nem jelennek meg határozatképes számban, akkor márc. 26-án délután lesz a közgyűlés. A közgyűlés tárgyai: igazgatósági jelentés; zárszámadások; pénztári kimutatások előterjesztése; felügyelő bizottsági jelentés; az igazgatóság választott bíróság megválasztása.

— **Feldíjazások kimutatása.** A *Kereskedő ifjak önképző egylete* március 11-én megtartott esztélyén felüljizettek: *Zerkovitz Lajos*, *Elek Ernő* 10—10 frt. *Böhm Emil*, *Zerkovitz Oszkár* 5—5 frt. *Trippamer Gyula* 1 frt. *Blau Béla*, *Kasztli Izidor* 40—40 kr. összesen 31 frt 80 kr. mely adományokért ezuton mond köszönetet a rendezőség.

— **Uj dalárda.** A nagykanizsai *Általános Munkásékpő Egyesület* keblében alakuló dalárda hétéfn folyó hó 20-án este tartja első összejövetelét. A dalárda való felvétele eddig 64-en jelentkeztek. Teljes elismeréssel kell adoznunk az izz. hitközség iskolásköznének abbeli előzékenységeit, melylyel a dalárdatanítására egy tantermet átengedni sziveskedett, — mely tettevel jóval előbbre vitte a dalárda ügyét, a dalárda-tagjai nem lesznek abban a kényszerhelyzetben, hogy valamely nyilvános helyiségben kelljen gyakorló óráikat megtartani.

— **Jó barátok.** Kűn a város u'cáin, a ferdén egymasmellé rakott alacsony házak sötét sorából loptam ezt a kis színt. Emberek jártak az utcán, sötét arc, szomorú, fáradt emberek. Mindenütt szarkeség, az épületeken, az udvarokon, az utcákon. Fonyadt arc, vézna kis gyerekek sirt egyik dűledező kapu előtt. Egy szál tarka ingeske fedte testét, az is szakadozott volt, csu pa rongy. Sargás arcán nagy foltokat hagytak az elmorzsoló kőnyek. Felve tekintett hátra az udvarba. Borzú, öblös hang vad szíkokat szórt a kis fura. Az apja volt. Nyomorék, összetört munkás ember.

— Csak jöjj be, kiterem a nyakadat ta fattyu. Ne bóbólj úgy, mert széthasítom a koponyádat. No, elhalgatsz már? Nem jössz ide azonnal?

S a kis fiu hátra tekingetve igyekezett menekülni haragos, vad apja elől. Remegett kicsi szíve, és nagyokat csuklott, ahogy sirt. Az apja megfenyegette még egyszer öklével, aztán beforgott a házba. És a kis fiu sirt, sirt, a gyenge testét átmelegítette az édes napsugár. Kék kis üvegdarab lenyelt a csatorna szélén. Felvette, azon átnézte az eget és elfeledte az ütegeket, el az apját, a rettenetes fenyegetést, leszorította egyik

szemét, a másik elé odanyomta a kék kis üvegdarabot. Halvány, boldog mosoly játszódtott a padt vértelen ajkán, örült é a gyönyörködött.

Egyszerre csak egy koccs szőrű, piszkos cafatos kis kutya termelt mellett. Bizalmasan, farkcsóvalva hozzádörgölözött; meleg, piros nyelvvel megnyaldosta sovány lábcsarját. Erre ljetlen rezzent össze a kis gyerekek. Csak most vette észre. El akart előbb szaladni, de a kutya szelíden sompolygott utána.

— Nesze, nesze. Nem szabad harapni kuzsi. Ugy.

Es megsimogatta barátságosan a kutya derekát. Ledűlt a kapusarokba, a kutya odahúzódott egészen közel hozzá, lassan-lassan befészkelte magát az ölébe. Csakhamar összebarátkoztak teljesen. Nem félt már, odaszorította a kutya fejét az arcához és ez vigan öltögette nyelvét. És boldogok voltak mindketten, szerették egymást, pedig sohasem tanították őket erre, egyiket sem szerette még senki. Hirtelen újból dörgött bent az udvaron az a borzú, öblös hang.

— Gyuri! Gyuri!

Elmerű ve tápaszkodott fel a kis fiu.

— Na gyűző-e már?

— Megyek, megyek!

Eszebe jutott az apja imén'i haragja.

A kutya hosszan, kényelmesen elnyúlt a napsugaras uton. A kapuból könnyes szemekkel, szomorúan fordult vissza a kis csöppsg, mintha csak azt mondta volna:

— Várj meg kis kuzsi, jövök azennel várj hiszen te olyan jó vagy.

— **Tejszövetkezet.** A mi gazdáink úgy látszik nem igen akarják megérteni, mennyire érdekünkben áll, hogy a tervezett tejszövetkezet mielőbb a megvalósulás stádiumába lépjen. Tán több kedvet kapnak a megtudják mi történik a szomszédban. A Somogy-Csurgó melletti Alsó-Sarkad községben három év óta van tejszövetkezet, melynek tagjait főleg kisbirtokosok, földmives gazdák képezik. Ezen tejszövetkezet e hó 15 én tartotta közgyűlését. Az előterjesztett kimutatásokból és zárszámadásból megtudjuk, hogy a tejszövetkezet 1898-ban beszolgáltatót tejért a tagoknak 20560 frt 52 kr. fizetett, bevett pediglen tej, vaj, túró különféle termékekből 25895 frt 42 kr. leszámítv. az üzem költségeket a szövetkezet évi tiszta nyeresége 1763 frt 91 kr. Pedig mily szerény anyagi eszközökkel dolgozik ezen szövetkezet. Vagyon értéke: 7332 frt 53 kr, melyből a telep és épületekre 5091 frt 04 kr, felszerelésekre 1071 frt 22 esik. Ezzel szemben a tőher 5537 frt 33 üzletreszekért. Az élelmes sarkadiak tehát nemcsak jól értékesítik évközben tej készletüket, hanem az év végével még mintegy 30 százalék nyereségsztalékot is kapnak. Mikor tartunk mi nagykanizsaiak ott hol a kis Alsó-Sarkad tart?

— **A szabómunkások strájkja.** Legnagyobb szabó műhelyeink munkás nélkül állnak. A segítők legelőbbje a szokásos 14 napi felmondási idő után e hét elején beszüntette a munkát. A sztrájkolók mintegy 50-en vannak és mintegy 20—25 százalék munkabér feleslelet kérnék, a munkaadó: azonban, noha a tavaszi idény és a húsvéti ünnepek előtt állnak, a legkisebb javítást sem hajlandók megadni és a hatóság békéltető közbenjárása mindaddig teljesen sikertelen maradt. A munkaadók nézete szerint a segítők kiünnének vannak fizetve, és a segítők sem keveslenek a fizetést, ha állandóan anyai munkát kapnának, mint a földenyben. A sztrájkolók azt mondják, hogy nekik a jó idők alatt kell v' amit szerencs'ja rossz időkre, mikor alig van egy kis keresetük, de a munkaadókat ugyancsak ezen elv vezérelt saiat szem-

Pflüss-stauffer Ragasz, Doboz és Üvegekben.

Arany a ezüst crommel többzör — Tíz év óta elismert legártósabb

kitűntetve. ENNÉLFOLVA ragasztóanyag.

Törött edények ragasztására a legajánlatosabb.

Kapható Alt és Böhm cégnél Nagy-Kanizsán.

GRAPHIC ÍRÓGÉP

a legjobb, legegyszerűbb, legártósabb és legkönnyebben kezelhető. Ára 55 frt egy lényezeti dobozban. — Kizárólagos képviselet és főraktár:

Fisohel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

Prospectussal szivesen szolgálunk.

pontjukból és így az ellenfelek nem közeledhetnek egymáshoz. (Nézetünk szerint mind a két félnek igazuk van és azért nem engedhet egyik sem. A munkaadó bizonyára szívesen fizetne többet, hisz nem olyan nagy dolog lenne egy-egy öltöny árát 5-6 forinttal magasabbra tenni. Igen ám, de nálunk az a divat, hogy a ki jól megfizethet egy öltönyt, az nem helyi iparosnak adja pénzét, hanem elküldi Budapestre, de még több esetben Bécsbe. A mi szabónk pedig kénytelenek nagy költséggel a vidéken utaztatni és ott megszerezni a vevő közönséget, nagy dívatos raktárt tartani és a helyi közönség azon része részére dolgozni, melynek egy töredéke nem drágál semmi árt, mert azt ugysem fizeti meg, legfeljebb pontosan vagy nagyobb részletben bizonyára nem. Ha a közönség keletleg foglalkoztatná a helyi iparost, akkor a munkaadó és munkás egyaránt megelégednék és nem jött volna létre a szabómunkások sztrájkja. A munkások igen békesen viselik magukat, nekik különben is kevesebb az okuk az elégedetlenségre mint a munkaadóknak, kiknek el kell tűnni azt, hogy idáig elviszik azt, mi saját maguk, családjaik és munkásaik tisztességgel bízottak.)

Ujjonozás. Nagy-Kanizsa város sorozó járás 1899 évi főjjoncállítása június 6- és 7-én az „Arany Szarvashoz” címzett szállóban tartatik meg.

Erdőégés. Folyó hó 14-én a város tulajdonát képező felső-erdőben a cseriői hegy mellett levő fiatal vágásban tűz támadt, mely mintegy négy holdnyi területen a levelest és száraz fűvet leégette és a csemetékben mintegy 100 fát kárt okozott. A meglejtett nyomonos kiderítette, hogy a tűz okozója Sülő György és fia kiskanizsai napszámokos vigyázatlansága volt. Nevezettek ugyanis a vágás szélén dolgoztak és ott illeszt raktak. A közeli leveles a tartós szárazság folytán nagyon gyúlékony volt, nemkülönben a fű is, és így a tűz gyorsan tovább harapódzott, a nekül azonban, hogy jelenlényebb kárt tehetett volna.

Kiváló esetek bizonyítják, hogy a csusz és köszvényes bajok makacs lejtajások legbiztosabb és leghatásosabb gyógyszere az a páratlan különös csusz és köszvény elleni kenőcs, mely Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárban Budapesten 1 ftrtől kapható.

Az Elő Leánykiképzési Egylet m. sz. nagykanizsai Vezetőképviseletének a legmagasabb juttatás mellett használni hatóság esetén sikkusz szótással alkalmas ügyes és megbízható szerzőkötéseket.

Keresetük egy 250 - 300 holdasbirtok megvételre. Ajánlatok „Zala” cím. alatt a lap hirdetőhivatatalába küldendők. 7-8.

Anyakönyvi hírek.

A múlt hét halottjai

- Pikler Julianna férj. Személyes Györgyné rk. 20 éves földműves neje.
- Fakete Éva fér. Oláh Istvánné rk. 62 éves zenész neje.
- Magyar Ferenc rk. 5 napos, napos. 8a.
- Salamon János rk. 2 hónapos házi család fia.
- Balogh Julianna özv. Szedlmayer Ferencné rk. 87 éves földműves.
- Bodon György rk. 1 hónapos, földműves fia.
- Gosán László rk. 78 éves földműves (holtá nyilvánított).
- Godinek János rk. 80 éves földműves.
- Hartmann Ignác fér. 67 éves lakatos.
- Hampó Katalin rk. főzős halva született leány gyermek.

Törvényszék.

— Végvárgyalások és ítélethirdetések —

1899 évi március hó 20-án (hétfőn)

Hatóság elleni erőszak büntetvével vádol. Ferstecz Sándor elleni bűnyben végvárgyalás Gondatlanság által okozott súlyos testi sértés vétsége miatt vádolt Zaák Lajos elleni ügyben végvárgyalás.
 Lopás büntetvével terhelt Krausz József né szül.: Krausz Róza elleni ügyben ítélethirdetés.
 Párviadal vétsége miatt terhelt Roenberg Dávid s tsa elleni ügyben ítélethirdetés.
 Lopás büntetvével vádolt Jurcsán Balint elleni ügyben ítélethirdetés.
 Szándékos emberölés büntetvével vádolt Dömötör Rozi elleni ügyben ítélethirdetés.

1899 évi március hó 22-én (szerdán)
 Maganosok elleni erőszak büntetvével, súlyos testi sértés vétsége, és személyes szabadság megsértésével eszméi halmozatban álló zsarolás vétségével vádolt ifjú Filipán János s társai elleni ügyben végvárgyalás.

1899 évi március hó 24-én (pénteken)
 Hatóság elleni erőszak büntetvével és sikkasztásnak tekintendő vétséggel terhelt Noviniis Rebus elleni ügyben végvárgyalás.
 Erőszakos nemi közönség büntetvével vádolt Beck Samu elleni ügyben végvárgyalás.
 Ma-anak sérés büntetvével és idegen ingó dolog szándékos megromlás vétségé miatt terhelt Tisler Fittak János elleni ügyben ítélethirdetés.
 Emberölés vétségé miatt vádolt Beck József elleni ügyben ítélethirdetés.

Szerkesztői üzenetek.

Keresséte. Nem kell politikáinak lennie
M. Nagyrod. A szerzők és a korrektor le kérdvősege érdekében kérjük: ne versengessen az egyiptomiaknak egyébként tiszteltreméltó irasműjával. Már egy 18 éves szerzők belécsesült a szedésbe. A második (gy 20 éves) a mostani tárcza első részének készítése után már deres sür- tökkel áll a betűszekrény előtt. Hogy fog őn, kedves dolgozó társunk, ennyi idő előtti összkajszámlát beszámolni a másvilágon.?!
 95-1

NYILTTÉR.

Selyem damaszt 75 krtól

14 ftt 65 krtól méterenként — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 ftt 65 krtól méterenként, — a legdivatosabb színek, szín és mintázatban **Privát-fogyasztókunk** postabár és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig postafordultával** küldönk.

HENNEBERG G. selyemgyárai

(cs. és kir. udvari szállító) Zürichben. (8)

Magyar levelezés. Svájcba köztársasági levélbélyeg ragasztandó

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések:

Arverési hirdetmény.

A nagykanizsai kir. törvényszék tkvi osztálya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Szeptetneken elhalt Fülöp István hagyatékát képező s a fenn nevezett kir. törvényszék területéhez tartozó következő ingatlanok u. m.

- 1.) a szeptetneki 39 sz. tjkben + 50 a. t hrsz. alatt, felvett ház, udvar, kert és szántóföld 700 ftt. becsárban.
- 2.) a szeptetneki 701 sz. tjkben I. 2184a. hrsz. a. felvett czerenkadűlői szántóföld 150 ftt becsárba; és
- 3.) u. azon tjkben I. 2774a. hrsz. a. felvett keresztfai dűlői szántó 150 ftt becsárban és
- 4.) a rigyáci 103 sz. tjkben + 642 hrsz. alatt felvett Imrehegyi szőlő és pince 270 ftt becsárban és pedig a szeptetneki ingatlanok

1899. évi május hó 17. napjának d. e. 9 órákor

Szeptetnek község háznál, a rigyáci ingatlan pedig,

ugyanazon napon délelőtt 11 órákor.

Rigyác község háznál, a nkanizsai kir. tjbírósg méft hagyatéki bíróság O 520/1898 sz. végzése folytán özv. Fülöp Jánosné szül. Poszavec Anna javára bekebelezve levő szolgalmijogtól mentesen hivatalból megtartandó nyilvános arverésen eladatni fognak.

Kelt Nagy-Kanizsán, a kir. tisztek mint tkvi hatóságnál, 1899. évi február hó 18 napján.

GÖZONY,
 kir. tszéki albiró.

KLYTHIA a bőr ápolására

szépitésére és finomítására **Puder**

Legelőkelőbb öltözéki, hál és társasági PUDER. Fehér, rózsaszín, és sárga

vegyileg analízált és ajánlja Dr. Fohl J. J. Cs. Kir. tszár által Németországban. Ellamerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak.

TAUSSIG GOTTLIEB

kir. udvari toletté-szappan és illatszertgyár Bécsben. Forráktár: BECS, I. Wallsele 8.

Kapható a legtöbb illatszertgyógyszerkereskedésben és gyógyszerárban. N.-Kanizsán: Alt és Böhm, Meletti M. Mor és Kreiner Gyula cégeknel.

Savanyukut

SCHWEIGHOFER VILLA

gyönyörű fekvés, az erdőnél, szolidan építve, családi körhlmények miatt olcsón eladó.

Felvilágosítással szolgál:

az ottani házgondnok,

levélileg a tulajdonos:

SCHWEIGHOFER, a déli vasut főfelügyelője

BÉCS, déli vasuti pályaudvar

Fiume!

Fiume!

Fontos úgy az import, mint az exporteuraknak

Blum Adolf és Popper
szállítók, Fiume.

Hamburg, Bécs, Budapest,
Tetschen a|É, Auscha.

Ajanlják saját téres Fiumei
belföld raktáraikat olcsó díjtete-
lekhez bármilete árak beraktáro-
zására

Az egyedüli szállítócég Fimé-
ben, amely saját raktárok fölött
rendelkezik. Elvámolások, beha-
józások gőzösre és vitorlásra a
megbízhatóban eszközöltenek.

Nemzetközi szállitmányok meg-
határozott díjtetelekhez

Fe világoztat postafordultával
ada ik:

Blum Adolf és Popper
szállítók Fiume.

60-10

Bámulatos szépséget

lehet elévni a **dr. Spitzer-féle Mária kenőcsessel**, amely már egy tégely használatánál elhalványítja a szeplő- és májfoltokat, állandó használata pedig teljesen eltávolítja. A „**Dianna Fuder**” és „**Mária szappan**”-nal használva pedig megóvja az arc barsonyos külsőjét a késő öregségig. 82-18

Kapható: **Govorkovich János Mária gyógyszerárban Eszék, felsőváros**

eredeti csomagokban. Raktár **Török József** gyógyszerésznél Budapesten és minden nagyobb gyógyszerárban. Egy tégely 35 kr. Postán legkevesebb három tégelyvel köldök utánvétellel. Bővebb felvilágosítással, ingyen és bérmentve.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziázer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható fájdalomcsillapító bedörzsöléseként alkalmaztatik közvényenél, csodái, tagszaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziázer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtékú utánzat van forgalomban. **Ni sem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.**

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, **Rudolstadt** (Thüringia).

Fák

gyümölcs- utifasor és
diszfák, legjobb fajok,
szép erős törzsek.
Készlet sok ezer pél-
dányban. Diszbokrok.
Olcsó árak. Kérjen ár-
jegyzéket.

Meyne János,

faiskola-tulajdonos.

— Sopron. —

43-14

Szerencse kell az embernek!

A negyedik m. királyi szabadalmazott osztálysorsjáték I. oszt. sorsjegyei már kiadattak és mi az időközben előjegyzett megrendelések eszközölését megkérdtük A nagymérvű szerencse eredményeinek köszönhetjük, hogy hozzánk oly nagy számban érkeznek megrendelések.

Miután Fortuna már előzetesen is kedveskedett nekünk, most újból szerencsenk volt a mennyiben a mostani 3. és 4. osztálynál a 80.000 és 90.000 koronás főnyereményeket mi fizettük ki vevőinknek. Nem is egészen 1 év alatt máink körülből egy és fél millió koronát nyertek.

Szigoruan reális és pontos kiszolgálásunknál fogva vevőinknél bel- és külföldön a legnagyobb bizalmat nyertük el.

Ennélfogva kérjük, hogy ujonnan belépő vevőink is ajándékozzanak meg bizalmukkal és kíséreljék meg szerencséjük megalapítását egy sorsjegynek minél előbbi megrendelése által.

Tanácsos a megrendelést minél előbb beküldeni hozzánk, mert így előreláthatólag abban a helyzetben leszünk, hogy a rendelést azonnal eszközöljük, ha a megbízást f. é. márczius hó 30-ig kézhez kapjuk.

A negyedik m. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték tervények beosztása ugyanaz, mint a harmadiknál volt és a 6. osztályban huzásalákerülő nyeremények sorozatát alakítjuk.

A betétek is ugyanazok maradtak és az I. osztály sorsjegyetnek ára a következő: $\frac{1}{2}$ eredeti sorsjegy 6 frt., $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy 3 frt., $\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy 1 frt 50 kr., $\frac{1}{16}$ eredeti sorsjegy frt - 75.

A befizetések postautalványon küldhetők, vagy mi utánvétellel küldjük a sorsjegyeket.

A magyar királyi szabad. osztálysorsjáték 50.000 nyeremény a következő: A hivatalos tervezet 9 % értelmében szerencsés esetben 1.000.000 korona. A főnyeremények: különösen 1 jutalom 600.000 korona, 1 főnyeremény 400.000 kor. 1 nyer. 200.000 kor., 2 nyer. á 100.000 kor. — 200.000 kor., 1 nyer. á 90.000 kor., 1 nyer. á 80.000 kor., 1 nyer. á 70.000 kor., 2 nyeremény á 60.000 kor. — 120.000, 1 nyer. á 40.000 kor., 5 nyer. á 30.000 kor. 150.000, 1 nyer. á 25.000 kor., 7 nyer. á 20.000 kor. 140.000, 3 nyer. á 15.000 kor. 45.000, 31 nyer. á 10.000 kor. 310.000, 67 nyer. á 5.000 kor. 335.000, 3 nyer. á 3.000 kor. 9000, 432 nyeremény á 2.000 kor., 86.000, 763 nyeremény á 1.000 kor. 763.000, 1238 nyeremény á 500 kor. 619.000, 90 nyeremény á 300 kor. 27000, 31700 nyeremény á 200 kor. 6.340.000, 3900 nyeremény á 170 kor. 663.000, 4900 nyeremény á 130 kor. 637.000, 50 nyer. á 100 kor. 5.000 39.000 nyeremény ( ) kor. 312.000, 2900 nyer. á 40 korona 116.000, 50.000 nyeremény és jutalom 13.160.000 korona értékben, melyek hat osztályban sorsoltatnak ki és középszében lesznek fizetve, csak hogy szerencse kell az embernek!

Hirdetések

felvételnek

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésében

Nagy-Kanizsán.

Török A. és Társa

NEMZETKÖZI SORSJEGYIRODA

91-8

A M. KIR. SZABAD. OSZTÁLYSORSJÁTÉK FŐKELÁRSÍTÓJA

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRÚT 4/A.

Nem pörkölünk többé kávét itthon!

Legújabb időben alapított

93-6

Fiumei Kávé Pörkölő Részvény-Társaság

egy nagyszabású telepet rendezett be Fiumében, hogy ott egy világhírű szabadalmazott új módszert, melynek nevezetesebb előnyeit, itt rövidesen felsoroljuk, értékesítsen:

„a kávénak pörkölő rendszerünkénél nemcsak minden nemes alkotórésze és tápanyaga egészen esonkítatlan marad,

de hebizonyított tény, hogy e nemestítő módszernél szaporább, erősebb zamatu, kellemesebb ízű és jobb kávét nyerünk.“

Kiemelendő még, miszerint az idézett előnyök mellett pörkölt kávénk hónapokon át is változatlanul friss marad.

Számtalan elsőrangú vegyész, orvos és tudományos tekintély véleménye és bizonylata megerősíti állításunkat, melynek hitelességéről egy kóstolópróba vételével minden háziasszony meggyőződést szerezhet.

Védjegy. Összes hordó és zákküldeményeinken fenti védjegy alkalmazva lévén, kérjük okvetlenül annak figyelembe vételét.

Raktáron folyton friss pörkölés — **1 frt 60 krtól 2 frt 80 krtig** kilogrammonként.

Tisztaságért teljes szavatosság.

Kapható Nagy-Kanizsán: Schwarz & Tauber, Neu & Klein, Weisz & Schmidt, Deutch Lajos, Fischer Ferencz, Ifj. Fischer Ferencz, Toch Zsigmond, Berger Adolf, Schwartz Sándor utaknál és Fleischacker Józsefné üzégőél.

Szabadalmazás módszerünk: Belga, Dán, Francia, Holland, Német, Svéd és Norvégországokban rövid 4 éven át fényesen bevált, felkaroltatott és tért hódított.

Főeljárásító: Fiumei hitelbank (részvény-társaság) FIUMEZÁN.

Főeljárásító: Fiumei hitelbank (részvény-társaság) FIUMEZÁN.

KÖVESDI KÁLMÁN

divat-, vászon és női késznemű áruháza
Nagy-Kanizsán.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a

tavaszi és nyári idényre

raktáramat mindennemű bel- és külföldi

divatkelmékkel, női- és gyermek felöltőkkel, valamint

napernyőkben

legizlésebb újdonságokkal dusan felszereltem és minden szakmába vágó áru a legolcsóbbtól a legdrágábig nálam beszerezhető.

Férfi gyapotszövetek

a legnagyobb választékban, továbbá

Damast, vászonárúk és Chiffonok, Függönyök, szőnyegek, butorkelmék

minden árban és kivitelben kaphatók.

Nagy-Kanizsán egyedüli gyári raktár

valódi Insbrucki Lódenszövetekből

utazó és bicikli ruháknak hőlgyek és urak részére

valódi szintartó mosókelmék

CARTON, SATIN, BATTIST, GRENADINE, SEPHIR

nagyszerű kivitelben.

Ujdonságok férfi divatcikkekben:

Chiffon	ingek	1 frt 20 krtól	feljebb
Piqué	"	1 " 80	" "
Selyem	"	2 " 40	" "
Battist	"	1 " 80	" "

Gallérok, kézelők nyakkendők, esőernyök

a legolcsóbb árak mellett.

Battist és vászonsebkendők tuezatja 1 frt 50 krtól feljebb.

A nagyérdemű közönség szivesajándulatát és pártfogását kéré,

vagyok teljes tisztelettel

Kövesdi Kálmán.

Postai rendelések a legpontosabban eszközöztetnek.

VALÓDI

LINOLEUM

Fontos háziasszonyoknak!

puha padlóra

Törv. védvs.

PADLÓZOMÁNCZ minden színben.

Nincs többé ragadás szobapadló! Linoleum padlózománcz egy óra alatt keményre szárad, gyönyörű fénye van és elérhetlen tartóssága.

Többször megtörtént, hogy az Eisenstädter-féle Linoleum helyett utánzatokat kaptak a vevők, figyelmeztetjük tehát a t. vevő közönséget, hogy mindig és csak Eisenstädter-féle Linoleumot kérjen a vas lovag védjeggyel.

Belgizent védjegy: VAS LOVAG.

LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR EISENSTÄDTER TESTVÉREK, Bécs.

Nagy-Kanizsán kapható:

NEU és KLEIN és STREM és KLEIN

utaknál.

Szerkesztőség:

Városház-épület. Fischer Fülöp könyvkereskedésében.

szerkesztővel értekezni lehet naponta délután 4—5 óra közt.

de intéendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal:

Városház-épület. Fischer Fülöp könyvkereskedésében.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyenlőre 12 koronára (8 forint — kr)
Félévre 6 koronára (4 forint — kr)
Negyedévre 3 koronára (2 forint 50 krajár)

Nyilttáré postára 10 krajár.

Előfizetők, valamint a hirdetői: vonalkódú Fischer Fülöp könyvkereskedésbe intéendő.

Bérmunkások levelet csak ismert levelezési címről küldhetnek.

Egyes szám ára 10 krajár

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felölös szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök, márczius 23.

Egy kis ébresztő.

Az a rendelet, mely a művészeti izlés fejlesztését célozza a középiskolákban, az az akció, melyet a művészeti megújulás 15. századbeli képét szívében hordó miniszter indított meg vidéki képképzőiskolák rendezése iránt, s végül — az a gyűlés, melyet csak néhány napja tartottak a vidéki színészek Budapesten, aktuálisá, megokolttá teszik, hogy e helyütt is néhány szót szóljunk művészeti dolgokról.

Nem fogjuk itt a művészet jelentőségét fejtegetni; évezredek emberi köztudat és közszükséglet ez, mely együtt növekedett, együtt erősödött nagy nemzetek fejlődésével. Reábizuk e feladat teljesítését arra a körre, mely eddig szépirodalmi dolgokkal foglalkozott ugyan, de a művészetnek csak egy ágát: az éneket művelte. Irodalmi körünkről büszkén emlíjük, hogy irodalmi és művészeti társulat, de ha ennek nevezzük, legyünk rajta, hogy tegyen valamit a művészet minden ága érdekében

Művészeti izlést nemcsak a középiskolákban kell és lehet fejleszteni. Szüksége van erre a nagy közönségnek is, kell, hogy

ébredjen benne az eleven művészeti érzék. E célra a gyűjtemények, melyeknek berendezéséről valóban értékes s a mellett könnyen megszerezhető heliograf és gipszmásolatokkal való gyarapításáról bizonyára teljes eréllyel fognak gondoskodni az iskoláink élén álló férfiak, — jelentős szolgáltatást tehetnek a nagy közönségnek is.

Hallottunk-e valaha művészettörténeti felolvasást, láttuk-e másolatokat bemutatva a képzőművészetek remekeit, esett-e csak szó is mindezekről?

Nem alhatjuk magunkat azzal, hogy a mit Szeged, Kassa, Pozsony s egyéb vidéki nagy városok produkálni tudnak, kisebb méretekben mi is utánoszthatjuk. Műkiállítás rendezése felülhaladja e városnak anyagi erőit, de céltalan is lenne, mert nem rendelkezünk elég vagyonos emberrel, kik a műkiállítás eredeti műveiből megfelelő számú képet vásárolhatnának. De azért sok haszna lehetne a művészetéről szóló felolvasásoknak.

Nézzünk körül a városban!

Lepten-nyomon azt tapasztaljuk, hogy épületeink — régebbiek, újak egyaránt és

sajnos, még középületeink is — csak a kényelem, [a gyakorlati berendezés feltételeinek felelnek meg, művészi izlésnek, esztetikai csinnak csak elvétve találunk gyér nyomaira. Sok esetben nem az építelő áldozatkészségén, mint inkább a szép iránti érzék gyöngeségén múlik ez. Annyit pedig a mi eszközeinkkel is kivihetünk, annyi szép iránti érzéket beleönthetünk közönségünkbe, hogy építkezéseknél az esztetikai szempontot is lényegesen irányítóan tartsa.

Menjünk tovább!

Mit lehetne még tenni a mi szerény eszközeinkkel? A művészetéről és műtörténetéről szóló felolvasások rajongó tiszteletet kelthetnének a valódi műremek iránt. Es ezzel elérhetnők azt, hogy lakásainkat nem tizedrendű német piktorok színes, de kontár olajnyomataival aggatnók tele, hanem ugyanannyi költséggel megszerezhetnők elsőrendű műalkotásokat, legnagyobb mesterek remekeinek rézkarcolatait, heliogravűrjeit, melyek mindig értékesebbek, minden egyébtől eltekintve csak azért is, mert sokkal hűebbek, mint azok az óriási vásznak, melyek gyöngye olajnyomatokkal pompáznak.

TÁRCA.

A „Perczel-dombon.“ *)

Itt állok a bérce, a hol ők küzdöttek;
Itt a szentelt sírnak, mely vértől ázott...
Itt lebeg a lelkük, selymes éterködben;
Itt szunyad a szívök, mely szent börtöl lángolt...
Siket némaság ül porhüvelyük felett...
Csak egy dalos-madár csattog bus dalt uelük.
Més, örök álom zárja pillájukat,
S mégis hallják a dalt...
Eszel rá mindenik...

Nem rádud a tagjuk, nem roppan meg a sír,
Csak úgy rémlik, mintha új álmat szüdnék...
Agyuk dermedt gépe lerázza nyugót;
S megcsendül lelkükben: von tobzó-ének...
Összetöri lánát a megvasalt eszme,
Csörgve hull a bilincs s szabad már — szellemünk...
Mennydörgő viharok végig a világon:
„Ekkészünk, hogy rabok
Többé már nem leszünk“...

Mint lángpallos sujt le, a siető gránát...
Minden reszket...; mintha most itélne Hadur!
Vérharat a szírom, a fonyadt fűszálon...
Bibor vérszömben fűdik az ágazur...
„Astán sürt gomoly, fojtó füstfelleg könt,
Harcú síkon vinak... Villan csattog kardjuk...
A kárt riad s... bugya szór halált az ágya...
Millión dörgik: Rajta!
Csak előre, fiúk!

*) A „Perczel-domb“ a légrádi Szt. Mihály hegyen van 1848-ban Perczel serege tanyázott 1 nap rajta. H. J.

Szikránk az acél... kibugyanik a vér...
Nem hátrál a magyar, harcol, mint félisten...
Es mikor az élet már-már bucsura int...
Ott terem gyermek, hogy hönán segítsen...
Tárogató harang... lastot fog a költő...
Felajzsa hurjait s rá gyújt szilaj dalra...
Vele sug a tábor, mintha szélvész bugna...
„Eljen a haza! az
Ég is ugy akarja“...

... Akkor a kis szárnyas meglíbbanti pelyhét
Főlröppen a sírról... A onatogás elhal...
„Ok“ tovább alusszunk; — csak álmat szakad meg...
Ne halljuk a végét: síralom az, — gyászdal...

Minden hallgat újra, csak a költő virraszt
Megguyítja a mécses, a kegyelet lángját...
Vár egy új jóvándót, ácsépet, dicsőt; ... olyant...
Mely föltámasza s
Honnak petyhüdt fiát...

Es várja remegve, sejtelmessen, hitlalt.
Hogy lepattog pilláikról e hosszú álom;
Hogy felpezdül vérének megmosadt szívünk,
Hogy szibádt hasánkra új tisztulás szálljon...
Virradjon hát végre!... Részük le az álmat!
A mely megbánítja a tetre serke.öt...
Talpra magyar nemzet! Szakítad szét a békót.
Rád a tett var... Ebredj!
Mint félszázad előtt...
Uj korszázellel fanyg dereng a jövőben.
S e hajnalhasadás homson üdvöt reánk.
Törd kött a láncot, tipord le a gögöt,
Hias: szabad volt mindig s szabad is lesz hazánk!
Bontak ki a szagot s esküdjünk meg rája;
Esküdjünk, mint akkor, hogy értted ver szívünk,

Hogy érted harcolunk: isteni Szabadság!

S a mint eskünk tartjuk:
Ugy haljunk, ugy éljünk!...

Haller Jenő

A vértanu árvája. (*

Irta: Zempléni Árpád.

Érdekes levelet kapam a héten a vidékről, az öreg Fődesytől, a ki mint nyugalmazott színesz falura vonult s most visszaemlékezéseinek és klasszikus meretű ódakírásának él.

Megindító gyermektörténetet beszélt el az öreg, melynek ő volt az egyzemanója. Megpróbálom kissé rendezni levelet, hadd legyen valami részem nekem is az elmondandókban.

A szomorú emlékű 1849. év öszén — meséli az öreg — kerültem én Pestre, a piaristák gimnáziumába. Mindjárt az első hetekben összebarátkoztunk Pistával, a ni annyival könnyebben ment, mert nemesek egy osztályba jártunk, hanem egy korszadónal is laktunk a Bodza-fa-utcában. Abból az időből való ez az én emlékeim, melyet soha nem fogok elfelejteni.

A mi vilámságunkat nem vette el a nagy nemzei csapás. Iskola után otthon az udvaron

*) Mutatvány szerzőnek sajtó alatt levő Kis Emberek című kötetéből.

Kerékpárosok figyelmébe!

Budapesti kerékpár üzletem felhagyása folytán

új és használt cs. és kir. szab. férfi- és női bambusz kerékpárok

míg a készlet tart, nálam bámulatos olcsó áron kaphatók.

A kerekek naponta délelőtt, a főtéren levő divat-üzletemben megtekinthetők.

Tisztelettel

KÖVENDI KÁLMÁN

Eljőhet az idő, midőn joggal követelhetjük városunktól, hogy ennél jóval többet tegyen a művészet érdekében. De ennek eljövetelet az élénk és rohamos fejlődéssel és városunk anyagi felvirágzásával kapcsolatban várjuk.

Egy tér van azonban, a hol ez áldozáshoz megkivánt anyagi erő kisebb levén, áldozhat és áldoznia kell városunk lakosságának és ez: a színművészet. Sok panasz, sok jogos vád hangzott fel a színészek utolsó közgyűlésén a vidék makacs közönyössége ellen.

Találtuk pedig a fenti ígéket majdnem szóról-szóra a „Pápai Lapok» című lapjárunkban.

Olyan csodálatos módon passzolnak ezek az ígék a mi viszonyainkra, hogy szinte gyanu ébredt bennünk: vajjon nem-e hozzánk beszél át Páparól aféle furfangos újságíró, a ki a mi viszonyainkat is jól ismeri.

És ahogy meggyőződünk, hogy ezek az ébresztő ígék tulajdonképpen mégis Pápa városának szólnak, — lenyomattuk első sorban egy kis vigasztalól, hogy a művészeti dolgokat illetőleg nem csupán mi nagykanizsaiak vagyunk még a „pium desiderium» színvonalán; másod-sorban pedig egy kis ébresztőül, hogy a hivatott tényezőknél, különösen pedig az Irodalmi és Művészeti Körnek nagyon jó lesz már megindulni azon a nyomon, melyet a művészeti élet föllendítése felé *Wlassics Gyula* miniszternek, a nemzetet küldetése magasába emelni vágyó szelleme megjelölt; és hogy közönségünk lelke egész melegevel, anyagi erejének egész az áldozatig menő odaadásával támogassa a kijelölt nyomon haladó tényezőket, ha azt akarja, hogy Nagy-Kanizsa legalább az ébredő Pápával állhasson majd egy színvonalon.

A kiegyezés kérdése.

(E cikkeknek, melyet a „Pester Correspondenz» egy országoszerint ismert és becsült politikai tollából közöl, annál nagyobb örömmel adunk tért, mert az sans phrase helyesen és tárgyilagosan tükrözi vissza az Ausztriával szemben való helyzetet.)

A nagy fordulat, mely Széll Kálmánnak miniszterelnökké történt kinevezése és e kitűnő államférfiu aegise alatt végbement füző folytán bekövetkezett, nem csak a képviselőháznak teljesen megváltozott külső képében, a parlamenti tárgyalások magasabb színvonalában mutatkozik, hanem künn az országban is, hol teljes reménnyel és bizalommal tekintenek az új kormányelnök működésére elé; — reménnyel és bizalommal, melyek az üdvözlő és tetszésnyilvánító teliratokban érthetően nyilatkoznak. A mily szerencsés ez a fordulat, annyira nem szabad titkolni, hogy a politikai helyzet nehézségeit még nem győztük le. A tulajdonképesi kritikus probléma, mint előbb, most is a kiegyezés kérdésében van és úgy látszik, mintha Bécsben még mindig nem lennének hajlandók kilépni a harci állásból.

A Bánffy-minisztérium és a Thun-minisztérium közt megállapított kiegyezés tartalma ellen most utólag nem emelhetnek kifogásokat és annyit Ausztriában is belátnak, hogy teljes lehetetlenség lenne új tárgyalásokra rávenni a magyar miniszterelnököt. Ezért vetik magukat, hogy a művet mégis zavarják, a formulára, melyet Széll azért állapított meg, hogy Magyarország érdekét függetlenítse az osztrák obstrukciótól, Ürügyül felhozzák azt az aggályukat, hogy Magyarország, ha csak elvben is megvan neki adva a lehetőség, hogy az 1904 év elmúltával létesítse az önálló vámterületet, egész bizonyosan végre is hajtja a gazdasági különválást. Ez azonban csak teneciózizus mendumonda. Magyarországra nézve mi sem lenne kívánatosabb, mint a vám- és kereskedelmi szövetség azonnal való megújítása, egyes-egyedül Ausztria kezében van, hogy a gazdasági kiegyezési törvényeket már most parlamentárisan elintézzék és a különválás veszedelmét teljesen

kizárja. De ha ezt Ausztriában megakadályozzák és a kiegyezés kérdését odaát az ellenzék nyitva akarja hagyni, mert abból szeretne fegyvert szerezni az osztrák belpolitika ellen, akkor a magyar kormánynak épen arra kell gondjának lenni, hogy az ország gazdasági érdekét ne lehessen az osztrák pártok játéklabdájává tenni. És Bécsben meg lehetnek győződve, hogy e fajta várákázásokkal Széll Kálmánhoz hiába próbálnak közeliíteni. A mostani miniszterelnök a deákista iskolából való államférfiu; ő a monarchia hatalmi állása érdekében való bölcs engedékenységgel tántoríthatatlan határozottságot köt össze Magyarország jogos igényeinek képviselésében; és látni fogják, hogy e pontban nem enged.

Országgyűlés.

Március 20.

A képviselőház ma tárgyalta a még fennmaradt kisebb tárcaikat és megkezdte a belügyminisztérium költségvetését. A miniszterelnökség költségvetéséhez Komjáthy Béla és Major Ferencz szólottak.

A belügyminiszter tárcájánál meg is indult valamelyes vita az államosítás kérdése körül, de nem mozgott valami tulságos magas színvonalon. Az államosítás mellett Nyegre László és Rulffy Pál beszéltek, ellene Benyovszky Sándor gróf és Komjáthy Béla. Főszóltat még Mócsy Antal is. A miniszterelnök a végén sommásan válaszolt a egyes szónokoknak.

Legérdekesebb volt az ülése vége, a mikor Holló Lajos a választói jog kiterjesztésének kérdését vetette föl.

Ez a törekvés ma bevonult a magyar képviselőházba is. Az új miniszterelnökhöz Holló Lajos egyenes kérdést intézett az iránt, mi az álláspontja ebben a nagyfontosságú kérdésben. Beszéde nem volt hosszú, de tömören foglalta össze azokat az érveket, a melyek a választói jog kiterjesztése, a census leszállítása és egységesítése mellett szólnak. Cafolta azokat a rémeseket, hogy államunk nemzeti jellegére veszedelemes volna az, ha minél több polgárát reszesítené az alkotmány áldásaiban. Mintha a mi nemzeti államunk egy arisztokratikus kisebbség erőszakán alapulna! Mintha nem volna könnyebb

csak oly vígan gomboztunk, mintha Görgey nem tette volna le Világosnál a fegyvert. A metának is zavartalanul játszottuk. Pista kiállott az udvar közepére metára, én pedig az eresz alatt a falról kapdoztam a lablát: „Gyertyatartó koppanó — állj metára — kétszer hátba — puffantó!» A „puffantó»-ra Pista elugrott a metától és ha félre dobta, nem találtam el labdával, én álltam a helyére és én-jítam puffantó az én, ha puffant, a labda. Legfőlebb a háziasszony ijesztett néha ránk mulatságokban, hogy mind leverjük a falról a drága meszet, meg a tapasztást, pedig nekünk nem nézi el, mint Hentzy ágyuinak, meg Windschgrätznek a nyáron.

A főtisztelendő atyák sem emlegették az órán, hogy mostan másként volna, mint azelőtt. A nap sötét, a játék es ebéd izlett, a tanulni való kevésbé! a koszaradón is inkább csak a Kossuth-bankókban elveszett százötven forintjáért sóhajtozott, meg annak örült, hogy a mióta nincs háboru, felolyan olcsó a piacon minden.

Honnán tudtuk volna tehát, hogy a haza elveszett, Magyarország meghalt? Nem is sejtettük, de talán meg sem értettük volna.

Mit tudnak arról a tenger fenekén a kagylók és csigák, hogy lenn a felszínen a vihar egymásra dobálta és összetörte a hajóhidukat?

Ők gondatlanul ögyelegnek a nyugodt fővényn, a sötétzöld vizalján, a selyemmaszatok között, míg le nem zuhan közéjük egy sötét, kalimpáló hajórom a nem ismert, nem sejtett viharos,

magasságból. Egyet-kettőt agyon is nyom közzük.

Akkor aztán vége a játszókedvnek egy időre.

Egy hűvös reggel, október vége tele lehetett az idő, nyolc óra tájban elindultunk Pistával iskolába. A Kerepesi-úton nagy népsődület, tolongás között bujkáltunk előbbre-előbbre. De már a Hatvani-utcában, a honnan a vörösház-terre, a piaristák gimnáziumába akartunk bejutni, nem bírunk kifurakodni, oly sűrű volt a nép. Megkérdeztünk egy pár toladokó némit, hová mennek? s azt felelték, hogy az Újépület mögött akasztás lesz, azt akarják megnézni.

— Te, Pista menjünk mi is. Pista épen akkor bujt ki egyiknek a kötője alól s azt mondta: „jól van menjünk.» Olyat meg úgy sem látnak. Aztán hől mentünk, hol a tolongás vitt előre bennünket az „Országúton».

A lutheránus templomnál kiszabadultunk a toladokósból és előre szaladtunk. Összeszorítottuk a kettőnk könyveit nadrágszíjjal egy csomóba, én a vállamra vettem s nekiiramodtunk. Sövényeken átmaszáva, kerteken, udvarokon keresztül futva, kiértünk az „Újépület» mögé.

Itt is sok ember volt együtt, s kiket a puska-tussal dölölve szorítottak vissza a katonák, ha már nagyon nyomták a kordont. Mi kicsinyek voltunk, láb alatt elfértünk s pár perc alatt egészen becsusztunk a nép közt a katonák közé. Mindent látnak.

A nagy négyzetűlet teret kettős katonasor zárta el. Háttul egy vakolatlan kőház állott (a mai

hold-utcai ref. templom helyén) és a fal mentén három egy-egy ágas akasztófa fehér fából. Az egyikre a hóhér épen akkor próbálgatta a csigás kötelet.

Közében a megláncolt rabokat szuronyos katonák őrizték, papok imádkoztatták. Oldalt az akácfaik alatt aranygalleros csákós főtisztek állottak külön csoportban, némán. A nap már lőnn lehetett, mert egészen beletűzött a négyyszögbe. Mőgöttünk a nép rugott, türelmetlenkedettkörökörül.

Mi is türelmetlenek voltunk már. Hadd lássuk már — gondoltuk szivtelenül — azt az akasztást. Még ho mi szertartások következtek, nem is hallottuk, de nem is értettük vol a, mert német volt mind. Ekkor a hóhér egyik legénye a középső bitófa alá tolt egy két-lepcsős deszkaszalmólyt s felvezetett rá egy ősz-szakállu öregembert. Az öreg ur ledobta kalapját a földre, gyér haja fehér volt, mint a hó, az arca halovány, mint a főtt viasz.

Az öreg szétnézett a tömegben.

— Isten nevében, a hazáért menjünk! — rebegte fázós hangon, hogy rajtam is végig futott a hideg, pedig több volt bennem a kíváncsiság, mint a szánalom.

Egy szempillantás alatt nyakában volt a kötél. Hatulról ketten húzták, lába alól egy legény kirántotta a lépcső-padot. Az öreg embernek isszonyan elváltozott az arca, szemei kidülledtek, fehér hajusza, szakállja vonaglott, majd vér permetezett rá; láncos lábait rangatóstak. Olyan lürsua volt, mintha táncolna és zörgetné sarkán-

A kölcsönös megértés az alkotmány sáncain belül áll, tehát kielégített elemekkel, mint a minden jogtól megfosztott nagy nyers, elkészített tömegekkel!

Szél Kálmán miniszterelnök azonnal válaszolt. Beszéde nagyon óvatos volt, de nem helyezkedett ridegen elutasító álláspontra. Hivatkozott arra, hogy ő ezen a téren már egy lépést megtett, a mikor hozzájárult ahhoz, hogy az adóhátrétegek emén és ürügye alatt történő jogfosztások megszűnjenek. A maga részéről is törekszik a kiáltó aránytalanságok megszüntetésére. De a cenzus kiterjesztésére alapos megfontolás és tanulmány nélkül nyilatkozatot nem tehet.

Az értelmi evolúció.

Irta: Kun Sámuel.

(Folytatás és vége.)

Nálunk az al' am felsőbb és szakiskolákat tart, fenn, a felekezetekkel együtt pedig középiskolákat. Ez intézetek képezik ki az ifjúságot, vagy helyesebben ennek egy részét, a humanista ismeretekben s a tudományokban. Leglényesebb funkcióik azonban a diplomák osztása, melyek az úgynevezett litterális pályák gyakorlására jogosítják a privilegizált fiataiságot. Az egyetemeknek s szakiskoláknak ez a főbátása, a tudományok művelése s terjesztése egészen mellékes s másodrendű dolog. A szakoktatás e szerint csak csekély számú kiváltságosnak jut, a nép nagy zóme — úgy a városi mint a falusi lakosság aránytalanul nagyobb tömege s a nők összege — egyes-egyedül a népképzést nyújtotta elemi ismeretekkel kénytelen megelégedni. Ez magában nem volna nagy hátrány, mert így nem kell annak hiábavaló szomagolással töltöni idejét s nem terheli a város methaphisikai fogalmakkal agyvelejét. A földművelés, a mesterségek s a háztartás gyakorlati művelései, melyek alapjokban véne nem egyebek a tudományok praktikus az, alkalmazásainál, sokkal eredetibb, közvetlenebb, bár merőben empirikus képzést nyújtanak. Ez a tisztán gyakorlati ismeretszerzés némileg compensálja a theoretikus tanulmányoknak — melyeknek félzségeire az imént eléggé rámutatunk, hiányát. Mindamellel kétségtelen, hogy a fentebb előadott követelménytől, a szellemi kulturának rang-, osztály- s nemkülönbség nélkül való egyetemes diffúziójától, még igen-igen messze esünk. Nem is várhatjuk ezt az eredményt a közép s felső oktatásnak szélesebb rétegekre, még kevésbé nőkre is kiterjesztésétől, mert volt alkalmunk látni

hogy ennek iránya s tendenciája éppen nem kielégítő s néhány száz diplomátval több vagy kevesebb nem sokat változtat a dolgon. Radikális fordulatot máig is, míg a felnőtteknek integrális oktatása helyes irányban s kompetens közegek által institutív ható lesz, csakis a felsőbb népoktatástól, a felnőtteknek lehetőleg esti cursu-okon nyújtott alapos s egyuttal népszerű tanításától várunk egy, a miként, több-kevesebb célszerűséggel a Nyugat nagyobb centrumaiban, főleg Párisban, Londonban, Brüsszelben s ujabban Bécsben is létezik. Ezekben az exact, abstract tudományok elemeit kellő lépcsőzetes módszer szerint, főleg a közvetlen gyakori alkalmazást kizárva, csakis logikai észfejlesztő céllal adnak elő egyes emberek. E kurzusok eleintén nagyobb városokban volnának létesítendőek az ipari munkások kiképzésére s később terjesztetnénk ki a fausi lakosságra. Már vagy 12 éve előadtam az e részbeni teendőkre vonatkozó nézeteimet egy francia nyelven írt broszúrban, mely a legcsekélyebb figyelemben sem részesült s a melyből ide igitatom a következőket:

„Meg sem állapodunk amaz ellenvetésnél, hogy a munkások s földművesek gyermekei nem volnának ép oly alkalmasak a tudományos oktatást követni, mint az előkelőbb osztályok fiai, mert ez egyértelmű volna az agyak veleszületett különbözőségének feltevésevel, a mi magában is abszurd s a történelem tanulságaival is ellenkezik. Másfelől nem is szükséges latin s görög szóhal mazzal terhelni meg az ifjúság emlékeztet a vegből, hogy képes legyen egy tudományos előadást követni. Ellenkezőleg abban a véleményben vagyunk, hogy a munkások gyakorlati eleje jobban képesíti őket a természet törvények fontosságát s teljes horderejét felismerni; mert jobban fogadják azoknak reaktívását s hasznát a gyakori alkalmazások segítségével, melyekkel mindennapi ipari tevékenységük velejár. Tudjuk, hogy vannak mesterségek s iparágak melyek nem egyebek, mint bizonyos geometriai, mechanikai, physikai s chemiai törvények s theoremák praktikus alkalmazásai. Így a kőfaragó az elemi sleitő mértan, a mechanikus az erőműtön s a physika néhány theoremáját alkalmazza folyton a gyakorlatban. Míg a középiskolákban nyújtott oktatás, úgy a mint az jelen'eg nálunk s másutt divik, azaz általános terv s kellő összefüggés nélkül, — úgy szólva találomra vévén fel egyes disciplinákat, csak amolyan skolasztikus ballaszt, tisztán verbális tudás, mely semmiféle, sem közvetlen, sem közvetett alkalmazásra nem alkalmas és csakhamar elfel jődik a nélkül, hogy bárminő logikai haszonnal jarna a tanuló fiataiságra néve.

„De másfelől ép oly kevéssé pártoljuk az ipari úgynevezett szakoktatást, legalább nem mint a közoktatás próbémájának megoldását. Ez az ipa-

ros ifjúságnak a tudományokból csak végtelen csekély adagokat nyújt, vagyis azokat az ismereteket, melyek specialisan egyik vagy másik iparágára vonatkoznak. S ez oktatásnak nincs is más célja, mint hogy munkavetéseiket képezzen ki s egyes gyártási agak tökéletesítéséhez hozzájáruljon. Ez irányban van is némi másodrendű hasznosság; de tagadjuk, hogy mint a köznevelés egyik módja tekintetbe jöhetne, vagy bármi csekély mértékben befolyhatna a socialis kérdések megoldására. Véleményünk az, hogy a mesterségeket s iparágakat nem iskolákban kell tanítani, sem szakipari érettségi bizonyítványt kimutatni, hanem egyedül és kizárólag a műhelyekben és gyárakban kell ezen'ul is, mint eddig, eltalajdonítani a tapasztalt munkások felügyelete s vezetése mellett.

„Ellenben a felső népoktatásnak, úgy a hogy mi fellogjuk, rendeltetése az lévén első sorban, hogy a fiataiságnak, még pedig osztály- és nemkülönbség nélkül, értelmi tehetőségeit kifejlessze, őrizkednie kellene minden praktikus célzattól, vagy közvetlen alkalmazásoktól, hogy megfeleljen a teljes általánosság feltételének. Azonkívül integrálisnak kellene lennie azaz az abstract tudományok egész összességére kiterjednie, más szóval a tudományokat mind a kijelített hierarchicus sorban kellene előadni. Hogy pedig minden létreérésnek alaposan eleje vétesék, ez oktatás rengetetésére néve, nagyobb súlyt kellene helyezni a matematikára s az astronomiára, mint a melyek legkevésbé szolgálnak anyagot a közvetlen gyakorlati alkalmazásokra.

„Szinte hallani véljük a skeptikus ellenvetést, hogy a contemplant felső népoktatás nem egyebb mint egy megvalósíthatatlan utópia s előadásainak akadémikus diszertationál. Pedig hivatkozhatunk egyes concret esetekre s analóg intézmények által elért nagyszerű eredményekre, ilyenek a parisi Association polytechnique ingyenes esti cursusai, melyekben a munkásoknak immár harmadik generációja merit tudományos ismereteket felvilágosítást, okulást. A „Mesterségek és művészetek Conservatoriuma” ugyancsak ingyenes kurzusokban terjeszti a művelődést s a tudományos ismereteket a munkások közt. Ilyen még a stockholmi, egy positivista orvos, dr. Nyström által alapított Munkásintézet, melyet kissé részletesebben kell foglalkoznunk.

Ez intézet 1880-ban alapított. Létrejövelet nyilvános aláírásnak köszöni, melyhez Stockholm városa jelen'ékeny összeggel járult, de a nélkül, hogy akár az intézet programjára, akár a tanulmányok rendjére befolyt volna bármiben. Ide igitatunk egy részletet az iszgatott Nyström első évi jelentéséből, mely némi fogalmat nyújthat az intézet szervezetről: „A stockholmi munkásintézet 1880. október 3-án nyit meg. A megnyi-

tyuit. Egyszerre csak valami leány a hátunk mögött elnevette magát.

Pista, a ki egy katona labánál leskelődött befelé, szintén elkezdett kacagni, vihogni gyermekmódrá.

A katona lenézett rá s folytott hangon rá rivalkodott:

— Takarodol innen? vedd le a kalapod!

Pista ijedten lekapta süvegét, s ott körül mindnyájan.

— Hiszen ez nem komédia, hanem temetés! — szolt valaki meghatottan.

Másodiknak egy simára borotvált arcú öreg ember következett. Ez roppant félt, el is ájult, mikor a fölhágóra föltamogatták a príbekek. A mint a kötelet meghúzták, oly iszonyu halálos vívódás vonaglott csupasz arcán, úgy hánykódott egész teste, hogy én nem birtam nézni, előfótem szememeit a kalapommal.

A mint a látvány nem kötött le többé, egyszerre elkezdett bántani a lelki furdalás, hogy minek is jöttünk ide, miért nem mentünk iskolába? majd adnak nekünk a fötisztelendő páterek akasztást! Megrántottam a Pista kabátját.

— Gyerünk! Még históriára — oda érünk. Majd lesz nekünk! suttogtam félelemlázban.

Pista hátra fordult, de látta, hogy én se tudok mozdulni az összeszorult sok embertől, tehát a helyén maradt. Ekkor vezeték a harmadik vértanút a baloldalt még üres akasztófa alá. Szép, magas, fekete bajszu, harmincz éves férfi volt.

Mikor felállott a pódiumra, s komolyan,

bátran körülkintett, Pista kémlődve dugta előre a fejét a katona pangánéja mellett.

— Istenem, hisz ez az — édes apám! — nyöszörgött ekkor fájdalmas, bátortalan hangon.

A katona, a ki az imént el akarta kergetni, megint lenézett rá. Láttam, hogy köny szókott a szemébe aztán szeliden simogatta érdekes kezével a Pista gesztenyeszínű haját. Nagyon megsehitett a zive szegény gyereken.

Ez a fiatal vértanu is nehezen halt meg, de nem lett olyan ijesztő az arca, mint az előbbiek. Szinte nem is hittem kerekre nyílt fekete szemeiről, mikor már nem vonaglott, hogy meghalt.

Mig szememeit a három bitófan járta'tam, a nép egyszerre ritkulni kezdett körülöttünk; tolatkodtak ki az utakra.

Ujra eszembe jutott az elmulasztott két óra, föltem nagyon, s újra megrántottam a Pista kabátját.

— Jaj, gyere már, most még a históriáról is elkésünk.

Pista szintén felretent, hogy mi le z most mi velünk s jött. Siettünk a legrövidebb uton iskolába.

— Pista, igazán édes apád volt az a harmadik? — kérdeztem utközben.

— Nem tudom — felelt — de éppen olyan volt, mint ő. Te! — füzte hozzá titkolózó hangon, de mégis szepvegve — aztán ő is meghalt, mint a többiek?

Elcsodálkoztam ezen a kérdésen. Csakugyan, hátha nem halt meg? Az öreg emberek szoktak igazán meghalni, nem az ilyen fiatalok.

— Majd megkérdezzük a fötisztelendő páter-től, — válaszoltam, — ő bizonyosan tudja.

Eközben elértünk a városbáz-terre. A toronyóra már léltizenegyet mutatott. Jaj nekünk, — gondoltam, — erről az óráról is elkésünk.

Félve suhantunk fel az emeletre. A tanterem ajtajánál megálltunk hallgatózni. Csönd volt.

— Talán nincs is óra! Nyisd be! — szolt Pista reménykedve.

Benyitottuk. Ott volt az egész osztály. A páter a katedráról szigoru szemekkel nézett le ránk.

— Hol jártatok?

— Akasztást nézni; — rebegtem én siránkozva. — Magukkal vitték a népek az utcán.

— Igen? hát aztán mi láttatok? — szolt gunyosan.

Pista szepvegve felelt:

— Mindent.

A páter meghökkenve nézett rá. Világosság lett a fejében egyszerre. Ő már talán napokkal előbb tudhatta, mi fog történni ma lejött a pódiumról, ölebe kapta Pistát és elkezdett sirni, zokogni. Ugy vitte föl a katedrara magával.

— Hát te is ott voltál? te szegény, szegény kis árva? — szolt s minden szónál megcsökölt a fücska arcát.

Ezekre a szavakra, zirkare a könyekre Pista is elkezdett sirni, én is; sietünk keservesen, hangos jajszóval, patakzó könyvekkel.

Mikor egy kicsit lecsendesültem, leeresztetem a hópom alatt tartott, szíjbakötött könyv-csomót a padlóra s a kalapomat két kezem közt forgatva, megálltam a páter előtt s megkérdetem:

lál! Ünnepeken kifejtetem az új intézet célját és szervezetét. A intézmény a legjobb fogadtatásra talált a közönség körében. Hallgatói legnagyobb részét a munkásokhoz tartoznak a köztük igen sok nő van. Az előadások egy ideiglenes, bérelt helyiségben folynak*) és némely napon a tanterem (mely 126 hallgatót fogadhat be) zsúfolásig megtelik. Az intézetben a következő tudományok adtnak elő: határon: matematika; kedden: astronomia és földrajz; szerdán: fizika és chemia; csütörtökön: anatomia és physiologia; pénteken: az emberi civilizáció története; szombat: általános politika, nemzetgazdaság, és közgazdaság; vasárnap svéd nyelv. Az előadások október 4-én kezdődtek a megvakítás nélkül június 1-ig folytak. A tanterv szerint egyenkint 32 előadásban a következő tudományok adtnak elő egész terjedelmükben: matematika, astronomia, fizika, chemia, anatomia és physiologia, politika és svéd nyelv (későbbben talán idegen nyelvek is kerülnek előadásra.) A mi az emberi civilizáció történetét illeti, mely az emberiség egész fejlődését a felizzit-us kortól napjainkig adja elő, mivel terjedelmes volta miatt egy évi cursusban nem lehetne azt végig tárgyalni, két évfolyamra osztottól. — Az intézet egy kétféle igazgató bizottság vezetése alatt áll, melynek közlében a munkáselem többségben van. E munkásintézet elég gazdag tanszerjuttatással, fizikai és chemiai apparátusokkal stb. rendelkezik — Az intézet az én igazgatásom alatt áll, én tanítom benne az anatómiát és physiológiát, úgy mint a civilizáció történetét."

Hogy helyes értelemben vett felsőbb népoktatás nálunk mennyire szükséges volna s hogy ennek mégis legcélszerűbb csirája sincs meg, mindenki tudja. Teljesen rászolgáltunk mi is e tekintetben Comte August szemrehányására, illetve jóslatára melyet Cours de Philosophie Positive című műve 6 ik kötetében (486. l.) így formulázott: „Semmi sem jellemzi alaposabban a korunkban uralkodó szellemi anachaszt, mint az a szégyenletes közöny és gondatlanság, melyvel a felsőbb társadalmi osztályok a népnevelésnek teljesen elhanyagolt ügye iránt viselkednek; pedig

*) 1894-ben az intézet végleges helyisége, a Munka-intézeti palota is megnyílt.

— Hát igazan meghalt ő is?
— Meg, íam, Mindenki meghal, akit megölnék.
— Ujra nagyon eláituk magunkat. A páter előbb csitított, aztán, hogy elterelje figyelmünket, kérdészködni kezdett. Először a látottakat meséltette el magának, aztán Pistától kérdészköndött családi állapotaink felől.
— Hát megismerted édes apát?
— Meg, de nem hiszem, hogy ő volt.
— Mikor láttad ezelőtt?
— Rég nem láttam, főtisztelendő ur.
— Mikor ment el otthonról?
— Még tavaly. A mama azt mondta, a táborba ment, mert szabadság lesz ezután és akkor mi nagyon boldogok leszünk.
— Nem volt többet otthon azóta?
— Nem. Egyszer meg azt mondta a mama hogy édes apa kimegy idegen országba, mert elvesztette a szabadságát.
— A nyáron mondta ugy-e?
— A nyáron.
— Hanem aztán ellopták édes apát mentekülés közben.
— Szegény apa! De tessék még azt is megmondani, mi az a szabadság!
— A szabadság szentség, édes fiacskám. Olyasmi, amiért árvának is jobb lenni, mint a nélkül királyiának. Majd, ha megnősz és a jó lsten ad megint szabadságot, majd meg tudod: mi az? És büszke leszel édes apádra. Ne sirj, édes íiam, ne sirj! hiszen látod, édes apád nem sir, mikor meghalt a szabadságért.
A vértanu árvája egyszerűre csak megértette a pátert. Előbb elörösödött, aztán letörülte könnyeit erős gyermek-akarattal, lekérdezett az öreg pap ölelől és beült a helyére a padba én mellé.

A főtisztelendő ur pedig szemeit törölgetve folytatta az előadást a magyarok bejövételéről és váltíp bizonyítgatta, hogy már akárhogy van, akár mint van most, de — mégse jöttek hiába.

ennek végnélküli elhalogatása retentő katastrophával fenyegeti amaz osztályok létezését." Az azóta felburjánzott anarchikus tanok s földosztó elméletek teljesen beigazolták a nagy ember jóslatát. Ideje volna, hogy az intéző szózat valahára meghallgatására találjon.

Az általános népnevelés szüksége nálunk talán még nagyobb mértékben indokálva van, mint egyebütt. Kőznapi igazságszamba megy, hogy nemzeti önmállóságunkat s hegemoniánkat csak a kultúra révén vihatjuk ki és conserválhatjuk. Amde ez annyira hangzottatult kulturát nem egyes privilegizált osztályok oktatása, hanem a lehető legtágabb alapon szervezett népnevelés hozhatja létre. Pedig tényleg úgy áll a dolog, hogy nemcsak a szoros értelemben vett népnek, hanem a középosztálynak is teljesen lehetetlen a tudomány képzés forrásához hozzáférközni. Felsőbb tanintézetek teljesen elzárköznak a tudnívágyó közönség elől pedans szabályzatokkal, s a szükségű vaskalapossg honol a »tanszabadság« helyett. Mennyivel különb eljárás divik e tekintetben pl. Párisban, a hol néhány internatus-si összekapcsolt szakiskolán kívül minden magasabb tanintézet előadással nyílt. Anosok s bárki szabadon látogathatja azokat. Így van ez nemcsak a Collège de France-on, mely teljesen szabad intézet s diplomasztoztatással nem foglalkozik, hanem a Sorbonne-on, mely nem egyebb mint a régi egyetem philiosophiai, irodalmi tudományos kara, sőt még az orvosi kar (az École de médecine,) a Muséum d'histoire naturelle, az Arts et Métiers cursusain stb. is. Ez eljárást egyéb európai szabad egyetemek is követik. Nem csoda, hogy az elkölönülés, az a mélyen tátongó ír, mely a tanultak s a tanulatlan tömeg közt nálunk oly feltűnő módon észlelhető, amott igen sokat vesztett legelőböl egyrészt, s másrészt az ismeretek, az értelmi kultúra sokkal jobban is el van terjedve.

*) E hangzatos szólam alatt nálunk az egyetemi hallgatóknak azt a »szabadságot« értik, hogy maga látogathatja meg a tanárt, kit hallgatni akar.

A vármegye házából.

— Közig. bizottsági ülés. —

A megyei közigazgatási bizottság március havi gyűlést dr. Jankovich László gróf főispán elnökölte alatt f. hó 14 én tartotta.

Az alispáni havi jelentés a közigazgatás egyes ágáiban február hóban előfordult eseményekről felolvastatván, a bizottság azt helyeslőleg tudomásul vette.

Az alispáni jelentés szerint Szál Kálmán miniszterelnök az új kormány kinevezéséről és hivatala elfoglalásáról a vármegye közönségét értesítvén, a közigazgatási bizottság az új kormánykelfiraltban való tövölzést elhatározta.

Aray Lajos főjegyző előterjesztette a borhamisítás megakadályozása és a termelők jogos érdekeinek megóvása céljából a közigazgatási bizottság meghívásából készített s a kereskedelemügyi miniszterhez intézendő felirat szövegét, amely felirat ezt az ügyet teljes megvilágításba helyezi és a létező baj gyökere orvoslását célozza. A közigazgatási bizottság a feliratot egész terjedelmében elfogadta, annak egyttal a földmívelésügyi, és belügyminiszterhez való felterjesztését elhatározta; megküldi továbbá a feliratot másolatban a vármegye főispánjának szives támogatás és a Zalamegyei Gazdasági Egyesületnek, ha-on irányu-felterjesztésnek a miniszterhez küldése céljából.

Az anyakönyvi felügyelő javaslatára a közigazgatási bizottság előterjesztést tesz a belügyminiszterhez nagyközségekben valamint rendezett tanácsú városokban az anyakönyvezetők hivatalos óráinak szaporítása tárgyában.

A bizottság tudomásul vette az igazságügy miniszternek a hozzá intézett felterjesztésére érkezett leiratát, amely szerint a telekkönyvi betétszerkesztés vármegyékben az új katasteri munkálatok befejezése előtt nem rendelhető el.

A tapolcai járási utibizottságba egy tagági hely megtérésedvén, a járási főszolgabíró javaslatára a bizottság Bekefy Istvánt nevezte ki utibizottsági tagnak.

A csáktornyai anyakönyvezető más irányu-e foglaltsága miatt ezen állásával járó kötelezettségének nem felelőhvén meg, állásáról lemondott; a bizottság kinevezésre ajánlja Plichta Béla jegyzőt, helyettes anyakönyvezetőnek pedig Czuczor Imre irnokot.

A csáktornyai járási főszolgabíró javaslatát a csáktornyai anyakönyvezetői kerületnek nagy terjedelme miatt kettéválasztása tárgyában véleményes jelentéstételt végett kiadják az anyakönyvi felügyelőnek.

A tapolcai anyakönyvezetői kerületben ideiglenes anyakönyvezetőül Horváth János községi aljegyzőt, a strídi anyakönyvezetői kerületben pedig Földes Imre h. jegyzőt ajánlja a bizottság kinevezésre.

A kereskedelemügyi miniszternek leirata a dunántúli h. é. vasutak Sümegh — tapolcai vonalán fekvő Sarvay — Prága rakodó állomás nevének Sümegh — Bazaltanya névre való átváltoztatása tárgyában előterjesztvén, a bizottság a járási főszolgabíró jelentésétre bírja fel: vajlon közigazgatási szempontból nem forog-e fenn nehézség a megváltoztatásra?

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a kereskedelemügyi miniszter leiratát, amelyben tudatja, hogy Zeechmister Viktor náprátfái bérlo felebbezését, amennyiben felebbező abban a viz-jogi törvény alapjául álló érdekek védelmét kéri, megfelelő további eljárás végett az alispánnak kiadta.

A pécsi posta- és távirtda igazgatóság átiratában a Lesence-Tomaj község által a felállítandó távirtda ügyében kiállított nyilatkozat sürgős megküdesét kéri, egyttal tudatja, hogy a nyilatkozat első pontjában kikötött 360 frt hozzájárulást gróf Deym Nándor és Hertelendy Ferenc lesence-tomaji földbirtokosok lefizették. A szóban forgó nyilatkozatot — jóváhagyási záradékkal ellátva — a bizottság elküldi a pécsi posta- és távirtda igazgatóságának.

Ródics község határában a Csáktornya — ukki h. é. vasut 892+897 szelvényei között kért vízlevezető árok és átvezető létesítése tárgyában Háczy Kálmán közigazgatási bizottsági tag elnökölte alatt a helyzini személt megtartották s az arról felvett jegyzőkönyvet beteterjeszték. A közigazgatási bizottság a helyszini személtől felvett jegyzőkönyv alapján a vízlevezető árok és átvezető létesítését javasolja.

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a kereskedelemügyi miniszter leiratát, melyben tudatja hogy a kazánvizsgáló biztosok számának szaporításával új beosztást tett, a mely szerint Vas- és Zalavármegyéből Szombathely székhelyvel új kazánvizsgáló kerületet alapított és a kerület ügyeinek ellátásával Vágó Bertalan kazánvizsgáló bizost bízta meg.

Epstein, Steiner és társak, az első sümeghi mész- és téglagyár tulajdonosai, a dunántúli h. é. vasut Ukk — Sümegh — tapolcai vonalának mentén, Sümegh állomás előtt a 252+75 szelvényeknél egy négy méter széles ut-átjáró engedélyezését kéri. Erdemeges határozathozatal előtt Barcs László bizottsági tag elnökölte alatt a közigazgatási bizottság a helyszini személt elrendelte.

A kereskedelemügyi miniszter leiratában tudatja a közigazgatási bizottsággal, hogy előterjesztésére megegyezett, miszerint a Budapest-gráci állami közutnak Tapolca nagyközségén átvonuló részét bazalt makadással lássák el, miről a bizottság Tapolca nagyközséget érteití.

A kir. tanfelügyelő — havi jelentés szerint — meglátogatta a murakereszturi r. k. kollat-szegi r. k., szepetneki r. k., iskolát, amely utóbbinak terre és költségvetése az 1899-ben megindítandó, négy tantermet és tanító lakást magában foglalandó új iskola felépítéséhez már elkészült; s a szepetneki év. iskolát és szepetneki községi állandó gyermekmenedékházat és a rigyáci r. k., iskolát, mura-királyi r. k. és turcsisei községi iskolát, a hodosáni állami elemi iskolát és állandó gyermekmenedékházat, a táska-szent-györgyi r. k. iskolát, a gyútrási és kemendi községi iskolát; Gelsea az iskolásokat szervezvén, ezzel és a községi elöljárósággal az községi iskola összes fennforgó személyi és dolog-ügyeit megtárgyalta; Zalabéren a r. k. iskola államsegélye és a második tanítói állás személyi ügyeiben kellett intézkednie. — A miniszterhez jelentést tett a zala-egerszegi önköl-gazdasági ismétől iskolának olyképen fejlesztéséről, hogy a jelenleg bérletben levő úv. Farkas Dávidné féle ingatlan mostani bérlet alól megváltásuk és a gazdasági ismétől iskola céljaira kibéreltessek.

Kir. tanfelügyelőnek a muraközi jutalmak tizenharmadik kiosztásáról szóló elszámolás és jelentését a bizottság jóváhagyólag tudomásul vette.

Az ötödik évfolyam körpótlék címen 50-50 ltr. évi államszegélyt nyertek a pető-hegyei r. k. fa-talán-dörögdi ág. ev. a lőt-szerdabelyi rk. galamboki ev. ref. a sümegi r. k. a lova-i ev. ref. és radamovi r. k. iskolák. ... A tanító fizetésnek 400 frita való kiegészítése végett évi államszegélyt nyertek: a kövágó-csónai r. k. iskola 102 fritot, a belicai r. k. iskola 400 fritot, az oltári r. k. iskola 400 fritot, a zala-erzsebet-lászlói r. k. iskola 360 fritot. Az államszegély elnyeréséről érdekeltek közzéteket a közigazgatási bizottság érteit.

A szentpéteruri r. k. iskolánál az államszegély folyóvá tételét kéri a bizottság. Az óró- és tankötelesek 1899/1900-ik tanévre vonatkozó összeírása tárgyában az öszes eljárásságoknak a megfelelő utasítás kiadatik.

Az öbudaivári, díszelyi r. k. iskolák kérvényét államszegély elnyerése tárgyában a bizottság a miniszterhez partolólag terjeszti fel.

A nagykanizsai ír. hitközség és Krámer Lajos ír. tanító felelőbbséget a bizottság a miniszterhez felterjeszti.

Kia-Sziget, Ortaház, Zebecke és Hernyeg községek iskoláztatása ügyében a bizottság a járási főszolgabíró felhívja, hogy érdekelte közzéteket a közigazgatási bizottság végzésének végrehajtására utasítsa.

Az árvászekli helyettes elnök jelentése szerint a fogalmazói larnál január végén hátralékban volt 11445, február hónapban beérkezett 3.966 és így elintézés alá került 15.411 ügydarab; ebből február hónapban elintézték 4.273 dbot, s így február hónapban hátralékban maradt 11.138 ügydarab, amelyből 1897. évre csak 8, 1898-ik évre 7.217 és az 1899-ik évre 3.913 ügydarab.

Az írodánál január végén hátralékban volt 1.289, február hónapban leírás végett kintadott 4.283 s így elintézés alá került 5.562 ügydarab, amelyből február hónapban leírták és expedáltak 4.391 dbot s így február végén hátralékban maradt 1.271 ügydarab.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint február hónapban a vármegye területén adóban befolyt 194.575 ftr 85 k. A folyó évi január és február hónapban befolyt összesen adóban 304.459 ftr 82 k., amely a múlt év hasonló szakában befolyt 412.747 ftr 41 krral szemben 108.287 ftr 68 k-ot csökkenést tüntet föl. Adóhátralék a f. év február hó végén, beleszámítva a f. év első negyedére eső adóilletéket, 1.072.872 ftr 93 k. egyenes adóban, 77.947 ftr 64 k. hadmentességi díjban, 915.626 ftr 39 k. szőlő-dezsmaváltóságban, 487.154 ftr 52 k. bélyeg- és jogilletékben, 13.165 ftr 86 k. illeték egyenértékben, 45.916 ftr 96 k. kir. fogyasztási- és italadókban, 13.943 ftr 29 k. italmérségi illetékben s így összesen 2.627.027 ftr 59 k. Leírásban hozták a folyó évben: a) egyenes adóban 1.841 ftr 40 k., b) hadmentességi díjban 40 ftr 60 krt. Fizetési halasztást február hónapban nem engedélyeztek, házárdmentességeit 22 épülte.

A város házából.

Nagy-Kanizsa város képviselő testülete márc 15-én közgyűlést tartott. A városiatyák szokatlan nagy számban jelentek meg és élénken résztvettek a vitában, mely a napirenden levő ügyek majd mindegyikénél kifejtődött.

Lengyel Lajos v. főjegyző helyettes polgármester, üdvözölve a megjelenteket, tudatta a közgyűléssel, hogy Véssey Zsigmond polgármestert szomorú családi ügy elszóllította hivatalától és így ő fogja a közgyűlést vezetni, mílhez a városi képviselők támogatását kérte.

Napirend előtt szót kért dr. Rothschöld Jakab ügyvéd v. képviselő és a városoknak előfordult himlő esetek alkalmából ualt azon viaszás helyszere, hogy városunkban ninosen járványkórház. Sürdős intézkedést kíván, hogy ezen bajon mílőbb segítve legyen.

Dr. Szekeres József közkórházi főorvos v. képviselő, ismertette a fennforgó állapotokat és iparkodott ezek alapján az első himlő beteg körül tett intézkedéseinek helyességét igazolni. Indítványozta: mondja ki a közgyűlés, hogy folyó évi október hó 1-ig okvetlen felállítsassék a ragály-kórház.

Ezen indítvány feletti határozatnak azonban függőben kellett maradni, mert az indítvány írásban adandó be és csak úgy kerülhet érdemleges tárgyalásra.

Hisszük, hogy ezen indítvány betervezésése nem fog oká késni és már legközelebb végleges határozatot hozhat a képviselőtestület.

Knortzer György városi képviselő nagy figyelemmel meghallgatót interpellációjának tárgyát lapunk 21. számában „A nagykanizsai Szegetny-ügyhöz” című levél következő passzusa képezte:

„Hogy mennyire szükséges a szegényház megépítése, többek között legjobban bizonyítja Matkovic-József egykori adófizető, 71 éves elszóllott polgár esete, ki üdöharutban szenvedett. Ez egy év alatt a kórházigazgatóság által kieszkvözött miniszteri engedéllyel, megszakítással 6 hónapig apóllatott a kórházban, mídön pedig a törvény szerint apóllatása tovább nem történhetett, a kórház igazgatósága az ő érdekében is ép úgy, mint minden hasonló esetben a városi tanácshoz fordult a közszéki apóllásba való átvétel miatt. — Hogy mi okból: nem tudom, de ez nem teljesült — úgy, hogy később Matkovic elhagyatottságában közegebe, öngyilkossággal vetett véget életnek.”

Az interpelláló v. képviselő kíváncsi volt megtudni: vajjon tényleg a városi tanács mulasztása okozta-e közvetlen az aggyastyan szomorú halálát és ha igen: hogy a bűnös mulasztást elkövető közege ellen megindították-e a vizsgálatot?

Lengyel Lajos h. polgármester az interpelláció tudomásul vette, és a városi tanács megkérdezése után a legközelebbi közgyűlésen meg fogja adni erre a választ.

Ezután foghatótt csak még a közgyűlés a tárgysorozat lefolytatásához.

Olvasatott Wlassics Gyula v. b. t. tanácsos vallás és oktatásügyi m. kir. miniszter köszönet leírata a város közönsége üdvözli felíratára.

A leíratot a közönség lelkes éljenzéssel tudomásul vette.

A kövágó-híd, valamint a bordélyügy szabályrendeleteinek tárgyalása Sebestyén Lajos v. képviselő indítványára levetették a napirendről. Az említett szabályrendeleteket a városi tanács ki fogja nyomtatni és miután a v. képviselőknek alkalom és idő adatott ezek tanulmányozására, újból napirendre fognak kerülni.

A kéményseprő iparról szóló szabályrendelet kiegészítését, mely Nagy-Kanizsa város kerületébe illesztett négy jegyzőség jurisdikcióját állapítja meg, a közgyűlés tudomásul vette.

Kéményseprőről levén szó Tuboly Viktor v. képviselő megragadta az államot, hogy megkérdezze a h. polgármestert, hogy mi történt az általa több kiskanizsai polgár nevében már 1893-ban beadott kérvénnyel, melyet a kéményseprői illeték szabályozása ügyében intézett a v. tanácshoz? Hegedüs László v. képviselő az említett kérvény egyik aláírója kijelenti, hogy ő már meg is felelkezett ezen beadványról és dacára, hogy a kéményseprő iparról szóló szabályrendelet már meg is alkotottat, az elsőklő h. polgármester elfogadta Tuboly interpellációját és erre a legközelebbi közgyűlésen fog felelni.

A közegetvám-zsédési jog, mely a kormány által csak időről időre adatik meg, 1899 augusztus 15-én lejár; szükséges tehát, hogy kérvény intézettsék a magas kormányhoz, hogy ezen jogot hosszabbítsa meg. — Tekintettel arra, hogy úgy a Serfőződé és Malátagyár, valamint a Franz-léle múmalom saját iparvágánnyal bírnak, tehát közeveti vámot nem fizetnek, mi által a város ezen címen mintegy 3000 forinttal kevesebbet vesz be, mint a megelőző években; határozattal, hogy a pénzügyi bizottság 15 nap alatti javaslatot tegyen ezen bevételök mikénti fokozására. A pénzügyi bizottság javaslatának betervezése alapján a közegetvám-zsédési jog meghosszabbítása kérvényeztem fog a kormánytól.

Bejelentették, hogy néhai Tallián Ede zágrábi kanonok által a polgári iskola szorgalmaztanulói ösztöndíjazására tett 1000 forintos alapítvány tárgyában hozott képviselő-testületi határozatot Zalavármegye törvényhatósági közgyűlése jóvá hagyta.

Az állami bor- és hus fogyasztási adó megváltása tárgyában jelentette a városi tanács a város a szerződés. Mintmár köztudomású a kinos tarral megkötöttet. A bérösszeg 48.000 forint évenként és a közélet ellenőrzésével az ugynevezett fogyasztási adó ellenőrző bizottság bízott meg, mely ez ügyben egy előbbi közgyűlés által adott megbízás alapján a tárgyalások is eszközölle.

Az 1898. évi július 20-án megajlott öt éves pénztárvizsgálásról felvett jegyzőkönyv előterjesztve, és tudomásul vétetett.

A v. nyugdíj-választmány végzése alapján Plosszer Ignác v. mérnök nyugdíjaztatása, ennek saját kérelmére, tekintettel előrehaladt korára, határozottlag kimondatott. Plosszer 27. évi szolgálat után l. é. május 1-én hagyja el a városai elfoglalt állását és a hűen teljesített szolgálatokért a közgyűlés jegyzőkönyvileg elismerését fejezte ki a nyugálobba vonuló v. tisztviselőnek, kinek évi nyugdíja 450 loriatra rug.

A városi mérnöki állásra a pályázat baladéktalanul 11 fog iratni.

A városi mérnök nyugdíjba vonulása folytán ezen állás betöltésére a városi tanács már legközelebb ki fogja írni a pályázatot. Mínthogy a város közönségének érdeke megköveteli, hogy ezen állást egy olyan szakemberrel töltsék be, ki képzettségével a modern kor követelményeinek megfelelően képes; és mível — mint az több felszólaló városi képviselő általános helyeslése mellett hangosította — egy ilyen szakember a városi szabályrendeletben megállapított fizetése mellett nem kapható; utasították a városi tanács, hogy a rendes fizetést személyesen pótlék címen megfelelő-szeggel oly mértékben emelje, hogy a pályázat meddő ne maradjon és modern szakemberek figyelmét is felhívja.

Uferbach Jenő gimnásiumi rajztanár lemondása és eltávozáva tudomásul vétetett; hasonlólag a helyettesítés ügyében beérkezett átiratok a főgymszium igazgatósága és kertület főigazgató részéről. Köszönettel és elismeréssel vette a közgyűlés tudomásul, hogy mindaddig míg ezen állás végleges betöltést nem nyer: a tanári kar három tagja végzi az ebbeli teendőköt és ezek javadalmazása ugyanazon öszesben állapított meg, amennyit Uferbach javadalmazása igényelt volna. A városi tanács a lakbér - öszesget ugyan megtakarítani óhajtott, de a közgyűlés ez alkalomból nem kívánt megtakarítást eszközölni. A pályázat kiírása a rajztanári állásra elrendeltetett.

A pénzügyi bizottság véleményezése szerint a nagykanizsai Kereskedők-Társulata által tartott aléltóku kereskedelmi iskola céljaira úgy a befolyt 1897/98-ik, mint a folyó 1898/99-ik tanévre 250-250 ftr segélyösszeget szavazott meg a közgyűlés.

Az adókövető bizottságba kiküldendő két bizottsági tag helyett megválasztottak hat; névvel: Varga János, Vida József, ifj. Fatics József, Köhler Gyula, Löwy Adolf és Rothschöld Albert, kik felváltva fognak mint - bizalmi férfiak működni.

A ménlo-iválló akkítási költségeit 404 ftr 16 krt a közgyűlés jóváhagyta, nemkülönbén tudomásul vette, hogy a ménlovak oltására szükséges takarmány maga-áron árba szeresztetik be, mint a munyit a kinstár fizet. Ugy az építkezési költségek, mint a takarmányért fizetett többlet a fedeztetési díjakból megtérülnek; azonkívül kiállításba helyesztették, hogy a jelenlegi ménlo-iválló később kinstári lovak elhelyezésére megfelelő bérösszegért használatban fog maradni.

Mihalics József v. képviselő kiskanizsai gauda azon panaszos észrevételt tette, hogy Nagy-Kanizsán olyan ménlovak helyesztettek el, melyeket a gazdák nem találnak megfelelőeknek és kancó-ikkal fedeztetés végett kénytelenek más községbe küldeni.

Lengyel Lajos h. polgármester azzal válaszolt a felszólalónak, hogy az arra hivatott szakbizottság állapítja meg, hogy egyes vidékeken mily fajta ménlovak felelnek meg legjobbak. Ha a gazdák úgy találják, hogy olcsóbbak lenné más fajta ménlovak idő helyezésre, annak idején adják elő kívánásukat.

A katonai kórház udvarán egy szin építésére a közgyűlés 160 ftröt megszavazott. A hadtest parancsnokság az építési összeg után 63 kamatot fizet a város közönségének.

Hegedüs László csodálkozásának ad kifejezését, hogy katonai öltökre a városnak mindig van pénz és alig, hogy a katonai parancsnokság részéről valami kérvényeztetik; már is megvan a kellő összeg szavazva, míg a kiskanizsai polgárok már 6 év óta kérvényezik egy pástorház és bíka-iválló építését és noha ez sem kerülne valami sok pénzbe, még mindig nem határozatott el ezen felettlőbb szükséges helyiségek építése.

Lengyel Lajos h. polgármester kijelenti, hogy ezen felszólalást is interpellációnak tekinti és a legközelebbi közgyűlésén vissza fog rá térni.

A háberadó összeírásánál működött bizalmi férfiak és v. tisztviselők napidija fejében 323 frt. 75 krt. szavazott meg a közgyűlés.

Kuortzer György v. képviselő ezen tételenél jame' felszólalt és általános helyeslés közt kifogásolta, hogy az összeírásra a kincstár részéről egy olyan közeg küldetett ki, kinek a helyi viszonyokról halvány fogalma sincsen és így a bizalmi férfiak kötelessége ennek tulkapasait rendes mederbe szorítani és a város közönységét az idegen vexatók ellen megvédeni. Adandó alkalommal tehát a városi tanács olyan bizalmi férfiakat küldjön ki, kik ezen feladatnak megfelelni képesek.

Zarádékul egy kis meglepetésben részeült a képviselőtestület. Elnökölő h. polgármester nyitán és beszintén bejelenté, hogy az 1891-iki törvényhatósági pót-utadó főkönyv megmihaittatt. Tekintettel arra, hogy ezen könyv éveken át lezárva nem volt, csak az 1897-ben eszközölő lezárás mutatja ki, hogy ezen adónál bevételezett 400, frt hiányzik. Az alispán részéről elrendelt vizsgálat alkalmával ugyancsak ezen any konstatáltatt; a főispán által felülvizsgálással meg bízott megyei főjegyző azonban nagy taláta, hogy a hiány nem 400, hanem 700 forint, mert a törvényhatóság pénztárába 300 forinttal kevesebb folyt be, mint itten kimutatta volt. Az akták ezen ügyben még niucsenek lezárva. A meglepett képviselőtestület azzal nyugtatta meg a h. polgármester, hogy ezen hiányból a város közönységére nem fog teher háramlani, mivel az akkori intézők, névleg: néhai Oszesly Antal, néhai Weisz Henrik és Babochay György volt polgármester, kötelesek a végérvényesen megállapított hiány pótolni.

A jelenlevők Lengyel Lajos v. főjegyzőt, h. polgármestert a közgyűlés tapintatos vezetéséért az üés bezártakor — lelkesen megéljenzék.

H I R E K.

— **Eljegyzés.** Wossz Béla a bpesti „Hungária” egyesült gőzmalmok reszv. társaság pécsi képviselője eljegyezte Engel Teréz kasszonyt Vaiszlórol.

— **Kifüztetett vármegyei orvosok.** A m. kir. bellügyminiszter dr. Böhm Sidney perlaki járásorvos és tb. főorvosnak, dr. Szabó Zsigmond perlaki, dr. Messer Samu bellati, dr. Kollin Ignác dobróznaki, dr. Józsa Fábian alsó-lendvai körorvosnak és dr. Krasovec Ignác csáktornyai járási orvos és tb. főorvosnak a trachoma gyógykezelése körül kifejtett fáradozásai elismeréséül 100—100 frt jutalomdíjat utalványozott.

— **Nögyyleti közgyűlés.** A nagykanizsai Izs. jótékony nögyelet március hó 19-én Vidor Samuné örökös elnök úrnó elnökléte alatt a tagok élénk részvétele mellett tartá meg évi rendes közgyűlését. Az elnök meleg szavakban üdvözölte a megjelenteket, mely után Rosenfeld Lajos egyt. titkár felolvasta az elnökéég mult évi jelentését, mely a lefolyt egyteli év eseményeit élénk színekben eszettei. Mindjárt a jelentés kezdete, melyben Erzsébet királyné gyászos elhunytáról és az egyéület ez ügybeni intézkedéséről volt szó, mely benyomást tett a közgyűlés tagjaira, kik a jelentés ezen részét állva hallgatták meg. — Az egyület a mult évben elveszté egyetlen tiszteletbeli tagját, hevesi Bischitz Dávidné urnót, továbbá egyik érdemes választmányi és alapító tagját Ebenzpanger Lipótne urnót, kiknek elhunytáról kegyeletteljesen emékezett meg az elsőkség. — Az egyület humánus működéséé legjobban ilusztrálja az egyület zárszámadása, melyből kitünik, hogy az egyület a lefolyt évben 2704 frt 98 krt. fordított emberbaráti és kulturális célokra, mely nagymérvű segélyezés csak az által vált lehetségessé, hogy az együletnek már tekintélyes megtakarított tökéje van, melynek kamatai jelentékenyen növelik az egyület rendes bevételeit. — A nögyelet által rendszeresített vasárnapi zsurok, mely egy árva alap létesítését célozzák és a nemes cél mellett társaséletünkre is oly jótékonyan hatnak, eddigéé mintegy 1000 frtot jövedelmeztek. — A közgyűlés nagy tetézéséel vette tudomásul a lelkesen megirt és felolvasott elnöki jelentést. — A zárszámadást felolvasottnak tekinté a közgyűlés és a számadókna a felmentvényt megadta.

A nögyeletnek az idő szerinti vagyona 13630 frt 34 kr. — Az ülés folyamán megejelt választás alkalmával Ebenzpanger Lipótne elhunyt választmányi tag helyett Rosenberg Richardné urnó választatott meg. Egyéb változás az a vezetőséégben sem a választmányban nem történt. A választás eredményének kihirdetésé után elnök az ülést bezártanak jelentette ki

— **Jönnek a színészek.** Tehát Halmay Imre lesz a közeljövöben szini direktorunk. Tiszai Dezsó és Deák Péter ide pályázó igazgatók oly idényben akartak jönni, mikor nálunk nem járnak színházba.

— Halmayról, ki máv évek óta működik Nagy-Becskeken, ezen város érdemes polgármesterre azon bizonyítványt állította ki, hogy jó anyagi viszonyok közt van és még nem volt rá eset, hogy a társadalom terhére esett volna. A mi pedig a társulata kvalifikációját illeti, azt mondja a polgármester ur, hogy ez teljesen kielégíteni képes a vidéki közönység jogosult igényeit. Ilyen megbízható oldalról jött ajánlás mellett nem volt ok arra, hogy Halmaynak ne adassék meg a hatósági engedély. Mi nem ismerjük Halmay társulatát, mely különben most utonnon szervezetett. Hisszük, hogy ezen szervezésnél a direktor figyelemmel volt arra, hogy Nagy-Kanizsára jó, hol csak jó és arra érdemes társulat számíthat pártolásra. Nem várunk és nem is várhatunk mi művészi előadásokat, de igenis megköveteljük, hogy élvezhetők legyenek. A társulat husvétvasárnapján már meg is kezdí működését városunkban. A bemutató előadás *A gyimesi vadvrag* közkedveltségű népszimű lesz.

— **Az iskolás gyermekek Vidorénál.** A népkonyhat, mely november hótl kezdve meleg táplálékot nyújtott az ehöz iskolás gyermekek seregének, e hó 18 án bezártak. Azok, kik mindennapélveztek ezen intézmény jöteleményeit hétfőn délután nagy csoportban elmentek a népkonyha fáradszhatatlan tevékenységű elnökéhez, Vidor Samné urnóhoz, kit minden nap ott láttak a humanitas ezen szép intézetében, serényen buzgólkodva a „gyermeketi” ellátása körül. Mintegy 50 iskolás gyermek, fu és leány végyesen jelent meg Vidor Samuné urnó lakásán és egy kis leánya tolmácolta azon sok száz gyermek köszönetét, kik a népkonyhában hónapokon át megkapták a testet erősítő, meleg táplálékot. Oszinte köszönet volt ez, melynek legnagyobb része tényleg Vidor Samuné elnököt illeti, ki minden idejét a jötekonyságnak szenteli és bizonyára jól esett gyengéd szívének, hogy alkalmá volt a kedves gyermekeket saját lakásán is megvendéghetni.

— **Közgyűlés.** Az izs. hitközség kebelében már 70 éve áll fenn a *Tomech Oni Voros* jötekonysági egyesület, mely a szegény gyermekek felruházásáról gondoskodik. Ezen egyesület Ebenzpanger Leo elnökléte alatt folyó hó 19-én tartotta közgyűlését. A megjelentek Goldmann Samu titkár gondosan megirt jelentéséből szivesen vették tudomásul, hogy a lefolyt év uxy a bevételeket mint a kiadásokat illetőleg az egyesület legtevényesebb éve volt. A tagok száma 52-vel szaporodott és a május hó 1-én rendezett díszlakoma 1745 frt 51 krt jövedelmezett. Jelenleg az egyesületnek 224 tagja és 3338 frt 33 kr vagyona van. Szegény gyermekek felruházására 505 forintot, szegények segélyezésére 310 frt 60 krajárt fordított az egyesület. A megejelt választásnál a közbizalom ismét az eddigiek felé fordult. Megválasztattak a következők: Ebenzpanger Leon, aki már 26 év óta elnöke az együletnek, elsőkségi tagokká: Lövy Adóh és Bahrach Gyula, számvizsgálóvá: Heimler József a választmányba a következő hat kilépett tag: Halphen Mói, Schertz Rihárd, Sommer Sándor, Fleischacker József, Szegő Gyula és Elek Ernó. újból megválasztattak.

— **Az utolsó zsuro.** Megszüntek a nögyeleti zsurok; az utolsót ez idényben vasárnap

este tartották lényes programmal, a közönység élénk érdeklődése mellett. Az érdeklődést fokozta azon körülmény, hogy az Izs. jótékony Nögyelet ez alkalommal szövetségelt városunk ismert és kedvelt humoristájával Ollopp Imrével, kinek feladata az volt, hogy a közönység szellemi élvezetekben is részesüljön. Ollopp pompásan oldotta meg ebbeli feladatát. Tudva azt, hogy a közönység mulatni, nevetni óhajt, legtöbbször ő lépett a pódiumra és akár tette ezt egyedül, akár többbedmagával, a hatás biztosíva volt. Az estélyen Ollopp Imre urnó kívül közreműködtek: dr. Rothschild Samuné urnó, Hofrichter Emma és Prager Ilona kasszonyok; Békó Emil, Lendvai Samu, dr. Perényi József és Rosenberg Ernó urak. Az utolsó piece után még egyszer elhangzott a közönység tapsa és éljenzése és azután megnyílt a szomszéd terem ajtaja és előtűnik volt egy hatalmas gazdag buffet „a nögyelet oszonna-bizottságának adománya. Ezen helyen már a közönység is a közreműködők sorába lépett, de dacára a közreműködők sokaságának, nagy idő kellett hozzá, míg az asztalok megszabadultak a sokféle, de élvezetes teheről. — A tánc, mely 10 óra után vette kezdetét, késő hajnalig tartott.

— **Közgyűlés és társasvacsera.** A nagykanizsai Általános Munkásképző Egyesület március 25-én szombaton déutan 3 órakor snajt helyiségében évi rendes közgyűlést tart. Másnap vasárnap este pedig társasvac-ora lesz az Arany Szarvas szállóudban.

— **Betegségélyző pénztári közgyűlés.** A nagykanizsai Kerületi Betegségélyző Pénztári március 26-án Halvax Frigyes elnökléte alatt tartotta III. évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság jelentését, a zárszámadavokat és kimutatásokat, valamint a felügyelő bizottság jelentését a közgyűlés tudomásul vette és a számadókna a felmentvényt megadta. A pénztárnak 1898. évben 14574 frt 43 és fél kr. bevétele, 12850 frt 65 és fél kr. kiadása volt; vagyona 6504 frt 32 kr; gyogykezeltetett 1303 egyén 1862 e-ethen. A tagok száma 2749. Megválasztattak: Igazgatósági tagokká a munkaadók részéről: Halvax Frigyes, Schweizer József, Fischel Lajos, Mersics Ede, póttaggá: Muzikar Vince. Felügyelő bizottsági tagokká a munkaadók részéről: Tivolt János, Saller Lajos. Választott bírósági tagokká a munkaadók részéről: Fater Mihály, Morandini Román, póttagokká: Hlatkó János, Igazgatósági tagokká az alkalmazottak részéről: Döbröntey Károly, Breyer Adóh, Gollanszky Ferenc, Helfer Géza, Fischel Arthur, Segesdi István, Hirschl Alajos, Klobosza Lajos, póttagokká Darázdi Ferenc, Keller Danie. Felügyelő bizottsági tagokká a munkások részéről: Nikócs József, Hertelendi József, Meizen Jakab, Németh Gyula (Franznai) Választott bírósági tagokká a munkások részéről: Györi János, László Boldizsár, Mácsék Mihály, Schless Márton, Póttagokká: Sosteries Lajos Nyerki Ferenc.

— **Muraközi és vendvidéki tanítók és növendékek megutalmazása.** Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, vármegyei tanfelügyelő a közgazatási bizottság március hav i ülése mutatja be a magyarorsyelben jeleskedő muraközi és vendvidéki tanítók és növendékek 1897/8-ik tanévi megutalmazásáról szóló elszámolását, a mely szerint rendelkezésére állott a vármegye 300 frt, a nemesi pénztár 120 frt, Terbóc István miniszteri tanácsos 5 frt, gróf Dunay Hugó földbirtokos 10 frt, Tóth István tisztartó 10 frt, Rihmüller Armin főerdész 4 frt, Kozma Márton gondnokasági elnök 4 frt 50 kr, adománya, vagyis összesen 448 frt 50 kr. Ezen 448 frt 50 krtól Balogh Ferenc II. hegykerületi áll., Boldizsár Béla perlaki áll., Csizmezia Jánosné perlaki áll., Rácz Alajos lippai r. k. Majhen Ferenc mura-szent-maróni r. k., Heckenást Károly erdostai r. k., Danits Sándorné stridói áll., Rutes Menyihért királylakai áll.; Németh János turniscai r. k., Sray Ferenc dráva szentiváni r. k. tanító illetve tanítóno 30—30 forint, összesen 300 frt jutalmat kaptak; továbbá a muraközi hegyvidéki összes áll. iskolák növendékei a záróvizálaton (Stridó, Rácz-Kanizsa, II IV, Hegykerület, Királylak) 63 frt. a perlaki áll. elemi i-fu-és leányiskolák koronázási és millenniumi emléktűnepegek alkalmával a növendékek 25 frt, a csáktornyai gyakorló iskola növendékei 10 frt, a zrinyaliai áll. iskola növendékei 6 frt, a molnári áll. iskola növendékei 6 frt, a gáncsai áll. iskola növendékei 7 frt; a gáncsai áll. általános gyermekmenedekház növendékei 3 frt, a muraközi hegyvidéki áll. iskolák növendékei évrár

vizsgálatok alkalmával 28 frt, 50 kr. jutalmat kaptak vagyis összesen 148 frt 60 krt. amely a tanítók részére kiosztott 300 frt jutalommal együtt kitez 448 frt 50 kr., amely összeg t. i. az 1897/8-ik tanévben a jutalmazásokra a tanfelügyelőknek rendelkezésére állott. A számadás szerint a kir. tanfelügyelő 13 tanévben keresztül a jutalmazásokra 7.311 frt 70 krt osztott ki, amely összeg társadalmi úton folyt be.

— Az Első Leánykiképzési Egylet m. sz. nagykanizsai Vezérképviselősege (Sattler és Surányi) a legmagasabb jutalék és fizetés mellett alkalmas ügyes és megbízható szerző közegeket.

IRODALOM.

Apia. Az apia-bika az egyiptomiak szent állata, Erdélyben, magas, tiszta fehér, szőcsarvaállat' homlokán csilag határa, nyakára meg odafestették a kiterjesztett szárnypárt, a nap jelképét. Ez énekeset kezdtek tiszteltére, áldontak előtte és hoznija főházkodtak. Nagy volt a tisztelete, mint akár a fehér elefánt a hinduknál. Ha eljuszott, nagy ünnepélyvel temették el a Serapeion pompás sírkamrába. A görög hagyomány azt tartja, hogy Dareios éppen akkor ért Memphisbe, amikor egy apist temettek. Hogy az egyiptomiakat meggyerje, rögtön 100 arany talentumot ígért annak, aki felfedezze az új apist.

Azian elment Ftah templomába, s meghagyta, hogy az ő szobrát állítsák fel a Sesostris mellett. A papok vonakodtak, mert Dareios nem érte el tetteivel Sesostrist. „Majd elfogom, ha annyi ideig élek”, felelt a király: Önszete nem hatotta meg az egyiptomiakat, de az igen, hogy babonájoknak hódolt a keresztette az új apist. Ezért hat nagy törvényhozójuk közé sorolták őt az egyiptomiak. Ez érdekes, — mert azok emberi — epizodot a Nagy Képes Világtörténet 17-ik fejezetében olvassuk.

Az egész 12 nagy kötet lesz. A gyönyörű művet Marcell Henrik szerkeszti. Az első nagy magyar világtörténet. Egy kötet ára remek kiállításban, díszkötésben 8 frt, kapható részletfizetésre s fűzetként is. Egy fűzet ára bármely hazai könyvkereskedésben 30 kr.

Kneipp Ujság cím alatt havi folyóirat indult meg Budapesten. Ezen lap az Országos Magyar Kneipp-Egyesület közlönye. Az igen tetszetős alakban kiállított mutatónyissám érdekesen van összeállítva. Ismereti a Kneipp-gyógyászat mibenlétét. Targyalja a most nagyon elterjed néhat és influenza gyógyítását. Érdekes cikk van benne Petróvita Lászlótól amelyben leírja azt, hogy miként lett ő Kneipp-távká. Egy rovatban a lap az előfizetőknek a Kneipp-féle gyógyászatra vonatkozó minden kérdésben felvilágosítás: l szolgálat, illetőleg tanácsokat ad az egyes betegségekben követendő mikénti eljárásra. Általában az egész lap tartalma igen tanulmányos és hasznos mindenkire, mert okos tanácsokat ad arra néve, hogy miként éljen az ember, ha egészséges akar lenni. Szerkeszti dr. Szalkay Gyula, az Orsz. Magy. Kneipp-Egyesület elnöke. Előfizetési ára negydedévre 1 frt. Megrendelhető a „Kneipp Ujság” Budapest, X ker. fűzet-nica 19. sz. s.

A Magyar Hírlap most van fennállása kilencedik évolyamában. Ez alatt a hosszú idő alatt mindenkor a teljes függetlenség, a minden irányban való önállóság ellemzete a Magyar Hírlapot Pártok le nem kötötték soha sem. Szabadon, nyíltan szólhatott tehát hazá minden kérdésben. Veszélye ma is, mint kezdettől fogva a szabadság, az amely önmagában nem pedig pártérdekekben leli erejét. A Magyar Hírlap a szó nemes értelmében demokrata volt mindenkor s az maradt mindmáig. Szereplése egy a politikában, mint a társadalmi téren önszelen, hasznos. Ami a nemzet érdeke, az a Magyar Hírlapban mindig biztos és erős szószóóra talál. A napi sajtónak az utóbbi idők nehéz politikai viszonyai között nem volt oly organuma, amely annyi határozottsággal küzdött volna a béke érdekében, mint a Magyar Hírlap. Hogy az exlex megszűnt, abban oroszianrózse van a Magyar Hírlapnak, amely szakadatlanul a béke szükségességét hangosította, az alkotmányellenes támadásokkal a legértélyesebben szembeszállt. A Magyar Hírlap az ország legelső erőit csoportosítja maga köré munkatársakul. Ugy politikai, mint társadalmi cikkeit és minden rovatát, elősmert kitérőségek írják. A nagy számú sajtóiprodalmi munkatársak élén Jókai Mór van, aki szerződése értelmében minden sajtóiprodalmi dolgotat a Magyar Hírlapnak adja, s aki ehhez képest évszónként több regényt és tok tárcacikkeket ír. Kivül egész serege az országos nevé íróknak köztette le munkásságát kizárólag a Magyar Hírlap számára. A Magyar Hírlap igen sok kedvezményt ad előfizetőinek. Ingyen-albumai már híresek arról, hogy irodalmi szemény mindegyik. A legjobb regényeket ez a lap költi még pedig könyv-alakban. Az Évszak című pompás divatlapot, meg a Kivilág című szép képes gyermeklapot sokkal olcsóbban kapják a Magyar Hírlap előfizetői. Ugyancsak jelesenkényen kedvezményes áron jutnak a Magyar Szalon című becess folyóirathoz is. A Magyar Hírlap előfizetési ára fűzetve 7 frt, negydedévre 3 frt 50 kr, 1 hóra egy frt 20 kr. A kiadóhivatal Budapesten van, V., Honvéd-nica 4.

Az e rovatban megemlített mű megrendelhető és kapható Fischel Fülöp könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. Kassiocha Kálmán tanfelügyelő urunk. Tisztelettel kérjük szívességek olyan kösérdekt kösleményeket, mint milyennek helyreigazítására a figyelmünket felhívja, adandó alkalommal lapunknak is megküldeni, hogy a többi megyei lap társainkkal egyidejűleg hozhasznunk sseket.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Fiume! Fiume!

Fontos ugy az import, mint az exporteurknek

Blum Adolf és Popper
szállítók, Fiume.

Hamburg, Bécs, Budapest,
Tetschen a/E, Auscha.

Ajánlják saját téres Fiumei bellöld raktáraikat olcsó díjtételekhez bármitéle áruk beraktározására

— Az egyedüli szállítócég Fimében, amely saját raktárok fölött rendelkezik. Elvámolások, behajózások gőzökre és vitorlásra a megbízhatóban eszközöltetnek.

Nemzetközi szállitmányok meghatározott díjtételekhez.

Fe világoztás postalordultával ada ik:

Blum Adolf és Popper
szállítók Fiume.

60—10

Háziasszonyok

próbálják a

Heyden-vanilliát

mindig egyenlő súlyú táblácskákban és hasonlóan kiadó az összes fűszer legnemesebbje, olcsóbb, finomabb, egézősebb és a használatban kényelmesebb, mint a Schoten-vanillia. 94—6

1 boríték 5 táblácskát tartalmazva csak 10 krajczár.

Kapható minden csomoge-, fűszerkereskedésben és drogueráliában — Nagyban raktár:

WALTER és DUMMEL-nél
BUDAPEST, Alkotmány-utca 29.

Fák

gyümölcs-utifasor és diszfák, legjobb fajok, szép erős törzsek. Készlet sok ezer példányban. Diszbokrok. Olcsó árak. Kérjen árjegyzéket.

Meyne János,
faiskola-tulajdonos.

Nopron.

43—14

„ATTILA” kerékpárok

világhírűek.

92—2

Európának legtökéletesebb és legfinomabb gyártmánya.

Fizetőképes vidéki képviselők kerestetnek.

Gyárak: Drezda Berlin, Hannover, Teplitz.

Ajánlatok: a magyarországi vezérképviselőséghez

BUDAPEST, VIII., József-körut 36.

Attila kerékpárművek

Kretschmar E. és társa.

H I R D É T E S E K
felvételnek e lap kiadóhivatalában
NAGY-KANIZSÁN.

KÖVESDI KÁLMÁN

divat-, vászon és női késznemű áruháza

Nagy-Kanizsán.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
séget tisztelettel értesíteni, miszerint a

tavaszi és nyári idényre

raktáramat mindennemű bel- és külföldi

divatkelmékkel, női- és gyermek felöltőkkel, valamint

napernyőkben

legizlésebb ujdonságokkal dusan felszereltem
és minden szakmába vágó áru a legolcsóbb-
tól a legdrágábig nálam beszerezhető.

Férfi gyapotszövetek

a legnagyobb választékban, továbbá

Damast, vászonárúk és Chiffonok,
Függönyök, szőnyegek, butorkelmék

minden árban és kivitelben kaphatók.

Nagy-Kanizsán egyedüli gyári raktár

valódi Insbrucki Lódenszövetekből

utazó és bicikli ruháknak hálógyék és urak részére

valódi szintartó mosókelmék

CARTON, SATIN, BATTIST, GRENADINE, SEPIHR

nagyszerű kivitelben.

Ujdonságok férfi divatcikkekben:

Chiffon	ingek	1	frt 20	król	feljebb
Piqué	"	1	" 80	"	"
Selyem	"	2	" 40	"	"
Battist	"	1	" 80	"	"

Gallérok, kézelők nyakkendők, esőernyők

a legolcsóbb árak mellett.

Battist és vászonsebkendők tucataja 1 frt 50 król feljebb.

A nagyérdemű közönység szives jóindulatai és pártfogását kérem,

vagyok teljes tisztelettel

Kövesdi Kálmán.

Postai rendelések a legpontosabban eszközöltenek.

Nem pörkölünk többé kávét itthon!

Legújabb időben alapított

93-6

Fiumei Kávé Pörkölő Részvény-Társaság

egy nagyszabású telepet rendezett be Fiumében, hogy ott egy
világhírű szabadalmazott új módszert, melynek nevesesebb
előnyeit, itt rövidesen felsoroljuk, értékesítésre:

„a kávénak pör-
kölő rennde-
rünkkel nem-
csak minden ne-
mes alkatrész
és tápanyaga
egészben csen-
kítatlan marad,

de behíjazott
tény, hogy e me-
meltől módszer-
mél azaporáhh,
erősebb zsinatú,
kellencsebb ízű
és jobb kávé
nyerünk.”

Kiemelendő még, miszerint az idézett előnyök mellett
pörkölöt kávénk hónapokon át is változatlanul friss marad.

Számtalan elsőrangú vegyész, orvos és tudományos tekintély
véleménye és bizonylata megerősíti állításunkat, melynek
hitelességéről egy kóstolópróba vételeivel minden háziasszony
meggyőződést szerezhet.

Védjegy. Őszes bördő és z-akküldeményeinken fenti véd-
jegy alkalmazva lévén, kérjük okvetlenül annak figyelembe
vételét.

Raktáron folyton friss pörkölés — 1 frt 60 król 2
frt 80 krig kilogrammonként.

Tisztségért teljes szavatosság.

Kapható Nagy-Kanizsán: Schwarz & Tauber, Neu
& Klein, Weiss & Schmidt, Deut-oh Lajos, Fischer Ferencz,
Ifj. Fischer Ferencz, Toch Zsigmond, Berger Adolf, Schwarz
Sándor uraknál és Fleischacker Józsefné oszánál.

Szabadalmas módszerünk: Belga, Dán, Francia, Hol-
and, Német, Svéd és Norvégországokban rövid 4 éven át
fényesen bevált, felkaroltott és tért hódított.

BÉRLET HIRDET MÉNY.

A Slavoniában, Verőcze megyében fekvő voćini uradalom
bérbé adja a tulajdonát képező Goleniő és Lugovih pusztákat,
melyek a következőkből állanak és pedig:

290 kat. hold	1207 □° szántóföld	100 — 3
118 " "	948 " rét	
66 " "	499 " legelő	
9 " "	1387 " gyümölcsös és konyhakert	
3 " "	1280 " szőlő	
13 " "	1003 " udvar és egyéb terméketlen	

területből, **1899. szeptember hó 15-16** kezdődőleg
10 évre.

A felsorolt területeken kívül még legelőnek 84 kat. hold
1277 □° és szántóföldnek 97 kat. hold 132 □° erdőterület
kerül letarolásra és így a bérlet 181 kat. hold 1404 □° öllel
meg fog nagyobbodni.

Goleniő pusztája a szükséges gazdasági épületekkel és a
bérlő számára szolgáló lakással el van látva, míg Lugovih
pusztán új gazdasági épületek építettek. — A bérlet tárgyát
képező gazdaságok Slatina állomástól mintegy 7, illetve 9
kilométernyi távolságban fekszenek.

A közelebbi bérletfeltételek az uradalmi erdőigazgatóságnál

VOĆIN-ban (Slavoniában) betekinhetők.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: keddnap és csütörtökön.

Szerkesztőség:
Városháza-épület, Fischei Fülöp könyvkereskedésben.
Munkájától értékesíthet naponta délután 4-5 óra között.
A lapnak minden lapnálami részére vonatkozó minden közzététel.
Kiadóhivatás:
Városháza-épület, Fischei Fülöp könyvkereskedés.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 12 korona (8 forint) — az év első 6 koronát — az év második 6 koronát — az év harmadik 6 koronát — az év negyedik 6 koronát — az év ötödik 6 koronát — az év hatodik 6 koronát.
Nyilatkozat 10 krajczár.
Külföldieknek, valamint a hirdetéseknek vonatkozólag Fischei Fülöp könyvkereskedésbe fordítsák.
Bemutatott levelet csak három hétig fogadják el.
Egyes szám ára 10 krajczár.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felolvasó szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Szombat, márczius 25.

Himlő Nagy-Kanizsán.

A „Zala” múlt vasárnap *vezér-cikke* részletesen foglalkozott a Nagy-Kanizsán följellett himlővel Erre vonatkozólag most szintén részletesen nyilatkozik dr. **Szerkesztő József** ur, a közkórház igazgatója is, egy hozzánk intézett levelében.

A levélnek az a része, — melyben kijelenti, hogy tulajdonképpen nem fekete himlő, hanem csak (a sokkal veszélytelenebb) hólyagos himlő esete forog fenn, — megnyugtatót némileg bennünket. De annál aggodalomkeltőbbek azután a közkórházi igazgatónak levelében azok a részletek, melyekből kitűnik, hogy egy véletlenül hevesebben följellett járvány mily óriási mértékben kézzel-áztatná városunkat

Szomorúan győződünk meg a levélből arról is, hogy a ragálykórház jelenlegi helyét a megyei tisztii főorvos ur sem kifogásolta a vizsgálat alkalmával. Nem tudjuk: mikor volt ez a vizsgálat; de ha azóta volt, mióta a ragálykórház közvetlen szomszédságában egész házsor áll, tele lakókkal, — akkor nem értjük: miként történhetett, hogy a helyet nem kifogásolta. Hisz nem biztosíthatja senki a ragálykórház körül lakókat arra nézve, hogy csak kizárólag közvetlenül közelben ragályozó betegség fog járványosan följelenni a mi városunkban.

Szomorú állapot az is, hogy közkórházunk fokozatos bővítése után intézkedés nem történik; mert — habár a humanitás szempontjából nem is kifogásolható a betegeknek a megállapított számon túli fölvétele — a tulajdonosok veszedelmesnek tartják és egy ágyon két betegnek elhelyezését még akkor sem fogadhatnók el követhető példa gyanánt, ha nem a pécsi polgármester, de a magyar

orvosok és természetvédelők országos nagygyűlése szankcionálná.

A városi közkórház igazgatójának levele a fölmerült, s immár háromra szaporodott himlőeset alkalmából föltárja előttünk a bajokat és hiányokat, melyek intézkedést sürgetnek.

Ha a hiányok megszüntetése érdekében lépések nem tétetnek, egy vehemensebb természetű járvánnyal szemben hatóság, közkórház, orvosok tekintetlenül fognak állani.

Dr. Szerkesztő József, közkórházi igazgató ur levele így hangzik:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapjának vasárnap *vezércikke* a fekete himlővel foglalkozván — helyesen a nyilvánosság kedvéért — feltárja a jelenleg előfordult himlő betegségnek — mely tulajdonképpen nem fekete, hanem hólyagos himlő, mely az előbbinél sokkal kevésbé veszélyes, stb., történetét. — Többek között elmondja, a mint az meg is történt, hogy a közkórház megtagadta a nevezett betegek, a ragályos osztálynak elnevezett, elkülönítő helyiségbe való felvételét. Nehogy valaki azt gondolja, hogy ez alapos ok nélkül történt, kénytelen vagyok elmondani ennek az elkülönítő osztálynak a rendelkezését. Minden közkórháznak birnia kell ily osztályt, azon célból, nehogy a főépületben, hol a betegek zöme gyógykezeltek, ragály léphessen fel, t. i. arra való, hogy ha a főépületben ragályos betegség mutatkozik, — mely a felvételkor még annak nem bizonyult — mint pl. typhus, orbáncz, scarlát, diphtéria stb. mely betegségeknek az u. n. lappangási időszak fordul elő, úgy, hogy ebben még biztos kórisme megállapítható nem volt — ha utóbb ezek

egyikének bebizonyult, vagy ha trachomát jelentkezik, az oda azonnal áthelyezhető legyen. — Hogy tulajdonképpen ezen osztálynak ez a célja, már abból is világos lehet mindenki előtt, hogy a közegészségügyi törvény elrendeli, hogy minden 1000-nél nagyobb lakosságú városban, még ott is, hol közkórház van, a járvány-kórház felépíttessék, hova minden ragályos beteg szállítandó és ott gyógykezelendő, — ez így is történik minden rendes városban. „A járványkórházak rovataiba nem soroltnak a köz- és magánkórházak azon elkülönítő helyiségei, melyek a kórházban előforduló fertőzési megbetegülések elkülönítésére szolgálnak, hanem a községeknek azon külön járványkórházai, melyek kizárólag fertőző betegek elhelyezésére valók és melyekről az 1894. évi 78571. sz. b. u. m. rendelet 9. pontja értelmében gondoskodni tartoznak” (Lásd ezt a rendeletet a Pótfüzetben az egészségügyre vonatkozó törvények és rendeletek gyűjteménye első kiadásához, 157. lapon a járvány kórházak XXI. sz. kimutatásánál)

Tehát a hatóságnak kötelessége lett volna a beteget ide beszállítani, — a hiba az volt, hogy a beteget a gyógykezelő orvos nem hatósági intézkedéssel szállította el, hanem egyenesen küldte a kórházba; hol jelenleg a nagy influenza járvány miatt a rendes 90 ágy mellett szükségbeli ágyakon még más 21 beteg ápoltatik, úgy hogy az elkülönítő osztályon is kénytelen volt az igazgatóság influenzás betegek elhelyezni, nehogy a szerencsétlen szegényeknek az ápolás megtagadassék.

Ha ezen osztályon (hol a ruhós betegek is kezeletnek, kik, szomorú, nálunk igen

Elő cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab. Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intéződégek, vasutak, ipari- bányá- és gyári társulatok, építési vállalatok, építő mesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója.

Homlokzat-festék-gyár

KRONSTEINER KÁROLY
Bécs, III., Hauptstrasse 120. sz. (saját házában.)
Az aranyéremmel kitüntetve.

E homlokzat-festékek, melyek másban felfedhetők, száraz állapotban, porakában és négy különböző mintában kilonként 16 krtól felfelé szállíthatók és ami a festék szállítását illeti, azonos az olajfestékekkel. 96-15

Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Kerékpárosok figyelmébe!

Budapesti kerékpár üzletem felhagyása folytán
új és használt cs. és kir. szab. férfi- és női bambusz kerékpárok
míg a készlet tart, nálam bámulatos olcsó áron kaphatók.

A kerékek naponta délelőtt, a főtéren levő dívat-üzletben megtekinthetők.

Tisztelettel
KÖVENDI KÁLMÁN

nagy számban fordulnak elő és kiknek gyógyítása törvényileg el van rendelve) himlős beteg vétetik fel, akkor ide semmi más ragályos beteg fel nem vehető, úgy hogy ha esetleg a főépületből a többi közül kihelyezendő volna: ez nem történhetik meg; és minthogy az illető ki nem tehető az utcára, a többinek veszélyeztetése dacára is ott kell hagyni, már pedig az igazgatóság első kötelessége betegének jóvoltáról gondoskodni, e mellett a kórházban esetleg ragály-felépésért felelőssé is tehető. Legutóbbi miniszteri rendelet szerint még a tödöveszesek is elkülönítendőek volnának.

A kórházi szabályok úgy szólnak, hogy a kórház beteget addig köteles felvenni, míg üres tehely van; jelen esetben pedig nem volt.

Tessék most elgondolni az igazgató helyzetét, ki jelenleg kénytelen rendes betegek között még két influenza folytán elmezavarodottat is őriztetni, azért, mert az elmebetegszelésre szolgáló cellák az igazgatóság kellő lépései dacára ki nem űrithetők, mert többszöri folyamodására is azt a választ kapta, hogy nincs hely számukra az országos tébolydákban.

Hogy pedig a ragály-barakk körüli lakóknak rémülete nagy, — főleg ha az mint jelen esetben történt, mesterségesen sőt állítólag hűtőszárazgató által is fokoztatik, — ez természetes; de nem természetes az, hogy városunk tart egy a törvény által elrendelt járvány-kórházat, melybe akkor, ha ragály fellép, beteget elhelyezni nem akar, hanem csak azért tartja, hogy ha felsőbb hatóság vizsgálatot teljesít, akkor bemutatassai ime itt a törvény által elrendelt ragály-kórház; és így ha akarom van, ha akarom nincs (akár csak a cigány lóva). Különböztet mindenkinek megnyugtatót mondhatom, hogy csak közvetlen közelben ragályozó a himlő, tehát a többi környék-

beli lakók veszedelme nélkül megmaradhatott volna a ragálykórházban a himlős beteg, hova a főkapitányság a beteget, mint igazi rendeltetési helyére elhelyeztette. — Hogy ez így van, az is mutatja, hogy a megyei tiszt főorvos ur a vizsgálat alkalmával az épület helye ellen nem tett kifogást.

Marc. 18-án a sánczi majorból ismét egy himlős beteg szállított a kórházhoz rövid uton, hatósági intézkedés nélkül; erről az igazgató azonnal jelentést tett a polgármesteri hivatalnak azon kérelem mellett, hogy azt a másik beteg mellé a járványkórházba sziveskedjék beszállítani. A polgármesteri hivatal azonban dacára, hogy jelentve volt a kórház teljes elfoglaltsága és a kórház elkülönítő osztályának tulajdonképeni rendeltetése, a kapitányság által mindkét himlőst ide bekényszerítette. Ez erő alkalmazásának felemlítésénél kötelességemnek tartom főkapitányunknak tapintatos, humanus eljárásáért köszönetemet kifejezni. A polgármester ur pedig kérdőre vonta a kórház igazgatóságát: kinek engedelmével helyeztet el a 7o ágyu kórházba 111 beteget, nem tudván azt, hogy a közigazgatási bizottság az ágyak számát 87, hozzá adva három elmebetegszelésre szolgáló cellát, összesen 90-ben állapította meg hivatalosan. Ez eljárás méltatlanságra csak azt jegyzem meg itt e helyen először, hogy én láttam Pécsset a magyar orvosok és természetvizsgálók nagygyűlésekor, a kórház bemutatásánál több ágyon két beteget is, és a pécsi polgármester nem érezte hivatalosnak magát, hogy az igazgató, ezért kérdőre vonja; másodsor pedig, hogy az egész világon vannak szükségbeli ágyak, melyek nagyobb megbetegedések alkalmával felállítanak, ezt teszi a kórház humanus rendeltetésénél fogva; a mi kórházi bizottságunk is rendelt évenként ily ágyakat —

legutóbb is tíz darabot. — Az igazgató az erővel szemben egyebet nem tehetett, mint három lábadozó beteget elbocsátott, (kiknek egyike másnap rimánkodva ismét felvételét kérte) — a többi influenzás beteget pedig a főépületbe bezsúfolta, a betegfelvételt egy napra felüggesztette. A két himlős egy szerzetesnővel, ki szerencsére már évekezellett a himlőn átesett, teljesen elzárva van mindentől, a személyzet azon része, kiknél szükség forog ten, védhímlővel beoitatott, röviden szólva, a leghelyesebb óvintézkedések eszközöltnének, úgy, hogy reményeljük, Isten segélyével a főépület nem lesz veszélyeztetve, hova minden beteglátogás betiltatott. De, hogy mi történjék akkor, ha a főépületben typhusz, orbáncz, scarlat, diphtheria, kanyaró lép fel, erre a kérdésre feleljenek helyettem nálamnál bölcsőbb emberek.

Hogy az egész ügyről miként vélekedett alsófoku hatóságom, a tekintetes közkórházi bizottság, tanúsítja az alábbi jegyzőkönyvi kivonatot:

A nagykanizsai közkórházi bizottságnak 1899-évi március hó 21-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

10. Igazgató ur bemutatja a városi polgármester, mint első fokú közegészségügyi hatóságnak 107/99 és 110/99. számú végzéseit és előadja, hogy a korábban a járványkórházban elhelyezve volt egy himlőbeteg, és később egy másik himlőbeteg is tiltakozása dacára a kórház más betegek által elfoglalt különítő osztályában elhelyeztetett.

A bizottság igazgató urnak tüzetes meghallgatása után, tekintettel arra, hogy Nagy-Kanizsán külön járványkórház van, melyben az egyik himlőbeteg már elhelyezve is volt; tekintve továbbá, hogy a kórház elkülönítő osztályának az a rendeltetése, hogy a kórházban előforduló fertőző betegek a többi betegektől elkülönítve ott elhelyezhetők legyenek; a himlőbetegnek ott történt elhelyezése által pedig ezen elkülönítő osztály tulajdonképeni rendeltetésétől elvonatott, a mennyiben lehetelenné vált most már az, hogy egy bizonyos idő alatt oda a kórházban netán előforduló fertőző beteg elhelyezhető legyen; tekintettel továbbá arra, hogy ezen elkülönítő osztály betegekkel annyira el volt foglalva, hogy ott

TÁRCA.

A rákfalvi róka története.

Írta: Stampay Miklós.

Hát méltóztatik tudni, ez a rákfalvi róka valódi specialitás a maga nemében. Alakjára nézve többi rokonvéreimnél sokkal nagyobb... azaz sokkal kisebb... vagy hogy is mondjam. Még nem volt szerencsém láthatni, annál kevésbé köthetem vele mélyebb ismeretséget. A mit tudok is róla, a hírharangnak köszönhetem, aki minden este pontosan referál a történetekről egy-két hitehagyott szivarért.

Érdekes alak ez a hírharang, valódi egyiptoi mumia — a javából. — De most ez mellesleg; ló a róka....

Egy napon nagy igazgatóság és megbotránkozás szállta meg a rákfalvi fehérepeket. A baromfiak szemlatozást kezdének veszni, loyni. Ma itt, holnap ott, de mindennap valahol tisztelést tette az ismeretlen pusztító... öldöklő angyal, a ki ugyancsak alaposan szedegelte a dézsmát az elsőszülötték közül.

A gyanu, sok találgatás után, a ravasz fejd róka uramra irányult; pláne mikor a bíró uram oldalbordája nagy szörnyűkedések közepette a kerítés mellett feledez e a korpusz deliktit: a

szerteszirot tollakat. E perctől fogva megindult a manőverezés a róka elfogatása irányában.

A kupak-tanács, melyben a rákfalvi menyecske nyelve is summasan volt képviselve, alapos nyelvpörgetés után kimondotta már előre a halálos ítéletet

Vala pedig ez ilyen hangzása:

Ha valaki által baromfi-állományunk kegyetlen pusztítója, a lompos-larku róka sikeresen nyakonesztetik: az illető tartozik azt a község házához követhetetni, ahol is a kárvalottak jelenlétében, a „gonosz-bíró“ által menten karóba húzatik s elrejtett dokumentum gyanánt az erdő szélére kitétetik.

És lett vala azonnal minden baromfi-telep mellé 4-5 csapda is felállítva a róka vendég fogadása szempontjából...

Sőt annyira mentek a szürös rákfalvi atyafiak elővigyázatából, hogy a fiatalabb generációból róka-bizottságot is választának, melynek szigoruan szivére volt kötve: vasvillás állapotban a beltelkek figyelemmel tartása.

Sajnos, hogy mindezek dacára a baromfiak egyre veszték; úgy látszott, a róka komá tülhegyre sem vette az elrejtett készülődéseket és a kimondott halálos ítéletet.

Megrögzött, rafinált gonosztevő lehetett. Aligha nem több esze volt, mint az egész kupak-tanácsnak. És lón újbol nagy igazgatóság. A rákfalvi menyecskek már kezdtek sutogni egymás közl

olyanlélet is, hogy a kupak-tanács esze, terve hajtófát sem ér.

E tényállást nagyon megröstellte a kupak-tanács; megkészszerette hát úgy a csapdák, mint a vasvillás róka-bizottság létszámát, sőt maguk is beálltak a glédába.

— Na, most jöjjon a róka, ha van mersze — mondogatták nagy garral és néhány pohár sziv-erősítőre elkövetkeztek az Icíg árendáshoz a manőver megkezdése előtt. Soká erősítgethettek szivőket, mert hát a róka ismét eljött s kiirtotta a kupak-tanács baromfi-állományának minden elsőszülöttét, még a bíróék nagy kakasát is.

Ez mégis hallatlan; ez mégis sok!... Ilyen szegény sem esett még meg a kupak-tanács tisztességén.

Hm! de minek ódalognak felre az egyenes utról.

— Na, na kendtek oly gyámotlan mihaszgnak, hogy még egy nyomorult rókát sem bírnak elfogni, akkor csak pipálgassanak odahaza a kemence padkáján; majd elfogjuk mi — mondogatták a rákfalvi menyecskek kipirult, mérges arccal, s még az nap őszekövetkeztek Jutka néni rózsafüzérésnél tanácskozást tartani.

Csak hogy itt is bekövetkezett az igazság, hogy 1 asszony béke, 2 asszony lárna, 3 asszony nagyvadász és sok asszony — babiloni zúzavara.

A sok vélemény- és nézet-különbözet halása csakhamar meglátszott a fehérepek tanácskozásán.

Bonyodalmas zúzavara keletkezett; hiába

hely nem is volt; tekintettel végül arra, hogy a kórházi alapszabályok 16 §-a szerint a beteget felvételre az igazgató minősíti, annak megállapítása tehát, hogy valamely beteg a kórházban felvehető-e vagy nem, az ő hatáskörében tartozik, de meg eljárása a fent kifejtettek szerint érdemileg is helyes volt: az elsőfokú közegészségügyi hatóság tent idézett végzését a kórházra nézve sérelmesnek tartja a nehogy a jövőben hasonló esetek ismétlődhessenek, felkéri igazgató urat, hogy ezen végzések ellen a kórház érdekében a felettes hatósághoz jogorvoslattal éljen.

Erről dr. Szekeres József igazgató urnak jvi kivonat adandó.

11. Igazgató sérelemként jelenti, hogy a fenti 107/99 sz. végzéssel felhivatott a polgármester Ur, mint elsőfokú közegészségügyi hatóság által, miszerint figyelemmel arra, hogy a kórháznak Z. vármegye közgazgatási bizottsága által 1894 évi április hó 9-én jóvá hagyott alapszabályai szerint a kórházban csak 70 fekhely van; 24 óra alatt tegyen hozzá jelentést, hogy kinek az engedélyével vett fel 111 beteget.

A bizottság tekintettel arra, hogy a nagykanizsai kórház alapszabályainak 10 §-a értelmében a kórházi bizottság hatásköréhez tartozik a kórház orvosi és gondnoki személyzete működésének ellenőrzése, kivéve a gyókmódnak szakaszrűség szempontjából való ellenőrzését; tekintettel továbbá arra, hogy a kórházi bizottságnak ugyan csak az alapszabályok értelmében a városi polgármester hivatalból tagja, amiből önként következik, hogy a kórház felett a felügyeleti hatáskört nem a polgármester, hanem a kórházi bizottság gyakorolja: a kórházi bizottság átiratilag felkéri a polgármester Urat, hogy jövőben a kórház adminisztrációjára vonatkozó netáni észleleteit és óhajtatott határozat hozatal céljából az arra illetékes kórházi bizottság elé terjesztieni szíveskedjék.

(Aláírva a bizottság elnöke és jegyzője).

Ez a tiszta igazság képe, most pedig eljárásom méltányos megítélését az igen tisztelt közönség igazságos ítéletére bízom.

Teljes tisztelettel

Dr. Szekeres József.

Országgyűlés.

Március 21.

Szél Kálmán III. — Szél Kálmán IV. — Szél Kálmán mindent. A mai nap is az övé volt, mint tizennégy nap óta mind. Csuda, mi

csitította Jutka néni a feleket, rózsafűzérrel a kezében, kenetteljes szavakkal; minden dicséretre méltó törekvése kudarcot szenvedett a fiatal menyecskék pattogó, csattogó nyelvén. Hej, nehéz ott igazságot tenni, a hol rákfa vi menyecskék szálanak egymással sikra.

Az a róka még hajba kapatja az egész falut.

A sok alt és soprán-sipogás közül tisztán kihallatszott e rövid párbeszéd, mely Laskainé és Baltainé asszonyaimék között esetkezett meg.

— Mit? maga felesel velem? maga, aki viszafele olvassa még a nagy bibliában is a betűket? — pattogott Laskainé.

Na, hisz több se kellett ám Baltainénak; odaállt Laskainé elé csipőre feszített karokkal s nagyot toppantva lábával, ugyancsak odabóstörökölte hogy:

— Ejnye, adta-vette szénvonó motollája, hát ugyan a kigyélméd tudománya mennyit ér, hisz még becsületesen kenyereit dagasztani sem tud, mindig lepényeket süt kenyér helyett.

Ilyet sem mondott még senki Laskainénak. Ő az első gazdáné és még kenyereit sem tud sütni?

És lett olyan zavar, visítás és lárma, hogy Jutka néni kereszteteket hányva magára, minden erejét összeszedte az ellentétek elsimítására.

— Megmutatom mégis, hogy én fogom el a rókát! — kiáltott Laskainé; ugyanezt hallatta magás tónusban Baltainé asszonyom is.

A pipázó atyafiak pedig csak kacagtak a

melvel ez az ember: ő maga egy egész kabinet és egy egész parlament. Tegnap ő Felsőge személye körüli miniszter volt, azelőtt miniszterelnök, ma belügyminiszternek láttuk: a költségvetés minden egyes tételénél más-más szakértelemmel lepi meg a t. Hazat...

Elsőnek ma a néppárti Mócsy Antal győzőrködött a hangjában. Tan mondanunk sem kell, hogy az állami anyakönyvvezetés beszüntetését követelte, ezáltal költségkiemelés szempontjából. A lakarékos Mócsy erre leült s aztán — megint felállt, — ezáltal erkölcsös Mócsyvá alakulván át. A színházaknak rozott neki és a darabok frival volta fölött kesergett.

Benyovszky Sándor gróf viszont nagyon is pártfogolja a színészetet és a dotációk emelését sürgeti.

Erre Rátkay László mond hosszú szakaszerű beszédet a magyar színeszet mai állapotáról. Az országos színészegyesület új elnökének sok igaz panasa van.

— Ha azért tartják a belügyminisztérium kötelekében a színészetet, mert ott van az árvaügy is, akkor ennek van értelme, mert a magyar színészet is árva...

Igy hat az erzelmeke a negyvennyolcz poséta és felhívja a kormányt, hogy helyezze át a színészet ügyét oda, ahová az tartozik: a kultuszminisztérium keréjébe. Rámutat aztán az Opera németesítő működésére (hát még az olaszosítás!) és aztán a Nemzeti Színház értékét és magyar hazafiságát helyezi megleelő világiásba.

— Március 15-én miért adtak a magyar nemzeti színházban valami ledér francia darabot? — kérde:

— Tüntetés volt! — jegyzi meg Barabás Bela.

— Lett is belső titkos tanácsos a főnökből! — kommentálja tovább Pichler.

Aztán a vidéki színészet mostoha helyzetét vázolja Rátkay és a magyar kultúra harcainak hathatósabb istápolását sürgeti.

Szél Kálmán szinügyi beszédet mo dott erre. Több jóakarattal és korrektebbül mai miniszter-sége harmadik hetében alig is nyilatkozhatott volna a magyar színészetnek sokat perreált, de soha komolyan nem gondozott kérdésében A belügyminiszter ama kijelentése, hogy tárgyalni fog a kultuszminiszterrel a színészet átköltözködésé dolgában, reményt nyújt arra, hogy e fon-

tos és szükséges lépés végre meg fog történni.

Hogy Szél a vidéki színészet fellendítését is kilátásba helyezte, ennek bizonyára realis értéket is tulajdoníthat e fontos kulturintézmény minden igaz barátja. Megnyugvással hallottuk azt a megazvivelőndő kijelentést is, hogy az Operának magyar énekeseket kell nevelnie. (Fájdalom: csak kellene!) A nemzeti Színház szintén megkapta a maga rekuzáját, — kiméletes burkoltsággal, de érthetően.

Aztán következett a közegészségügy.

Papp Samu, mint szakember a tödővészések szanatóriumát sürgeti és az orvosok anyagi helyzetének törvényhozás útján való javítása mellett száll síkra. Benyovszky grófnak ellenben az a nézete, hogy a közegészségügy fellendülését még hathatósabban el lehet érni a nép, mint az orvosok megélhetésének biztosításával.

Zsigárdy Gyula a trachomat fejtegeti közti-gyelmetlenség közepette és a pozsonyi kórháznak szemészeti osztályival való kiegészítését kívánja.

No meg Major Eerenc! Hisz ő is doktor. Néppárti szempontból fogván fel a közegészségügyet, a tébolydák számának csekélyvöltát mutatja ki.

S most Szél Kálmán válaszol a felszólalásokra. A miniszterelnök kész és kerek közegészségügyi programmal lép elő.

— Nem ismerek fontosabb államügyet a közegészségügynél! — Hangoztatta Szél Kálmán.

Elnegyógyintézetet szándékozik állítani az Alföldön. A ragályos betegségek terjedése ellen a közönség oktatását tűzi ki feladatát. A trachoma ellen állami trachoma-orvosok alkalmazásával védi meg az Alföld népét; a pozsonyi hórház pedig szemészeti osztályt kap.

— Helyes! Helyes! — kiáltjak egyhangulag minden oldalon ennyi becsületes, emberbaráti ígéret hallatára.

Befejezésül a rendőrség tételét tárgyalták le. Pichler Győző, a rendőrség különös pártfogója nyargal egy kicsit policiánkon. Okos, elmes és komoly értékű adatokkal mutat rá az államrendőrség félszégeire.

Csattanónak pedig — ez már nála elmaradhatatlan, — azt a tolonc-unicumot mutatja be a Háznak, aki az eltoloncolt hölgyekkel kötött

markukba és kíváncsian várták: ugyan ki fogja el hát a rókát?

**

Alkonyat után azután mindenik fél a maga terve szerint lesbe állott rókát fogni, ki-ki a maga telkén.

Már éjjel felé járt az idő, még sem jött a róka.

A menyecskék türelmüket vesztve, odahagyva lehelyüket, nyugodni tértek; csupán a két ellenség: Laskainé és Baltainé asszonyaimék maradtak ébren néhány szomszédasszonyval. Mindenik megakarta mutatni a másiknak, hogy ő neki van több esze, ő fogja el a rókát.

Éjfélkor azután csakugyan megjelent a róka. Dehogy a róka, dehogy.

Amint Laskainé asszonyaimék csak várják, csak lesik a róka közeledését a tyukolakkhoz közel vasvillásan és rákfalvi róka-hurokkal: hát egyszerre a holdvilágnál látják, hogy a szerűs kert felől nagy morogva egyenesen feléjük cammog egy hatalmas ordas medve; uram segits! még két lábra is állt a hucclut.

Na, hiszen csak ez kellett Laskainé asszonyaiméknak. Eldobva a vasvillákat és hurkokat, éktelen sikongatások között rohantak a házba.

Ijedőkben még a szavak is elállt. Mire nagy-sókára ugy a hogy magukhoz tértek, elbirtak mondani a látottakat az almából feltápiszkoló La-kai uramnak, adigra a vén ordas dezsmájával vigan cammoghatott tovább.

— Utána! — ordított Laskai s egy töltellen

rozsdás fegyvert ragadva hamarjában kesébe, fellármásta a szomszédokat.

Es futottak... az asszonyok ki piszkafával, ki meg éppen seprűvel a kezében.

Szegény ordas! ha utoléri, bizony még lepénynyé gyurják...

Minden ügyekezett hasztalan volt. Megyult ábrázatta tértek vissza, keserűen mondogatva: tehát a medve is bűnös, a medve is, nemcsak a róka.....

Másnap azután csak elkezdtek a könnyüvéru atyafiak markukba kacagni.

De hogyis ne! Ilyen rókaüldözésem volt még soha Rákfalván.

Amint ugyanis Laskainé asszonyom reggel nagy bátran elment megvizsgálni a tyukólat, uram és minden rákfalvi szent, hát a tyuktelep egyik gerendáján ott látja szörnű meglepetésére felakasztva a medvét... — azaz csak a medve bőreit, szájában egy lompos rókafarkot, no meg egy ősszegyűrt papostort tartva.

A hír villanót terjedt el. Összecsődült minden rákfalvi menyecske. A megbotránkozás összeolvadt a kacagás-al.

— Hm, hm... hát ezeket üldöztük?... de ki volt hát a tolvaj?

A „gonosz-bíró” felolvasta az írást, mely ilyen-teleképen hangzott vala a maga eredetiségében:

Tisztólt Kupak-Tanács!

És mindön rákfalvi menyecskék!

Tisztóletöm mely kifejezése mellett adom

házaságokból él, melyek segítségével — tiszennyolc dának szerzett budapesti illetékességet.

A honatyák jót nevettek a tizennyolcszoros férjen.

Március 23.

A képviselőház ma befejezte a belügyi költségvetés tárgyalását és hozzáfogott a kereskedelmi tárca költségének megvitatásához.

A belügyi tárcánál váralanul még egy szelebb keretben mozgó nemzetiségi vita is áradt. Erre Polónyi Géza adta meg az impulzust, ki szóvá tett egy tegnap megjelent röpiratot, mely Bánffy Dezso nemzetiségi politikája cím alatt nagy dicshimnuszokat zengedez Bánffyaak, de egyben néhány oly adatot közöl, melyek a hivatalos titok látszatával bírnak és azért a külföldön könnyen félreértésekre adhatnak alkalmat. Polónyi a röpirat gyártásának ezt a módját kritizálta meg és kérte a belügyminisztert, hogy hivatalos adatok ily fölhasználását ne tölje meg.

Szél Kálmán rögtön felelt Polónyinak. Kijelentette, hogy a legutóbb gomban ódra keletkezett röpiratokat nem olvasta, azoknak megjelenését tulajdonosok nem tartja, azokért ő felelőssé nem tehető és legjobb volna, ha az elmult korszak fölött már berekesztenek az aktákat. A sajtószabadság idejében nem hiszhat meg semmiféle röpiratot, de nem kell ennek semmiféle tontoságot sem tulajdonítani. A hivatalos titokkal való visszaéléseket mindenesetre megfogja akadályozni, bár a jelen esetben nem hiszi, hogy ilyen elkövetett volna.

Ugy Polónyi, mint Szél Kálmán fejtegetései általános helyesléssel találkoztak. Ennek a vitának kapcsán emelt aztán szót Pichler Győző, ki rámutatott arra, hogy a Gozsdu-fele alapítványból ösztöndíjazott román ifjak az ekezt nyert pénzt a román liga szolgálatára bocsátják.

Gajári Ódon is szükségét érezte, hogy a nemzetiségi vitában részt vegyen és nagyon melegen megvédte — báró Bánffy Dezsőt és gróf Tisza Istvánt. Bánffyról kijelentette, hogy nemzetiségi politikájának nagy eredményei voltak, melyeket csak a gyűlölet képes eltagadni. Ot azonban minden támadás, mely Bánffy ellen intézteni fog, csak arra fogja indítani, hogy Bánffy iránt nagybecsülését még csak fokozottabb mértékben fejezze ki.

Wlassits miniszter erre — általános helyeslés között — Pichler szavaira reflektált, kijelentve, hogy a magyar főiskolákban nem tűr semmiféle

tudásra mindnyájoknak önye'omben, hogy az mai röggel elkövetkeztem végeseg az Rákfalva környékéről, mivelhogy az megmaradt hitvány szárnyasok nem elégik ki már az utmaradási kívánságomat és mivelhogy az kiróba húzástól féltem az bőrömöt. Mas'ko' ha esetleg esetközésem lenne az Rákfalvára, jobban vigyázának pesantásaikkal, mert az róka, medve, meg én nagy praxisokkal rendelkezünk az tyuk-eljárás elkövetkeztesében. Kárpótlásul itt hagyom kigyelmeteknek az medve bőrét, a mivel ugyancsak megijesztöttem Laskainét, meg az róka lompos farkát. Osztozkodjanak mög rajta emborségösen.

Egyebekben azt a tanácsot adva, hogy ne nézzenek engöm máskor rókának, medvének, mivelhogy én lököös terömmény és rafiniazott tyuk-eljárásintézetből való vagyok,

maradok tisztólettel

róka, medve és Miska egy szömbelben.

Na, erre már az emberek is dühbe jöttek. Ez mégis több a soknál; hát ilyen guny; — ilyen kudarc is megeshetik Rákfalván?

nemzetiségi igaztást és azt, míg legutóbb a nagyváradi Bolcas-esetben, szigoruan meg fogja hiúsítani.

Polónyi Géza Gajárral szemben helyreigazította félreértett szavait és reményének adott kifejezést, hogy az új kormány alatt a nemzetiségi kérdés szerencsésebb megoldást fog nyerni, mint a hogy Bánffy ezt képzelte.

Ezzel a vita és a belügyi költségvetés tárgyalása be volt fejezve. Szél Kálmán lelkesen megéljenztek és kezdetét vette a kereskedelmi tárca.

Mintán Neményi Ambrus előadó a vitát bevezette, rögtön Hegedüs Sándor emelkedett fel szólásra. Az egész Ház osztatlan figyelme között fejtekte ki azon irányelveket, melyeket tárcája kezelésénél szem előtt kíván tartani. Fejtegetései, melyek rezortja minden egyes ágazatára kiterjeszkedtek, a Ház minden oldalán tetszéssel találkoztak és helyesléssel fogadtattak. Behatóan ismertette a posta és távírda keretében létesítendő újításokat, igen részletesen foglalkozott a magyar államvasutak kezelésével és ném kevesebb alapossggal szól: a vicinális vasutainkóal uralkodó rendszerről, melyet igen határozottan elítelt.

Nagy figyelemmel hallgatták meg fejtegetéseit, melyet az ipar és kereskedelem fölvirágoztatása érdekében lemondott.

Hegedüst minden oldalról zajosan megéljenztek, midőn majdnem egyórás beszédét befejezte Sokan siettek üdvözlésére.

Utána Kállay Lipót egyenes csoportosított beszédében rámutatott kereskedelmi politikánk létező bajaira és hibáira, melyek számára orvoslást kér. Konkoly Thege Miklós volt a mai nap utolsó szónoka, ki a gőzhajózás fejlesztését sürgette.

Az ülés végén Szél Kálmán betérjesztette az állami főszevevényőségnek az exlex-állapot megszüntével kibocsotott jelentését, melyet az appropriációsális javaslat tárgyalása alkalmával kért napirendre tüzetni.

Március 23

Gyorsvonat-tempóban intézi el a képviselőház a költségvetést. A kereskedelmi tárca feletti általános vita ma már befejezést nyert. A kormányparti padokról szólalt fel gróf Károlyi Sándor, ki Hegedüs miniszternek tegnap elhangzott irányelveivel egyetértve néhány égető részletkérdésre hívta fel a kereskedelmi kormányzat figyelmét. Az agrártörökvesnek érvényesítését kívánja összeegyeztetni a merkántilis irányzattal, hogy Magyarország mezőgazdasága hátrányt ne szenvedjen a folyton fejlődő iparral és kereskedelemmel szemben.

Dr. Major Ferenc, a következő szónok a kisipar fejlesztésére, s a munkáskérdésre terelte Hegedüs érgeklődését.

Komjáthy Béla erős bírálat alá vette Hegedüs tegnapi beszédét, melyből — szerinte — hiányzik a részletekre való kiterjeszkedés és csak általánosságokban mozog.

Egy igen aktuális kérdést intézett a vita keretében Kossuth Ferenc a kereskedelmi miniszterhez: Azt kérdezte tőle, tesz-e a kormány előkészületeket az önálló vámterület tényleges behozatalára arra az esetre, ha Ausztria a kontemplált reciprocitásra nem volna hajlandó a szövetség megújításánál.

Baria Odón volt a vita utolsó szónoka. Az egész Ház helyesléssel találkoztak azon fejtegetései, melyekkel a kereskedelmi törvény néhány hiányának sürgős pótlását sürgette a miniszternél, különösen a biztosítási üzletknél napirenden levő visszaélések ellenében kért védelmet.

Hegedüs Sándor az összes felszólalásokra ref-

lektált. Kossuthal szemben hangsúlyozta, hogy a kormány a vámszövetség létesítésére törekszik és egyelőre ígel nem teheti, hogy az osztrák kormány is ne erre törekedne: azért egyelőre adós marad a tulajdonképpeni válaszzsal. A Baria által felhozott anomáliákra nézve közölte, hogy ő azokra már hivatalba lépése napján gondolt és már meg is sürgette Plósz kollegájánál a biztosítási törvényt. Ezt a bejelentését az egész Ház zajos éljenzéssel vette tudomásul.

Ezzel a vita be volt fejezve. Az ülés végén Rosenberg Gyula sürgős interpellációt intézett a kormányhoz a keletindiai cukorvám-kérdés dolgában, Hegedüs kereskedelmi miniszter rögtön felelt és kijelentette, hogy a belügyminiszter utján már lépéseket tett, hogy az angol kormány a reánk nézve kétségtelenül sérelmes intézkedés reparálja. A Ház a választ tudomásul vette.

Mai ülés alatt jelent meg a házban hosszú távollét után Justh Gyula, kit minden oldalról szívesen üdvözöltek.

A szövetség jelene és jövője.

Ira. Bernát István.

Elfogult magyarjaink nem egy esetben sértesnek veszik, ha bennünket Kelethez számítanak és pedig azért, mert a közfelfogás szerint Kelet a telletőségnek, a gazdasági és erkösi stagnációnak hazája s mindazok az eszmék és nemes törekvések, a melyek a keresztény civilizáció alapját teszik, az idő szerint nyugatról kelnek ki és jutnak el hozzánk.

Nem tartozunk Kelethez, nem azért sem, mert sokszor csak lassan, vagy éppen nem vagyunk hajlandók azokat a törekvéseket magunkévá tenni, melyekhez a fejlődés és emelkedés köve van. Itt állunk Kelet és Nyugat között. Eszméink, törekvéseink egész nemzeti jellemünk erre mutat. Az az égo vágyódás, mely a nyugati társadalmakat a meggazdagulás tekintetében eltölti, nálunk is bőven észlelhető. Szeretjük a nyugati kényelmet, s a mi ennek eszköze, a vagyont. Becsületkérdést csinálunk belőle, hogy e tekintetben a szerencsésebbek lépést tartunk, de e tekintetben nem egy irányban csakis a jóakarattal maradunk. Szeretnénk gazdagulni gyorsan, nagy arányokban, de bármint hitogylük is magunkat, egyáltalán nem gazdagulunk oly rohamosan, mint azok a nyugati nemzetek, melyeket példányképp magunk elé állítunk. Azt óhajtanam röviden kimutatni, miért?

Három nagy nemzet van az időszerin, mely a gazdasági civilizáció élén halad. Az első az angol, amelytől származik nemcsak a gőz és villamos-sáv, erednek a gépek terén a legjelentősebb főtálatások, hanem az, melytől az egész világ átvette a vagyonosodás fő eszétét, a közgazdasági tudományt is. Ehhez csatlakoznak az amerikai Egyesült Államok, melyeknek lakosságá az angol-szász törzsből származik s a természet által nyújtott, sok tekintetben kimeríthetetlennek látszó előnyöket ifju erejével, merész vállalkozásával aránylag rövid idő alatt óriási gazdagsággá változtatta át. A harmadik s ránk nézve közelségénél fogva legérdekesebb nemzet a német, mely politikai eldaraboltágát megszüntetve, a közgazdaságnak ugyszólván minden terén bámulatos eredményeket tudott aránylag rendkívül rövid idő alatt elérni.

Ha önk bejárják az országokat, lépten-nyomon rábukkanunk a gyors gazdasági haladás nyomaira. Emelkedő városok, gyorsan szaporodó népesség, aránylagos jólét meg az alsó rétegek köreiben is. Amerika, amint tudjuk, ezenként, sőt százszereztenk vonzza magához azokat, a kik a régi hazánál hálásabb és jutalmazóbb talajt keresnek tevékenységüknek. De az ó-világnak ez a két nemzete, a mely ezeltől a legtöbb kivándorlót szolgáltatja, utjabban dicsekedve mutat-hat rá, hogy a belsőli gazdasági viszonyok javulása folytán polgárai közül mind kevesebben éreznek hajlandóságot átkelni az óceánon és bucsut mondani régi hazájoknak hosszú időre, talán örökre is. Alljanak itt összehasonlítás és szomorú tanúság kedvéért a következő adatok: Csupán Hamburgon és Bremen keresztül kivándorolt hazánkba 1881-85-ben átlag 13.832 egyén, 1886-90-ben 22.074; 1891-95-ben pedig

gyakran megfordult, sokan ismerték, s ismerősei mindannyian szerettek szívóságáért.

Pintér Sándor nagykanizsai vendéglős 16 éves leánya; *Erssike*, márc. 22-én este hosszas szenvedés után meghalt. A baláláról szóló és mindenkiben őszinte részvétet keltő gyászjelentés így hangzik: Pintér Sándor és neje szül. Vajda Mária a saját, úgy gyermekei Sándor, Mari, Emilia, Dénes és Margit, valamint az aluítottak és szán osztrókoni nevében mely fájdalommal telt szívvel tudatják felejtethetlen szeretett leányuk, testvér, és unokának Pintér Erzsébetnek folyó évi március hó 22-én esti 8 óra körül életének 16-ik évében, a baldoklók szentségének felvétele után történt gyászos elhunyt. A drága balott földi maradványai folyó hó 24-én délután 35 óra körül a róm. kath. temetőben levő hullaházban a róm. kath. hitvallás szeritartásai szerint be-szenteltetni és ugyanazon örök nyugalomra helyezni. Az egyeszetlen szentmise áldozat hétfőn március hó 27-én délelőtt 10 óra körül fog a helybeli szentferencrendűek plébánia templomában a Mindenhatóknak bemutatni. Kelt. Nagy-Kanizsa, 1899. március hó 23-án. Aldás és béke lengjen a kerán elhunyt drága halott balmvai felett! Vajda Ferenc, Pintér János nagy-bátyjai, Pintér János szül. Tiber Szidónia, Ozv. Juhász Péterné született Molnár Mária nagy-nénjei.

— **Asztalos** Gyula szigorló orvos özv. **Asztalos** Jánosné szül. almásfalvai **Almásy** Constantina fia március hó 23-án hosszas sorvadt betegség után életének 33-ik évében elhunyt Nagy-Kanizsán. Az elhunyt **Deák** Péter rendőrfőkapitányunk sógora volt.

— **Viharfelhők elűzése.** A magyar meteorológusok is kísérletet tesznek most azzal a sajátosság természetét (tüneményt), mely szerint a viharfelhők rendszeres lövöldözés el lehet űzni és ártalmatlanná lehet tenni. Alsó Stájerországban egy Stiger Albert nevű birtokos rendszeresen alkalmazza a viharfelhőkre való lövöldözést. Hat lövő-állomást állított fel birtoka mellett. Mindenik állomás tíz nehéz moszár-ágyúval van felszerelve. Mikor a viharfelhő közeleg a 60 moszár-ágyúból 120 grammos lövészekkel szakadatlanul kezdenek lövöldözni. Szemlelők állítása szerint a hatás valóban meglepő. A lövöldözésre néhány perc alatt nyugalom áll be az előbb még fenyegetőleg közeledő, gomolygó felhőtömegben, majd mint valami tölcsér, megnyílik a felhőreteg, a tölcsér szélei őrvényleni kezdenek s az egész felhőképződmény jéges, sőt zápor nélkül szétoszlik. 1896. nyara folyamán hatszor ismétlődött a lövöldözés, mindig egyforma jó sikerrel; a hatás körülbelül egy négyzetmértőlre terjed ki. Darányi miniszter figyelmét is lelkeltette a viharfelhőknek ez a különös módon való elűzése s kijelentette Konkoly Miklós meteorológiai igazgató előtt, hogy hajlandó egy bizonyos összeget bocsátani rendelkezésére, hogy a kísérletezéseket e célból megéjthesse. Konkoly Miklós, mielőtt megkapja ezt az összeget, azonban meg is kezdi a kísérleteket a viharfelhőknek lövéssel való elűzése végett.

(Erre a kísérletre az a megjegyzésünk, hogy ezt gyakorlati eredménynek lehet talán alkalmazni a hegyes Stárben és Magyarországon is ott, hol nagy hegyek között fekvő völgyek terményei megmentése céljából próbálják meg; mert az ágyúzás által megzavart levegő a hegyi dalakba ülővé, teljes erővel nyomul fölébe a viharos felhő irányába; de ott, hol a megzavart levegő hullámai szételében is terjeszkehetnek, a viharos felhő ellen hiába ágyúznak; ha valami erőteljesebb felső légáramlat azt el nem mozdítja, legfőképpen az történik, hogy az is vissza fog ágyúzni a maga módja szerint. Szerk.)

— **Ipartestületi közgyűlés.** A **Keszthelyi Ipartestület** március hó 26-án tartja XV. évi rendes közgyűlését. A hozzáuk érkezett kimutatóból megtudjuk a következőket: 1898-ban bevételezett az ipartestület 949 frt 36 kr-t, kiadott pedig 792 frt 59 kr-t; pénzüri egyenlege 1906 frt 65 kr. talárékpénztárban, 215 frt 21

kézpénzben. Néhai **Khern** Rezső 500 forintos alapítványának 1898. évi kamatjával (20 forint) **Diabacssek** János rézműves tanuló jutalmaztatott. — A könyvtár záró-számadása szerint az Ipartestület a lefolyt évben nem kevesebb mint 327 frt 89 kr-t fordított új könyvek vételére. Oly impozáns összeg ez, hogy bármely előkelő társas egyesületnek dicéretére válnék, ha hasonló célra fordítana ekkora összeget. Az Ipartestületi könyvtára 739 kötetből áll, közte a 100 kötetes Jókai, mely a múlt évben szerzéstelt be. Az Ipartestületi vagyona 4602 frt 28 kr. — A közgyűlési meghívót, mely számszerűleg beszámol az Ipartestületi működéséről s helyzetéről **Oppel** Károly elnök és **Pöltz** Pál jegyző bocsátották ki.

— **Eltűnt tisztviselő.** A nagykanizsai **önsegélyező-szövetkezet** könyvelője, **Weisz** Soma, szerdán este nyomtalanul eltűnt. Weisz, ki család ember, már közel 10 éve könyvelője az intézetnek és buzgó, megbízható tisztviselőnek bizonyult, ki pontosan megfelelt kötelességének. Weisz szerdán buzgón tanulmányozta a menetrendet és este tényleg el is hagyta városunkat, a nélkül, hogy családjától és számos hitelezőjétől, búcsút vett volna. Neje, ki jómódu helybeli szülők gyermeke, nem is sejté hová tűnhetett férje. Az intézetnél serényen folyik a vizsgálat: vajjon nem követett-e el Weisz valami olyan turpisságot, melyből az intézetre is kár háromolhatik. Ismerte az intézet ügykezelőségét, úgy hisszük, hogy az intézet általában nem szenvedhet veszteséget, hanem azon magánfelek, kik megbízták Weisz becsületességében. Utóbbi köze tartozik **Friedmann** Károly volt nagykanizsai butorkereskedő is, ki elköltözése után Weisz címére küldte a befizetési összegeket, melyeket Weisz saját céljaira fordított. **Friedmann** szerdán sürgőnyözött **Weisz** nek, hogy könyvecskéjét jelentsse be felszámolásra és ezen sürgőny volt közvetlen okozója **Weisz** hirtelen elutazásának. **Friedmann**hoz hasonló módon mintegy 800 forint összegig károsodott több magánfél.

— **Hóvihar.** Benne vagyunk a tel teljes közepében, szánok sikamlanak végig hóborított utcáinkon, a vonatok csak hókével közlekedhetnek és részben több órai késéssel érkeznek be; esetleg megtörténik, hogy egyik másik meg sem érkezik. Napok óta havazik nálunk és csütörtökön éjjel valóságos hóförgőlegé változott át az eddigi csendes havazás. A kereskedők husvétját alaposan megrontotta a nem vált teli időjárás, mely gazdáinknak sincs igen inyére.

— **Színészet.** **Halmay** Imre sziniszegző a következő előleges színi-jelentést adta ki: Előleges színházi jelentés és érlelthirdetés. Van szerencsém mely tisztelettel értesíteni Nagy-Kanizsán vár s n. e. műpártoló közönségé, miszerint jól szervezett dráma-, vigiáték-, népszínmű- és operette-szintársulatommal, saját zenekarommal f. é. április hó első napjaiban a városba megérkezem, s előadásaim sorozatát a „Gyimesi vadrig” népszínművel a Polgári Együtt diszternében megkezdem. Társulatom névsora a következő: **Ügyvezetőség** és műszaki személyzet: **Halmay** Imre igazgató, (művezető, rendező) **Miklós** Gyula titkár. **Halmay** István pénztáros. **Palotay** Anta karnagy és énektanár. **Kozla** Vince dzsemster. **Tantossy** Ferenc ruhátárnok. **Csontó** Lajos felelős kellekes és színloposztó. **Tonay** Károly ügyelő. **Szereplő** személyzet: **Nők:** **Halmayné** Emma, operette- és népszínmű-énekesnő primadonna. **Lévay** Sáriks, operette- és népszínmű-énekesnő. **Kövy** Juliska, operette- és népszínmű-énekesnő. **Tuboly** Clementin, drámai és vigi. szende, és társalgási hősnő. **Kövy** Kornélia naiva és soubrette. **P.** Nagy Linda, drámai és vigi. anya. **Szepe** Paula, társalgási színésznő. **Sarkózy**né Ida, operette alai, komika. **Farkas** Janka, N. U. Yári Rózi, Nadás Mariska, P. Daner Mari, Gáspár Etelka kardalósok és segéd színésznők. **Férflak:** **Halmay** Imre, drámai és vigi. jelmezszínes. **Sarkózy** Alajos, operette és népszínmű bariton. **Redey** István, operette-tenorista. **Szabó** Ferenc, szerelmes bonvivant. **Nagy** Gyula, operette-buffó. kedélyes apa. **Tintay**

Miksa operette-buffó, komikus. **Erőss** József parasz-apa. **Torday** Károly, segéd-komikus. **Palotay** Gyula, segédszerelmes. **Hérics** Ottó, Kiss Sándor, **Vetési** Dániel, **Szabó** Gyula kardalósok és segédszínészek. **Műsor:** Színművek, vigiáték, drámák; **A** becsület, **Allamtitár**, **Arthur** kalandjai, **Beestel**-nek, **Frémillon**, **Gauthier** Margit, **Falusiak**, **Eelolvasónő**, **Három** testőr, **A** dolovai nábob, **Foll**, mely tisztit, **Két** év múltán, **Marianna**, **Hátelen**, **Kikapós** patikáros, **Lemondás**, **Gyurkovits** leányok, **Ezer** év, **Makrancos** bókay, **Az első** vihar, **Katonák**, **Adorján** báró, **Mintafér**, **Nők** barátja, **Szép** márkine, **Szokimondó** asszony-ság, **Tudós** nők, **Triiby**, **Szikra**, **Himfy** dalai, **Aranylakod-lom**. **Operettek** **Gésák**, **A két** asszony, **Kis** álamoszi, **Bányamester**, **Boszorkányvár**, **Cigány** klub, **Kertesleány**, **Királyfogás**, **Nap** és hold, **Nebántsvirág**, **Rip-Rip**, **Mikado**, **Suhancz**, **Szultán**, **Színitanoda**, **Tél** és tavasz, **Talmi** hercegnő, **Üdvöske**, **Varázsgyűrű**, **Népszínművek**. **Az ördög** mátkája, **Az édes**, **Gyereksasszony**, **Gyimesi** vadvirág, **Spitzer** Régi, **Jani** és **Juci**, **Kis** madaram, **Asszony** verveji, **Holtomiglan**, **Parasztkisasszony**, **Nagy**-npó, stb. stb. **Enekes** bohózatok. **Fenekányok**, **Kukta** kisasszony, **Csokon** szerzett völgegy **Három** kázmér, **Diplomás** kisasszonyok, **Triibyk**, **Két** Kohn, **Elhívót** nők, **Pünkösdi** királyné, **Lili**. **Béret**-felteletek 20 előadásra: **Paholy** 70 frt. **Támplásszek** 16 frt. **Zartszek** 12 frt. **A béret** előzetes eszközésével, s a bérelpénzek felvételével **Miklós** Gyula színházi titkár van meghívva **A**ulított sziniszegző, előzőr lévén szerencsés Nagy-Kanizsa országosan elismeri műpártoló közönségét szolgálhatni, tisztelettel kérem egyes pártfogókat részemről minden erőmből igyekezni fogok azt működésem által teljes mértékben kiérdemelni. **Nagy-Kanizsa**, 1899. márc. 21. Aláírtos szolgálja: **Halmay** Imre sziniszegző.

— **A bestia.** **Beck** Samu badozsgemester saját 11 éves leánykájával bűnös bajlanságot űzött, mely bestialis tette miatt pénteken a nagykanizsai kir. törvényszék, 12 évi feybhára ítélte.

— **Dalosszövetség.** A **Dunántúli Dalosszövetség** folyó évi rendes közgyűlését és negyedik dalosszövetségét június hó 25-én Komáromban fogja megtartani. Ezen közgyűlésre és da ostunnépélyre úgy a taggyuleteket valamint az eddigi távolmaradt, de időközben belépő dunántúli dalegyuleteket a Dunántúli Dalosszövetség választmánya bizalommal és szeretettel meghívja.

— **A megszökött primadonna.** Az **Esti Hirlapban** olvassuk a következő józsu történetet melyet közlünk azért, hogy láthasson közönségünk hogy nemcsak Szalkai Lajos sziniszegző és primadonnája: **Tábori** Frida maradtak a régiiek, hanem a szintársulat egészen véro sem igen változott. Az **Esti Hirlap** tudósítója a következőket írja:

„Nem arról a világhírű enekesnőről lésszen itt szó, aki a napokban egy berlini hangversenyre elől szökött meg, mert nem tudta leküdeni a lámpalázat. Ez az eset hozzánk sokkal közelebb történt meg s ennél fogva bennünket jobban is érdekel.

Sopronban, a bohénuzüchterek hazájában szökött meg a napokban a szintársulat primadonnája. Hogy ebből az egyszerű cselekményből milyen nemzetközi bonyodalmak keletkeztek, azt az alábbiakban mondjuk el.

A soproni színházban ezidejűleg Szalkai Lajos sziniszegző tart előadásokat, kicsiny de nem éppen válogatott társulatával, amelynek a stárja **Tábori** Frida volt. Igen, csak volt, mert éppen ő hagyta faképnél az igazgatóját, mint **Szent Pál** az oláboka. Sulyosbítva volt pedig ez a hülsen elhagyás azzal, hogy éppen egy premier idején történt. Hetek óta hirdették a fehérszínű szin apok, hogy a „**Biblia** asszony” **Roger** gyönyörű operettje, amely Budapesten százszor, Bécsben ezereszer, Párisban ötezereszer és Amerikában kerek másfélmilliószor került színpadra, a soproni deszkákon is bevonnul, mert az igazgató társadagot és költéget nem kimélve, megszerezte

Végladás!

ENGEL LIPOT nagykanizsai hej. cég üvegekerekedő üzlet helyi elvált cselből az 1894. évi XVII. t. c. 52. §. alapján a **végladás** engedély megadatik, miről **Engel Lipót** üvegekerekedő, n.-kanizsai lakos értesítettik. Nagykanizsa, 1899. márc. 17. A városi tanács. **Lengyel** Lajos h. polgármester.

Végladás!

Üveg-, porcellán-, kőedény, és majolika tárgyak, lámpák, tükrök és képek

gyári árakon alul adatnak el, míg a készlet tart.

kell hozzá, a mely nagyokat, nemzeti mártirokat
nem; csak olyan koraszellem kell hozzá, a mely
lángra gyújtja a hazaszerető pislogó szikráját;
s csupán alkalom kell hozzá, hogy az eszme, az
ige tétetől öltön... s az akaraterű kifejezésre
juthasson...

Lidércfényes, ködpárás szeptemberi alkony
volt.

A Dráva-parion egykedvűen, mogorván sé-
áltak föl-alá a felalított Jelačić-örsemekek.

A határőrség már egy hete táborozott Lé-
grádon s szigorú parancsot kapott, hogy Somogy
felől senkit se bocsásanak a légrádi határra.

A kompokat lefoglalták s az egyik kisebb
őrzőzet a komp kalibájában tartózkodott ál-
landóan.

A csónakokat, bárkákat, sajkákat mind,
partra vonták s fejvesztéssel bűntették az azo-
kon va ó közlekedést megkísérőket.

Az ide-oda lippegő, didergő örök lomhán,
elkényyszeredetten teljesítették kötelességüket s
mindenik arcáról, ha világosabb lett volna, a
csüggedést, a közönyösséget lehetett volna csak
leolvasni.

A milyen fagyos dermedtség lefűdte meg
ezeknek a lelkét, épp olyan vigáság, jó-érv ca-
pongotott a tisztek között, a kik butaletező mu-
latságokkal szórakoztak Légrádon, a Mátyás-
csapásokban.

Össze-összecseengtek a poharak s a rivalgó
ordítás közben legtöbbször azt lehetett hallani:
„Zivita Hrvatka! meg, Bog i Hrvati!”

A boros zordókból kiömlő hanghullámok
végig hasogatták, széjjelrozzalták az imbolygó
füstkarikákat... aztán megint tovább ittak, tovább
fűtöltek, tovább dorbézoltak...

II.

A „Török-femető” egyik odvas fájacak tö-
vében sudár növesű, barna csinos lány gubbaszt;
fején nagy keszkenő, a mely redőkben omlik
végig karcsu testén s a mely nem engedi, hogy
a kíváncsi szem gyönyörködjék azokban a pom-
pásan kifejllett, duzzadó idomokban, a havas nyak-
ban, a vastag fonatú hajfűrtökben.

Csak a tüzesen csillogó szempár ontja izzó
szarait, a melyek lebűölnék, elbájosnak.

Most halk neaz támad s egy puskás, otromba
külső katoná közelit ehhez a helyhez.

A leány egész valójában megremeg es —
felemelkedik.

Vibráló hangon szólal meg a rőt bajszu
undok ember:

— Anica te vagy?

— Én szívem... Eljöttem, a mint meg-
beszéltek...

— Ózosan, violám... viszonzá a more férfiú
és puskáját a tához tamasztotta.

— De ugy-e, fázól. Stefó?... Ne, hoztam
egy kis melegítőt és piciny flaskót nyomott a
katona kerges markába.

Az reszkedve emelte szederjes ajkaihoz és
jól húzta a parázs-ként égető szeszéből.

— Ne, majd azután, veteite oda Juravics
Stefó a sőt és visszazanda az üveget.

— Hideg van ugy-e?... szólt fogvacogva
Anica és haragos villámokat szórt csillogó
szeméből.

— N-e—mm, didergett a hő, n—m—cs, ..
különösen, itt melletted...

— Hát ugy tudok én melegíteni? kérdé a
fiatal leányzó nyájasan és erőletetlen simogaita
meg a marcona szerető állát.

— Hogyne tudnál, lelkem, hogy is ne?...
Olyan vagy te, mint a nap, a mely melegít
is, meg világit is... No fekdűnk csak ez alá
a fűzfa alá... Így... Aztán őlesj meg... No
látod. Hiszen milyen boldogok vagyunk mi. Te is
szeretsz, én is téged... No-nem igaz?

— Dehogynem, monda elfanyarodva Anica.

— Csak... csak egyet nem nézek benned
jó szemmel, hogy...

— Ugyan mit?

— Hát, hát... te magyar párti vagy...

— Aztán az bűn talán?... Elég szégyen-
gyalázat, hogy te is nem vagy az... Egy kis
zsoldért, néhány szép szóért ugy ott hagytad
a hazádat, mint mikor az ember szó nélkül
cserél szeretőt... Bizony példát vehetnél tőlem.

— De, de... azért csak nem haragszol, ara-
nyom?... hiszlekedett a köpönyegforgató.

— Épp?... É? — nem, hanem valami
nakarok...

— Akarsz?! Jó, csak kívánj, a mit akarsz;
meglepsz...

— Nekem csónakra van szükségem.

— Ne—e—e—ked—e—nak—ra?... hűlede-
zett Stefó uram.

— Igen, nekem csónak kell. Még pedig
rögtön.

— Csak ne—em akarsz meg... tovább nem
merle szőni a gondolatot.

— Nekem rögtön teremts egyet, mert külön-
ben tudod?...

— Tudom... pótyógé elápadtan a férfi és bá-
natosan horgasztotta le a fejét.

— Lesz, vagy nem? sürgeté erőlesen a
kis Vénusz.

— Lesz, de...

— Semmi „de”...

— De egy csókot csak adsz, mi?... nyájas-
kodott a harcos.

— Csak hamar...

A vémber-delt horvát-katona átölelte kedvese
hajlékony derekát és cuppanó csókot forrasztott
szájára.

— Ne, itt a kulcs; itt meg lent a bárka.

Anica átvette a kulcsot, benn termett a csó-
nakban és a következő percben már suttogó
csobbanás halatszott a Dráva tükren.

— Az Isten segéljen meg, Anica, csak vi-
gyázz, suttogott a szerelmeshő.

— Ugyis vigyázok majd, — válaszolt a néms-
ber, — de csak te tudj vigyázni gyáva fickó.

S míg a szürke kőd lasan permetezett, a
kis csónak simán uszolt a tulsó part felé, a
Szent-mihályi hegy lábához...

III.

Csupasz képű hadnagyok, meg főhadnagyok
kedélyeskedtek a tulsó oldalon.

Elükön állt szilági százados.

Folyton évődtek, amugy fiatal módra, a nem
rég katona-mondurba bujtatt diák gyerekek.

Csupa éle, csupa élet, csupa szellem minde-
gyik bezedében.

Hiszen honvédek, magyar katonák voltak,
tele szent ideálizmussal, rajongó lelkesedéssel.

Nyalka, delceg testalkatukon pompásan fe-
szült meg a sajtósos atilla.

Szilági vitte a szót.

— Hát uraim! ki jön el velem egy kis kéj-
utazásra, Légrádra. Megnézzük miként ricsaj-
kodnak a «kolléga»-urak?... Ki tart velem?

— Mindnyájan! dörgött ércesen a nyirkos
levégőben.

Éppen ekkor ütődött orrával a mohos parti-
nak az ügyesen hajtott lélekvesztő.

— Derék magyar leány vagy te mégis
Anica, .. becézgettek cirógatva a junói idomok-
kal megáldott pajkos szírent.

Egyik is mecirógatta finom, lágy vonásu
arcát, a másik is, és ő büszke volt rá hogy
igy szeretik őt a magyar tisztek, az ő vérei.

Behelyezkedtek mind a hányan és a ringó
sajka megindult.

Csakhamar a tulsó part sása közé éke-
lődtek.

Nyiszogva, roszogva tördelte a csónak a
sáaszalakat...

A sás mögött ellojtott hangok halatszottak,
mintha a föld alól szűrődtek volna elő.

A félnék, bargyu szerető szava volt.

— Te vagy Anica?...

A tisztek sumakoltak, lapítottak az átláthatatlan
sötétségben, csupán Anica, a mo'nár lány
beszélt.

— Én vagyok, su'ogta alig észrevehetően
a leányzó.

— Egy pillanatig csönd, aztán megint az a
reszkelő suttogó hang ismétlődött.

— Csak egyedűl vagy szíven?

— Persze, hogy magam, te ostoba.

A leány megkötötte a járóművet és kikutott
a partra, hogy szeretőjét foglalkoztassa, nehogy
valamit észrevegyen.

A tisztek fölemelték kardjukat és usztelendű
lávoztak.

Szabados Anikó maradt.

(Vágs körvonalak.)

NYILTÉR.

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krtig méterenként — japáni, kínai stb. legújabb
mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes
Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krtig méterenként
— a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban, Privát-
fogyasztóknak pórtabér és vámmentesen valamint há-
hoz szállítva — mintákat pedig pórtafordulattal
küldenek.

HENNEBERG G. selyemgyárai

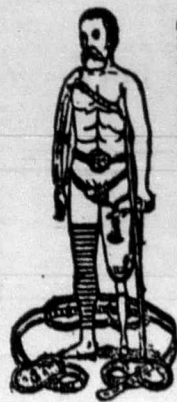
(es és kir. udvari szállító), Kärlichben. (3)
Magyar levelezés. Svájcba közzaszeresés helyéig. 1899. 5. 21. ad

Lantulajdonos és kiadó.

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések:

Specialista
Sérvkötőkben.

A Keleti-féle cs. és kir.
szab. Sérvkötő orvosi te-
kintélyek véleménye szerint
a legtekélyesebb ezen kam-
ben, nem csuszik, nem gy-
korol kellemetlen nyu-
mát és eltávolítja előszer-
szerkesztésével így az ed-
digi sérvkötők hiányát.

A Keleti-féle gummi sérv-
kötő idomitható pelottával,
szarvas bőrével és bio-
tuszagi övvel.

Cs. és kir. osztrák-magyar
és belga kir. szabadalom

Kitüntetve Brüsszelben
aranyéremmel, díszokmányal.

Árak: egyoldalu 6 frt
ketoldalu 12 frt.

Gyáramban készülnek ezenkívül: mülábak, m-
kerek, járó- és nyújtó-répek, egyenestartók (Hae-
sing-féle rendszer), orthopádiai fűzők, háskötők,
görcsérhársányak és mindenféle gummiárak urak
és hölgyek részére.

Megrendeléseket pontosan és diszkrétén
csaközöl

Keleti J.

cs. és kir. orvos, sebészeti mű- és
kötszer-gyáros

Alapít. 1878. Budapestben. Alapít. 1878

IV. Koronaherceg-utca 17. szám.

Sebészeti műszer-gyár gázmotor erővel:

IV. Kossuth-utca 15. 240-14

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nem megfelelő költözések készlettel becsüdtetnek.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszser ellentétl az idő magpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbizható,
fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közvényenél, oszónál, tagzsagpatásnál és meghűléseknél
és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-
Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezése alatt, nem titkos szer, hanem igazi
népszerű háziszser, melynek egy hástartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt.
üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török
József gyógyszerésznél Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert
több kisebbbirtokú utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes
üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, osz. és kir. udvari szállító, Rudolstadt (Thüringia).

50 év óta cs. és kir. tanárok és orvosok által a fogak épségben tartására minden száj- és fogbaj, fogfájás ellen, a szájrég üdöztetésére stb. mint legjobbnak legáltalánosabb száj-
vix az

ANATHERIN

törvényesen védve.
Dr. Popp J. G. cs. és kir. udvari
fogorvos Bécsben.
Üvegokban frt 1.50, frt 1. —, — 50 kr.

Fogpor 68 kr.
Anatherin szájpaszta
üvegdobozokban 70 kr.

csomagokban 35 kr., fogplomb
frt 1. —, illatos növénysszappan bőrtisz-
títóanyagok stb. ellen 30 kr. Kapható
minden gyógyszerárban, drogueriákban,
illatszerkereskedésben és a fürőkertben

Tüchler Rudolfnál

kiérd. gyógyszerész

Bécs, I., Krugerstrasse 6

Főraktár: Nagy-Kanizsán

Práger Béla és Reik Gyula
gyógyszertárban.

Egy doboz ára:

1 forint 20 krajcár.

Utánvétellel vagy az

összeg előleges bekül-

dése után küldetik.

KLYTHIA a bőr ápolására

szépitésére és
finomítására **Puder**

Legelőkelőbb állítókéki, bál és társalgó PUDER.
— Fehér, rózsaszín, és sárga —

vegyileg analizált és ajánlva Dr. Pohl J. J. Cs. Kir. tanár által Nécsben.
Eltámasztó levelek a legjobb körökből minden dobozhoz
mellékelve vannak. 6

TAUSSIG GOTTLIEB

kir. udvari toilette-szappan és illatszer-gyár Bécsben.
Főraktár: BÉCS, I. Wollzeile 3.

Kapható a legtöbb illatszer- gyógyszerkereske-
désben és gyógyszerárban. N.-Kanizsán: Alt és
Böhm, Keleti M. Mor és Kreiner Gyula cégeknel.

Bámulatos szépséget

lehet elérni a dr. Spitzer-féle Mária kenőccsel, amely már egy tégely használatánál elhalványítja a szemlő- és májoltokat, állandó használatával pedig teljesen eltávolítja. A „Diana Puder“ és „Mária szappan“-nal használva pedig megővja az arc bársonyos külsejét a késő öregségig. 82-18

Kapható: Govorkovich János Mária gyógyszerárban Eszék, felsőváros-

eredeti csomagokban. Raktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten és minden nagyobb gyógyszerárban. Egy tégely 35 kr. Postán legkevesebb három tégelyvel küldök utánvétellel. Bővebb felvilágosítással, ingyen és bérmentve.

Hirdetések

felvételnek

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésében

Nagy-Kanizsán.

Savanyukut

SCHWEIGHOFER VILLA

gyönyörű fekvés, az erdőnél, szolidan építve,
családi körülmények miatt olcsón eladó.

Felvilágosítással szolgál:

az ottani házgondnok,

levélileg a tulajdonos:

SCHWEIGHOFER, a déli vasút főfelügyelője

BÉCS, déli vasuti pályaudvar.

Árverési hirdetés.

Somogy-Szent-Miklós község alulírott elöljárói a képviselőtestület határozata folytán közhírré teszik, hogy a somogy-szentmiklósi volt urberes telkes gazdák ingatlanain gyakorolható vadászati jog 1899. április hó 16-án d. u. 2 órakor a somogy-szentmiklósi közjegyzői irodában 1899. augusztus hó 1-től 1905. július hó 31-ig terjedő 6 évi időtartamra a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Árverési feltételek Somogy-Szt-Miklóson a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Somogy-Szent-Miklós, 1899. márcz. hó 22.

MATOLCSI JÓZSEF NÉMET JÁNOS
körjegyző. bíró.

Mily elkerülhetetlenül szükséges
a szőlők permetezése
az elhalt évadban bizonyult be
míddőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre.
Ennek elérhetesére legjobbnak bizonyult **Mayfarth Ph. és társa**
— o zabada! mazotto —
— önműködő —
„SYPHONIA”
szőlővessző és növénypermetezője,
mely az eldatot szivattyuzás nélkül önműkö-
dően a növényekre permetezi.
Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban és számos
dicséret bizonyítvány mutatja kiünő voltát valamennyi egyéb
reudszerep szemben. 1-10
364
Ábra és leírás rendelkezésére áll
MAYFARTH PH. és társánál
mezőgazdasági gépgyárak,
különlegességgel gyár borsajtók a gyümölcs-értékesítési gépek részére.
Bécs, II/1, Taborstrasse 76. szám.
Kérjétek és számos elismerő levél ingyen. — Képviselek és ismételődek kívánatosak.

VALÓDI
LINOLEUM Fontos háziasszonyoknak!
puha padlóra Törv. védve.
PADLÓZOMÁNCZ minden színben
Nincs többé ragadós szobapadló! Linoleum padlózománcz egy óra alatt keményre szárad, gyönyörű fénye van és elérhetlen tartóssága.
Többször megtörtént, hogy az Eisenstädter-féle Linoleum helyett utánszatokat kaptak a vevők. Aggalmestetjük tehát a vevő közönséget, hogy mindig és csak Eisenstädter-féle Linoleumot kérjen a nagy forgó védjeggyel.
LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR
EISENSTÄDTER TESTVÉREK, Bécs.
Nagy-Kanizsán kapható:
NEU és KLEIN és STREM és KLEIN
uraknál.

KÖVESDI KÁLMÁN

divat-, vászon és női késznemű áruház

Nagy-Kanizsán.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a

tavaszi és nyári idényre

raktáramat mindennemű bel- és külföldi

divatkelmékkel, női- és gyermek felöltőkkel, valamint

napernyőkben

legizlésebb újdonságokkal dusan felszereltem és minden szakmába vágó áru a legolcsóbbtól a legdrágábig nálam beszerezhető.

Férfi gyapotszövetek

a legnagyobb választékban, továbbá

Damast, vászonárú és Chiffonok,

Függönyök, szőnyegek, butorkelmék

minden árban és kivitelben kaphatók.

Nagy-Kanizsán egyedüli gyári raktár

valódi Innsbrucki Lódenszövetekből

utazó és bicikli ruháknak hölgyek és urak részére

valódi szintartó mosókelmék

CARTON, SATIN, BATTIST, GRENADINE, SEPHIR

nagyszerű kivitelben.

Újdonságok férfi divatcikkekben:

Chiffon	ingek	1 frt 20 krtól	feljebb
Piqué	"	1 " 80	" "
Selyem	"	2 " 40	" "
Battist	"	1 " 80	" "

Gallérok, kézelők nyakkendők, esőernyők

a legolcsóbb árak mellett.

Battist és vászonsebkendők tucataja 1 frt 50 krtól feljebb.

A nagyérdemű közönség szives jóindulatát és pártfogását kérem,

vagyok teljes tisztelettel

Kövesdi Kálmán.

Postai rendelések a legpontosabban eszközöztetnek.

Nem pörkölünk többé kávét itthon!

Legújabb időben alapított

93-6

Fiumei Kávé Pörkölő Részvény-Társaság

egy nagyszabású telepet rendezett be Fiumén, hogy ott egy világhírű szabadalmazott új módszert, melynek nevezetesebb előnyeit, itt rövidesen felsoroljuk, értékesítsen:

„a kávénak pör-

kölő rendsze-

rűnkéi nem-

csak minden ne-

mes alkatrészre

és tápanyagra

egészen esem-

kítatlan marad,

de behíányított

tény, hogy e me-

mestlé módszer-

nél azaporább,

erősebb zamatú,

kellemesebb ízű

és jobb kávé

nyerünk."

Kiemelendő még, miszerint az idézett előnyök mellett pörkölő kávénk hónapokon át is változatlanul friss marad.

Számítalan elsőrangú vegyész, orvos és tudományos tekintély véleménye és bizonylata megerősíti állításunkat, melynek hitelességéről egy kóstolópróba vételével minden bízasszony meggyőződést szerezhet.

Védjegy. Őszes hordó és zákküldeményeinken fenti védjegy alkalmazva lévén, kérjük okvetlenül annak figyelembe vételét.

Raktáron folyton friss pörkölés — 1 frt 60 krtól 2 frt 80 krtig kilogrammonként.

Tisztaságért teljes szavatosság.

Kapható Nagy-Kanizsán: Schwarz & Tauber, Neu & Klein, Weisz & Schmidt, Deut-oh Lajos, Fischer Ferencz, Ifj. Fischer Ferencz, Toch Zsigmond, Berger Adolf, Schwartz Sándor úrknál és Fleischacker Józsefné üzletnél.

Szabadalmas módszerünk: Belga, Dán, Francia, Holland, Német, Svéd és Norvégországokban rövid 4 éven át fényesen bevált, felkaroltatott és tért hódított.

Főkarlatozó: Fiumei Kávépörkölő Részvény-Társaság Fiumében

Főkarlatozó: Fiumei Kávépörkölő Részvény-Társaság Fiumében

BÉRLET HIRDET MENY.

A Slavóniában, Verőcze megyében fekvő vocini uradalom bérbe adja a tulajdonát képező Golenic és Lugovich pusztákat, melyek a következőkből állanak és pedig:

290 kat. hold	1207	szántóföld	100-3
118 " "	948	" rét	
66 " "	499	" legelő	
9 " "	1387	" gyümölcsös és konyhakert	
3 " "	1280	" szőlő	
13 " "	1003	" udvar és egyéb természetlen	

területből, **1899. szeptember hó 15-től** kezdődőleg **10** évre.

A felsorolt területeken kívül még legelőnek 84 kat. hold 1277 és szántóföldnek 97 kat. hold 132 erdőterület kerül letarolásra és így a bérlet 181 kat. hold 1404 öllel meg fog nagyobbodni.

Golenic puszta a szükséges gazdasági épületekkel és a bérlet számára szolgáló lakással el van látva, míg Lugovich pusztán új gazdasági épületek építtetnek. — A bérlet tárgyát képező gazdaságok Slatina állomástól mintegy 7, illetve 9 kilométernyi távolságban fekszenek.

A közelebbi bérletfeltételek az uradalmi erdőigazgatóságnál

VOCIN-ban (Slavóniában) betekintheők.

ZÁLA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap s csütörtökön.

KLOFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 12 korona (6 frt — 48)
Félévre 6 korona (3 frt — 24)
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 — 12)

Nyilttár postáéra 10 krajcár.

Előfizetők, valamint a hirdetésre vonatkozó Fischer Fülöp könyvkereskedésbe irásadók.

Bérmintatlan levelet csak ismert korból fogadjunk el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

Szerkesztőség:
Városház-épület Fischer Fülöp könyvkereskedésében.

Szerkesztővel értekezni lehet naponta kint d. n. 4—5 óra közt.

de intéseendő a lap szemelmei revere vonatkozó minden énkimény.

Kiadóhivatal:

Városház-épület: Fischer Fülöp könyvkereskedés.

Nagy-Kanizsa, 1899.

Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR.

Csütörtök márczius 30.

A béke és a munka.

Azt a régi latin mondást, hogy »inter arma silent musae,« — nagyon találóan át lehet vinni a közéleti munkálkodásra is. A munkának eredményét, áldásos hatását ott lehet érezni csak igazán, ahol a munkáló kezek, a közérdekben izzó agyak fölött a béke szelleme virraszt.

Magyarországon a különböző politikai pártok között létrejött békével most új korszaka nyílt meg a munkának. Valami csodás isteni béke szállotta meg a lelkeket, hogy megszentelje azokat a nemes, beületes, önzetlen munka tiszta bevületével.

Új szellem fénye ragyog ki a kormányférfiak programbeszédjeiből. A nemes küzdelem emelkedettsége trónol méltóságosan a parlamentben. Mintha a magyar közélet renaissance-sza bontogatná ragyogó szárnyait; mintha a múlt idők lönséges jelenetei ismétlődnének a politikai élet küzdőterén.

Szell Kálmán miniszterelnök az új korszak diadémja gyanánt a törvényt, jogot és igazságot tűzi föl kormányzati elvül. Hegedüs Sándor miniszter Kolozsvárt hatalmas

beszéd kíséretében veszi át képviselői mandátumát; olyan beszéddel, mely a békés munkát, a szenvedélytelen politikát, minden vélemény szabad érvényesülését emeli a közéleti munkálkodás piedesztáljára.

»Megpróbáljunk — úgy mondja — hogy Magyarországon hogy lehet politikát szenvedélyesség nélkül kezelni. Próbáljuk meg, hogy Magyarországon hogy lehet haladni egyszerű tempóban anélkül, hogy kockáztatnánk valamit. Ehhez szükséges a különböző véleményeknek is az a türelmes kiegyenlíése, a békés jóakarát, mely nélkül hasznos munka nem lehetséges. Minden tehetség megtalálja a maga helyét, minden vélemény szabadon érvényesülhet, ezt akarja a mostani kormány, ezt akarja a Széllkabinet.»

»Én azt hiszem, nem lehetetlen munka ez. Ránk nehéz feladatok várnak, amelyek megoldási módozataiban eltérnek a vélemények, de azok megoldásának szükségességéről meg vagyunk győződve. Kérjük, adjanak időt arra nézve, hogy az előttünk álló munkát a szenvedélyektől menten,

tárgyilagosan, az ügyek érdekében oldhassuk meg.»

»Annak az erős pártnak, mely a kormány háta megett van, minden szokatlansága dacára egy nagy jelentőségű haszna kell hogy legyen, s ez az hogy, a kormány egyenesen törekedhetik célja felé. Mindig előbbre fogunk, törekedni, egy lépést sem teszünk hátra. Minden lépésünk kiszámítva, szilárdan és tartózkodhatatlanul előre fog menni. Kérem a választó közönséget, azt, mint a kormány egyik tagja, annak nevében is kérhetem, hogy abban támogassanak; és hogyha a pártban és a pártok között a régi jelenségek szenvedélyei mutatkoznak, minden egyes polgár segítségére lehet a kormánynak és ezzel együtt a hazának, ha a szenvedélyeket rögtön elfojtják, mint a hogy a visszamaradt parázst el kell fojtani. Ez nem azt teszi, hogy legyen egy akol, egy pásztor. Mi nem a vélemények elhallgattatását, a nézetkülönbség elnyomását kívánjuk. Mi éppen annak' ellenkezőjét kérjük. *Tettel, áldozattal az ország érdekében!* Ezek a vélemények nyilvánuljanak minden mestertfogás nélkül. Hogyha ezt mi el tudjuk

TARCA.

A legszebb évszak.

Ira: Korányi Berta.

Igen sokan írtak már róla dicsőhymuszt, nincsen annyi csillag az égen, a hány tavaszi vers megszületett a földön; mert olyan poeta még nem létezett, a ki elmulasztotta volna a tavaszról, legalább egy verset írni; azokat az igen tisztelt rimnyagató urakat nem is számítva, akik hivatalosan már tél közepén és nyár derekán még egyre a tavasz létűt dicsőségén rágódnak, a lapszerkesztők véghetetlen öröme. Még a legnagyobb költők sem riadtak vissza a tavasz elcsépelet bajait újból dalokba önteni, úgy ahogy ők érezték. Hisz épen az az érzés, az az egyéni érzés teszi a költőt költővé, mert le tudja írni, a mit érez.

Különvalva, önállóan saját, énjét lehelve minden művébe, mint Isten tevő legnagyobb művével: az emberrel.

Ezerekket egyet érezni, egyet gondolni: ez nem emelhet senkit a középszerűségi szinten túl, de másképp gondolni, másképp érezni ugyanazt, mit ezren éreznek és gondolnak: csak az tehet valakit ezrek és ezrek fölé, kik megbámulják mint csodát, mert újat tud mondani a régiről. Csak hogy

ez nem mindenkinek adatott meg, mért nem mindenki született Isten kegyelméből költőnek.

Ezt a kis axiomát — csak mellékesen említetem, lehet hogy most az előbb említett tisztelt rimnyagató urak — engem egy kanál vízbe fojtának, ha kijelentem, hogy a lant nem kontr kezekbe való; hivatalosan kár egy órát is a művészetre fordítani.

De azért ha nem is peugeljük a kobozt, nagyon is szabad a tavasz örömeit érezni s élvezni és sajnalatra méltó az, kit e legkedvesebb évszak nem tud ihletre ragadni, nem lelkesíteni.

Mért van-e magasztosabb, lélekemelőbb az örök igaz természet ébredésénél? Van-e fenségebb, mint látni miként nő az olvadozó hőmérséklet a pázsit, mint lakadnak a csupasz ágak rügyei mint bujnak elő a tavasz eső kedves hírnökei az ibolyák?

Oh, azok a szép ibolyák!

Hogy rajongunk értük.

Hogy ne szeretné az ifjuság a virágot, hiszen a költő is az mondja: „Mint a virág, olyan az ifjuság!”

Az ibolya es jácint, az egyik oly kedves megjelenésű, a másik oly édes, bódító illatú; mindkettő a bájos kikelet virága.

E két virág képezi az ifjuság szerénységét és elárasztó kellemet.

A szabad természetben a tavaszt képviselik, a fővárosban a tavaszi divatot. A városiak divatot

csinálnak mindenből, még a természet adományából is. Mostanában nem viselni ibolya vagy jácint csokrot egyszerűen gyarlóság, vagy több: szegény, gyalázat. Nem ám mintha a virágok elleni egykedvűséget karkoztatnák — oh legkevésbé! Csupán mert divat és a divatnak nem hódolni szörnyű vétek.

Mindannak dacára volna ez ellen egy szerény megjegyzésem.

Mindenesetre szépnek tartom a virágkedvelést, sőt igen szépnek. Addig — amíg nem viseljük tulságba. Egy-egy szerény kis csokor egy sorduló lányka vagy ifjú hölgy keblén, napernyőjén valóban kedvesen oda illik, de kocsiszámra megrakni magát virággal: egy kicsit talán mégis sok.

Pedig van elég olyan divat-hölgy, a ki körülbelül így cselekszik.

Először is van a derekára tűzve egy olyan kis csokor, mely a balvállától a jobb csipőig terjed. A kalapja is csupa virág, az ernyőjére is egy kisebb malom-só nagyságu erősítve. Így akkor tetőtől talpig csupa virág, de rendszeren ő maga hozzá egy valóságos kikelet, mely az ősz hervadását takarja.

De hát az izlés dolga és vannak sokan, kik a feltűnést többre becsülik, mint a szerény egyszerűséget.

Es az urak! Há! ezek mi okból terhelik golyukaikat ökölnyi csokrokkal? — Talán emeli az

Végeladás!!

ENGEL LIPOT nagykanizsai bej. cég üvegkereskedő üzlet lebonyolítási célból az 1884. évi XVII. t.-c. 52. §. alapján a végeladási engedély megadatik, miről Engel Lipót üvegkereskedő, n.-kanizsai lakos értesítetik. Nagykanizsa, 1899. márcz. 17. A városi tanács. Lengyel Lajos h. polgármester.

Végeladás!!

Üveg-, porcellán-, kőedény, és majolika tárgyak, lámpák, tükrök és képek

gyári árakon alul adatnak el, míg a készlet tart.

érni, mire csak időre van szükségünk, meg vagyunk győződve, üdvös dolgot fogunk cselekedni.

Hegedűs miniszternek eme szavaiból világosan megértheti mindenki, hogy a haza érdekében, a köz érdekében nem szenvedélyességgel, nem a vélemények elnyomásával kell és lehet eredményesen küzdeni, hanem őszinte, igaz, becsületes szándékkal, aféle furfangos fogások nélkül, nyíltan, fedetlen arccal. Megértheti mindenki, hogy — habár nem mutatnak rá — a kormány tagjai nagyon jól ismerik azokat a viszonyokat, a melyek a mi közeletünket elpoványosították, meguntélyezték; és megértheti mindenki a miniszter beszédéből, hogy a kormány a politikai küzdelem, a közelet terén, a haza és nemzet érdekében folyó munka minden viszonyában új korszakot akar teremteni: a békés munka korszakát.

Nagyon természetes, hogy a magyar közelet e renaissance ának hatását legelő vonalban ott fogják megérezni, a hol a mesterek like levkövetelenebbül nyomul be a munka és a munkások szellemébe. De hova-hamarább meg fogjuk érezni itt, a gyújtópontoktól távolabb eső helyen is. És mi reménnyel várjuk is ennek az új, békés szellemnek ide-rogását; mert bizony-bizony szomorúan kellett már nem egyszer tapasztalunk, hogy a békétlenség, a szenvedélyesség, a harc, a fegyverek zöreje a mi városunkban is megakasztotta a munkát.

Vajha ez a szinte csodás fordulattal kibontakozott korszak emelné fel a mi

ellenállhatatlanságukat vagy bizony valami kiválóan jól áll ez nekik? Aligha tudna valaki rá választ adni, és én részemről nem valami záporok tartom ha a férfi, a testi erő tulajdonosa ilyen apróbb koketériának hódol.

Meglehet, nézetem téves, de tudom, hogy velem együtt többen gondolkoznak így.

En példán nagyon nevelésének találán, ha valaki úgy rajzolja fel Heraklész vagy Thezeust, hogy kezében a bunkó helyett virágokat tartana. És a mennyire furcsa dolognak találom ezt — annyira furcsa öltem az az öklönyi csokor, ott a gomblyukban.

De most veszem észre, hogy mennyire eltertem tárgyamtól, hisz tulajdonképen az ártatlan szende tavaszról akartam írni, a helyett társadalmi kérdéseket bolygatok, de hiába: én annyira makacs vagyok, hogy ezt most már helyben hagyom.

Midőn e sorok írásához fogtam, az a gondolat vesérelt, hogy írrok valami csinos tavaszi idyllt vagy a husvétéről; már a kis vázlatom is kész volt.

Az elején egy általános tavaszi frázissal akartam kezdeni. A ragyogó tavaszi nap sűtött az az illattal telített levegő stb. stb. — azután át akartam térni a tulajdonképeni tárgyra, valami naïv szerelmi-históriát ecsetelni és végül kedves olvasóinknak boldog ünnepeket kívánni.

Hát bizony én ezt elmlasztottam; azt az előre kidöntött frázist sem jutathatom érvényre. — A tárcza elején taláncsak valahogy oda illeszkedett volna, a végén már nem vonná magára a méltó figyelmet és hatása épen nem volna.

Mert igazán szép körmondattal lett volna; és jövő husvétra bizonyosan felhasználom: A ragyogó tavaszi nap felsűtött, az illattal telített levegő stb. stb. a hogy most bevegtem.

Boldog ünnepeket kedves olvasók:

városunk közéleté munkásainak lelkét is arra a magasabb, eszményibb színvonalra, ahol nem személyek küzdenek személyekkel, hanem elvek az elvekkel; ahol nem egyének, hanem vélemények, nézetek győznek vagy buknek el; s a hol a győző vélemény előtt meghajlítják a lobogót a legyőzött nézetek; ahol a közéleti küzdelem nem tépi szét a szívek minden kötelekét, hanem fokozza a küzdelemben az egymás iránti tisztelgetést és ragaszkodást.

Vajha rögtönös fordulattal mi is belecsöppennénk a békés munkának szájaskodó, diplomatáskodás nélküli korszakába!

(—) Ugron Gábor mandátuma.

A szilágyssomlyói választókörzetben március 26. éján volt a képviselőválasztás és Ugron Gábor ellenjelölt hányában egyhangulag leldátott ki a kerület országgyűlési képviselőjének. A nagy hő miatt a vidéki választók csak csekély számban és azok is elkésve érkeztek meg a választásra.

Maga Ugron Gábor, aki a hűvadás miatt Budapesten maradt, délelőtt 11 órakor a következő táviratot kapta Szilágyssomlyóról:

— Kerületünk örüdei lelkesedéssel egyhangulag képviselővé megválasztotta. A párt nevében üdvözölt Bartha Endre elnök.

Ugron Gábor a következő távirattal felelt az értesítésre:

Bartha Endre ügyéből, Szilágy-Somlyó Községével elfogadom a mai vasárnapnak virágát: a mandátumot, amint szeretettel viselném a többszorosot hazám megváltásáért. Ugron Gábor.

Ugron megválasztása alkalmából sokfelől üdvözölték.

( ) **Belépés a szabadságpártba.** Gróf Zselénzky Lőbert, aki a mult országgyűlésen a feloldott nemzeti párt-nak volt tagja, belépet a szabadságpártkörbe.

A sajtó Ünnepe.

Lélekemelő látvány volt a budapesti újságírók egyesülete által a sajtószabadság emlékére rendezett ünnep. Nemcsak Széll Kálmán miniszterelnöknek és több miniszter-társának megjelenése, nem a képviselő-ház mostani és volt elnökségének jelenléte, nem számos előkelő képviselő részvétele, és nem is a székes fővárosnak főpolgármestere és polgármestere által való képviseltetése, és nem a szellemi munkások elite-jének gyűlékezete, köztük Mark Twain, a világ-hírű író, mint vendég, tette azt, hanem az a szellem is, mely ennél a symphonion-nál uralkodott; a szellem, mely az embereket a mindennapiasságból felemeli magasabb, tisztább régiókba, mely az emberi törekvéseket megnevesíti, mely megiszti a salaktól és eszményeket teremt; ez a szellem volt az, mely a sajtószabadság idej ünnepét egy nagy eseményné avatta fel és nagy fontosságot adott neki.

Fél évszázadnál több mult el azóta, hogy egy dicsőséges kor halhatatlanjai küzdöttek számunkra a sajtószabadságot. Abban az időben a hírlapirodalom igen szerény helyet foglalt el és miután a forradalmat fegyveres erő győzte le és a sajtóra a gúzsba kötözöttség hosszú kora következett, az csak nehezen fejlődhetett; de alig

virradt meg a politikai tavasz, azonnal hatalmas pezsgés keletkezett s virulni kezdett a napi-irodalom.

Ma erdőhöz hasonló, tele hatalmas törzsekkel s a mi a legőrvendetesebb: a nagy fejlődés nincs a fővárosra korlátozva, hanem kiterjed az egész országra; és nem csupán a nagyobb vidéki városokban, hanem sok kisebb mezővárosban is találunk időnkint megjelenő folyóiratokat, melyek a magaslatos ügyért küzdenek s melyekben a tollat forgatni a leghivatottabbak is megtiszteltetésnek veszik.

A sajtó tényleg hatalom lett. Hangsúlyozzuk a szót, hogy félre ne értsünk. Mi, kik a zurnalisztikát választottuk hivatásunknak, nem akarunk fenhéjázók lenni; hiszen hozzá vagyunk szokva, hogy a háttérbe álljunk s gyakran a legjobbat, a mivel bírunk, névtelenül adjuk s névtelenül vesszük. Tehát mi sincs tőlünk lávalabb, mint hogy önmagunkat ünnepejük; de a sajtó mint olyan, mint fórum, melyen mindenki, akinek valami mondani valója van, a nyilvánosság elé léphet; mint szerszám, melylyel a legnagyobb dolgokat is létre lehet hozni; ez a sajtó, mely bizonyos mértékben a kor történelmének lendítő kereke, megérdemli, hogy egy ünnepejük, mint ez alkalommal ünnepelették.

Az ünnep egész lefolyása olyan volt, hogy bizvást elmondhatjuk: az új idő, az új korszak túlközösdött ott vissza.

A miniszterek, különösen Széll Kálmán miniszterelnök, valamint a többi előkelőségek nem először leereszkedéssel jöttek a hírlapírókhoz, hanem mint munkások a munkásokhoz.

A kik egy Széll Kálmán lendületes szavait hallották, melyek apothéozist zengtek az igazságnak, egy Szilágyi szellemű beszédét és egy Wekerle hatalmas nyilatkozatát, aki az igaz, erős és tiszta sajtót bevehetetlen fellegvárnak nevezte, azok meg fogják őrizni ez ünnep maradandó benyomását.

Az aktív politikusok és Clio tanítványai közt közösség létezik, a törekvés közössége, hogy a szeretett hazát boldoggá és hatalmassá tegyék. Ez volt az alaphangulat e szép ünnepnél, ez hangzott ki minden beszédből s Pilszky Ágost képviselőnek tökéletes igaza van, midőn áldomásában amerikai híres vendégünkhöz fordulva, szerencsésnek mondotta magát, hogy Mark Twain o'y időben jött hozzánk, midőn a harc véget ért s béke és egyetértés uralkodik a pártok közt.

Ez a béke, ez az egyetértés vetette fényét az ünnepre; ez a béke, ez az egyetértés lebegjen még sokáig nagyon sokáig felettünk!

Széll miniszterelnök Bécsben.

Egy előkelő osztrák politikus írja a „Pester Correspondenz”-nek a következő fejtegetéseket:

Bécs, 1898. márczius 25.

Bizonytal nem kerülte el-figyelmüket, hogy az osztrák nemetek sajtóközzegei a kiegyezési törvényjavaslatnak ugynevezett Széll-féle formulája ellen intézett támadásukat egyszerre beszűntették, míg a többség lapjai, főleg a csehek, maga Széll ellen kezdenek állást foglalni. Ez a feltűnő változás a nyílt színen megfelel a kulis-zák mögött történeteknek és a készülő eseményeknek. Itt nem csupán a mértékadó körökben, hanem a lakosság széles rétegeiben is győzött az a tudat, hogy a kölcsönhatás a monarchia két állama közt sokkal erősebb, mint közönségesen feltették.

A magyar obstrukciót nem tekintették itt másnak, mint a dezolált osztrák parlamenti viszonyok terméke és mos, hogy Magyarországon rendezett viszonyok ura kodnak, abban a szilárd meggyőződésben vagyunk, hogy ennek az állapotnak az osztrák viszonyokra is vissza kell hatnia. E tekintetben tényleg a helyes uton van a közvélemény, habár sejtelve sincs róla, mily közel vagyunk az alapos változashoz.

A magyar miniszterelnök személyiségétől sok függ, hogy minő formákat fog magára önteni a közelálló változás. Szell Kálmánról jól tudják itt, hogy nem fog beavatkozni Ausztria belügyeibe; de ep oly erősen meg vannak győződve arról is, hogy egész befolyását ervenyesíteni fogja, hogy Ausztriában is rendez viszonyok teremtesenek és e po tban aztán azt hiszik, hogy inkább ro konszenzvet a németekkel, mint a szlávokkal. Ez kü önben bizonyos fokig igaz is, de evendnek, ha azt hiszik, hogy ez a rokonszenv lesz a döntő. Nem, — a magyar miniszterelnököt első sorban az érdekli, hogy nyugalom és béke legyen, és csak másod sorban gondol arra: mily módon lehet azt véghez vinni. Ertesztéseim szerint Szell Kálmán, meg mielőtt kinevezetett volna miniszterelnökké, legmagasabb helyen kijelentette volna, hogy a magyar viszonyok tartós gyógyulására csak az esetben lehet gondolni, ha Ausztriában is rendet csinálnak; de a gyógyuláshoz vezető eszközökről nem nyilatkozott. Keddre várják itt a miniszterelnököt; jelenlete fogja megadni azt a löket, mely forrasba hozza az eseményeket.

Nem hiszlek magamnak azzal, hogy Szell ur titkai ismerem; de ismerem őt magát körülbelül három evtized óta s azt hiszem: nem fognak meghazudolni az események, midőn akcióját röviden körvonalazni megkísérlem. Nezetem szerint mindenekelőtt a leghatározottabban hangsúlyozni fogja, hogy „beavatkozást” ne in színűljának neki, miután ő a legkevesbe sem akar oly precedens teremtene, mely alkalmas Ausztriának a jogsultság látszatát adna, hogy Magyarország belügyeibe avatkozzék. Amde miután a gazdasági közösséget tartósan alig lehetve fenntartani, ha Ausztria alkotmányra az egyetlen 14-ára redukálnak, mint a hogy most áll a dolog, és miután továbbá a belső béke helyreállítására a németek mellőzésevel gondolni sem lehet; és miután végül a monarchia hatalmi állását a belső viszonyoktól különválasztani nem lehet, — a politikai raison parancs lenne, hogy a németek kielégítésének, de a nélkül, hogy ezt által a többi nemzetiségek elnyomottaknak tartásuk magukat. A módot illetve, mely szerint ez megcsinálni kellene, néhány legbensőbb barátja előtt nyilatkozott a magyar miniszterelnök, nagy vonásokban. Mielőtt határozott miniszterválaszra kerül a sor, a császár egyik bizalmi emberének érintkezésbe kellene lépnie a pártokkal és pedig azon az alapon, hogy a német nyelvnek az összes koronatarományokban szélesebb hatáskört adnának, a nemzetiségeknek pedig az ő külön területeiken nagyobb ter biztosítatnék nemzeti irányban való kulturális fejlődésükhöz. A nyelvrendeletet természetesen meg kellene szüntetni és egy jó, világos törvény által helyettesíteni. Mihelyest az előtárgyalások eléggé előrehaladtak, a mi gyorsabban megtörténhetik, mint hiszik, a Thun-kabinet beadná lemondását és egy igen jó nevű német gavalér bizatnék meg az új kabinet alakításával. Határozottan meg kell jegyeznem, hogy nem Chlumetzky báróra gondoltunk, ámbar a beke-akció körül előkelő szerepet szántak neki, az új kabinetben pedig alkalmasint a venni az egyik tárcát.

Ha az itt körvonalozott akciót sikerrel keresztülvizsik, — és nekem nagy a bizodalom a sikerhez, — csak akkor ünnepehetik joggal innen is, tul is Deak Ferenc utódként s az ő örökének há örökéért az önk miniszterelnökét.

A gazdasági egyesületek és a szociális politika.

Károlyi Sándor gróftól.

A gazdasági egyesületeknek jövőben sok olyan feladattal kell foglalkozniok, amelyekre eddig nem érték rá. Foglalkozni kell nevezetesen a szövetkezetekkel. Ezt azonban nem akként er em, mintha feltétlenül szükséges volna, hogy a gazdasági egyesületek maguk csinálják és vezessék a szövetkezetek különböző fajtáit. Feladatuk nezetem szerint az, hogy a szociális és gazdasági élet

ezen fontos tényezőit tegyek lehetővé az által, hogy oly hangulatot hozzanak létre az országban, a melynek következtében ezek szinte maguktól letesznek és fejlődnek tovább. Ekként fog a szövetkezési idea áthatolni a társadalom minden rétegébe. A tizenöt év óta folyó küzdelem eredménye idáig az, hogy Magyarországon sok helyen beszélnek jóakarólag a szövetkezetekről, mert tudják, hogy azok mily lenyeges töltetel a helyzet javulásának. Erzik immar országszer e, hogy a haladó idők szelleme okvetlenül megkívánja azt, hogy a gazdasági egyesületek ne csak a nagy- és középbirtok érdekeivel törődjenek, hanem térjenek ki a jart kerekvágasból egy másik, kissé gyöngyös utra is, foglalkozzanak a kisbirtok és mezeti munkások érdekeivel is és karolják föl azokat. Ez ma már általános szükségé vált, a mit bővebben megokolni felesleges. Erre a magyar társadalom az a pelda is hajlja, amit nyugaton látnak. A szocializmus kényszerítette a gazdakat ott is arra, hogy foglalkozzanak a kisemberekkel és ügyekozzenek mindenkivel megertetni, hogy a nagy, középbirtok és a kis embernek érdeke közös. Ez a tudat és erös meggyőződés hozta létre az európai szövetkezési mozgalmat és ma is ez éltető momentum. Évek múltán a haladásnak ez a hullama is eljutott hozzánk.

A közvélemény a szocialisták mozgolódására rázza föl. A tájékozottabbak belátják, hogy a szocializmusnak, azaz a szociális érdekeknek előterbe nyomulását megakasztani nem lehet. A dolog természete, társadalmunk szervezete hozza ezt magával.

A híres angol író, John Stuart Mill, azt mondja egyik műveben, hogy a kicsinyek védelmét a nagyoknak, a gazdaságilag erőseknek tuklapaival szemben az egyesülés, a szövetkezés fogja lehetővé tenni. Ez a tudat hajlja a liberális világot ebbe az irányba, ezért pártolják, támogatják a szövetkezést olyanok is, akik közvetlenül nem érdekeltek. Midőn ezt teszik és tesszük, szabad elvűek vagyunk a szó legnemesebb értelmében, mert ez az iskola gyöngék védelmét és támogatását mindig legszebb hagyományai közé számította. Ez az egészséges alap, a melyre a gazdasági és társadalmi rendet építeni kell.

A szabadság szóhoz két más jelszó fűződik elválaszthatatlanul: az egyenlőség és testveriség! Ennek a háromnak együtt kell maradni s ha ezektől csak egy is elszakad, akkor zavarok allanak elő. Megtörtént ez nyugatnak nem egy államában, ugy, hogy ma a kijelített hátrányok elhátrásával foglalkoznak Európaszerte a művelt társadalom jóvalvaló elemei és mindegyre nagyobb lesz azok serege, akik a társadalom jövőjét abban látják, hogy a szabadság, egyenlőség és testveriség jelszavai régi erejükbe restauráltassanak.

A mi bajunk szemben a szocializmussal, specialiter az, hogy a mi szocializmusunk sokkal inkább agrár, mint ipari. Az ipari szocializmusnak nálunk nincs meg a kellő talaja. Ha baj éri az ipart, nem kétfelm, hogy az visszahatással lesz az ipari munkásra s erősíti mozgalmait. De a mai helyzet még ezt nem teszi aktualissá. Ez a része a kérdésnek, ha nem is hallgat, legalább szunnyad. De annál is inkább mutatkozik az agrárszocializmus. Az agrár téren mutatózó bajok, a jövedelem leszállása visszahatott a munkásra is.

Azt hiszem tehát, helyes uton járok, a mikor gazdasági egyesületeinket arra buzdítom és kérem, hogy foglalkozzanak a kis emberekkel. Ez kiinduló pontom, melyhez fűzve szabadon egynehány észrevéelt tennem és eseteltem azon irányokat, a melyekben én a gazdasági egyesületektől a kezdeményezést várnám.

Nezetem szerint a gazdasági egyesületek működése oda kell hogy tereltessek, hogy a talu bajaival is foglalkozzanak, ott iparkodjanak a közmegelégedést emelni, a nép érdekeit fölkarolni. Sem a mezőgazdaság, sem az állattenyésztés fokozása nem elég egymagában, de a közművelődés, a humanizmus terén kell haladni tovább a jövőben. Bele kell törődnünk azon eszmémetbe, hogy foglalkozunk bizonyos fokig az iskolával is. Törődünk a szegényüggyel és számtalan apró dologgal, melyet eddig nem akartunk meglatni, holott Nyugat-Európában, a melynek nyomdokaiba lépdelünk, ezekre már jó ideje sok gondot fordítanak s a vezető osztályoknak az alantask érdekeivel való törődése idétle elő azt, hogy a művelt társadalom a nem művelt elemekkel szorosabban fűződött össze. Ez a kapocs, a mivel sokat értem el, mert fejlesztették a szolida

ritás érzetét. Nem kétfelm, hogy ezen tere lépve, gazdasági egyesületeink iniciatívájának meglesz a kívánt eredménye.

A pelda már meg van erre adva a Bodrogközben, hol Máláth gróf aegise plati, hasonló irányu kezdeményezés indult meg. Nemcsak hitel- és fogyasztási szövetkezetek alakultak, hanem szervezett és céltudatos munka indult meg a talu érdekeinek, jólétének, közművelődésének és szellemének emelésére, átalakítására is.

Mindennek megteremtése, illető eg keresztülvitele gazdasági egyesületeinknek szép feladat volna. Falvainkban sok baj, igazságtalanság van, a melyet nem a törvény okozott, hanem az, hogy a törvényt félreismertek, nem ismertek, vagy félremagyaraztak. A jogszolgáltatás, közigazgatsteren nem találkoznak e számtalan igazságtalansággal, a minek elhátrásával a művelt osztályoknak kellene foglalkozni, de nem foglalkoznak. Vajjon nem tudnának-e gazdasági egyesületeink videnekint oly egyéneket kijelölni, kik szabad akarattukból vállalkoznának arra, hogy az embereket egyben és másban oktassák, a népek megadják a felvilágosítást? Mit jelentene az, ha itt-ott egy ügyvéd, pap, birtokos, vagy bérli vállalkoznék arra, hogy a népek a helyes irányt megadja, s eljárjon ügyükben a közigazgatssal, vagy megmagyarazza nekik, hogy egyes dolgokban mi a közigazgatás kötelessége, hol kezdődik az abuzus és a talu ember miként tudja megvédelmezni magát? Nem találják-e már is, hogy épp ily politika gyakorlásában rejlenek a közigazgatás javulásának legnagyobb biztosítéka?

Pedig ha nagy is a közömbösség, keifelm megválasztva, sok ember akadna a gazdasági egyesületek tagjai között, aki a vidéken bodrogközhez hasonló egyet megteremtésénél kész lenne közremunkálni és egy-egy vidék tanscsadójakép szerepelni. Mily áldás volna mindez az illető vidékekre s az egész nemzet fejlődésére nevé.

A másik dolog, amir a súlyt kívánok helyezni, a szövetkezési mozgalom, a melynek szentem a vidéken mindnütt a gazdasági egyesületekből kell kiindulnia. Erre nézve szabadon kitérnem a legközelebbi múltban történtekre.

Tudjuk, hogy a törvényhozás a hitelszövetkezetekre törvényt alkotott, a melynek értelmében a szövetkezetek hi ellet el lesznek látva, azonban csak addig, míg nagyon sok hitelszövetkezet nem létesül, mert ha majd 1000—1500 alakul meg, akkor újabb hitelforrasokrol kell gondokodni esetleg novelláris törvény meghozásával. A dolog természete ugyanis azt hozza magával, hogy az ily alakulások igen gyorsan fejlődnek. Így az új törvény életbe lépéseve oly vidékeken is mozgalom indult meg szövetkezetek fölkarolására, hol annakelőtte az ez irányban tett kísérletek nem jártak sikerrel.

Minél nagyobb méretekben terjednek azonban a szövetkezetek, annál inkább szükséges lesz azok felügyeleteről, ellenőrzéséről gondoskodni. A kérdésnek lényege az, hogy az ország központ, a mely at fogja venni azon hitelszövetkezeteket, melyeket eddig a hazai szövetkezetek központja keretében alkotni szerencsések lehetünk, mihamar éretni fogja annak szükségét, hogy az ellenőrzés szempontjából vidéki központokat alakítson, épp ugy, amint ez Nyitra-Somogy-megyékben, Gyöngyösön, Miskolcon és a Bodrogközben már eddig is megtörtént, készüli Pestmegyében, Szatmáron és egyebhol.

Ezen központok alakítása körül is hatalmas ter nyílik a vidéki közvélemény vezetőinek, a gazdasági egyesületeknek.

Ezen központok feladata, hogy ellenőrizzék, felügyeljék a hozzájuk szegődött mindennemű hitel, fogyasztási és értékesítési szövetkezeteket, fejlesztésük bennük az önségelyt, a testveriség szellemét. Organizmusukat pedig ugy képelem, hogy mindenik szövetkezet küld egy-két egyént a központ közgyűlésére, mely a nyolc-tíz tagból álló választmányt kijelöli. Ebbe a választmányba a vidéki gazdasági egyesület is kiküldhet egy-két egyént, ugy hogy a vidéki szövetkezési központ révén a községi szövetkezetek, törvényhatóság, az országos szövetkezési központok össze vonnának forrya a megyével is, a gazdasági egyesülettel is. Ilyen szervezkedés mellett a szövetkezésnek minden formája megvalósítható a megyében. Lehet csinálni hitel-, fogyasztási-, értékesítő-, szőlő- és gabonarakar-szövetkezeteket és tejszövetkezeteket is stb. Ha ezeknek lesz egy közös közponjuk, a mely össze ügyeiket kezeli, őket idegen befolyá-

sok ellen megvédi, a helyes irányra oktatja, akkor a dolgok fejlődése fölött nem fog kellenni aggódni.

Oda kell törekednünk, hogy a szövetezeketben a testvériség eszméje uralkodjék s nem az egoizmus, akkor a szövetezeket egészségesek is fognak lenni.

De a negyei központoknak van más feladata is, az t. i. hogy egyes ügyekben a szövetezeki tagoknak választott bíróképpen szerepeljenek. Erre az országos központ nem volna képes. A szellemi vezetés, irányítás, a békebiráskodás, a tömörülő bajok elosztása a vidéki központok kezébe volna leteendő.

Igy fejlődnek véleményem szerint a szövetezeki eszme egészséges alapon. Ma nálunk százszámra vannak olyan szövetezeket melyeknek csak neve az, mert ismeretlen nálunk ugy az igazi szövetezeki szellem, valamint a szövetezeki erkölcs. Ezek az u. n. népbankok és kötelekbe nem tartozó szövetezeket, melyeknek tulajdoni része uszorával dolgozik. Mi pedig éppen az uszora kizárásának módját keressük s erre egyedüli eszköz a szövetezeki szellem egészséges kifejtése.

Ez az alap az a kiindulási pont, a melyet bátor vagyok szívem mélyéből melegen ajánlani. A szövetezeket csoportosítani kell vidékenkint. Minden egészséges szövetezeket be lehet illeszteni valamely nagyobb szervezetbe s azok a testvériség alapján állva, jól fognak fejlődni. Ha pedig a testvériség momentuma kihagyatik, akkor nem csak az anyagi, de az erkölcsi sikerek elérésére sem számíthatunk.

A város házából.

Nagy-Kanizsa r. t. város rendőrkapitányi hivatalából.

1884. szám.

Rendelet.

A feltámadás a r. kath. egyházi körmenet alkalmával a hívők ajátatosságát mélyen sértő botrányos tolongás elkerülése céljából egyetértőleg a r. kath. plebánia hivatalai a következő intézkedések elrendelését tartom szükségesnek.

Nagyszombat d. u. egykedtől 6 órákor tartando isteni tiszteleten a templom szentélyében a fehér ruhás leánykák, polgári gyertyás kísérők és a katonai kíséret (spalér.) kívül másnak helyet foglalni nem szabad.

A padsorok 3. első padja föntartatik a hatóságok részére meg pedig a bejárattal balra eső 3. pad polgári hatóságok a jobbra eső 3. pad a katonai hatóságok részére.

A padsorok között levő közep bejárat a tűzoltó testület, hadastyan és aggharcos egyesület számára tartatik tenn.

A körmenet a templomból a Nádor-utcán, Csengeri-utcán, fő-utcán, városház-utcán és cincetóriumon át a tempómba vezet.

A körmenetben való részvetel a következő sorrendben történik: A zászó vívók után a helybeli elemi fiu és leányiskola, a polgári fiu és leányiskola, főgymnázium tanulói, az aggharcos és hadastyan egyesület, a tűzoltó testület, 1/2 diszszázad katonaság, tűzoltó zenekar, a fehér ruhás leánykák, kántorok, baldachin (menyezet) a papsággal, körül a polgári gyertyás és katonai disz kísérettel. A baldachin (menyezet) után a hatóságok képviselői, 1/2 disz-század katonaság és végre a hívő közönség.

Visszajövet a cincetórium bejáratánál az elemi és polgári fiu és leányiskolák növendékei a városház-utcába kanyarodnak be; a főgymnázium ifjusága pedig a Kazinczy-utcában a Dobrin ház előtt foglal állást. Az aggharcos és hadastyan egyesület a cincetórium (fasorban) vonul a templom fő homlokzata elé és ott akonál foglal állást, hogy a templomba való bevonulás lehetőleg akadály és tolongás nélkül történhessenek.

Felhívom azon utcák lakóit, melyben a körmenet elvonul, hogy az ablakon feltett kalappal,

égő szivarral való kinézegetéstől és egyéb az ajátatos közönséget megbotránkoztató cselekményektől őrizkedjenek.

Ezen rendetet be nem tartói ellen az 1879. évi XL. t. c. 78. prg. fog alkalmaztatni.

Nagy-Kanizsán, 1899. márcz. hó 29-én.

DEÁK PÉTER s. k.
rendőrfőkapitány.

Hirdetmény.

Mint hogy az 1899. évi négy első hónapjában viselendő köztérhekről és földözendő állami kiadásokról szóló és az országos törvénytarbau folyó évi március hó 19-én kiberletett 1899 évi I. t. c. be nyert felhatalmazás az 1899 évi január 1-től való érvénynyel lépett életbe: felhivatnak mindazon hátralekösook, kik mult évi vagy folyó évi már esedékesé vált adóval vagy a közadók módjára fizetendő egyébb kincstari tartozással hátralekösoo vannak, hogy tartozásuknak Nagy-Kanizsa város adóhivatalánál azonnal annál is inkább tegyenek eleget, mert ellen esetben fölük az összes esedékes tartozás az 1883 évi XLIV. tc. 55 és következő paragrafusai értelmében végrehajítás útján fog beszedetni.

A városi tanács

Nagy-Kanizsán 1899 évi március hó 28-án
NEU ALBERT LÉNGYEL LAJOS
v. ellenőr h. polgármester

H I R E K.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Küld Károly* sójtóri róm. kath iskola tanítót a zalaegerszegi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá kinevezte.

— **Miniszteri elismerés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Dr. Ruzsicska Kálmán* kir. tanácsos és ténfelügyelőnek, az 1897/8 tanévben teljesített iskolafelügyelők körül tanusított ügybuzgóságáért elismerését fejezte ki.

— **Polgármesterünk gyász.** Nagy-Kanizsa város polgármesterét, *Vécsey Zsigmondot*, sújtó vesztesség érte; édesatyja: *vécsei és zeölleösi Vécsey István*, nagybecskereki ügyvéd, Torontál-vármegye törvényhatóságának és közigazgatási bizottságának tagja, marc. 25 ikén délután meghalt, 81 éves korában. Az elhunyt aggférfiu élete végeig rendkívül tevékeny és nagytekintélyű vezérharcosa volt a torontál-megyei és nagybecskereki közügyeknek. Magas életkora dacára teljes épségben megőrizte lelki és testi erejét. — A szabadságharcot mint honvéd főhadnagy küzdötte végig és később osztrák fogságban sanylóddott. — A boldogult vetette meg alapját a nagybecskereki református egyház-közönségnek, a melynek haláláig főgondnoka volt. Megalapítója és hosszú időn át elnöke volt a vármegyei Deák-pártnak is. Igazgatási tagja volt a torontál-megyei takarékos és hitelbanknak. Polgármesterünket március 20 ikén egész váratlanul lepte meg a tavirat, melylyel őt súlyos beteg atyjához hívták haza. Rögton elutazott s még életben is találta; de pár nap múlva meghalt. A hétéfőn végbetemetés igen imponzáns volt; résztvettek azon többek között: *Csávossy Béla*, *Papp Géza* és *Demkó Pál* orsz. képviselők, a *Gyertyánffy* és *Dániel* családok, az összes hivatalok és testületek. Haláláról a család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Ozvey *Vécsey István* született bobbai Gyertyánffy Eleonora és gyermekei egymint: *Béla*, nejevel bobbai *Gyertyánffy Margittal* s gyermekekkel Lászlóval; *Zsigmond*, nejevel runyai *Soldos Horváth Elmával* s gyermekeikkel *Elemér*, *Ida* és *Barnával*; *Géza*; *Ida*, özvegyül kiskálmai *Kulijay Lajosné* gyermekeivel *Győző* és *Andorral*; *Camilla* férjével hercegszöllösi *Szöllösy Kálmánnal* s gyermekeikkel *Géza*, *Béla*, *Sarolta*, *Imre* és *Eszterrel*; és *Gáczy*; ugy a megboldogultnak testvére *Terézia*, férjével *Varga Ferencsel*, a legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett férje, illetve atyjuk, nagyatyjuk, apóso, testvére és sógora vécsői és zeölleösi *Vécsey István* ur, köz- és váltó-ügyvéd, Torontál-vármegye törvényhatóság- és közigazgatási bizottsági tag, életének 81-ik, boldog házasságának 44-ik évében f. évi március hó 25-ik napján délután 1 órákor, hosszabb szenvedés után jobb létre szenderült. A megboldogultnak hült tetemei folyó évi március hó 27-ik napján délután fél három órákor fognak az ev. ref. egyház szervertásai szerint Amerika városrészt Széchenyi-part 2122/16. számú gyászaházból a nagybecskereki ev. ref. temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyzetni. Aldás és béke lengjen porai felett! Kelt Nagybecskereken, 1899. év marc. havában.

— **A Társas Körből.** A nagykanizsai *Társaskör* március 24-én saját helységeiben társasvacsona mellett felolvasással és előadásokkal egybekötött estélyt rendezett.

— **A vármegye házából.** Zalavármegye közigazgatási bizottságának április 11-ére eső havi rendes ülése, tekintettel arra, hogy az 1898. V. t. c. április 11-ikét nemzeti ünnepnek nyilvánította, az idén kivételosen április 13-án fog megtartani. — Az állandó választmány a megyei házi pénztár által kezelt összes alapokra, a vármegye, Zala-Egerszeg és Nagy-Kanizsa rendtan. városok gyámpénztáraitra vonatkozó számadások felülvizsgálata céljából április hó 22-ikén, egyéb közgyűlési tárgyak előkészítése céljából pedig május 2-ikán ülést tart. — A törvényhatóság bizottság tavaszi rendes közgyűlését május hó 8-án tartja meg.

— **Zala-Egerszeg a honvédelmi miniszternél.** Folyó hó 24-én *Betty Lajos* polgármester vezetése alatt Zala-Egerszeg város kilenc tagú küldöttsége tisztelettel Fehérváry Geza báró honvédelmi miniszternél gyalgóság lakत्या felállítását kerve a képviselőtestület megbízásából. — A miniszter a polgármester beszéde után oda nyilatkozott, hogy a gyalogságnak Zala-Egerszegen való elhelyezését ezutal annál kevésbé ígérheti, mert a hadügyminiszter ez idő szerint szinten nem találja a város kérelmét teljesíthetőnek.

— **Városi zenekar.** Két testületi zenekar van városunkban; a tűzoltó testület zenekara és a Hadastyan-Együleté. Addig míg csak egy volt, türehtő volt az állapot, de mióta kettő is szárazkötatja a közönséget, szinte kétségbeesjtő lett a helyzet. A zenekarok ilyenén való elszaporodása maholnap gyűlöleté tette volna a zenét városunkban. *Knortzer György* a tűző testület főparancsnoka felismerte a veszélyt, s f. hó 26-ra értekezletet hívott egybe, megbeszélendő, miképen lehetne két rossz zenekar helyett egy jót letesíteni. Az értekezleten résztvettek egyhangulag kinodták a halalos ítéletet a meglévő zenekarok felett és az unjak letesítését a következők tervezik: a Tűzoltó-Testület, a Mozdonyvezetők temetkezési Egylete, a Katonai Hadastyan Egyület és a Zalamegyei Aggharcosok Egyesülete, lennének az új zenekar alapítói, mely városi zenekar elnevezést kapna. Ezen felsorolt egyesületek évi subventiót adnának a zenekarnak, a zenekar viszont rendelésesere áll a nevezte egyesületeknek, temetkezések, ünnepélyes kivonulások stb. alkalmakor, általában pótoiná a testületi zenekart. A mennyiben — mint hisszük — a város is anyagi támogatásban részesíti a zenekart, ünnepélyes istentiszteletek és körmenetek alkalmával a zenekar közreműködnek. Hogy azonban a zenekar ezen magasabb feladatoknak méltóan megfelelhessen, kellő kiképeztetést kell nyefni.

Kerékpárosok figyelmébe!

Budapesti kerékpár üzletem felhagyása folytán

új és használt cs. és kir. szab. férfi- és női bambusz kerékpárok

míg a készlet tart, nálam bámulatós oleos áron kaphatók.

A kerékek naponta délelőtt, a főtéren levő divat-üzletomben megtekinthetők.

Tisztelettel

KÖVESDI KÁLMÁN

mi csak úgy lehetséges, ha szakértő vezető van annak élén. Ezen karnagy állandó és olyan keretben részese, mely neki állandó keresztet biztosít. A karnagy fizetés biztosítására, a hangszerek beszerzésére és a zenészek esetleges díjazására az egyesületek és a város által nyújtandó szubventió kivül a pártoó tagok gyűjtetének a közönség körében. A nagy közönség pedig bizonyára szívesen meg fogja hozni a töle megkívánt csekély adozatot, hogy egy olyan zenekar legyen a városnak, mely idővel annak díszre és becsületére válik. — Részünkről m-legen üdvözlőjük ezen mozgalmat és szívesen közreműködünk, hogy a szép terv mielőbb megvalósítható legyen.

— Tanítók névmagyarosítása.

Zalavármegye kir. tanfelügyelője, dr. *Ruzsicska Kálmán* kir. tanácsos, valóban példás buzgalommal és lelkesedéssel indította meg tankerületében a tanítók névmagyarosítási mozgalmat. A Zalamegyei Általános Tanítótestület elnökségéhez nagyon lelkes hangú átiratot intézett, melyben hivatkozik a megyei tanítótestületnek és a járási tanítói köröknek a névmagyarosítás terén már régebben kifejtett dicséretes buzgalmára, és az ide vágó további munkát úgy véli eredményessé és egységessé teenni, ha a mozgalom a felvetett eszme méltóságának megfelelően a megyei tanítótestület ideai nagygyűlésének keretében nyer méltó kifejezést. Így a kir. tanfelügyelő óhajára a névmagyarosítás ügyel a zalamegyei tanítótestület tapolcai nagygyűlésén a tárgysorozat egyik igen érdekes és aktuális pontja lesz. Az állami és államilag segítéyzett községi népoktatási tanintézetek tantestületeihez e tárgyban külön felhívást intézett a kir. tanfelügyelő. — Őszintén örülnénk, ha lelkes buzgalomhoz méltó eredménye ellenen megyei tanítótestület körében az ismételt felsziner hozott névmagyarosítási mozgalomnak,

— Országos vásár. Hétfői országos vásárunk sokkal silányabb volt, mint rendes hetivásárunk szoktak lenni a belseő vásár teljesen üzletlenn volt, vidéki ember alig volt látható. A nagy havazás elrontotta az utat és megromtotta a vásárt is. A marhavásárra, dacára a közlekedési akadályoknak elég nagy volt a felhajtás. Felhajtottatott 1013 szarvasmarha és 503 ló, melyekből eladásra csak 121 szarvasmarha és 68 ló került. Vevők érzánylag elég nagy számban voltak jelen Alsó-Ausztriából, Tirolból és Stajrorszazából, kik szarvasmarhák iránt elég nagy vételekedvet tanúsítottak, de élénkebb forgalom nem fejlődhetett ki, mert az eladók túlságos magas árákat követeltek.

— A Munkásképző Egyesület Közgyűlése. A nagykanizsai Általános Munkásképző Egyesület vasárnap *Fischel* Lajos egyesületi elnök elnöklése alatt tartotta évi rendszeres közgyűlést. Az elnöki megnyitó után *Rosenfeld* Lajos úr kár felolvasta évi jelentését, mely oly lelkes fogadtatásra talált a közgyűlés tagjainál, hogy annak kinyomtatását elhatározták. — Az évi szárazmadásból megtudjuk, hogy az egyesület múlt évi vizsgálmai és rendezett táncanfolyamai 533 frt 81 krt jövedelmeztek; a vagyonmérleg 732 frt 76 krt tiszta vagyont jelent ki. A jövő évi költségelőrinyzst szerint 981 frt kiadás lesz az egyesületnek, melynek ellenében 988 frt 26 krt bevétele összeg áll. A főkiadás a most létesített dalárda okozza, melynek céljára 250 forintot szavazott meg a közgyűlés. — Elnökök közfelkiáltással *Fischel* Lajos választott meg ismét; alelnök ifj. *Janda* Károly lett, ki azonban a megválasztást nem fogadván el, *Dobrovits* Milán vigalomrendező bizottsági elnök által fog helyettesíteni; egyhangulag választották meg *Fitos* Imrét pénztároskák, *Rosenfeld* Lajost tikkárrá és *Rosenfeld* Miksát számvivó ellenőrre. Választmányi tagokká a következőket választották: *Klobosza* Lajos, *Molnár* Gábor *Puschofszky* Nándor, *Eichner* Sándor, *Vidéki* János, *Nikitszer* György, *Segesdi* István, *Keller* János, *Horváth* György bábszabó, *Kecskés* György, *Metz* Lajos és *Müller* Gyözö, pótagok: *Filipovich* Bálint, *Horváth* György (cipész) *Szivós* Gyula, *Lóvik*

József, *Czolner* János és *Nagy* János; ellenőrök bizottság: *Donázi* László, *Ofenbeck* Vilmos *Tarasovics* Béla, *Lócsy* Lajos és *Weisz* Adolf A választás eredményének kihirdetése után elnök az ülést bezárta. — Mánnap este társasvacsora volt az Arany Szarvas szálloda nagytermében, melyen 70-en vettek részt. A kedélyes lakomát a következők felkászorítól főszerezték: *Rosenfeld* Lajos, *Rosenfeld* Miksa, *Dobrovits* Milán, *Halvax* Frigyes, *Hock* János és *Müller* Gyözö.

— A váródi Márkusok. Egy váródi család és pedig: *Márkus* Sándor és két fia: *Sándor* és *Gyula*. A napokban Zala-Egerszegre akartak atazni. A töféji vasúti állomáson ifj. *Márkus* Sándor bement a hivatalos helységbe és jegyet kért. A pénztáros azonban a pénztárhoz utasította őt, ott levén a jegyváltás szabott helye. *De Márkus* Sándor nem akart jegy nélkül távozni, mire a pénztáros erélyes hangon követelte tőle a távozást. A fiatal *Márkusban* ölepszüdt a göcseji vér. *Kiránoó* a botjában rejlő tört és nekirohant a hivatalnoknak, a ki a komoly veszélybe jutott, mert a másik *Márkus*-csemete, késével fölfegyverkezve szintén berohant a hivatalba. A vasúti szolgák azonban idejékorán ott termettek és megakadályozták a vérengzést.

— Megszökött kórházilag beteg. *Simon* Pál 34 éves kovács legény *Pincehelyről* f. évi január 17 én mint influenza beteg nyert a nagykanizsai kórházba felvételt. Betegsége később *üdögyuladásba*, majd pedig *elmezavarba*, *üldözés* mániába ment át, miért is a kórház igazgatósága az alapján útján kérelmezte a betegnek valamely országos elmegyógyintézetbe való átvételét. Mindeddíg azonban felsőbb helyről ez iránt intézkedés nem történt. — Most már feleslegesség is vált minden intézkedés, mert a beteg éjnek idején megszökött a kórházból és — meglaglott. Szombaton éjjeli 12 óra után jelentette a kórházi szolga a rendőrségnek, hogy *Simon* Pál elhagyta szobáját és az il emhelyen ablakán át megszökött. A beteg harmadmagával vagy egy földszinti szobában elhelyezve *Simon* elhagyta fekhelyét éjféli 12 órakor kimen. Társainak feltűnt huzamos kimaradása és midőn bejött az ápoló apaca, ennek azt tudomására adtak. A kórházi szolga és ápoló nyomban átkutatták az egész épületet és az illemhelyen megtalálták a beteg papucsait s mivel az ablakot is nyitva találtak, azonnal tisztában voltak azzal, hogy *Simon* az ablakon át az udvarba ugrott és onnét a kerítésen át megszökött. Jelentést tettek az esetről a rendőrségnek, mely azonnal el is indult az éjjeli pontgyolában levő beteg felkeresésére. A szombati erős havazás azonban nagyon megnehezítette a nyomozást és tényleg csak másnap találták meg az eltűntet a bagolai hegyaljánban, hóval borítva — meglagytva.

— Egy bíróság szennyezése. Ezen cím alatt *Perlakon* 1895-ben *Strausz* Béla perlaki ügyvédi irnok aláírásával röpírat jelent meg, mely tele volt rágalmakkal a perlaki járásbírószág és annak vezetője *Horváth* Csongor János ellen. A kir. ügyészség és Csongor sajtópörít indított a cikk miatt *Strausz* ellen és a pécsi sajtóbírószág, ahol a vádlott nem jelent meg, vetkesnek találta a vádlottat rágalmazásmiatt három havi fogházra ítélte. A vádlott levelben írta meg a tárgyalásról való elmaradásának okát. Azt írta, hogy sem téli ruhája, sem költsége nincsen s azért nem lehet jelen a tárgyaláson. Azért a tárgyalást mégis meg tartották és elítéltek *incontumacia*; és másodszer is tárgyalásra került az ügy. Ekkor négy hónapi fogházra és 200 forintra büntették a vádlottat, akit mivel ismét nem akart megjelenni, elővezetettek. A beadott semmisségi panasz már tárgyalta a Kuria is; s egyhangulag elvetette.

— Kérelem. Ezen cím alatt a *Tapolca és Vidéke* legutóbb megjelent száma a következő érdekes közleményt tartalmazza. „A megye székhelyén levő összes hivatalok l. főnökeit arra kérjük, hogy bármely néven nevezendő közlgyre vonatkozólag sziveskedjenek tudósításaikat direct hozzáuk beklüdeni, hogy azokat a többi lapokkal együtt és egyszerre hozhassuk. A vidéki lapok ezt a kis figyelmet — önzetlenül szolgálván a közügyet — mégis csak megérdemlik.”

— Szabadkőművesek nagygyűlése. A magyarországi nagypáholy vasárnap tartotta évi nagygyűlését, melyre az összes hazai páhályok s a szövetség átalom szabadkőműves-páholyai is küldöttek képviselőket. Az évi jelentés vázolta a szabadkőművesek tevékenységét. A múlt évben 51 páholy állott a nagypáholy fönhatóság alatt 3029 taggal. A páholykötelekhez nem tartozó „test-

véreke” száma körülbelül megégyszer annyit tesz. A páhályok magánvagyonra 105,000 frt, a nagypáholy vagyonra 263,000 frt, a játékonny-alapok összesen 434,000 frtot tesznek kerek számban. Erzsébet királyné szobrára a páhályok 1260 frtot adakoztak, segítéyzésekre közel 30,000 frtot fordítottak. A jelentések tudomásul vétele után újabb három évre nagymesternek ismét *Joannovits* György nyug. államtitkárt választották s a többi választások is egyértelműleg történtek. A nagymester ünnepélyes beiktatása fényes szertartások között történt. Az ünnepi beszédet egy ismert író tartotta. A „Szántunk mélyebben” témát variálta. Általános tetszéssel fogadták fejtegetéseirőseirőse a társadalmi tevékenység minden ágában, a közéleti szereplés minden nyilvánulásában követendőnek jelezte e bölcs intelmet. A díszszóben *Joannovits* nagymester az első felkászorítól a királyné és házara mondotta. Szívesen ovációk tárgyai voltak még a pozsonyi páhályokhoz tartozó osztrák, továbbá a megjelent horvát-szlavonországi s a szerbiai küldöttek, akik testvéries egyetértéssel sorakoznak a magyar nagypáholy alá.

— Frankl Mórle számoló művész. A számoló művészet, úgy látszik, keserves kenyér. Legalább arra mutat *Frankl Mórle* esete, a ki sok viszontagság és többszöri öngyilkossági kísérlet után abbahagyta ezt a mesterséget és állást vállalt báro *Popper* bécsi faterlén. Új hivatalában ismétlően eő is lépett már és betelve a vándorlással, valamint az agyrendszerét nagy mértékben kifárasztó számlejtési tornával, most már rendes hivatásának él és így biztos révbe érve, nyugodt élet elé nézhet.

— II. Columbus Kristóf. *Columbus* Kristóf, az egrí 60. gyalogezred őrmestere, annyiban különbözik je hírneves örvendő névrokonától, hogy míg emez világrészekben utazott, ő leányt veke vet be rohammal. A napokban a regimentet áthelyezték *Losoncra* és *Farkas* Móri 13 esztendő egrí leány, a ki belehabarodott az őrmester ur hatalmas bajuszába, követve a népszerű nótá retrainjet:

...megyek a regiment után!

utána ment a regimentnek, illetőleg *Columbus* Kri-tótnak. Azóta nyoma veszt a leánynak és *Hévesvármegye* alispánja átiratban kéri a törvényhatóságokat, hogy ha megtalálják a szerelmes természetű leányt, értesítsék róla.

— A soproni kétféjú sas. *Fried* Adolf dr. „soproni ügyvéd beadványt intézett a városhoz a város tornya és a város pecsét cimereében levő két féjú sas eltávolítása iránt. A közgyűlés előkésztő tanács *Simon* Odón főispán elnöklése mellett tartott ülésében foglalkozott az ügygel és rövid eszmecsere után azt javasolta, hogy az indítvány elutasító véleménnyel terjesztessék a közgyűlés elé.

— Allategészségügy. Zalavármegyében a ragadó állati betegségek állása március hó 22-én a következő volt: *Lépfene*: Hosztó 1 udvar. *Rühkór*: *Krisótfalva* 1 udvar. *Sertésdiz*: *Bak* 1 u., *Gyertyános* 6 u., *Halap* 1 udvar. *Keszthely* 1 u., *Szécsi-Sziget* 1 udvar, *Zala-Sz. Jván* 10 u. összesen 6 község.

— (Elő) Leánykíházastársi Egylet m. sz.) XXXVI. rendszer közgyűlését március 19-én tartotta *Schwarz* Ármin elnöklése alatt, nagy részvétel mellett. Az évi jelentésből ki-vetjük, hogy az 1898. kezesi év az igazgatós minden ágában lendületes emelkedést mutat. A mérleg egyes tetelei világosan hirdetik, hogy ezen intézet a gyernekbiztosítást eredményudusan cultivalja. 1898. évben 10208 jutalékrész, tulajdonilag a fiatalabb korosztályból, lett leírva. Nászjutalékok és visszatérítések fejében 439,70226 koronát fizetünk ki. A 923,286-64 korona üzleti eredményből 757,709-44 korona a matematikai díjtartókhöz csatoltatott, melylyel az 4,104,86-84 koronára emellett. A hivatalnok nyuadjalajpára 4000 koronát szavaztak meg. Ezen alap tehát 29,087-16 koronát tesz ki. A fennmaradó 161, 577-20 korona alapszabályszerű javadalalmazóokra a külön tartalékalaphoz és a nászjutalék felemelési alaphoz csatoltatott, mely alap ez által 446,419-80 koronára emelkedett. A mérlegszerileg kimutatott 4,724,417-80 korona vagyon fedezetet nyer jó jövedelmű budapesti házakban, melyek leirások után 1,501,195-71 korona befektetési értékkel vannak felvéve, 1,225,503-18 korona takarékbetétekekben, 1,351,696 korona 4½% os előrendű biztonságú értékpapirokban, továbbá kötvényközsönökben és kintlevő követelésekben. *Dr. Alexander Bernát*, a felügyelő bizottság elnökének előterjesztett in

3.353,681 forinttal haladta túl az 1897-iki állományt. Az életbiztosítási üzlet sikerére be-folyással levő összes tényezők pedig oly kedvező alakultak, hogy az az üzletág 780,303 forint 87 kr nyereséget mutatott. Levonva marmost az elemi biztosítási osztályok 779,804 forint 38 kr veszteségét a további kiadásokat és alap-szállásterül jutalmakat, a veszteség 448,792 forint 41 kr-ra esik le. Javasolja az igazgatóság, hogy az eddig gyűjtött külön tartalék alap-használatával, minden egész részvény után fizessenek ki 02 forintot. — A közgyűlés a jelentést tudomásul vette a a felmentvényt minden irány-ban megadta. — Sajnálatlaltal jelentette be az elnök, hogy a választmányi tagok közül Gloszi Samu meghalt, Zelezenszky Róbert gróf pedig lemondott. A megválasztott helyekre Darier-Hay Jost és Budai Goldberger Bartholdot választot-tak a ezzel a közgyűlés végezték.

CSARNOK.

A mi martirunk.

Szabados Anika.

— (A szabadságharcból) —

Késervesen tudtak odabotolni a csapadék-hez, melyben öntetetlen áldozott Huchusnak a horvát tisztakar.

A hat eleven, jovialis katona előszedte pi-zsolyát, a régi módj rávasat felhúta és beál-lított a korcsma keltyiségbe.

Halálra remélten kaptoktat a duhaj vitézek leoldott szabilyájuk után.

Szilagyi harmad magával volt csak bent.

Otdáitt az őrnagy elő és rászegve pisztolyát, úgy beszél hozzá.

— Ugyanaz ur, je nemcsak a magyarok bátorokdát tisztelődöket tenniönöknél... Vegyék elő az urak órákat és igazítsák az enyémhez.

A toálter berugottak is kijózanodtak.

Furcsnak tűnt fel, hogy bejűjön 3 tiszt,

— vizitbe, ráfogja fegyvert a „fogadóra” és egész kedélyesen kérdesse, hogy náluk hány az óra és hogy igazítsák az órához...

— Az egyik nyegle hadnagyoskának nagyon tetszett a „beco”...

A százados szavába is bels kezdett be-szélni.

Szilagyi haragosan ráncolta össze homlokát és indította-an rivalt rá a hetvenkedőre.

— Halja, hadnagy ur, mikor fölébbvalója beszél, tapasztassa be a száját, mert különben en tapasztalom beezzel a pisztolyal.

Meghökkenve hallgatták a kogyetlen isten-iteleket és elövelték órajukát.

— Tehát — saót döngő tonusban Szilagyi — most nálam 7 óra. Holnap reggel 9 órakor találkozni fogunk... Adieu!

Hátrálva ment ki a 3 tiszt.

Az ajtókat kívülről becsúkták s azx) utra kelek.

IV.

Másnap 9 órakor óriasi agyü-hömbölés fogadta a Jellásich-hadat.

A magyarok a „Percel-dombon” foglaltak állást, a horvátok visa vis a Dráva jobb partján.

Hatalmas földrengető cőata-orkán volt ez.

Az öreg agyü-szörnyeteg bugó morajlással szorította a halált.

Fajdalmasan hangzott a lebuiko halottak utolsó vonaglása; faradt, lenyeten szemeknek merev nézése... olyan megható volt...

Asztán egy értágyaló hörgés... zajtól elnyelt sóhaj... a lélek kiröppont az élettelen por-hüvelyből...

Vami ünnepi komolyság és szent méltóság jellegte az „Percel-domb” felesteneknek zajtalan kűzkűvésés és állatias joleget tükrözött vissza, a folyton gyűrűlő, tehetetlen dühökben fektelenül toporzkoló granc-árok undok üvölése, a sebe-sülteknek gyáva nyöszörgése,... fuldokló jaj-gatása...

Eppen dél volt, mikor a harc) zsvay elmúlt.

Szilagyi százados parancsot kapott, hogy Kanizsa fele nyomuljon előre.

A parancsot teljesítenie kellett.

V.

A nap már lebonyolított,

Néhány = biborszik még át-átfurakodik a

gomolygó felteggigázók fakó-zürke talárján, asztán az is ellian...

Siket csöndesség mindenütt...

Csak a temető-árok mellett zsihong az élet.

Apró-cseprő legények, kamasz suhanok, meg néhány szörnyen kiváncsi vaszonceléd osztály-botliis a hőhő-legendysk labai elbít...

A fűsas elejen furesa lömög morajlik...

A temető felé tart. — Két békóba veri ráb lépeget a középen, Szabados Anica és Juravita Bielo, meilirük a tabori lelkész, ünneplés komor magatartásával...

Körülrők tömegtelen sokaság...

A piangó fákyák kísértetiesen derengő lényő-nél néhány szalas katonának feltűzőt pauganétja villog...

A martíromságot szenvedő leány arcaán a hazaszereket szent ihlettsége razyog, azive láza-san, de boldogan dobog, mert éri, tudja, hogy milyen teukolt szerepe volt... — a szeretett, imádott baba érdekeben...

Biztos léptekkel halad még akkor is, csak derűlen mosolyog, mikor kezetején megrámdul-
nak a rozsdás féltelmesen csörgő láncok...

Ott nem kell vizsgáztalni; nyugodt a lelki-
ismerete...

Megörve görnyedten, tántorgva jön az áldozat
a kőbe a *gyűlés* és győzdelmeskedeti...

Mindel közelebb érnek a bitóhoz, annál
sáppadhabb, ijedtőbb az arcukon...

Térdei összeverődnek, a két széles vállá üz-
szec-ütik, a szemek nedvesedni kezd...

Sir...

Megvetéssele mérí végig azive bálványa, a 6 a
lesujtó tekintet alatt összerokad...

A kánzsás barát fogja föl... — — —
Megérkeztek...

Az életet kihírdetik... Sátárium... Bitó...
A gyáva ember elmé... Gyorsan tántorzik a
mire teljesen felezzel, a „mester” tekete keze-
kenője takarja arcát...

Consummatum est!...

Szabados Anica bátran kacérkodik a csinos
kőhőlegényekkel és mikor a húrkat torkán éri,
sávitó, csengő hangon kiáltja: „Eljen a h...”
Többet nem szólhat...

Piszkos káronkódás rá a felelet... — —
A kiváncsi népöngesz...

Mindenkét valami időnyomás gyűör... A
komondorok, kutyaszok bántalan vonitanak... egy
utalatos kűlik hűbőgni kezd...

Minden olyan kísérteties, borzadalmi!

Hietelen hatalmas vihar támad éjfel körül...
Csallog, döng az ég zenéje...

A fak derekukban csikordulnak, az ablaküve-
gek ijestéden zörögnek...

Asztán egy hatalmas, egetmegreszkettető dűbör-
gés... Pillanatnyi csend...

Az isten haragja a torony-felet érte...

A láng fölesap, beütja az egész alkotmányt
és recséggve omik egy úszkös gerenda a nagy-
haragra... Ugy tetszik, mintha az ég fedele
izzadna... A nagyhangon megkondul a vészben
viharombolásban és az az egy kongas késő-
bees... és teszi a halandókat... Az asszonyok keze-
ket tördelve javeszekelnek, a katonák botoran
szitkozódnak, a parasztok komor egykedűséggel
bámulnak bele a lobogó tűzbe...

De senki sem lát munkához... — — —

Miro a hajnal szürkéségéből elővillanik a
nap égő korozója; vége az elemek harcának...

Kopott ruháju, hajlott aggyasztán vánszorgott
a tempom előtt és a miat azt a csonka fűstölő
torony-síjat nézegette, lelke melyéből sóhajtott
fel: „Hej!... edes Teremtőm, értem már, hogy
miért büntetél meg bennünket, mert tetlenül
néztek azt hogy egyformán torolja meg a te
földi bíróságod a *gyűlést* meg a *hazaszereket*...
Igazságos vagy uram! áldassék a te szent
neved!...

Es mialatt keresziet vetelt magára, vastag,
nehéz könyösepp gördült végig, barázdás, becsü-
letes orcáján.....

(Vége)

Haller Jenő.

NYILTTÉR.

Kiadó lakás.

ZRINYI-utczai házamban 547. sz. alatt 2 lakás; egy utczai és egy udvari két szobából álló lakás mellékhelyiséggel együtt május 1-ére kiadó.

111—2

Eger Ignác.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL PÖLÖP.

120. szám. 1899.

107—1

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. év LX. c. 103. §-a értelmében ezennel közhírré teszi hogy a letenyei kir. jaraabirosmag V.52 i 1899. sz. végzése által Hofmann Béla kereskedő keszthei lakos végrehajtató javára Szalai József korcsma-ro molnáril lakos ellen 108 tri tőke és eddig összesen 36 tri 06 kr. perköltésg követelés ere-jéig elrendelt végrehajtási alkalmával bíróilag lefoglalt és 319 tria becsült sertésöl, malacok, lovak, lőszer-zám, kukorica kass, csu-tás-kukorica, szelelt rósta, hordók, szekér, eke, borona és pajtblál álló ingóságok nyilvános ár-
verés útján eladtnak.

Mely árverésnek a V.522 1899.sz kiküldé-tést rendelő végzes folytán a helyszínen vagyis Molnárban végrehajtást szenvedett lakásának dr. Caempez Kálmán lep. ügyvéd közbenjöttével le-endő eszközésére

1899. évi március hó 30 ik napjá-nak d. u. 3 órája

határidőül kitzetelik s ahhoz a venni szándeko-zók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. i. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az előrverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. i. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Letenyén, 1899. évi marc. hó 16. napja

SCHMIDT JANOS
kir. bir. végrehajtó.

Háziasszonyok

próbálják a

Heyden-vanilliat

mindig egyenlő súlyú táblácskákban és hasonlóan ki-
adó az összes fűszer legcsemetébbje, olcsóbb, finomabb,
egészségesebb és a használatban kényelmesebb, mint
a Schoten-vanillia. 94-6

1 boríték 5 táblácskát tartalmazva
csak 10 krajczár.

Kapható minden csemegé-, fűszerkereskedésben és
droguerióban — Nagybani raktár:

WALTER és DUMMEL-nél

BUDAPEST, Alkotmány-utca 29.

Fák

gyümölcs- utifasor és
diszfák, legjobb fajok,
szép erős törzsek.
Készlet sok ezer péld-
dányban. Diszbokrok.
Oicsó árak. Kérjen ár-
jegyzéket.

Meyne János,

tulajdonos.

Nepren.

43—14

KÖVESDI KÁLMÁN

divat-, vászon és női késznemű áruháza
Nagy-Kanizsán.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
séget tisztelettel értesíteni, miszerint a

tavaszi és nyári idényre

raktáramat mindennemű bel- és külföldi

divatkelmékkel, női- és gyermek felöltőkkel, valamint

napernyőkben

legizlésebb újdonságokkal dušan felszereltem
és minden szakmába vágó áru a legolcsóbb-
tól a legdrágábbig nálam beszerezhető.

Férfi gyapotszövetek

a legnagyobb választékban, továbbá

Damast, vászonárúk és Chiffonok,
függönyök, szőnyegek, butorkelmék

minden árban és kivitelben kaphatók.

Nagy-Kanizsán egyedüli gyári raktár

valódi Insbrucki Lódenszövetekből

utazó és bicikli ruhákrak hölgyek és urak részére

valódi színtartó mosókelmék

CARTON, SATIN, BATTIST, GRENADINE, SEPHIR

nagyszerű kivitelben.

Újdonságok férfi divatcikkekben:

Chiffon	ingek	1 frt 20 krtól	feljebb
Piqué	"	1 " 80	" "
Selyem	"	2 " 40	" "
Battist	"	1 " 80	" "

Gallérok, kézelők nyakkendők, esőernyők

a legolcsóbb árak mellett.

Battist és vászonsebkendők tuezatja 1 frt 50 krtól feljebb.

A nagyérdemű közönség szives jóindulatát és pártfogását kérése,

vagyok teljes tisztelettel

Kövesdi Kálmán.

Postai rendelések a legpontosabban eszközölteknek.

Nem pörkölünk többé kávét itthon!

Legujabb időben alapított

93-6

Fiumei Kávé Pörkölő Részvény-Társaság

egy nagyszabású telepet rendezett be Fiumében, hogy ott egy
világhírű szabadalmazott új módszert, melynek nevezetesebb
előnyeit, itt rövidesen felsoroljuk, értékesítsen:

a kávénak pör-
kölő rendsze-
rünknel nem-
csak minden ne-
mes alkatrésze
és tápanyaga
egészben eson-
kítatlan marad,

de behizonyított
tény, hogy e ne-
mesítő módszer-
nél szaporább,
erősebb zamatu,
kellemesebb ízű
és jobb kávé
nyerünk.

Kiemelendő még, miszerint az idézett előnyök mellett
pörkölt kávénk hónapokon át is változatlanul friss marad.

Számlánal elsőrangú vevész, orvos és tudományos tekin-
tély véleménye és bizonylata megerősíti állításunkat, melynek
hiteleségéről egy kóstolópróba vételével minden háziasszony
meggyőződést szerezhet.

Védjegy Összes hordó és z-ákküldeményeinken fenti véd-
jegy alkalmazva lévén, kérjük okvetlenül annak figyelembe
vételét.

Raktáron folyton friss pörkölés — 1 frt 60 krtól 2
frt 80 krtól kilogrammonkint.

Tisztaságért teljes szavatosság.

Kapható Nagy-Kanizsán: Schwarz & Tauber, Neu
& Klein, Weisz & Schmidt, Deutsch Lajos, Fischer Ferencz,
Ifj. Fischer Ferencz, Toch Zsigmond, Berger, Adolf, Schwartz
Sándor uraknál és Fleischacker Józsefné özégnél.

Szabadalmas módszerünk: Belga, Dán, Francia, Hol-
and, Német, Svéd és Norvégországokban rövid 4 éven át
fényesen bevált, felkaroltatott és tért hódított.

BÉRLET HIRDET MÉNY.

A Slavóniában, Verőcze megyében fekvő vocini uradalom
bérbe adja a tulajdonát képező Golenic és Lugovih pusztákat,
melyek a következőkből állanak és pedig:

290 kat. hold	1207 ⁰ szántó föld	100—3
118 " "	948 " rét	
66 " "	499 " legelő	
9 " "	1387 " gyümölcsös és konyhakert	
3 " "	1280 " szőlő	
13 " "	1003 " udvar és egyéb természetlen	

területből, **1899. szeptember hó 15-16-1 kezdődőleg**
10 évre.

A felsorolt területeken kívül még legelőnek 84 kat. hold
1277⁰ és szántó földnek 97 kat. hold 132⁰ erdőterület
kerül letarolásra és így a bérlet 181 kat. hold 1404⁰ öllel
meg fog nagyobbodni.

Golenic pusztá a szükséges gazdasági épületekkel és a
bérő számára szolgáló lakással el van látva, míg Lugovih
pusztán új gazdasági épületek építettek. — A bérlet tárgyát
képező gazdaságok Slatina állomástól mintegy 7, illetve 9
kilométernyi távolságban fekszenek.

A közelebbi bérletfeltételek az uradalmi erdőigazgatóságnál

VOCIN-ban (Slavóniában) betekintethők.